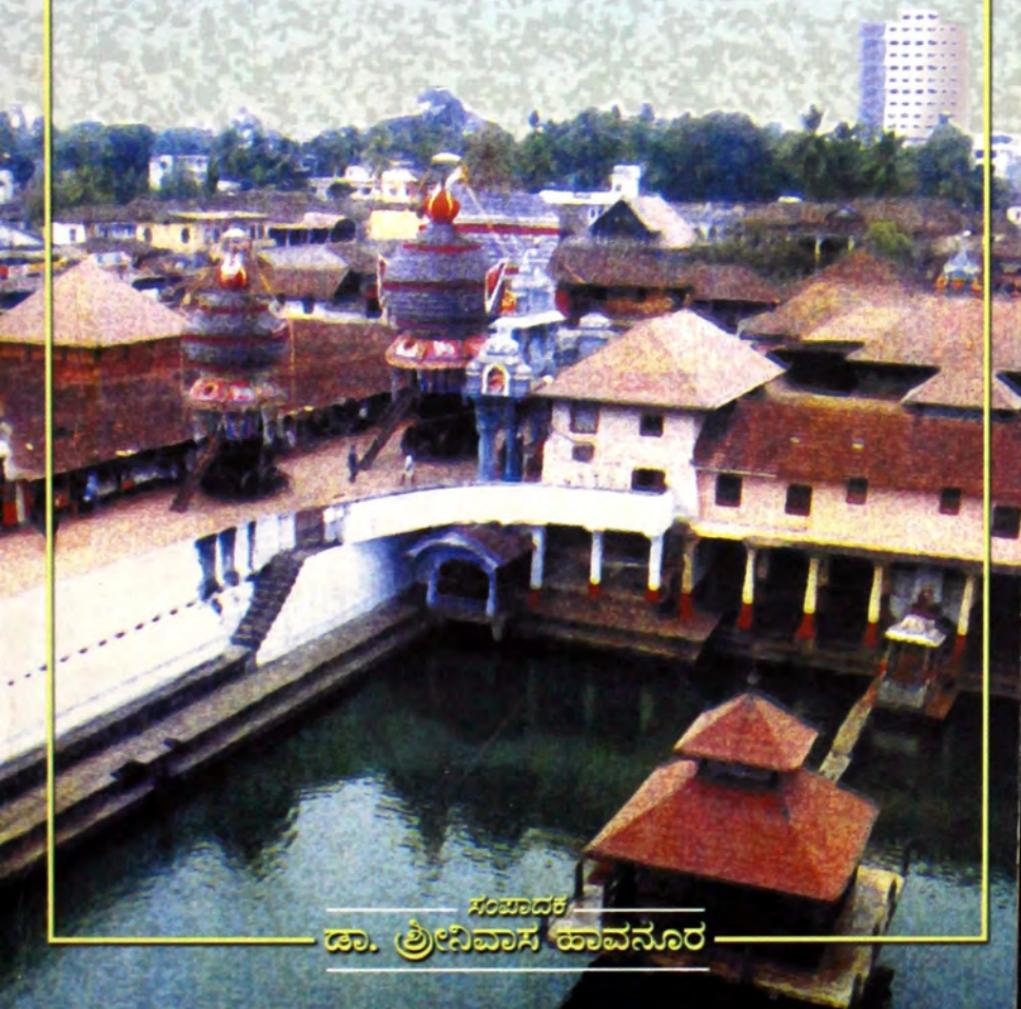

ಉಡುಪಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪಾವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು

ಸಂಪಾದಕ

ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಎ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಂಪುಟ - ೨

ಉಡುಪಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ

ಎ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಃ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಪ್ರಸಾಧನ ಪ್ರಕಾಶನ,
ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಂಗಳೂರು.

UDUPIYA PARISARADALLI PA.VEM. ACHARYARU : (Articles on Udupi, its Dignitories and on Tulu Nadu). By P V. Acharya, Ed. by Dr. Srinivasa Havanur.

Published by **Prasadhana Prakashana**, Bangalore - 560 040.

First Edition 2001

Pages · 175 + Illus.

Price · Rs. 88 / -

© P V. Acharya Vishvasta Samiti

ಉದ್ದೇಶಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪಾ. ವೆಂ. ಅಚಾರ್ಯರು

ಪ್ರಾಟಗಳು : ಗಡಿ + ಗಡಿ ಚಿತ್ರಗಳು. ೨೦೦೧

ಬೆಲೆ . ರೂ. ೫೫ / -

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಪ್ರಸಾದನ ಪ್ರಕಾಶನ,
ಆಶ್ರಯ, ೨೬ ವಿನಾಯಕ ಲೇಟ್‌ಡಿಎ್‌,
ವಿಜಯನಗರ ೩೩, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೦. (೧೯೮೭೦೫೨೫೭೫೨೯)

వితరకరు:

ಅತಿ, ಬುಕ್ ಸೆಂಟರ್,
ಶರವತಿ ಬಿಲ್ಲಿಂಗ್, ಬಲ್ಲರ,
ಮಂಗಳೂರು - ೫೭೪ ೦೦೧. (೧ ಲಾಂಜನೀ)

ಶೋಭಾ ಬುಕ್ ಸ್ಟೋರ್,
ಪಿಟ್ಟುಡಿ, ಪ್ರತ್ಯೋದ್ಯಂ - ೧. (೧೯೫೮)

ಅಕ್ಷರ ಜೋಡನೆ : ಪ್ರಸಾಧನ್ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಸ್,
ಬಾರತೀನಗರ, ಬಿಂದ್ಪು, ಮಂಗಳೂರು - ೫. (೧೨೨೧೦೮೨)

ಮುದ್ರಕರು: ಪ್ರಭಾವಿ ಗಳಿಂತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 10,

ದೂರವಾಣಿ : 3305720, 3201937

ಅರ್ಪಣಾ ಪದ್ಯ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ

ಮೂಜಗದ ಬಂಧನವ ಪರಿಹರಿಸಿದವ ನೀನು
ಬಂದಿಗಳ ಬಸಿರಲ್ಲಿ ಬಂದೆ ಬಂದಿಗೃಹದಿ;
ರಾಜರಾಜರ ಬೆರಳ ಸನ್ನಗೇ ಕುಣಿಸಿದವ
ತಲೆಮರಸಿ ಬೆಳೆದೆಯಲ ಗೋಪಾಲಕರ ವಶದಿ;
ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೆಳಕಿತ್ತೆ ಗೀತೆಯನು ಚೋಧಿಸಿದ
ನನಗೆ ನೂರಾರು ನಾರಿಯರಲ್ಲಿ ವೃಭಿಭಾರ;
ಭಾರತದ ರುದ್ರನಾಟಕದ ನಾಯಕ ನೀನು
ಅಯುಧವ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಸಾರಥ್ಯವೆಸಗಿದವ !

ನೀನು ವಿಶ್ವದ ರಾಜಕಾರಣಗಳಾಚಾರ್ಯ
ಅಣುಮಹತ್ತುಗಳೊಳಿತುಕೆಡಮಗಳ, ಸುಖಿದುಃಖಿ -
ಭಾವಗಳ, ಮಾನವೃದ್ಯೇವಿಕಾಸುರಿ ತತ್ತ್ವ -
ಗಳ ಸಮಾವೇಶ ! ಓ ಆಜ್ಞೇಯ, ವಿಶ್ವರೂಪ !

- ಪಾ. ವೆಂ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ (ಅರ್ಚಣಾ ಪದ್ಯ)

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ - ಸಂಪಾದಕರಿಂದ

ಪುಟ

(ಅ) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮರದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ

೧. ಹುಲಿ ಕೊಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು	೧೪
೨. ಮರಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೇಲಾಟ ಇರಲಿಲ್ಲ	೧೫
೩. ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು	೨೦
೪. ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರೀಫರು	೨೨
೫. ಸೋದೆಯ ನೆನಪ್ಪಗಳು	೨೬
೬. ಒಂದು ಕಥೆ ; ಅದರ ವ್ಯಥೆ	೨೭

(ಆ) ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸನಿಹದಲ್ಲಿ

೭. ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳೊಂದಿಗೆ	೪೨
೮. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ 'ಪ್ರಪಂಚ'	೪೯
೯. ಡಾ. ಟಿ. ಮಾಧವ ಪ್ರೇ	೫೨
೧೦. ಶ್ರೀ ತೋನ್ನೆ ಅನಂತ ಪ್ರೇ	೫೬
೧೧. ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಧ್ವರಾಜರು	೬೨
೧೨. ಕು. ಶಿ. - ಉತ್ಸಾಹದ ಬುಗ್ಗೆ	೨೦
೧೩. ಉದುಪಿಯ ಕೆಲ ಪತ್ರಕರ್ತರಾರು	೨೨
೧೪. ಪ್ರೋಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಅವರ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳು	೮೦

(೨) ತುಳು, ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದ ವಿಹಾರ

೧೫. ಸಮಾನ್ಯ ತುಳು - ಬ್ರಹ್ಮಗಳ ತುಳು	೯೦
೧೬. 'ಶ್ರೀ ಭಾಗವತೋ' ಹಾಗೂ 'ಸ್ತೋತ್ರ' ವಿಹಾರ	೯೪
೧೭. ಪ್ರತ್ಯೋತ್ತರು - ಶಬ್ದವಿವೇಚನೆ	೧೦೪
೧೮. 'ಗುಯ್ಯಲ್ಲೋ' - ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ	೧೦೬
೧೯. ಶಿವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶಿವರೂಪ್ಯ	೧೦೯
೨೦. 'ಖಾವಂದ' ರಿಂದ 'ಬಿರ್ಕದಾಚೋತ್ತೋ' ವರಗೆ	೧೧೨

(೩) ನೆನಹುಗಳು

೨೧. ನನ್ನ ಪತಿ - ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಆಚಾರ್ಯ	೧೨೬
೨೨. ನನ್ನ ಉಡುಪಿಯ ಜೀವನ - (ಪಾ.ವೆಂ.)	೧೨೯
೨೩. ಬದಲಾಗಿದೆ ಉಡುಪಿ	೧೪೧
೨೪. ಸಮೈಕ್ಯನಾಥಕ್ವರ ಭಾಷಣ	೧೫೦

ಅನುಬಂಧಗಳು

ಸಮಗ್ರ ಪಾ.ವೆಂ. ಪ್ರಕಟನ ಯೋಜನೆ	೧೬೨
ಪ್ರಮುಖ ಅಂತಿತ ನಾಮ ಸೂಚಿ	೧೬೫

• • •

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಹೇಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಪಾ.ವೆಂ. ಹರಟೆಗಾರರಾಗಿ ಹೇಸರು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ಲಾಂಗೂಲ ಚಾಲನೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟ್ವು ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಉಡುಪಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಳವೆಯಿಂದಲೂ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆ. ಎಷ್ಟೊಂದರೂ ಅದು ಅವರ ತವರೂರು. ಏಂ ವರ್ಷದವರಿರುವಾಗಲೇ 'ತಾಯ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹುಬ್ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳನ್ನು ಕಳೆದರೇನೋ ನಿಜ. ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ನಿಮಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಡುಪಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. (ಮುಕ್ಕಳು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದೂ ಒಂದು ಕಾರಣ). ಹೀಗಾಗಿ ಉಡುಪಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲೇಖಗಳು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿರುವ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮರಥ ಪರಿಸರ, ವೃಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳು, ಶಭ್ದವಿಹಾರ ಹಾಗೂ ನೆನಹುಗಳು - ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದೆ. ಸುರುವಿಗೆ ಒಂದಿರುವ ಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ಉಡುಪಿಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ಕುರಿತು ತಾವು ಕೇಳಿದ ಕೌತುಕಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಕಂಡಿದ್ದ ಗಣ್ಯ ವೃಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದದ್ದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಇದೆ.

ಇಂಥ ಗಣ್ಯ ವೃಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀಗಳವರ ವೃಕ್ತಿಚಿತ್ರ, ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಹದು. ಅವರು ಹಲವಾರು ವೈರುಧ್ಯಮಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಎಲ್ಲಿರಿಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಆದರ ಹಿಂದಿರುವ ಶ್ರೀಗಳವರ ಮನೋಭೂಮಿಕೆ ಎಂತಹದು, ತಾತ್ತ್ವಿಕ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದು ಪಾವೆಂ ಲೇಖಿದಿಂದ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಗಳ ನಿಲುಮೆಯನ್ನು - 'ಬದುಕನ್ನು ಕಡೆಗಣಸಿ ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಮನುಷ್ಯನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಪ್ರೋಫೆಸಲಾರದು' ಎಂಬ ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ವೃಕ್ತಿಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಆ ವೃಕ್ತಿಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸಿ, ಆ ವೃಕ್ತಿಯ ಯಶಸ್ವಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅವರ ಸ್ವಭಾವ ವಿಶೇಷವನ್ನೂ, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿಯ ಅವರ ನಿಲುವನ್ನೂ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಟಿ. ಎ. ಪ್ರೇಗಳು ತರುಣ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮಂತ್ರಿಯಾದದ್ದು (ಅದೂ

ನೇರ ಕೆಬಿನೆಟ್ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ) ಅವರ ಕಾರ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ದ್ಯೋತಿಕವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಪಾವೆಂ. ಈ ರೀತಿ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ :

ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಾಸಾಧ್ಯತೆಯ ಅಳತೆಕೋಲಿನಿಂದ ಅವರು ಅಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದು ಒಟ್ಟಿಂದದ ಹಿತಕ್ಕೆ, ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಹಾಯವಾದಿತೋ ಅದನ್ನು ಸಾಫರ್ಕಾರಪೂ ಅಲ್ಲದ, ಅಪುರದ್ದು ಅಲ್ಲದ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಅವರ ಕ್ರಮ.

ಖ್ಯಾತ - ವಿಖ್ಯಾತ ಮಾಧವ ಹೆಗಡ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇಂಥದೇ ವೃತ್ತತ್ವದರ್ಶನ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ :

ಡಾ. ಹೆಗಡದು 'ಪರ್ವೇಚಿಂಗ್' ಅಂದರೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮೆ ಹಣ್ಣಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಒಂದು ಗಾರುಡಿಯ ವೃತ್ತತ್ವ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅವರ ಸ್ಕೂಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ತಾವು ಅಲ್ಲಿರು ಅನ್ನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಚಿಕ್ಕವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಏಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಅವರು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಪುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಜನರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಅವರದು ತೀರ ಸಮೀಪ ದೃಷ್ಟಿಯ ವೃವಹಾರ ವಾದವಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯಾಲದ ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡವನ್ನು ಪಟ್ಟಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಂದು ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಸಂಕುಚಿತ ವೃವಹಾರದಿಂದ ನೀಗುವ ಮಾತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಏರಿದ ಅವರ ಉದಾರ ನಿಲುಮೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ಉಡುಪಿಯ ನಿರ್ಮಾಪಕರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಮಂತ್ರೀಯ ಮಂಧ್ಯರಾಜರ ಜೀವನ ಧೋರಣೆಯು ಇದೇ ರೀತಿಯ ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯದಾದ್ದರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಮತ್ತು ವೃವಹಾಯದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅದೆಂತು ಕಾರಣರಾದರೆಂಬುದನ್ನು ಪಾವೆಂ ಕೆಲವೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಒಡನಾಡಿ ಕು. ಶ್ರೀ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರೊಡನೆಯ ಪಾವೆಂ. ಸಂಬಂಧ ಘನಿಷ್ಠವಾದದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರ ವೃತ್ತಚಿತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ತೀರ ಮೊಟಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಬರಿಯಿ ಮೆಚ್ಚಿನ್ನುಡಿ ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಇತ್ತೀಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಎಸ್.ಯು. ಪೋಯಾಡಿ ಹಾಗೂ ಪೋಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪು - ಇವರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೃತ್ತಚಿತ್ರಗಳು ಬಂದಿರದಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಮನನೀಯವಾಗಿವೆ. ಪೋಯಾಡಿಯವರೇ ಪಾವೆಂ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಆರಂಭದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿರು. ಲೇಖನ, ಪ್ರಕಾಶನ, ಮುದ್ರಣಾದಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಪಳಗಿಸಿದವರು, ಅವರ ಸಾಹಸಮಯ ವೃತ್ತತ್ವ ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯೇಯವಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ಪೋಳಲಿಯವರಂತೂ ತಮ್ಮ ಎರಡು

ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ತುಳುನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕृತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವರು. ಆ ಕೃತಿಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಾ.ವೆಂ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರ ಸೈನ್ಯಪಟ್ಟತೆ ತುಳು, ಕನ್ನಡ ಶಭ್ದಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ಮೊದಲ ಲೇಖಾದ 'ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು, ಬಾಹ್ಯಣ ತುಳು' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನು ಹೋಲಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಆದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೋದಾಹರಣ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಥಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾದ 'ಶ್ರೀ ಭಾಗವತೋ' ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆ. ಪಾ.ವೆಂ. ಅದನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ಕೆಲವೇ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಸ್ವಾ' ಎಂಬ ಧ್ವನಿಮಾನನ್ನು ಭಾಷಣಾಸ್ತದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೂರು, ಶಿವಲ್ಲಿ, ಶಿವರೂಪ್ಯ - ಈ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಕೆದಕಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಳನಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಪರಿಣತರಿದ್ದರೆಂಬ ಅಂತ ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದುಪಿ ತೀರ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದಿತು. ಈಗಿನ ವಿಸ್ತಾರಿತ ಉದುಪಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಹೆಸರು ಶಿವಲ್ಲಿ. ಇದರ ಮೂಲರೂಪ ಶಿವ ವಲ್ಲಿ. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಶಿವೋಳ್ಳಿ - ಶಿವಚೋಳ್ಳಿ, ಇಲ್ಲಿ ಚೋಳ್ಳಿ (= ಚೆಳ್ಳಿ) ಕ್ರಮೇಣ ಸಂಸ್ಕರಿತದ 'ರಜತ'-ವಾಗಿ ರಜತಪೀಠ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಆದರೆ 'ಶಿವರೂಪ್ಯ' ಎಂಬುದು ಹೇಗೆ ಬಂತು? 'ರೂಪ್ಯ' ಎನ್ನುವ ಉತ್ತರ ಪದವುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮಗಳು ಉತ್ತರಭಾರದಲ್ಲಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಪಾವೆಂ ಮೊದಲಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ರೂಪ್ಯ' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕರಿತದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ 'ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು' ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ, 'ಶಿವನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉರು - ಶಿವರೂಪ್ಯ' ಎಂಬ ನಿಲುಮೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಇದೊಂದು ವ್ಯಾಲಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಇತ್ತು ಉದುರ್ - ಪರೀಯನ್ ಶಬ್ದಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದ ಬಗೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖಿದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಬುದ್ಧಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ.

'ನೆನಹುಗಳು' ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪತ್ತಿಯು ಬರೆದ ಲೇಖಿ ಅರ್ಥವನ್ನಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಸ್ವಭಾವ ವ್ಯೇಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸೋಗಸಾಗಿ ತೋರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರೂ ತಮ್ಮ 'ಉದುಪಿಯ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಇಡೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಾಗಿರುದು, ಗಾಂಧಿಜಿಯ ಮರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ತೋರಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ. ಅವರೇನೂ ಗಾಂಧಿವಾದಿಗಳಿಂದ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ತೋರ್ಚಿಸಿದವರಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಆ ಸಾಮನ ದಿವಸ ಮನೆಗೆ ಒಂದರರೇ 'ಸ್ವಾನ ಶುದ್ಧಿ' ಮಾಡಿಕೊಂಡರಲ್ಲ! ತಮ್ಮ ಲೇಖಿದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ "ಇವರು ನಿಮೋಣಿಯೇ? ಪೋಣಿಯೇ? ಇವರನ್ನು ಟ್ರೈತಿಸಿದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ?" ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗದ ಅವರ ಪತ್ತಿಯ ಧರ್ಮಸಂಕಟ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ತಂದು ಹೋಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನನಗರಿಯದಂತೆಯೇ ಒಂದು ಅಂಶ ತಂತ್ರಾನ್ ರೂಪಗೊಂಡಿತು. ಅದೆಂದರೆ ೧೯೭೦ - ೧೯೭೧ - ಈ ಅರ್ಥ ಶತಮಾನವಧಿಯ ಉದುಪಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಣ. ಈ ಮುಂಚೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಗಣ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ವ್ಯಕ್ತವಾದದ್ದು, ಉದುಪಿಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖಿದಲ್ಲಿ ತುಸು ವಿಶದಗೊಂಡಿದೆ. ಪಾವೆಂ. ಅವರ ಆತ್ಮಕಥನದ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಂತಗೊಂಡಿವೆ. ಆಗಿನ ಯುವಕರು ಬಡತನದ ಬೇಗಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ, ಉರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಶಸ್ವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ಮನನೀಯವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಸೇರುಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ 'ಬದಲಾಗಿದ ಉದುಪಿ' ಎಂಬ ಲೇಖಿಪು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾಲಾಧಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕ್ಯಾನ್ಸಿಡಿಯಂತಿದೆ. ಈ ನಗರದ ಕಷ್ಟಾಜ್ಞತವಾದ ಹಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮೇ ಸಂಕಲನಕ್ಕೇನೆ ಮಕುಟಪ್ರಾಯವಾದ ಲೇಖಿವಾದ.

ಇಲ್ಲಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲೇಖನಗಳು ೨ - ೪ ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಬರೆದವುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗಿನ ಇಸವಿ, ಅಂತ ಸಂಖ್ಯೆ, ಘಟನೆಗಳು ಈಗ out of date ಎನಿಸಬಹುದಾದರೂ ಅವನ್ನು ತಿದ್ದುಹೋಗಿಲ್ಲ - ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

ಉದುಪಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವು ಅವರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಂಡದ್ದನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕು. ಡ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಮರಣಾನಂತರ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ - ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೭೫ - ಅವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸವಿವರ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣವನ್ನು ಉದುಪಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ತುಳು ಗೀತಾಂಗಲಿ 'ಬಯ್ಯಮಲ್ಲಿಗೆ' ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

* ಪ್ರಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಾತೋಂದಿದೆ. ಉದುಪಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶಾರ್ಮಿಸಿದ ಅನೇಕರಿಧ್ಯಾರಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಪಾವೆಂ., ಟಿ.ಎ. ಘೋಗಳ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾಗಿ, ಅವರು ಹೀಗೆಂದರು ನಿಜವೇ ಅದು. ಆದರೆ ಕಾಲ ಗತಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮೇ ತಪ್ಪರ ಹೆಸರುಗಳು ಕಾಲ್ಕರೆಯಾಗುವವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂಥಷ್ಟು ಎರಡೇ; ಶ್ರೀ ಮಧುಜಾಚಾರ್ಯರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ವಾಟಿಯಾಚಾರ್ಯರು.

ಈ ಲೇಖನ ಸಮುಚ್ಛಯದ ಹೊಣೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದುದಾರೂ ಅದರ ಭಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದವರು ತರುಣ ಮಿತ್ರ ಪ್ರೌ. ಎಸ್.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂತ್ರಿಯವರು. ಇದರ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪಾವೆಂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಮುರಲೀಧರ ಪಾಡಿಗಾರ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ಯ ಇವರಂತೂ ಎಡಗೈ ಬಲಗೈಯಾಗಿ ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಿದಿಯೂರು ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಯರು ಪ್ರಕಾಶನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಯಾದದ್ದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪಾವೆಂ ವಿಶ್ವಸ್ತ ಸಮಿತಿಯು ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿದೆ.

ಕವರಿನ ಚಿತ್ರದ ಸಮಸ್ತ ಶ್ರೀಯಸ್ಸಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ರವಿಶಂಕರರು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುವೆ. ಡಿಟಿಪಿ ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಕೆಲಸ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಜೊತೆಗೂಡಿದ ಡಾ. ನಾ. ದಾಮೋದರ ಶೆಟ್ಟಿಯವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೆನೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜ್ಯ ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀಗಳವರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರನ್ನೂ ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ ಕಂಡವರು. 'ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟನ ಯೋಜನೆ' ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತು? ಎಂದು ಭೇಟ್ಟಿಯಾದಾಗೊಮ್ಮೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಕ್ರಿಯ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನೆರವಾದ ಅವರಿಂದ, ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿ.

ಅಕ್ಷಯ್ಯ ತೃತೀಯ ೨೦೦೧.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ್

ವಿನಾಯಕ ಲೇಖಿಟ್,

ವಿಜಯನಗರ ೩೩, ಬೆಂಗಳೂರು - 40.

ಫೋನ್ : 3384529

(ಅ) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮತ್ತದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ

೧. ಹುಲಿ ಕೊಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಉಡುಪಿಯ ಗತಕಾಲದ ಮಾರ್ತಿಶರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಹಲವು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವಂಧವು. ಒಳಿತು ಕೆಡುಕನ್ನು ತೂಗುವ ಗೋಚಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಎರಡನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಉಡುಪಿಯ ಪಲಿಮಾರು ಮಾರ್ತಿಶರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ವಾಕ್ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದವರೆಂದು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಹುಲಿಕೊಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು' ಒಬ್ಬರು. ಅವರ ಆಶ್ರಮನಾಮ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು.¹

ಹುಲಿ ಕೊಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆತ್ಮಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ಒಂದು ಆಕಳು ಮರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದರ ಕರಾವಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಹಾಲೇ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಆಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನ ಮರದ ಹಿಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಕುಂಡಲ ಕಾಡಿಗೆ (ಮಣಿಪಾಲದ ಕೆಳಗೆ) ಹೋದ ಆಕಳು ಸಂಜೆ ಮರಳಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಹುಲಿ ಹಿಡಿಯಿತೆಂಬ ವಾರ್ತೆ ಅದೇ ದಿನವೋ ಮರುದಿನವೋ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕುಂಡಲ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಹುಲಿಗಳಿದ್ದವೆಂದೂ ಕೆಲವ್ಯಾಮೈ ಸೊಪ್ಪು ಹೊಯ್ಯಲು ಹೋದವರಿಗೆ ಅವು ತಮ್ಮ ಉಗ್ರದರ್ಶನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವೆಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. "ಆ ಹುಲಿ ಒಂದು ನನ್ನದುರಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸರಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೃಷ್ಣ, ನಿನಗೆ ಪಂಚಾಮೃತವಿಲ್ಲ, ಮಹಾಪೂಜೆಯೂ ಇಲ್ಲ!" ಎಂದು ತಣ್ಣಿಗೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು. ಇಡೀ ಕೃಷ್ಣ ಮತ ನಿಸ್ತುಭ್ರಾವಾಯಿತು. ಹೋತ್ತೇರಿತು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಯಿತು. ಹೊತ್ತು ತಂಗತೊಡಗಿತು. ಅಪರಾಹ್ನವಾಯಿತು. ಹುಲಿ ಬರಲೂ ಇಲ್ಲ, ಮರದ ನಗಾರಿ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಅವನ ಆರಾಧಕರಿಗೂ ಬಿದ್ದ ಜಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಪೂಜೆ ಬೇಕಾದರೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಆಕಳು ಹಿಡಿದ ಹುಲಿರಾಯನನ್ನು ಹಾಜರು ಪಡಿಸಲೇ

¹ ರಘುಪ್ರವೀರ ತೀರ್ಥರು (ಪಲಿಮಾರು ಮರದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಇನೆಯವರು - ಸಂ)

ಬೇಕಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ! ಹುಲಿರಾಯ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ತಿಂದಿದ್ದನಲ್ಲವೇ?

ಹೊತ್ತು ಕಂತಲು ಇನ್ನೇನು ಒಂದು ಮಾರು ಇತ್ತಷ್ಟೇ. ಘನ ಗರ್ಜನೆಯೊಡನೆ ಹುಲಿರಾಯನೊಬ್ಬ ಬಡಗುಪೇಟೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಒಡಿ ಒಂದ. ಶೀರೂರು ಮರದ ಎದುರಿಗಿರುವ ಬಾವಿಗೆ ಆಗ ಈಗಿನಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಒಂದ ಹುಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಆ ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಹಾರಿತು.

ಹೌಹಾರಿ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಜನ ಹುಲಿಯ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಒಂದು ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಹಣೆಕಿದರು. ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯ ಚಡಪಡಿಕೆ ನಿಂತು ಅದು ತೇಲತೊಡಗಿತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶಾಂತರಾಗಿ, "ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ನಿನಗೆ ಸದ್ಗುರುತ್ವದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ತೀರ್ಥವನ್ನಷ್ಟು ಚೆಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಕೃಷ್ಣದೇವ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಮಹಾಪೂಜೆ ಕಂಡ.

ಇದೇ ಪಲಿಮಾರು ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಇನ್ನೊಂದು ಕಥೆ : ಒಬ್ಬ ಡೋಂಬನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಅಪರಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತು ಈ ಡೋಂಬ ತೆಂಕುಬಿಂದಿಯಲ್ಲಿ, ಸುಮಾರು ಈಗ ಉತ್ಸವ ರಥ ಆರತಿಗಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ರಚೇಕು, ಎರಡು ಕಂಬಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಹಗ್ಗಿ ಬಿಗಿದು ನಾನಾ ಆಟಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಸಾಂಪಾದಿಸಿದರು. "ನೋಡಿ, ಈ ಆಟ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನುಂಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ!" ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಂಪಾದಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಂಬಿದೆ, ಲಘುವಾಗಿ ನಕ್ಕು, "ಅನಂತೇಶ್ವರನನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಾನಂತೋ! ಮುಕುಳಿ ನುಂಗುತ್ತಾನಂತೋ!" ಎಂದು ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಡೋಂಬ ತನ್ನ ಮಹಾ ಸಾಂಪಾದಿಸಿದರು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ನಂತರ ಹೊತ್ತು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ, ಆ ಎಂದು ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ನುಂಗುವ ನಟನೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಜನರು ಹೋ! ಎಂದು ನಗುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ಭಕ್ತ್ಯಾನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಏನೆಂದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಅವನು ಆಟ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಯಾಕೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಮೋಹನ ಆಟ ತಿರುಗುಬಾಣವಾಗಿ, ತಾನು ದೇವಾಲಯದ ಒದಲು ಒಂದು ಕುಂಡಯನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಕರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು - ಅಂತ.

ಅವಮಾನದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿ ಆಟ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ವಾಮಿಗಳೊಬ್ಬರು ಸಹಜವಾಗಿ ಆಡಿದ ಮಾತಿನ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳ

ದಿನಚರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವನು ಇವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಮರುದಿನ ಚೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೃಷ್ಣಮರತದಲ್ಲಿ (ಆಗ ಅವರದೇ ಪರ್ಯಾಯ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು) ಹುಲಿ ಕೊಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸ್ವಾನಮಾಡಿ ತಪ್ರಣಾಕ್ಷೇ ಕುಳಿತರು. ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ಮೂತ್ರದ ಶಂಕೆಯಾಯಿತು. ಶಂಕೆಯಾದರೇನೇ ಮೈಲಿಗಯೆಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದ್ದು ದರಿಂದ ಅವರು ಎದ್ದು ವಿಸರ್ಜನೆಮಾಡಿ ಪುನಃ ಸ್ವಾತರಾಗಿ ಬಂದು, ತಪ್ರಣಾರಂಭ ಮಾಡಿದರೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಪುನಃ ಶಂಕೆಯಾಯಿತು. ಸೋಜಿಗ ಪಟ್ಟು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪುನಃ ಎದ್ದು ಸ್ವಾನಮಾಡಿ ತಪ್ರಣಾಕ್ಷೇ ಕುಳಿತರು. ಪುನಃ ಶಂಕೆಯಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಹತ್ತಾರು ಸಲ ಆಗುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳೇನೂ ಬಹುಮೂತ್ರ, ರೋಗಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತಮೆಗೆ ಬಂದ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ತುಂಬಾ ಚಿಂತಿಗೊಳಗಾದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಮರತಕ್ಕೆ ಭೂರಿಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವರು ಬಂದು ಸುದ್ದಿ ತಂದರು. ಕಡಿಯಾಳಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು ಬಯಲನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಅವರು ನಡುವೆ ಅಡ್ಡಬರುವ ಮಡಿವಾಳ ಸಾರ(ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ)ದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಡೊಂಬನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತ ಏಳುತ್ತ ಬೋಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರೆತ್ತಿ ಅಷ್ಟೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ; ಬೆಳಗಿಸಿದ ಅವನು ಇದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಬಹಳ ತಮಾಷೆಯಾಗಿದೆ - ಅಂತ. ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲೇ ಈ ಸೋಜಿಗದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಯಾರೋ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದವರಂತೆ, ಓಹೋ ಹೀಗೋ? ಎಂದಷ್ಟೇ ನುಡಿದು, ಬಡಗು ಮಾಳಿಗೆಯಿಂದ ಬಂದು ಕತ್ತಿಗಾಗಿ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರು. ಅದು ಬರುತ್ತಲೇ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕ್ಷಣಾಕಾಲ ಕಣ್ಣು ಚ್ಚಿ ಏನೇನೋ ಗುಣಗುಣಸಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನನ್ನು ಕರೆದು "ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಈ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದು ಬಾಳೇಗಿಡದ ತಲೆ ಕಡಿದು ಬಾ" ಎಂದರು.

ಸರಿ, ಮತ್ತೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗ ಮೂತ್ರಶಂಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕಡಿದ ಬಾಳೇ ಗಿಡದ ತಿರುಳಿನಿಂದ ಉಂಟಿಯಿಂದಂಬಂತೆ ನೀರು ಉಕ್ಕಿಹರಿಯುತ್ತ ಇತ್ತು - ಅಷ್ಟೇ.

ಮುಂದೆ ನಿರ್ವಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸ್ವಾನ, ತಪ್ರಣಾ, ಪೂಜೆ ಸಂತಪ್ರಣಾಗಳೆಲ್ಲ ನೆರವೇರಿದವು. ಉಂಟಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿಯಾದರೂ ಉಂಟ ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಟರು. ಕಡಿಯಾಳಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದವರು ಅದೇ ಮಡಿವಾಳಸಾರದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ವೇಳೆಗ ಮರಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಡೊಂಬನು ಇನ್ನೂ ಮುಳುಗುವುದು, ಅಷ್ಟೂ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನಡೆಸಿಯೇ ಇದ್ದ. ಬಾಹ್ಯಾಣರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, "ಪನ್ನೋಮಿ, ನಿಮ್ಮ ಸೋಮಿಗಳ

ಪೂರ್ಜೆ ಆಯ್ತ್ವ ಈಪೋತ್ತು?" ಎಂದು ಲೇವಡಿ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ. ಹಾರುವರು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಕ್ಕು "ಪೂರ್ಜೆ ಆಗಿ ಉಟ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ" ಎಂದರು. ಈಗ ಡೊಂಬನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಅವನು ತನ್ನ ಅನುಷ್ಠಾನ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವಾಪಾಸು ಬಂದ. ಹಾಗೇ ತನ್ನ ಅನುಚರನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಏನೇನು ನಡೆಯಿತೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಾಳೆ ಕಡಿಸಿದ್ದನ್ನೂ ಅದು ನೀರು ಜಿನುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಯನ್ನೂ ಕೇಳಿ ತೀಳಿದುಕೊಂಡ ಅವನು ಸ್ವಾಮಿಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಉದ್ದಂಡ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ತನ್ನದು ಮಹಾಪರಾಧವಾಯಿತು ಎಂದು ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದ.

ವಾಸ್ತವಿಕವು ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಇದನ್ನು ನನಗೆ ವಿಸ್ತೃರಿಸಿದಳು : ಸತ್ಯವಂತರೂ, ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪರೂ ಆದವರು ಬರೇ ಲಘುವಾಗಿ ತಮಾಷೆಗೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತೂ ಅವರೆಂಬಿಸಿದಂತೆಯೇ ನಿಜವಾಗುತ್ತದೆ - ಎಂಬುದು ಆದರಿಂದ ಕಲಿಯುವಂಥ ಪಾರವೆಂದು ನನ್ನ ತಾಯಿ ನುಡಿದದ್ದು ನನಗಿನ್ನೂ ನೆನಪಿದೆ.

೭. ಮಾರ್ತಾದಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೇಲಾಟಿ ಇರಲಿಲ್ಲ

ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ಶೇವಿರಣೆಯಾದಂತೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದವರು ಮರಗಳಲ್ಲೇ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಲ್ಲದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇಲಿವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯ ಹೇರಿ ತಮ್ಮ ಪೈಕಿಯ ಹುಡುಗರಿಗೇ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ತಾದಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಆಶ್ರಮ ಕೊಡುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಈ ಶತಮಾನಕ್ಕಾಗುವಾಗ ತುಂಬ ಅನಿಷ್ಟ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಸಹ್ಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ತೋರಿಬಂದವು. ಬಾಲ್ಯಶ್ರಮದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದವರು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಲೆ ಮಾಸು ಆರದ ತಮ್ಮ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಆಶ್ರಮ ಕೊಡಿಸಿ ಮರದ ಸೊತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ತಿ ಹತೋಟಿ ಗಳಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ವೈಪೂರ್ಣ ಬೀಳುವ ಈ ಅವಸ್ಥೆ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ವರೇಗೂ ಉಡುಪಿ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೃಷ್ಣಪುರ ಮರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದು. ಉಡುಪಿ ಮರಗಳ ಪೈಕಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಿಸಿದವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮರವೂ ಒಂದು. ಆದರೂ ಮರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನ ಪಡೆಯುವುದು ಆಗ ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವಸಂತ ದ್ವಾದಶಿಯ ರಾತ್ರಿ, ನಾನು ಹೇಳಿದ ಕೃಷ್ಣಪುರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೃಷ್ಣಪುರದಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಮರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಗಿಂಡಿಯವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೈದೀಪ ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿ ಬಾಗಿಲುಗಳೆಲ್ಲ ಭದ್ರವಾಗಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಯಾರು ಯಾರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ವುಲಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಬಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಗುರುತಿಲ್ಲದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಹುಡುಗ ಬರಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ದನ್ನ ಕಂಡರು. ಅವನು ಮಲಗಿದ್ದ ಭಂಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಯಿತು. ಯಾರೀ ಹುಡುಗ ಎಂದು ಗಿಂಡಿಯವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

"ಅವನು ಇಂಥಾ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಗ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ. ವಸಂತೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಮರಕ್ಕೆ ಬಂದವನು ಸಂಚಯಾದ್ಯರಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಹೆದರಿ ಇಲ್ಲೇ ಮಲಗಿರಬೇಕು." ಎಂದು ಅವನು ವಿವರಿಸಿದನು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬರಿ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಹುಡುಗನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಂಗವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊದಿಸಿ, "ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೆನಪು ಮಾಡು. ಇವನ ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ." ಎಂದು, ಹೋಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಹುಡುಗನ ಮನೆಗೆ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಜನ ಹೋಯಿತು. ಆಚಾರ್ಯರು ಅಂಜುತ್ತಲೇ ಹಾಜರಾದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು, "ಆಚಾರ್ಯರೇ, ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬಾರದು, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಒಂದು ಉಪಕಾರ ಆಗಬೇಕು." ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಏನೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಆಚಾರ್ಯರು "ಅಪ್ಪಣಿಯಾಗಲಿ ಸ್ವಾಮಿ," ಎಂದರು. "ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ಮರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು" ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೇಳಿದರು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಬಡವರು. ಹಲವು ಮಹತ್ವಾಂದಿಗರು. ಆದರೆ ಮರಾಠಿಪತ್ಯ ಸಿಗುವ ಈ ಚಾನ್ಸು ಅವರನ್ನು ಉಬ್ಜಿಸಲಿಲ್ಲ. "ಬೇಡ ಸ್ವಾಮಿ, ಇವನು ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನಾದರೂ ಆಮೇಲೆ ಅನಾಚಾರ ಮಾಡಬಿಟ್ಟರೆ ಮರಕ್ಕೂ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು. ನನ್ನ ವಂಶವೂ ದ್ವೇಷಗ್ರಹಿಂದ ಹಾಳಾದಿತು" ಎಂದರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. "ನಾನು ಅವನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಸಿದ್ದೇನೆ. ಸಂನ್ಯಾಸ ಯೋಗ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿವೆ. ಭಯ ಬೇಡ," ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಹಟ್ಟ ಹಿಡಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲಾರದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಅವರ ಆಳಿಯನೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರಂಬವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅವರ ಮೂಲಕ ಒತ್ತುಡ ತಂದರು. ಅಂತೂ ಆಚಾರ್ಯರು ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಒಪ್ಪಿದರು. ಹುಡುಗನನ್ನು ಮರದಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಭಾವನಾದ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರಿಂದಲೇ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡಿಸಿ ಆಶ್ರಮ ಕೊಟ್ಟ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹುಡುಗನ ಭಾವ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಅಜ್ಞ. ಇದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ವಟುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಚರಿತ್ರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಗತಿಗಳು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಇದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪುನರುಜ್ಞ ಏಸಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇದು ಎಂದರೆ ಸಾಕು.

೨. ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ವಿಶ್ವಪ್ರಯತೀಥ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದಂಗಳು ಸೋದೇ ಮತದ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಉಡುಪಿ ಮತಗಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅವಾಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಅವರ ಒಂದು ಪರಮಾಯದಲ್ಲಿ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಮಣದ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನಾಹತ ನಡೆಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಐತಿಹ್ಯ ಇದು. ಅದು ಪರಿಮಾರು ಮತದ ಹುಲಿ ಕೊಂಡ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ಮಕರ ಸಂಕ್ರಮಣದ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ನಗಾರಿ, ಕದನಿಗಳ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಆಗಿನ ಪೇಜಾವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮರದಿಂದ ಪರಿಮಾರು ಮರದೆದುರಿಂದಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಮತಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಹುಲಿ ಕೊಂಡ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮರದೆದುರು ಕುಳಿತವರು "ಸ್ವಾಮಿ, ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ! ಏನೂ ಅವಸರ ಇಲ್ಲ!" ಎಂದು ಕರೆದರು. ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಶೀಲರಾದ ಪೇಜಾವರದವರು ತಡೆದು ನಿಂತು "ಉತ್ಸವ ಹೊರಟಾಯಿತಲ್ಲ, ಇನ್ನು ತಡೆದರೆ ಹೇಗೆ?" ಎಂದು ಅನುಮಾನ ಪಟ್ಟಿರು.

"ಬನ್ನಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಅವಸರ ಇಲ್ಲ ಈ ಉತ್ಸವ ಆಗೋದಿಲ್ಲ, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿರಾಮವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವೇ ಜಗಲಿಯನ್ನು ಅಂಗ್ಯಾಯಿಂದ ಬಡಿದು ಸ್ಥಳ ತೋರಿಸಿದರು. ಪೇಜಾವರದವರು ಸೋಜಿಗದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ವೃಂದಾವನಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಪರಿಮಾರಿನವರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

"ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ. ವೃಂದಾವನಾಚಾರ್ಯರಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಈ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವ ಹೇಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗೋದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅಗ್ನಿಪಂಚಕ ಉಂಟು," ಎಂದು ಮುಗುಂ ಆಗಿ ಹೇಳಿದರು ಪರಿಮಾರಿನವರು.

ಪೇಜಾವರರು ಹೋಗಲೂ ಆಗದೆ ನಿಲ್ಲಲೂ ಆಗದೆ ಬಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತೀಕೊಂಡು ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ರಘುವೇರಿದರೆಂದು ತೋರಿಸುವ ನಗಾರಿಯೂ ಆಯಿತು. ಮಂಗಳಾರತಿಯ ವಾದ್ಯ, ಕದನಿಗಳೂ ಕೇಳಿಸಿದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭುಗ್ಗೆಂದು ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿ ರಘ ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಪಲಿಮಾರು ಮರದ ಬಗಿಲಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿತು.

ದೇವರ ಸೇವೆಯವರು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ದೀವಟಿಗೆ ತಪ್ಪಿ ಯಾವುದೋ ಪತಾಕೆಗೆ ತಗಲಿರಬೇಕು. ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿ ಹಬ್ಬಿ ನೂರುಗಟ್ಟಳೆ ಪತಾಕೆಗಳಿಗೆ ತಗಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರಘ ಅಗ್ನಿರಘವಾಗಿತ್ತು.

ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿ ಹುಲಿ ಕೊಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು, "ಅಭ್ಯಾ! ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಧೈರ್ಯವೇ!" ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಾಯಿತಂತೆ.

ಆದದ್ದಿಷ್ಟು : ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿದ್ದನ್ನು ರಘದಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಂದಾವನಾಚಾರ್ಯರು ನೋಡಿದರು. ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದರು. ರಘದ ಕೆಳಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದರು. ರಘ ಎಳೆಯುವ ಸನ್ಯಾಹದಲ್ಲಿ ಏಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಾಗಿತ್ತು.

ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂದಾವನಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಭಾವಳಿ ಸಮೀತ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡರು. ತಿರುಗಿ ರಘದ ಅಂಚಿಗೆ ಬಂದು, " ವಾದಿರಾಜ ಗುರೋ! ಹಯವದನ ಮೂರ್ತೇ!" ಎಂದು ಫೋಷಣೆ ಹೊರಡಿಸಿ ರಘದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಧುಮುಕಿದರು.

ಜನರು "ಅಯ್ಯೋ ಅಯ್ಯೋ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮೂರ್ತಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬೀದಿಯ ಮೇಲೆ ಎಳ್ಳುಮ್ಲು ಜವಿಂ ಆಗದೆ ವ್ಯಂದಾವನಾಚಾರ್ಯರು ಇಳಿದ ಭಂಗಿ ದೇವದುರ್ಬಳಿ ದೃಶ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೆನ್ನಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸವೆನ್ನಿ! ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅದೂ ಇದೂ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ಳಿ. ಪೇಜಾವರ ಮತದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥರು

'ಮತಗಳೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಬೀಡಲ್ಲ. ಮತಾಧಿಪತಿಗಳೆಂದರೆ ಬರೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಗಳೂ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರೂ ಅಲ್ಲ. ಮತಗಳಿಗೂ, ಮತಾಧಿಪತಿಗಳಿಗೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಮತಗಳು ಧರ್ಮಕೇಂದ್ರಿತವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕು ತೋರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. ಜನತೆಯ ಬದುಕಿನೊಡನೆ ಮತಾಧಿಪತಿಗಳಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಬೇಕು. ಆಳ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಬೇಕು. ಜನರನ್ನ ಕೊನೆಗೆ ಆತ್ಮಮುಖ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಮತಗಳ ಧೈಯವಾದರೂ ಬರೀ ಪ್ರವಚನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ದ್ಯುನಂದಿನ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸದ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆ ಜನರೂರವಾಗಬಹುದೇ ಹೊರತು ಜನಪರವಾಗಲಾರದು.' ಎಂಬೀ ಧೈಯವನ್ನು ನಂಬಿ ಅದರ ಪುನರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೆ ಯತ್ನಸಿದ್ಧ ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತಾಧಿತರಲ್ಲಿ ಪೇಜಾವರ ಮತದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಪ್ರಮುಖರು.

ಶ್ರೀ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ದ್ವೀತೀ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಉಡುಪಿಯ ಅಷ್ಟಮತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಪೇಜಾವರ ಮತಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಇಂಗಿರ ಏಪ್ಪಿಲ್ ಇರಂದು. ಉಡುಪಿ ಮತಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ತಮ್ಮ ಏಳನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ಗೌರವಣಾದ, ಕೃಶಿ ಶರೀರದ, ಸದಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಈ ಪುಟ್ಟ ಯತ್ನ ಉಡುಪಿ ಮತಗಳ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ರೂಪ ಕೊಡುವ ರೂಪಾರ್ಥಿಯಾದಾರಂದು ಅಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸಿರಲಾರರು. ತಂದೆ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರ ಮೇಲ್ಮೈಕಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾಹಿತ್ಯದಿಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವಾದ ನಂತರ ಭಂಡಾರಕೆರೆ ಮತದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯ ತೀರ್ಥರಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಉಚ್ಚಶಿಕ್ಷಣವನ್ನವರು ಪಡೆದರು. ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯರು ದ್ವೀತೀ ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಷ್ಟ ವಿದ್ಯಾಂಸರೂ ನಿಷ್ಠಲಂಕಚರಿತ್ರರೂ ವಿರಕ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳ ಆದರ್ಶಗಳು ಶಿಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಹದಿನ್ಯೇದು - ಹದಿನಾರರ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ತರ್ಕಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಬಲ್ಲ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಅವರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಮಧ್ಯಸೆತೊಡಗಿದ್ದವು. ನೂರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆತದ್ದರಿಂದ ಮರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು, ಮರಮಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಜನರು ಏನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಸ್ವಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ಅವರಿಗೆ ದೊರಕಿತು. ಆಗಿನಿಂದಲೇ ಮರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ವರ್ತವನ್ನವರು ಕೈಗೊಂಡರು.

ಸಮಕಾಲೀನ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ, ಅಂದಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಚೇತನೆ ಅವರದಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಬಗ್ಗೆ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರು ಖಚಿತ ನಿಲುವನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದರು. ಗಾಂಧೀ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನವರು ಬಿಡದೇ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾದೀ ವರ್ತಸ್ಥಾರಾಗಿದ್ದರು. ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಕಳಕಳಿ ಅವರಿಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಾಚ್ಯಯ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ಅವರ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಚದುರಿ ಹೋಗಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿನೋಗಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸಂಘಟನೆಯೊಂದೇ ಮಾರ್ಗ - ಎಂದವರು ಕಂಡುಹೊಂಡಿದ್ದರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದ ಹೃದಯಮಂಥನದಿಂದ ಅವರು ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು: 'ಧರ್ಮ ಜಗತ್ತನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಜನರನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದ ಧರ್ಮ ಕೆರೆಯಲ್ಲದ ನೀರಿನಂತಾಗುತ್ತದೆ.' ಮಾಧ್ವ ಮಹಾಮಂಡಲ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಈ ಕೆರೆ ಇಲ್ಲದ ನೀರಿಗೆ ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಧಾನ ಯತ್ನವಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಅನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವಿಲ ಭಾರತ ಮಾಧ್ವ ಮಹಾಮಂಡಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಹೊರಟಾಗ ಇದೊಂದು ಹುಟ್ಟು ಸಾಹಸವೆಂದೇ ಅನೇಕರು ಬಗೆದಿದ್ದರು. ಅವರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಂಕಿಸಿದವರೂ ಇದ್ದರು. ಪರಕ್ಕಿಂತ ವಿರೋಧವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಹಿಂಜರಿಯದೇ, ಈ ಸಂಸ್ಥಾ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ದೇಶಾಟನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಜನರನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನೂ ತಾವೇ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಅವರ ಮನ ಒಲಿಸಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ವ ಮಹಾ ಮಂಡಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಜನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಗಣಸಿದರು. ಈ ಮಂಡಲದ ಸಂಘಟನೆಗಾಗಿ ಅವರು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉರಿನಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾಧ್ವ ಮನೆಗೂ ಭೇಟಿಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಜಾತಿಮತಗಳ ಅಂತರವಿಲ್ಲದೇ ವರ್ಣಭೇದವಿಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳ ಜನರಿಗೂ ಅವರನ್ನು ನೋಡುವ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಹಿಂದೂಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು; ಇಲ್ಲವೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಬೀಳಬೇಕಾಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನವರು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಪೀಠಗಳು ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯಣ

ಹಿತ್ಯೇಷಿಗಳಾದರೆ ಸಾಲದು. ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯಾದಿ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಆ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಫಲಗಳಿಗೆ ಇಡೀ ಸಮಾಜ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಕೇವಲ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮರೆತದ್ದರಿಂದಲೇ ಮರಗಳು ಅಸಂಗತವಾಗಿವೆ, ಉಚ್ಚವರ್ಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧ ಬೆಳೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ನಿಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಚಿಂತನೆಯ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಅವರು 'ಮಾಧ್ವ' ಎಂದರೆ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಳ್ಳವನು ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಹೇಳಿದ್ದು. ಇದು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ವರ್ಣಗಳ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬೇರೆಡಿಸಿ ಇಡೀ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಸೌತ್ತಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಪರಂಪರಾಗತ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ಬಂತು. ರೋಷದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿದವು. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸೋಲರಿಯದ ಸಹನಶೀಲತೆ, ನಿರಹಂಕಾರ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಈ ವಿರೋಧವನ್ನು ನಿರ್ಧಾನವಾಗಿ ಸಹಿಸಿ ಸರ್ವಜನ, ಸರ್ವಲೋಕ, ಸರ್ವಕಾಲ ಮಾನ್ಯರಾದರು. ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮೇಣ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲ ದೊರಕಿತು.

ಮಾಧ್ವ ಮಹಾಮಂಡಲವು ಕನಾಟಕದ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ವ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸಿ ಮಾಧ್ವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನೂ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ. 'ತತ್ತ್ವವಾದ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಮಹತ್ವದ ಮಾಧ್ವಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಗುರುಕುಲ ವಾದರಿಯ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಕನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ವಿವಿಧ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ವ ಸಮಾಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಇವು ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶ್ರೀಮಂತ ಪರಂಪರೆಯೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ದೋತ್ತರೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಒಂದು ವುರುದ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವೇಶತಿಂಥರು ದ್ವ್ಯಾತ ವೇದಾಂತದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆವಹಿಸಿ, ಅದರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ ಇದು ಇತರ ವೇದಾಂತ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಡನೆ ಅವರ ಸೌಹಾದರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದಿಲ್ಲ. ವಿವಿಧ ಧರ್ಮಗಳ, ಪಂಗಡಗಳ, ಮತಾಧಿಪತಿಗಳೊಡನೆ ಸಮಾಜದ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪುನರುತ್ತಾನದ ಕೆಲಸಗಳಾಗಿ ಒಗ್ಗೂಡಿ ದುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಂದು.

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಂಚಮುಖವಾದದ್ದು. ಮಾಧ್ವತ್ಪ್ರ, ಭಾರತೀಯತ್ಪ್ರ, ಹಿಂದುತ್ಪ್ರ, ಭಾರತೀಯತ್ಪ್ರ ಮತ್ತು ಮಾನವತ್ಪ್ರ ಇವು ಅದರ ಪಂಚಮುಖಗಳು. ಇವು ಐದೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಶರ್ಯವಾದವುಗಳು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ

ವಿಶ್ವಹಿಂದೂ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕರೆ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತಾಂತರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳೂ ಒಪ್ಪತ್ತವೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಮತಾಂತರ ಹೊಂದಿದವರು ತಿರುಗಿ ಬರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತಾಂತರ ಏಕಮುಖ ಪ್ರವಾಹವಾಗಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಅನಿಸಿಕೆ ಅವರದು. ಹರಿಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಉಭಿಪೂರ್ಯಗಳು ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೇರಿತವಾಗಿವೆ. ವಿಧಮೀಯರಿಗೆ ಸಲೀಸಾಗಿ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶವಿರುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರೇ ಆದ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಅವರದಾಗಿದೆ. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚೆಯಾಗಿ ಹರಿಜನ ಕೇರಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಲೆಕ್ಕಿಸಿದ್ದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳ ಹೋಪವನ್ನು ಕೇರಳಿಸಿತ್ತು. ಅಸ್ವತ್ಯತೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೊಂದು ಅಭಿಶಾಪ ಎನ್ನುವ ಅವರು ಮೀಸಲಾತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಸ್ವಷ್ಟ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೇವಲ ಧರ್ಮೋಪದೇಶದಿಂದ ಸಮಾಜದ ಉದ್ದಾರ ಆಗಲಾರದೆಂಬ ಸ್ವಷ್ಟ ನಂಬಿಕೆ ಅವರದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನೂರಾರು ಸಮಾಜಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಯಾಸ್ಟ ಧರ್ಮದಂತೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅವರು.

ಈ ವಿಚಾರಧಾರೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮ ಎಂಬ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಂದು ಅದರ ಮೂಲಕ ಬಡವರಿಗೆ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಉಚಿತ ವ್ಯಾದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಜೀವಧಾಲಯಗಳು, ಆಸ್ವತ್ರೇಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕೊಡಗಿನ ಅಶ್ವನಿ ಆಸ್ವತ್ರೇಯ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ರುಗ್ಾಲಯ ಇವರ ಪೇರಣಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಹೋಪಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ಬರಗಾಲ, ಪ್ರವಾಹ, ಬಿರುಗಳಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಸಂತ್ರಸ್ತರನ್ನು ಸಂತೇಸುವುದು ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಬಗೆಗಿನ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಅವರು ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದಿಂದ ಧಾರವಾಡದ ಜೆ.ಎಸ್.ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ, ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ದಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ವ ಭವನ, ಕೃಷ್ಣಮಂದಿರ, ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ವ ಮಂಡಳ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಫಲಪ್ರದವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಕೇವಲ ಬಿರುದಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ; ಅಕ್ಷರಶಃ ಪರಿವ್ರಾಜಕರು. ಅಸ್ವಾಮಿನಿಂದ ಗುಜರಾತಿನ ಕಚ್ಚದವರೆಗೆ, ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಾಕುಮಾರಿಯ ವರೆಗೆ ವರ್ಷಫುಟ್‌ ಅವಿರತವಾಗಿ ಅವರು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಚಾರದ ಕರೆಗಳೇ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಕೋಪದಿಂದ ನೊಂದವರನ್ನು ಸಂತೇಸಲಿಕ್ಕಾಗಲೀ, ಇಂದು ಬಂಗಾಲ, ನಾಳೆ ಗುಜರಾತ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಕನಾಟಕದ ಯಾವುದೋ ಹಳ್ಳಿ ಹೀಗೆ ಕಾಲಿಗೆ ಗಾಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರಂತೆ ಸದಾ ಅವರು ಕಾರ್ಯನಿರತರು.

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರ ಒಂದು ಜಾತಿ ಅಥವಾ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಲುಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೇ ತಳೆದವರು ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಣ-ಬ್ರಹ್ಮಣೇತರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಇತರ ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವಿನ ವೈಷಮ್ಯವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವೈದಿಕ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಾದಿ ಸರ್ವ ವರ್ಣಗಳ ಮತಾಧಿಪತಿಗಳೊಡನೆ, ಇತರ ಧರ್ಮದ ಮುಖಿಂಡರೊಡನೆ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಪರ್ಕವಿದೆ. ಅನೇಕ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮಿಳನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವೇಶ್ವರರ ಅಷ್ಟ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ತರೆಸುವಂತಹದಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ತುರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂನ್ಯಾಸಶ್ರಮ ತ್ಯಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚಿಂತಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಲ್ಯ ಸಂನ್ಯಾಸದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರನವಿಚಾರ ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸಂನ್ಯಾಸ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಮತ್ತು ನಿಗ್ರಹ ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಿಸಬ್ಬು ಒಂದು ಸಫಲ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ತರುಣರ ತಂಡವನ್ನು ತರಬೇತು ಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಮತಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಅವರಿಗಿದೆ. ಮತ್ತೆ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಬಂಧುಗಳ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ, ರಾಜಕೀಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ಖಿಡಾಖಿಂಡಿತವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವೂ ಅವರದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಆದರದೇ ಆದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರವರು.

ತಾವು ನಂಬಿದ ತತ್ತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಖಿಂಡ ನಿಷ್ಠೆ, ಭಲ ಬಿಡದೇ ಹಿಡಿದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಜಿಗುಟುತನ, ಹಾಗೂ ಸದ್ಯವ ಸಂಚಾರದ ಮೂಲಕ ಅವಿರತ ಜನಸಂಪರ್ಕ - ಇವು ಅವರ ಸಾಧನೆ - ಯಶಸ್ವಿಗಳ ಗುಟ್ಟು ಎನ್ನುಬಹುದು.

ಸಮಾರೋಪ

ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪೀಠಗಳು ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ನಾಡಿನ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಜಾಗ್ರತ್ತವಾಗಿ ನಾಯಕತ್ವ ನೀಡುವುದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ಫುಟನೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸದ್ಗುಣಗಳಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ರೂಢಿ, ಆಚಾರಗಳ ತೊಡಕುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಟಿಸುವುದು ಆ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೇಜಾವರ ಮತಾಧಿಕರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದರು ಸಮಾಲೀನ ಭಾರತದ ಒಂದು 'ಫುಟನೆ' ಯೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅವರು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರಾಗತ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿತ್ತುದಿಂದ ಚಲತ್ವದತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವದಿಂದಲೇ ಮತಗಳು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲಾರವು. ಕೇವಲ ಕೂತಲ್ಲೇ ಪಾರಪ್ರವಚನಗಳಿಂದಲೇ ಅವು ತಮ್ಮನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಸಮಾಜವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲಾರವು. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಧರ್ಮವನ್ನು ಜನರ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಒಯ್ಯಲು ಪ್ರವೃತ್ತಾದದ್ದು. ಒಮ್ಮುಖ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಇಮ್ಮುಖ ಹೆದ್ದಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಪೀಠಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗುವಂತೆ ಯತ್ನಿಸಿದ್ದು ಶ್ರೀಪಾದರ ಕೊಡುಗೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಅನೇಕ ಮಹಾ ಪುರುಷರಂತೆ ಶ್ರೀಗಳವರೂ ತಮ್ಮ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ತೀರ್ಥ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಪಡೆದು ಉಡುಪಿ ಪುರಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಪ್ರಾಧಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರನ್ನು ಮೊದಲು ಕಂಡಿದ್ದ ನನಗೆ, ಅದಾಗಿ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಬಹುಶಃ ಅವರ ಹದಿನ್ಯೇದನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯಾಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದಾಗ, ಇಲ್ಲಾಂದು ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ ಮೈಮುರಿದು ಏಳುತ್ತಿದೆ ಎನಿಸಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಅವರೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರವಚನವನ್ನೂ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ಭೇಟ್ಯಾಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದಂತೆ ನೆನಪು. ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಚೋದನಶಕ್ತಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಣಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮತ್ತೆ ಐದೋ ಆರೋ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿಲ ಭಾರತ ಮಾಡ್ದ ಮಹಾಮಂಡಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರಷ್ಟು. ಈ ಫುಟನೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಆತಂಕದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದವರಂತೆ ನಾನೂ ನನ್ನದೇ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂದೇಹದಿಂದಲೇ ನೋಡಿದೆ. 'ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರನರುಜ್ಜೀವನ' ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಇದು ಹತ-ಶತವಾದಕ್ಕೆ ಆಯುಷ್ಯದಾನ ಮಾಡುವುದೋ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಭಯವಾಗಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾಡ್ದು ಮಹಾಮಂಡಲವಾಗಲಿ, ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಇತರ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಲಿ ಪ್ರತಿಗಾಮಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗದೆ ಹಳೆಯ ಮರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಕೊಂಬೆರೆಂಬೆಗಳು ಚಿಗುರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಗುರುತಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿದವು. ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜನ್ಮಾಗತ ಜಾತಿಯಿಂದ ಬೇರೆದಿಸಿ, ಅವರು ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಒಷ್ಟುವರೆಲ್ಲ ಮಾಡ್ದರು ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೊಂದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆಚಾರ್ಯ ಮಧ್ಯಾರ ತತ್ತ್ವಗಳ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜಾಗ್ರತ್ತ ಗಳಿಗೆಗಳ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ವೆಚ್ಚುಮಾಡಿದ್ದರೂ ದೇಹದ್ದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳ ನಾಯಕರೊಡನೆಯೂ ಸಮುದಾಯದೊಡನೆಯೂ ಅವರಿಗಿರುವ ಸೌಹಾದರ್, ವಿಶ್ವಾಸ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳು ಜನರನ್ನು ಒದೆಯುವ 'ಪಂಥ'(ಹುರುಡು)ಗಳಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಅವು ಸತ್ಯನ್ನೇಷಣೆಯ ಪಂಥಗಳಾಗಬಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸಿವೆ.

ಬದುಕನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಮನುಷ್ಯನ ಆತ್ಮವನ್ನಷ್ಟೇ ಪ್ರೋಫಿಸಲಾರದೆಂಬುದನ್ನು ಗೃಹಿಸಿದ ಮತಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖರು. ಶಿಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆ ಮೊದಲಾದ ಅವರ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆಯೆಂದು ತೋರಿಸಿವೆ. ಸರಕಾರದ ಭೂಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹೂಡ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು.

[ಸೂಚನೆ : ಹೈಕಾವರ ಶ್ರೀಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಪಾ. ವೆಂ. ಮೂರು ಲೇಖಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು (ಗಣಭಾಗ, ಗಣಭಾಗ, ಗಣಭಾಗ) ಅವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿ ಒಂದು ಲೇಖವಾಗುವಂತೆ ಸೌ. ಮೀನಾ ರಾವ್ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.]

ಇ. ಸೋದೆಯ ನೆನಪುಗಳು

ಶ್ರೀಮನ್‌ಧಾರ್ಮಕಾರ್ಯರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿದ ಮಹಾಮಹಿಮ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜತೀರ್ಥರು ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಿಂದ ಅನ್ಯಾದೃಶರಾಗಿದ್ದರು. ವಿದ್ವತ್ತೈಯಲ್ಲಿ, ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹ ಸಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಧೈರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸಂಘಟನಾ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ವಾಕ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಭಾರತದಲ್ಲೇಲ್ಲ ಭೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ ಅವರು ತಮ್ಮ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಪೂಜಾಯುಷ್ಯದ ಕೊನೆಯ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿರಸಿಯಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ಮೈಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೋದೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಭೂಮಿ, ಧರ್ಮಭೂಮಿ, ತಪೋಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅದು ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪದವಿಗೇರಿತ್ತು. ಅದು ಎಷ್ಟು ಹೆಸರು ಪಡೆಯಿತೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥ ಪರಂಪರೆಯ ಅವರ ಉಡುಪಿಯ ಮರಕ್ಕೆ ಸೋದೆ ಮರವೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಿತ್ತು. ಭಕ್ತರ ಬರಹೋಗುವಿಕೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಧ್ಯಾನ ತಪಃ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿಡ್ಯಾರ ಬರಹೋಡಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಸಿಸಿಕೊಂಡು ಎರಡು ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಮ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಲ್ಕಾಲೀ ನದಿ ತೀರದ ಒಂದು ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳವನ್ನಾರಿಸಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ತಪೋವನವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಸೋದಾ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಶ್ರಿವಿಕ್ರಮ ದೇವಾಲಯ, ಮರ ಮತ್ತು ಅವರ ಅನಂತರ ಭಕ್ತರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತು ಇರುವ ಅವರ ವ್ಯಂದಾವನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಕಥಗಳಿಂದ ಓತಪ್ಪೇತವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದದ್ದೇ ಒಂದು ಕಥೆ. ಆಗ ಇದು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು. ಭದ್ರವಾದ ಕೋಟಿ. ಅಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಸಾಮಂತರಾಜಧಾನಿ. ದೂಡ್‍ಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರ. ಅರವನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅದು ಸಮೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇಂದಿಗೂ ಸೋದಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಎರಡು ಮೂರು ಮೈಲು ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಗತವೈಭವದ ಅವಶೇಷಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ರಕ್ಷಣೆತಂಗಡಿಯ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾಗ ದೂರದೂರದ ಸಾಮಂತ ರಾಜ್ಯಗಳ ಅರಸರು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುಗಳಾದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಅರಸರು ನಾಯಕನು ಅತ್ಯಾತ್ಮಾಹಿ ಶೈವ ಪಂಥೀಯರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೂಳಿಗಾದನೆಂದೂ ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಒತ್ತಡ ಬಿತ್ತೆಂದೂ, ಆಗ ವೈದಿಕ ಪಂಥೀಯ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರೂ ಧೀರರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಹತ್ತಿರ ಮೊರೆ ಹೋಯಿತೆಂದೂ ಪಾರಂಪರ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಸುಮಾರು ನೂರಿಷ್ಟು ಮೂಲು ದೂರವಿರುವ ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು; ಈಗ ಮತ ಇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಬಂಡೆಗಲ್ಲಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮ್ಗ್ರಾಹಿ ಕುಳಿತರು. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ಮುತ್ತಿಗೆ ಬಿದ್ದು (ಬಹುಶಃ ಪೋಚುಗೀಸರದಿರಬೇಕು) ಕೋಟಿ ಅವರ ವಶವಾಗಲಾಗಿ ಅರಸನು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದೊಡನೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರನ್ನು ಕಂಡು ಶರಣ ಹೋದನು. ಅವರ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದು ಅರಸನು ಕೋಟಿಗೆ ಮರಳಿದನು. ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಅಶ್ವಸೇನೆಯೋಂದು ಅವನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭ್ರಮೆಯಾಗಿ ಅವರು ಕೋಟಿಯನ್ನು ತೆರವು ಮಾಡಿಹೋದರು. ಅರಸನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಸತ್ಯರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಅವನ ಗುರುವಿಗೂ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರಿಗೂ ಏಳು ದಿನಗಳ ಪರ್ಯಾತ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ನಡೆದು ಅವನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರುತ್ತರನಾದನು. ಅರಸನು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರಿಗೆ ಈ ಘಟನೆಯ ಸ್ವರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಆ ಗುರುವಿನ ದೇವತಾರ್ಚನೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತಾರ್ಥವಾಗಿ ಮುತ್ತಿನ ತುರಾಯಿ, ಮುತ್ತಿನ ಗದ್ದುಗೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಸೆನಾನಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೂ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ದಾನವಿತ್ತನು. ಈ ದಾನವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಶಿಲಾಶಾಸನವೊಂದು ಇಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ನಿಂತಿದೆ. ಉಡುಪಿಯ ಮತಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ದೇವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಘಂಟಾಮಣಿಯ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನ ಮೂರ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಸೋದೆ ಮತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಬಸವನ ವಿಗ್ರಹವಿರುವುದು ವಾದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರಿಗೆ ದೊರೆತ ವಿಜಯದ ಕುರುಹಾಗಿದೆ. ಮುತ್ತಿನ ತುರಾಯಿ, ಗದ್ದುಗೆಗಳು, ಇಂದಿಗೂ ಶ್ರೀ ಮತದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ಭಕ್ತರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ತೆರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶಾಸನಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣಾದಿಂದ ಈ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರಿಗೆ ನೂರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಇರಬೇಕೆಂದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ದೇಹ, ಮನೋದಾರ್ಥಗಳು ಪ್ರಬಂಧವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಆಗ ಜರಗಿದ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಆಶ್ವರ್ಯ ತರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ಈ ಘಟನೆಗಳ ನಂತರ ಇಲ್ಲೋ ನೆಲೆಯೂರಿ ಶೇಷಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದರು. ಅವರು ನಿಮಾರ್ಚಿಸಿದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಗಿನ ಸೋದೆ ಶಹರಿನಿಂದ ಸುಮಾರು ಗಾವುದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಾಂತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿದೆ. ಕಡಿದಾದ ತಪ್ಪಲನ್ನು ಕಡಿದು ಮೂರಂತರಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಕೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕೂ ಮೇಲೆ ಶಿಲಾಮಯವಾದ ಶ್ರಿವಿಕ್ರಮ ದೇವಾಲಯ ಇದೆ. ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ 'ಶ್ರೀಧರಪ್ರಬಂಧ'ದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ. ಗಭ್ರಗುಡಿ ರಥಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಅದರ ಶಿಲಾಚಕ್ರ ಚತುಷ್ಪಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಿಧ್ಯು ಒಡೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಅನ್ಯತ್ರ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಈ ಇಡೀ ಗಭ್ರಗುಡಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಬಂಟರಾದ ಭೂತರಾಜರು ಎಳೆತಂದು ಇಲ್ಲಿರಿಸಿದರೆಂದು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಭ್ರಗುಡಿಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರಿವಿಕ್ರಮ ವಿಗ್ರಹವೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ತುಸು ಮುಂದೆ ಶ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಬಲಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಯೂ ಇವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಪೂಜೋತ್ಸವಾದಿಗಳು ಆಗಮವಿಧಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಫಾಲ್ನಿನ ಪೂರ್ಣಮೇಯ, ವೇಳೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಸವಗಳು ವಿಜ್ಞಂಭಣೆಯಿಂದ ಜರಗುತ್ತವೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಸುಂದರವಾದ ಶಿಲಾಮಯ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭವಿದೆ. ಅದು ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರ ಅನಂತರದ್ದು, ಅವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದು. ಅದನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಧ್ವಜಸ್ತಂಭದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಂಸಾರೂಢಿ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ (ರಾಜರ) ರೂಪವನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದರೆಂದೂ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಆನಾಯಾಸವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆಂದೂ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಬೀದಿಯ ಕೆಳಗಿನ ಮಜಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಮರ ಇದೆ. ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ವುತ್ತ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣವಾದ್ದರಿಂದ ಕಳೆದ ಶತವಾನದಲ್ಲಿ, ವೃಂದಾವನಾಬಾರ್ಯರೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾಪುರಿಯತೀರ್ಥರು ಅದರ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ದ್ರವ್ಯ ಸಾಲದೆ ವೃಂದಾವನಾಬಾರ್ಯರು ಚಿಂತಿತರಾಗಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ಸ್ವಷ್ಟಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೆಳಗೆ ತಮ್ಮ ವೃಂದಾವನದ ಬಳಿಯ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಿಯಿದೆಯೆಂದೂ ಅದು ಮುಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಬರುವುದೆಂದೂ ಆದರಿಂದ ಮೂರು ಬೋಗಸೆ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿದರಂತೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ವಸಲಾಯಿತೆಂದು ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆ ಇದೆ. ನಿಧಿ ಹುಗಿದಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಈಗಲೂ ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮರ ಪುನಃ ಜೀರ್ಣವಾದದ್ದರಿಂದ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಆಯದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕೆಳಗಿನ ಮುಜಲಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರೇ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ದೊಡ್ಡ ಧವಳ ಗಂಗಾ ಸರೋವರ. ಅದರದೇ ಒಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು ಮೊಟ್ಟೆ ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಧ್ಯಾನಸ್ಥರಾಗಿ ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳ. ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡಗಲ್ಲೊಂದು ನೆಲದಿಂದದ್ದು ಓರೆಯಾಗಿ ನೀಡಿ ಕೆಳಗೆ ನೆರಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ "ತಪಸ್ಸು ಕಲ್ಲು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸರೋವರದ ಮೂರು ಮಗ್ಗಲುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಶಿಲ್ಬಾ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ವೀರ ಹನುಮಂತನ ಗುಡಿ. ಈ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಕುರಿತೇ ವಾದಿರಾಜರು, "ಎದ್ದು ನಿಂತ ಖಳಗ ಕೃತಾಂತ ಹೊದ್ದಿದವರನೆ ಪೂರ್ವವ ಧವಳಗಂಗೆ ಹನುಮಂತ" ಎಂಬ ಕಾಂಚೋಧಿ ರಾಗದ ಕೀರ್ತನೆ ರಚಿಸಿದ್ದರು. ಧವಳ ಗಂಗೆಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ವೇಣುಗೋಪಾಲನ ಸುಂದರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಗುಡಿ. ಕರೆಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಶಿವಾಲಯ. ಈ ಶಿವನನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸಲು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರೇ "ಧವಳಗಂಗೆಯ ಗಂಗಾಧರ ಮಹಾಲಿಂಗ - ಮಾ! ಧವನ ತೋರಿಸಯ್ಯ ಗುರುಕುಲೋತ್ತಮಂಗ" ಎಂಬ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದರು.

ಸರೋವರದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ವೃಂದಾವನ. ಕ್ರ.ಶ. ೧೯೦೦ರ ಘಾಲ್ಯನ ಬಹುಳ ತೃತೀಯೆಯ ದಿನ ತಮ್ಮ ಅವತಾರ ಕಾರ್ಯ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಯಿತೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ರಾಜರು ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಶಿಲ್ಬಾ ವೃಂದಾವನದೊಳಗೆ ಕುಳಿತು ಜಪಮಾಲೆ ಹಿಡಿದು ಧ್ಯಾನಸ್ಥರಾದರೆಂದೂ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಜಪಮಾಲೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ಲೊಡನೆ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಎದುರಿನ ಶಿಲ್ಬಾ ಘಲಕವನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಯಿತೆಂದೂ ರಾಜರ ಚರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ವೃಂದಾವನದ ಸುತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಚಿಕ್ಕ ವೃಂದಾವನಗಳಿದ್ದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಆವರಣಾವಿದೆ. ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಒಂದು ಕಾವಿ ಸಾಟಿ ಇಂದಿಗೂ ಕಾದಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ವಾದಿರಾಜರ ವೃಂದಾವನದ ಮಹಿಮೆ ಬಹುವಿಧವಾದದ್ದು. ಅದರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಐಹಿಕ ಅಭಿಷ್ಪ್ರಗಳೂ ಘಾರತೀಕ ಸದ್ಗುರುತಿಯೂ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಈಗ ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ನಿರಂತರ ಯಾತ್ರಿಕರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವೃಂದಾವನದ ವೃತ್ತಿಕಾಮಹಿವೆಯಿಂದ ಕುಷಾಪಸ್ಸಾರ ಲೂತಿ ಬಾಲಸೋಧಾದಿ ವ್ಯಾಧಿಗಳು ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತವೆಂದು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಕವಚದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ರಾಜರು ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ಮತದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತನಾಗಿದ್ದ ಪೆದ್ದ (ವಿಡೆ - ಮೂಕ) ಬ್ರಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರೇ ನುಡಿಸಿದ ಸುದೀರ್ಘ "ವೃಂದಾವನಾಶ್ಯಾನ" ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕಾರ ಗ್ರಂಥವೊಂದು ಸೋದಾಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಮಹಿಮೆ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ವಾದಿರಾಜರ ಅನಂತರದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲ ದಾಸರೂ ಸೋದಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದವರೇ. ವಿಜಯದಾಸರು, ಗೋಪಾಲದಾಸರು, ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು, ಮುಂ.ರು. ವೃಂದಾವನದ

ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.* ದುರ್ಗಮ ಅರಣ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಗಳೂ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಅದೂ ಇಲ್ಲ ನೇ ಶತಮಾನದ ನಂತರ ಸೋದರೆಯ ಅರಸೋತ್ತಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸಾವಿರಾರು ಭಕ್ತರು ಪಾದಯಾತ್ರೆ, ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಈ ವೃಂದಾವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಭಕ್ತ ವಿಶ್ವಾಸಗಳ ದ್ವೌತಕವಾಗಿದೆ.

ವೃಂದಾವನದ ಉತ್ತರ ಪಾಶ್ಚಾದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನ ಗೋಪಾಲ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧವಳ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ನೀರು ತಂದು ಈ ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ವಾಡಿ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಸುಪ್ತರಾಗುವರೆಂಬುದು ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನುಭವ ವೇದ್ಯವಾದ ಮಾತು. ವೃಂದಾವನದೆದುರಿಗೆ ರಾಜರೇ ಪ್ರತಿಷ್ಟಿಸಿದ ವೇದವ್ಯಾಸಮೂರ್ತಿ ಇದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಪಾಶ್ಚಾದಲ್ಲಿ ಭೂತರಾಜ ಅಧವಾನಾರಾಯಣಭೂತದ ಚಿಕ್ಕ ಗುಡಿ ಇದೆ. ಈತ ರಾಜರ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಂಟನಾಗಿದ್ದವ. ಯದ್ವಾಂಶನೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದ ಆತನೇ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ರಕ್ಷಕ. ಬಂದ ಯಾತ್ರಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಮೊಟ್ಟು ಮೊದಲು ಆತನಿಗೆ ತಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಭೂತರಾಜರ ಭಯದಿಂದ ಕಳ್ಳಾಕರು ಈ ಮರಿದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣುಕುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಷಸಾಲಿಗ ಕಳ್ಳ ಭೂತರಾಜರ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಕದ್ದೂಯಿಸ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಕೆಲ ತಿಂಗಳಾಗಳ ನಂತರ ಅವನು ರೋಗಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಮರಣಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತನೇ ತನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸರಕನ್ನು ಒಟ್ಟಿಸಿದ್ದೀಂತು.

ವೃಂದಾವನದ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕುಂಡವಿದೆ. ಆದಕ್ಕೆ ನರಕ ಕುಂಡವೆಂದು ಹೆಸರು. ಒಮ್ಮೆ ವಾದಿರಾಜರು ಯಾತ್ರೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ವೇದವೇದ್ಯತೀಧರ, ಸೋದೆ ಅರಸೋತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಲೆದೋರಿದ್ದ ನೋಡಿ, ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದರಂತೆ. ರಾಜರು ಮರಳಿದ ನಂತರ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಷ್ಟೇ ಸದುದ್ದೇಶವಿದ್ದರೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ರಾಜ್ಯ ನಡೆಸಲು ಇಳಿದರೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆಂದೂ ಆ ಪಾಪ ಪರಿಮಾಜನನೆಗಾಗಿ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ನರಕ ಅನುಭವಿಸುವುದೋಳ್ಳಿದೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಕುಂಡ ನಿರ್ವಿಷಿದರಂತೆ. ಈ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಮಿಂದರೆ ನರಕಭಯ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ.

ವೃಂದಾವನದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಹಲಸು, ಮಾವು, ಅಶ್ವತ್ಥಾದಿ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ರಾಜರೇ ಸ್ವತಃ ನೆಟ್ಟದ್ದೀಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮರದಿಂದ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಿರುವ ಹಲಸಿನ ಮರವೋಂದು.

* ಸೂರಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು 'ಹರಿದಾಸರು ಹಾಡಿ ಹೋಗಳಿದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು' ಎಂಬುದಾಗಿ, ಹಾವೊರಿನ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಮೃತ್ತಿಕಾ ವೃಂದಾವನದವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ (ರಂಜಾ). - ಸೆಂ.

ಸೋದೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವಾದಿರಾಜರು ಕಾಲು ಶತಮಾನ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದಿರಬೇಕು ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಉಡುಪಿಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. 'ಶೀಥಿಷ್ಠಪ್ರಬಂಧ'ವನ್ನು ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿಸಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರವಿಕ್ರಮನ ಸ್ತುತಿ ಇದೆ. ಶಿರಸಿಯ ಸಮೀಪ ಮಂಜುಗುಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಅವರೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮಂಜುಗುಣೆಯೂ ಶೀಥಿಷ್ಠಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ನಾನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸೋದೆಯ ಮರದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಪೂಜೆ, ಅನ್ನದಾನ ನಡೆಯುತ್ತು ಬಂದಿದೆ. ನಿಸರ್ಗ ರಮ್ಯವಾದ ಈ ಸ್ಥಾನ ಅಪೂರ್ವ ಮನಶ್ಯಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸೋದೆ ವಾದಿರಾಜ ಮರವನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸ್ತುತಿಚಿತ್ರಗಳು ಕೊಂಡ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಕೊನ್ನಿಂದ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಸೋದೆಯಲ್ಲಿ. ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ನನ್ನ ಜನನವಾದ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಸೋದೆಯ ಮರದಲ್ಲಿ ಪಾರುಪತ್ಯದಾರರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಶಿಶುವಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟೇ.

ಹಿಂದಿನ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ವೃಂದಾವನದ ಪರಿಸರ ಈಗಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣನ ಗೋಡೆಯ ಆವರಣವಿತ್ತು. ಮೇಲೆ ಹಂಚಿನ ಹೊದಿಕೆಯಿತ್ತೆಂದು ನೆನಪು. ಹತ್ತಿರದ ಭೂತರಾಜರ ಗುಡಿಗೆ ಅಡಿಕೆ ಸೋಗೆಯ ಮಾಡು. ಮರದ ಕಟ್ಟಡ ಆಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾತನವಾಗಿತ್ತು. ಮಾರು ದಪ್ಪದ ಗೋಡೆಗಳು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವಲ್ಲ ಎರಡಂತಸ್ತು. ವೃಂದಾವನದಿಂದ ಮರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಬಗಿಲ ಬಳಿಯ ಕೋಣೆಯ ಮೇಲ್ಮೈಗ ಮೂರುಪ್ಪರಿಗೆಯದು. ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಚಿತ್ತಸ್ಥಿರರೆ ಈ ಕೋಣೆಯಲ್ಲೇ ಅವರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಕೋಣೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಮರದ ಎದುರು ಭಾಗದ ದಕ್ಷಿಣ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಂತಸ್ತಿನ "ಗಗನಮಹಾಲು" ಇತ್ತು. ಅದರೊಳಗೆ ಗಂಧದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹವಿತ್ತೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ತುದಿಯ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಮರದ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಒಣ ನೆಲಹುಲ್ಲಿನ ಸಂಗ್ರಹ.

ಮರದ ದಕ್ಷಿಣ ಪೋಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೊಗುಯ್ಯಾಲೆ ಇದ್ದದ್ದು ನೆನಪಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಭೂತರಾಜರ ಮಂಚವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಮಲಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಲಗಿದವರು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಪಳುವಾಗ ಹಯಗ್ರೀವ ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯ ಬೇಣಾದ ಮೇಲಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇತ್ತು. ಭೂತರಾಜರ ಕಾರಣಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅದ್ವಿತೀಯ ಕಥಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದವು.

"ಈ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದರೇನಾಗುತ್ತದೆ? ಭೂತರಾಜನ ಕಾಲು ಸೊಟ್ಟಲ್ಲವೆ? ಅವನೇನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ?" ಎಂದು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಯಾತ್ರಿಕ ಕಾಲನ್ನು ಸೊಟ್ಟ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದನಂತೆ. ಆ ಸೊಟ್ಟ ಕಾಲು ನೆಟ್ಟಗಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ಹಾಗೇ ಸೊಟ್ಟ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಭೂತರಾಜರ ಭಯ ಮರಹ್ಮಂದು ರಕ್ಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮರದ ಪೌಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಸ್ತು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನಂಬಿಕೆಯಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವ ಮೊದಲು ಯಾವುದಾದರೂ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಲು ಮರತರೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆದಂತಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಎಚ್ಚರಗೊಂದು ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದಾಗ ತಲೆಯಿಂದ ಕಾಲವರಗೆ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ತೊಟ್ಟ ಭಾಯಾವಿಗ್ರಹವೊಂದು ಪೌಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಂಡಂರಂತೆ. ಅದು ಸೋಡನೋಡುತ್ತಾ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆ ಆರ್ಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಮರಕ್ಕೆ ಇಂಥ ರಕ್ಷಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. "ಮಧ್ಯಗುಡಿ" ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮರದ ಗಭ್ರಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೋದರೆ ರಾಜನು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರಿಗೆ ಇತ್ತಿದ್ದ, ಯಾರೂ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಲಾರದ ಮುತ್ತಿನ ತುರಾಯಿ, ಮುತ್ತಿನ ಗದ್ದಗೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ತಮ್ಮ ಕುರುಹಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಕಾವಿಸಾಟಿಯ ತುಂಡು ಪೆಟಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಶ್ರೀರಾಜರ ವೃಂದಾವನದ ಸುತ್ತ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡ ಆಗುವ ಮೊದಲಿದ್ದ ಕಲ್ಲಿನ ಸುತ್ತುಗೋಡೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತಃ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ವೃಂದಾವನದ ಗುಡಿಯನ್ನು ಶಿಲಾಮಯವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದವರು ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು. ಆ ಕಟ್ಟಡದ ರಚನೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಣ್ಣವನಿದ್ದಾಗ್ನೆ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅನಂತರ ವಾದಿರಾಜ ವೃಂದಾವನದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ವೃಂದಾವನಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿನ ಭತ್ತುಳ್ಳ ಕಟ್ಟಡವಾಯಿತು. ಭೂತರಾಜರ ಸೋಗೆ ಮಾಡಿನ ಗುಡಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ - ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದ್ದ ದೇವಾಲಯಗಳ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ - ಕಲ್ಲುಗುಡಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂತು.

ಸೋದ ವಾದಿರಾಜ ಮರದ ಪರಿಸರ ಅನೇಕ ಸ್ವಲ್ಪಿಂಬಿಹ್ವಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡಿದೆ. ಅದು ಮೂರು ಮಜಲುಗಳ ಪರಿಸರ. ಮೇಲಿನ ಮಜಲಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರವಿಕ್ರಮ ದೇವಾಲಯ. ಅದರ ಮುಂದೆ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ 'ಹಯಗ್ರಿವ ಸಮುದ್ರ' ವೆಂದು ಹೆಸರಾಂತ ಕರೆ. ತಾವರೆ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಈ ಕರೆ ಮೊಸಳೆಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿತ್ತು. ನೀರಾವರಿಗೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಳಸಿ ಬಂದರೆ ಶ್ರವಿಕ್ರಮನ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಾಚೆಗೆ ದೇವಾಲಯದ ವುಂಬಿದ್ದಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವುಂದ್ದಾದ ಕಲ್ಲಾನೆಗಳು ವುಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನೇರಿ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿ ಬಿದ್ದು ಮೂಗು ಮುಸುಡಿ ಒಡೆದುಕೊಂಡ

ನೆನಪು ನನಗಿದೆ. ಒಳಗಿನ ಗುಡಿ ರಥಾಕಾರ ವಾಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಒಳಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮ ದೇವರು. ಅದರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲೇ ಸೋದೆ ರಾಜ್ಯದ ಅರಸರು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರಿಗೆ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಹತ್ವದ ಶಾಸನವೊಂದಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಬೀದಿಯ ಬಳಗಡೆಗೆ ಭೂತರಾಜರ ಕಲ್ಲು. ಅದಕ್ಕೆ 'ದಂಡಬಲಿ' ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ್ನೆ ಭೂತ ಹಿಡಿದ ಅನೇಕ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಕರು ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ಭೂತರಾಜರಿಗೆ ಹೆದರಿ ಅನೇಕರ ಮೈಹೊಕ್ಕ ಭೂತಗಳು ಉಬ್ಬಾಟನೆ ಹೊಂದಿದ್ದಿದೆ. ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮನ ರಥಾರೋಹಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಥದಿಂದ ಬೀರುವ 'ಬುತ್ತಿ' ಹಿಡಿದರೆ ಪುತ್ತರಿಲ್ಲದವರು ಪುತ್ತರವತಿಯರಾಗುವರೆಂದು ಬಹುಕಾಲದ ವಿಶ್ವಾಸ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಮಜಲಿನಿಂದ ಸುಮಾರು ಹದಿನ್ಯೆದದ್ದಿ ಕೆಳಗಳಿದರೆ ಮತ, ಅದರ ಮುಂದೆ ರಾಜಾಂಗಣ. ಘಾಲ್ಯನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮನಿಗೆ ರಥೋತ್ಸವ. ಆವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಹಾಸಮಾರಾಧನೆ. ಮತ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಒಳಗೆ ಗಭ್ರಗುಡಿ, ಅದರಾಚೆ ಭೋಜನ ಶಾಲೆ.

ಸೋದೆಯ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜ ಮತಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅರಸರು ಬಿಟ್ಟು ಆಸ್ತಿಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಅತಿ ಸಮೃದ್ಧ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಭತ್ತ, ಅಡಿಕೆ, ಏಲಕ್ಕೆ, ಬಾಳೆಗಳ ಮಲೆನಾಡಿನ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಈ ವಾದಿರಾಜ ಮತಕ್ಕೆ ತಾಗಿದ್ದ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ನೂರು ಒಕ್ಕಲು ಮನೆಗಳು ಮತದ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಇದ್ದವೆಂದೂ ಮತದ ಗೋಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಹೈನದ ದನಗಳಿದ್ದವೆಂದೂ ಗಾಂಜಿ- ಗಜಿಂ ವರ್ಷ ಹಿಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಗಾವುದ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋದೆಯ ಕೋಟೆ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದ ದರಿಂದ ಈ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಇರಲಾರದು. ಮುಂದೆ ಸೋದೆ ಅರಸೋತ್ತಿಗೆ ನಾಶವಾಗಿ, ಕೋಟೆ ಹಾಳು ಬಿದ್ದು, ಬಿರಚಿಶರ ಹೊಸ ಅರಣ್ಯ ನೀತಿಯಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ಅರಣ್ಯ ಬೆಳೆದು, ಮಲೆಜ್ಞರ ಹಬ್ಬಿ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಬಾಹ್ಯಲೋಕದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು. (ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ್ನೆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿಗೆ ವಾರಕೊಷ್ಟಮೈ ಟಿಪ್ಪಾಲು ಬರುತ್ತಿತ್ತು.) ಜನ ಇಲ್ಲಿ ಇರಲು ಹೆದರಿದರು. ಹೊದಲನೆ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ತುದಿಗೆ ಬಂದ ಮಾರಕವಾದ ಇನ್‌ಪ್ರೆಯೆಂಜಿನ್‌ ಪಿಡುಗು ಮಲೆನಾಡನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು ಮುಗಿಸಿದರೆ ಅನಂತರದ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಒಂದು ದಶಕ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೆ ಮಾಡಿತು. ಮತದ ಅನೇಕ ಆಸ್ತಿಗಳು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವವರಿಲ್ಲದೆ ಕಾಡು ಬೆಳೆದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವಾಪಸಾದವು. ಈ ನಡುವೆಯೇ ಹಿಂದಿನ ಶ್ರೀಗಳಾದ ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು ರಾಜರ ವ್ಯಂದಾವನದ ಆವರಣವನ್ನು ಶಿಲಾಮಯವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು.

ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿರುವ ಹೊಸ ಹುರುಪಿನಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಈ ಒಳಮೈಯೂ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮಾರ್ಗಗಳು ಸುಗಮವಾಗಿವೆ. ವಾರಗಟ್ಟುಲೆ ಹೊಸ ಮುಖವೇ ಕಾಣಿಸಿಗೆದ್ದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಿನಪೂ ಯಾತ್ರಿಕರು ಬರುತ್ತಿಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಹೊಸ ಪರ್ವ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಮರ, ವೃಂದಾವನ ಇವೆರಡರ ನವೀಕರಣವು ಸದ್ಯದ ಶ್ರೀಗಳವರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೋತ್ತಮತೀಥರಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಲಕ್ಷ್ಯ; ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಅನುಗ್ರಹ.

ಸೋದೆ ಅಥವಾ ಸೋಂದಾ ಎನಿಸುವ ಈ ಸ್ಥಾನ ಬಹುಶಃ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದ ವರೆಗೂ ಅದು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಮರವಲ್ಲದೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಲೌಕಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹಲವು ಇವೆ. ಜ್ಯೇಂದ್ರ ಮರ, ಲಿಂಗವಂತರ ಮರ, ಹವ್ಯಕವ್ಯಂದದ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಶ್ರೀ ಹೊನ್ನವಳಿ ಮರ ಇವಲ್ಲದೆ ಅಡವಿಯ ನಡುವೆ ಕೆಲ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ ; ಭಗ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ. ಸೋದರೆಯ ಅರಸರ ವೈಭವದ ಕುರುಹುಗಳಾದ ಕೋಟಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟಿಡಿ ಚೌಕದ ಏಕಶಿಲಾಮಂಟ, ಕೋಟಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ರಾಣೀವಾಸದವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ "ಮುತ್ತಿನ ಕೆರೆ" ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಅವಶೇಷಗಳು ತಮ್ಮ ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಸರಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನಕೊಟ್ಟರೆ ಇಡೀ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವಾಸಿಗರಂ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಸಬಹುದು.

೬. ಒಂದು ಶಢೆ - ಅದರ ವ್ಯಧಿ

ಉಡುಪಿಯ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಹ್ಮಣವ್ಯಂದದವರು ಅಭಿಮಾನಿಗಳು. ನೀವೇನಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ ತಮ್ಮದು ಸರಿಯಿರಲಿ ತಪ್ಪಿರಲಿ, ಶಾಪಾದಪಿ ಶರಾದಪಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವವರು. ಅದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು ತಾವೇ ಲೇವಡಿಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಇದು. ಇದು ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ ಕೇಳಿದ ಜೋಕು. ಕೇಳಿದ್ದು ನನ್ನ ತಾಯಿಯಿಂದ. ಅವರು ಕೇಳಿದ್ದು ಅವರು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗಂತೆ. ಅಂದರೆ ನೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ ಹಳೇ ಜೋಕು ಇದು.

ಆಗ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಣರು ಪಂಡಿತರಿರಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯರಿರಲಿ, ಬಹುತರವಾಗಿ - ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮರವನ್ನು - ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರು. ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿ ಎನಿಸುವ ಚತುರಸ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೂಡುವ ತೆಂಕುಪೇಟೆ, ಪಡುಪೇಟೆ, ಬಡಗುಪೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟುಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ವಸತಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಬ್ರಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪರಶುರಾಮನಿಂದ ಬಂದ ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ಹಲವರು ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದೂ ದರಿದ್ರರು. ಉಡುಪಿ ಅನ್ನಕ್ಕೇತ್ತರೆ. ಕೃಷ್ಣಮರದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಸಂತಪ್ತಣೆ. "ಅನಾಹಂತೆ" ಅತಿಧಿಗಳಿಗೆ ಭೋಜನಶಾಲೆ ಆಗಲೂ ಇತ್ತು. ಅದರೆ ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕರಿಗೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಲಂಕಾರ ಪೂಜೆಯ ನಂತರ ನಡೆಯುವ "ಮೃಷ್ಣಾನ್ನ ಭೋಜನ" (ಇದು ಭೋಜನ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉದುರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೇ "ಮೃಷ್ಣಾನ್ನ"ವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ) ಮತ್ತು ಮಹಾಪೂರಃಂತರ ಸೂತರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸಹಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ "ಚೌಕಿ" ಉಟೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಮೂಲಕ ಪ್ರವೇಶ. ಉಟವೂ ಭಜರಿ. ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿಯ ಸುತ್ತ ನೆಲಸಿರುವ ಪಂಡಿತ ಬ್ರಹ್ಮಣರಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಡುವವರು ಮೃಷ್ಣಾನ್ನ ಪಾರುಪತ್ಯದಾರರು ಮತ್ತು ಚೌಕಿ ಪಾರುಪತ್ಯದಾರರು. ಕಥೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಪೂರ್ವರಂಗ ಸಾಕು.

ಒಬ್ಬ ಆಚಾರ್ಯರು ಮೃಷ್ಣಾನ್ದದ ರುಚಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಂಡವರು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ಆಮಂತ್ರಣ (ಇದು "ನಿಮಂತ್ರಣ" ಆಗಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಶಬ್ದಗಮಜ್ಞರು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಆಮಂತ್ರಣವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ!) ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚೇಳಿಗ್ಗೆ

ಅಡಿಗೆ ಒಲೆಯೋಳಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೃಷ್ಣಾನ್ನ ಪಾರುಪತ್ಯದಾರ ಯಾಕೋ ಅವರಿಗೆ ಬೇಗ ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೋಟುನಾಮ ಹಾಕಿ ಮಡಿ ಧೋತ್ರವಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಅಂಗವಸ್ತು ಹೊದ್ದು ಆಚಾರ್ಯರು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರು, ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ. ಗಂಟೆ ಹತ್ತಾಯಿತು, ಹತ್ತೂವರೆ ಆಯಿತು. ಅಲಂಕಾರ ಪೂಜೆಯ ನಗಾರಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಗಾರಿ ಪೆಟ್ಟುಗಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾದ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಯಿತೆಂಬ ಸಂಕೇತ ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಆಗವರು ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನ ಕರೆದು, ಅವರು ಒಂದು ತರದ ಕವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದದರಿಂದ (ತುಳು) ಕವಿತೆಯಲ್ಲೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರು :

ಅಂದಾಚೇ ಒರ ಉಂಪ್ರ್ಯಾ ನೀರ್ ಇಜಿಲಾ, ಕಂಚಾಲ್ ಬಜ್ಜಂಪುಲಾ ।

ಮೃಷ್ಣಾನ್ನೊಂಟು ಅಲಂಕಾರ ಪೂಜೆ ಆನೋ ಪಣ್ಣಂದ್ದ್ಯಾ ಚೋ ಮಗೇ ||

ಇದನ್ನ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಅನುವಾದಿಸಬಹುದು :

ಹೌದೇನೇ ಒಮ್ಮೆ ಅನ್ನಕ್ಕೆಸರಿದೇ, ಹಾಗಲ ಗೊಟ್ಟು ಮಾಡೇ ।

ಮೃಷ್ಣಾನ್ನದೊಳಿಲಂಕಾರ ಪೂಜೆ ಆಯ್ತು, ಹೇಳಿಲ್ಲ ಚೋ..... ಮಗ ||

ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಪುರಾಣ ಪ್ರವೀಣರ ಮಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಒಂದ ಈ ಆಶುಕವಿತೆಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದು ಹೀಗೆ : ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಒಲೆಹಟ್ಟಿ ಎಸರಣ್ಟು ಉಂಟದ ವಿಲೇವಾರಿ ಆಗಬೇಕು. ಒಳ್ಳೇ ಮೇಲೋಗರಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಸಾಲದು. ಆದರೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಬಾಯಿರುಚಿ ನಾಜೂಕು. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದಾದ ರುಚಿಕಟ್ಟಾದ ಮೇಲೋಗರವೆಂದರೆ ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಗೊಟ್ಟು. (ಹಿತ್ತಲ ಬೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗಲಕಾಯಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು.) ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅದು ಕಹಿಯಾದ ಜಿಹ್ವಾಮೃತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ತುರ್ತು ಮೇಲೋಗರಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಇನ್ನು ಎರಡನೆ ಸಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಲ್ಲಿನಾಧಿ. ಮೃಷ್ಣಾನ್ನದಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ ಆ ಹೆಸರಿನ ಉಂಟದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ) ಅಲಂಕಾರ ಪೂಜೆ ಆಗಿದೆ, ಆಚಾರ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ. ಪೂಜೆ ಆದದ್ದು ಕೃಷ್ಣನ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಭೋಜನಾತುರರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಪಾಲಿಗೆ ಅದು ಮೃಷ್ಣಾನ್ನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲೇ ಆಗುವುದು. ಎಲ್ಲಿ ಉದರಪೂಜೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೇವ ಪೂಜೆ - ಎಂದು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ. ಪಾರುಪತ್ಯದಾರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಪಾರಧಿತ ಬಿರುದಾದ "ಚೋ....ಮಗ" ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಹಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಣನ ಸಮಸ್ತ ತಿರಸ್ವಾರವೂ ಮಡುಗಟ್ಟಿದೆ - ಅವರಿಗಲ್ಲದೆ ಅವರ ತಾಯಿಗೂ ಅದು ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದೆ!

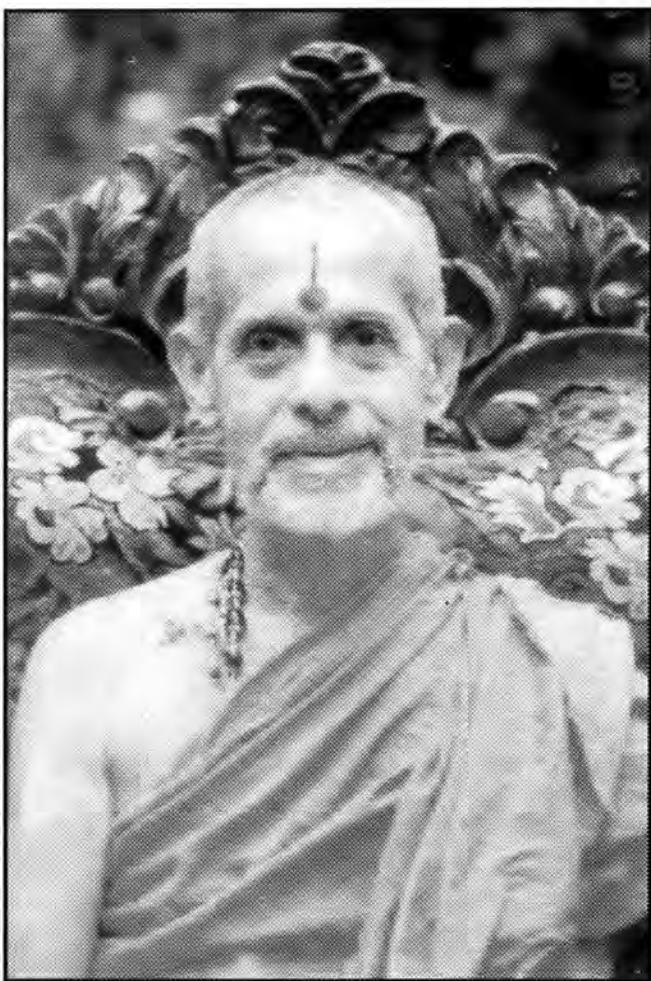
"ಈ ಕಥೆ ಕೇಳಿ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಾನು ಖಚಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಓದಿದಾಗ ಇದು ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾದ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯವೇ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನನಿಸಿದೆ. ಪದ್ಯದ ಎರಡನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೃಷ್ಣಾನ್ಜಲಿ ಪೂಜೆಯಾಗುವುದು "ಗಂಗಾಯಾಂಫೋಷಃ" ಎಂಬ ವಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾವೃತ್ಯಾದರೂ ಅದರ ಆಶಯ ವ್ಯಂಜನಾ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಮಿಸುತ್ತದಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಧ್ವನಿ.

ಆಚಾರ್ಯರ ಕವಿತಾ ಶರ್ತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ವೃತ್ತಮನ್ಯ ತುಳುವಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಚಾತುರ್ಯ ನನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ಅಂದಿನ ಪಂಡಿತರ ದೈನ್ಯ ನನ್ನನ್ನು ಕಲಿಸಿದೆ.

ಉಡುಪಿಯ ಅಧಿದ್ಯೇವತ - ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

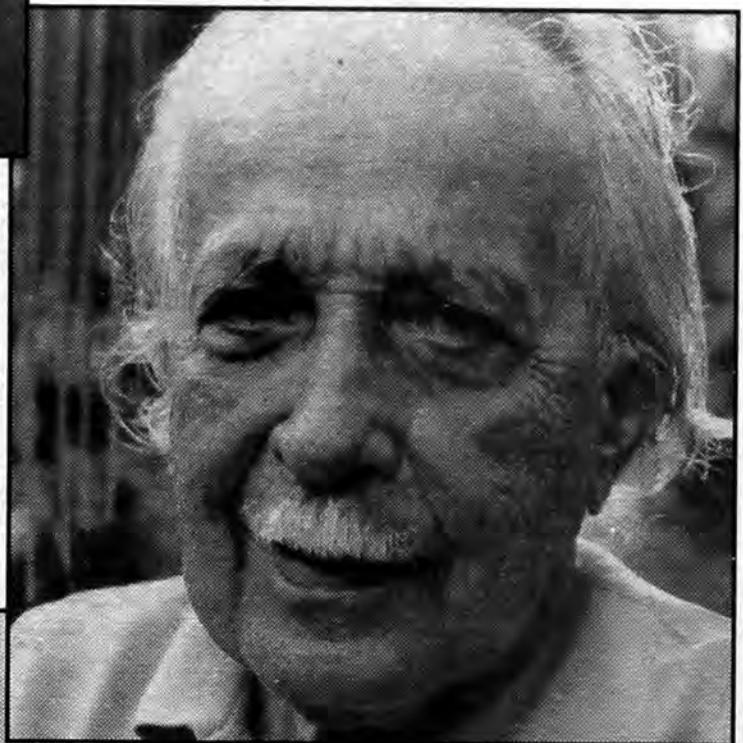
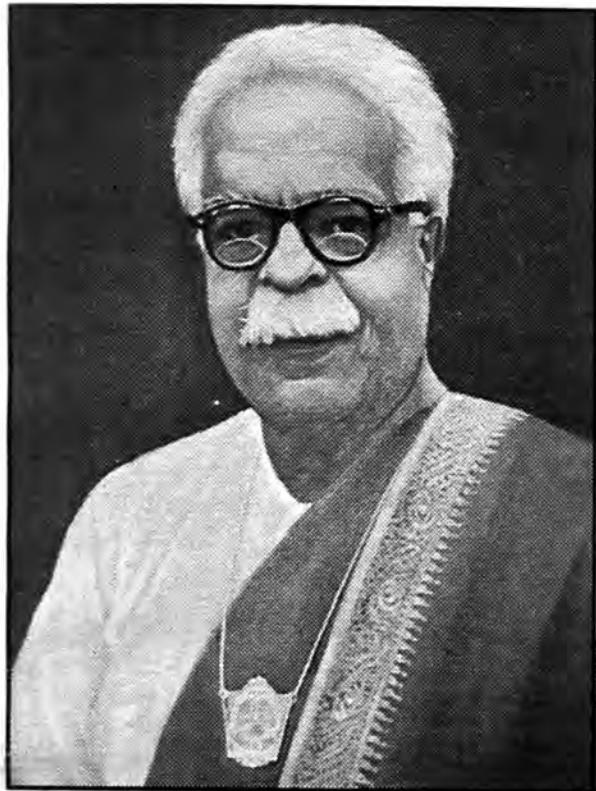

ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥರು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮರದಲ್ಲಿಯ ಕನಕನ ಕಂಡಿ

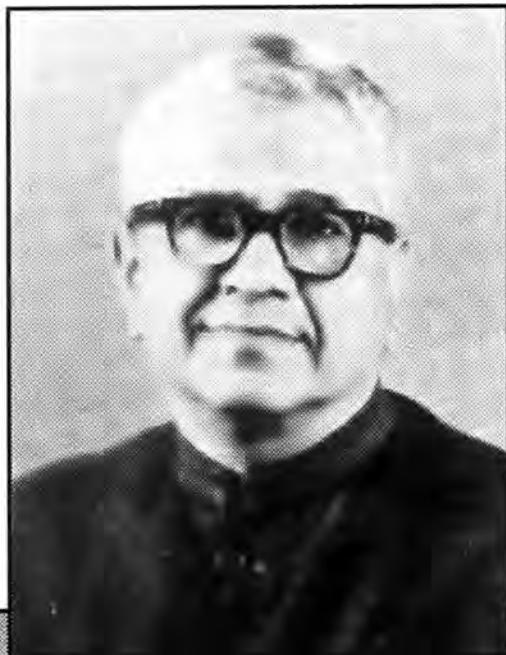
ಶ್ರೀ ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು

ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು

ಪ್ರೊ. ಕು. ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರು

ಶ್ರೀ ತೊನ್ನಿ ಮಾಧವ ಪೈಗಳು

ಉಡುಪಿಯ ಮಹಾ ಸ್ವರೂಪದ ಮಣೀಪಾಲ

ಶ್ರೀ ತೆಂನ್ನೆ ಅನಂತ ಪ್ರೇಗಳು

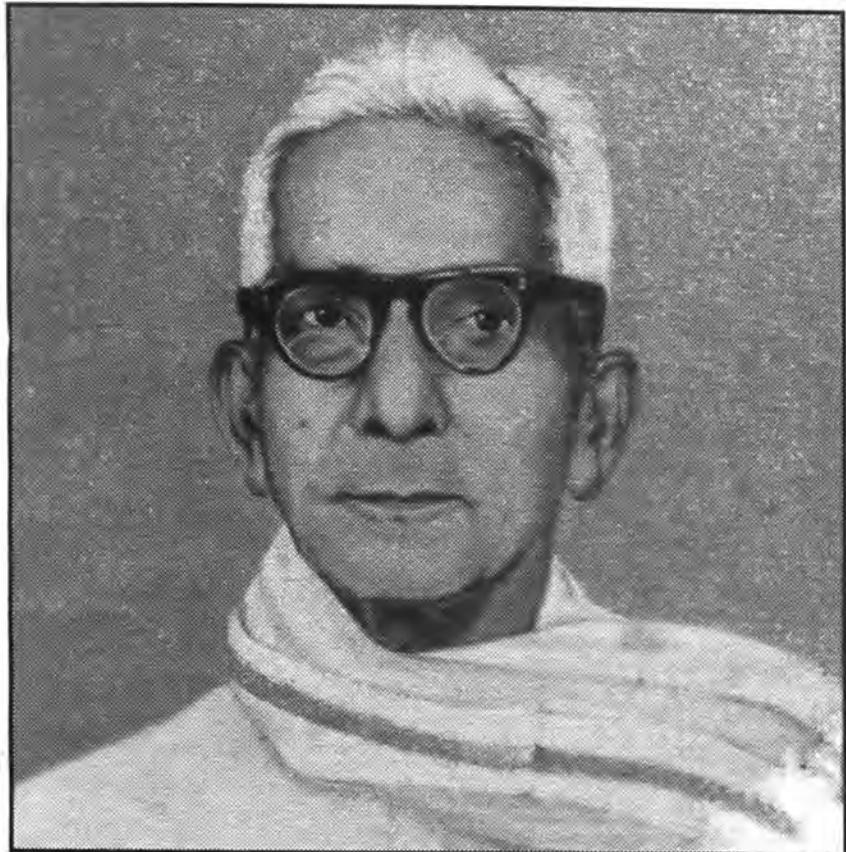

ಮಲ್ಲೀಯ ಶ್ರೀ ಮದ್ದರಾಜರು

සේද්‍ය ම්‍රා බැධාස්‍ය සුළුම්ගලා

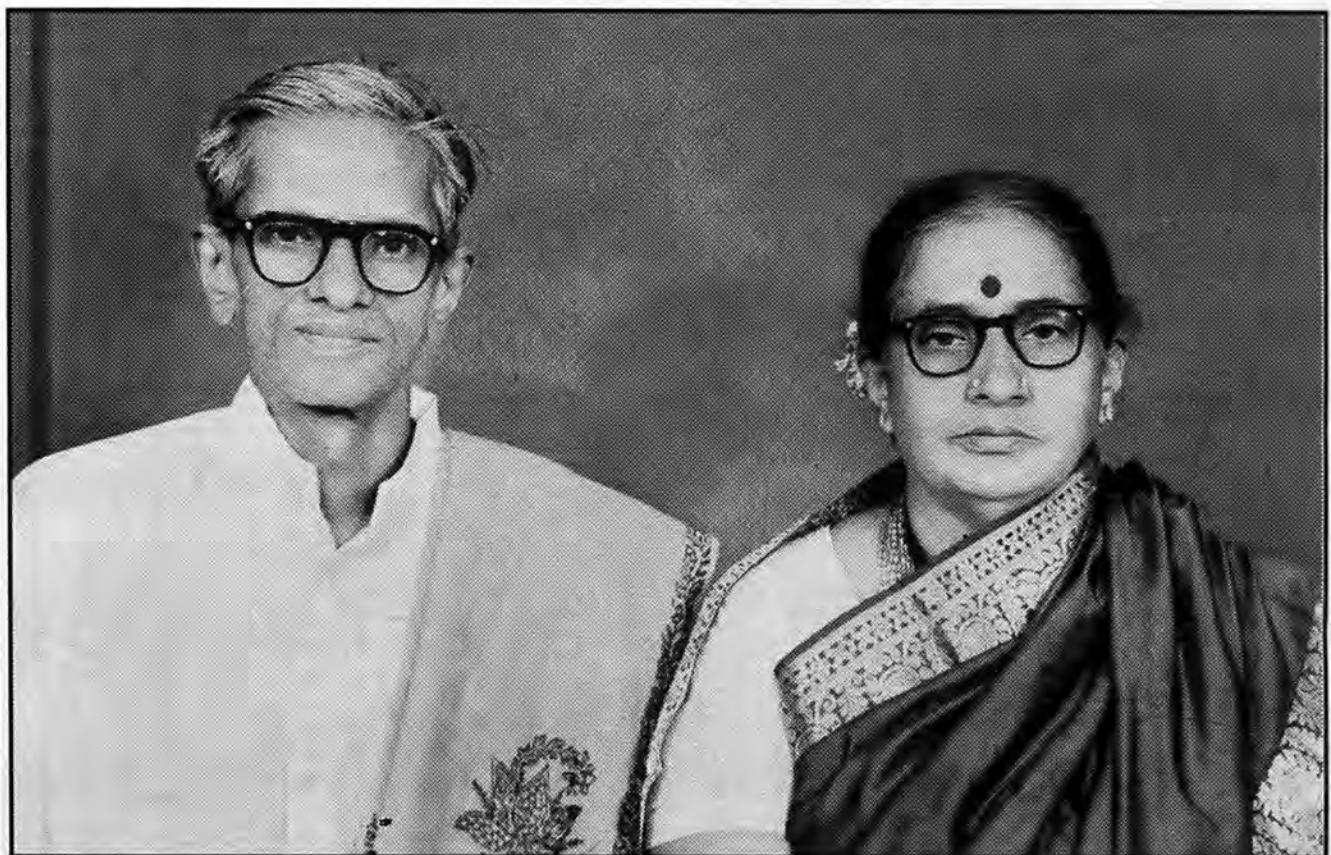

ಶ್ರೀ ಪೂಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆ

ಶ್ರೀ ಪಣೀಯಾಡಿ
ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು

ಶ್ರೀ ಪಾವೆಂ. ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ

ತರುಣವಯದ ಪಾವೆಂ.
ತನ್ನ 'ಗುರು'ವಿನೊಡನೆ

(ಇ) ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸನಿಹದಲ್ಲಿ

2. ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳೊಂದಿಗೆ

ಶ್ರೀ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳು ಈ ಬಾರಿಯ (ರಣಜಿತ್) ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೈ ಇನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಈ ಹಳೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಅದರ ಗುಹೆಯಲ್ಲೇ ಒಮ್ಮೆ ಕಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ವಸ್ತುತಃ ನಾನು ಜೀವಂತ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡಷ್ಟೇ ಸಲ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳನ್ನೂ ಕಂಡಿದ್ದೆ. ಸಭೆ, ಭಾಷಣ, ಮೆರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಹುಲಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟಣಾದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಷ್ಟೇ ದುರ್ಬಳ. ಇಂಥ ಅಪ್ರಾವ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಮಹಮ್ಮದನೇ ಪರಫೆತೆವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಉಡುಟಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ಮಿತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದ ನಾನು ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಗೆಳೆಯ ಪ್ರೇರಣೆ. ಕು. ಶ್ರೀ. ಹರಿದಾಸಭಟ್ಟರೊಡನೆ ಮಂಜೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದೆ. ಹುಲಿಯನ್ನು ತಡಕಲು ಹೋಗುವಾಗ ಒಬ್ಬನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿರುವುದು ಧೈರ್ಯವಲ್ಲವೇ?

ಚಿಕ್ಕಮಂಜೇಶ್ವರ ರೇಲ್ವೇ ನಿಲ್ದಾಣದಿಂದ ಎರಡು ಮೂರು ಫ್ಲಾಟ್‌ಎನಲ್ಲೇ ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಗಳ ಮನೆ. ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿತ್ತು. ವಿಶಾಲವಾದ ಆವಾರದ ನಡುವೆ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯ ಮುಖಮಂಟಪವನ್ನೇರಿ, ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ, ಅವರ ತಮ್ಮನೆಂದು ಮತ್ತೆ ತಿಳಿದ, ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಯವರಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆವು.

ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳ ದರ್ಶನ ಅಂದು ದೊರಕಿದ್ದು ಒಂದು ಪುಣ್ಯವೇ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶನಿವಾರ ದಿನ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಬಂಧುವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗುವುದು ರೂಢಿಯಿಂದು ಮತ್ತೆ ಅವರು ನಮಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಸಮೈ ಇನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕಳಿಸುವ ಅವಧಿ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದು ದರಿಂದ ಅವರು ತುಸು ಸುಧಾರಿಸಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಬಂಧುವಿನಿಂದ 'ರಚೆ' ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಅವರು ಭಾಷಣದ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಮಗ್ನಾರಾಗಿದ್ದಾಗ ಇದೋ ಬಂದೇ ಬಂದಿದ್ದವು, ವಿಷ್ಣು ಸ್ವರೂಪಿಗಳು!

'ಯಾರೋ' ಬಂದ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿ ಸ್ವತಃ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಬಂದೇ ಮಿನಿಟು ಹಿಡಿಯಿತು. ತಂಪಾದ ಅವರ ಮನೆಯ ಮುಖಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಮಂಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದರ ಮೇಲೆ ನಾವು ಕುಳಿತು ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಒಮ್ಮೆ

ದೃಷ್ಟಿ ತಿರುಗಿಸುವುದರೊಳಗೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಎದುರಾಗಿರಿಸಿದ್ದ ಸ್ತೋನಿನಾಚೆಯಿಂದ ಅವರು, 'ಯಾರು' ಎನ್ನುತ್ತೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾದಾಗ ನಾನು ಗೋವಿಂದ ಪ್ಯಾಗ್ಲೆ ಆಕೃತಿಯ ಒಗ್ಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಲ್ಪನೆಗಳೆಲ್ಲ ಹಾರಿಹೋದವು.

ಯಾಕೋ ಏನೋ, ಬಹುಶಃ ಅವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇರಬೇಕು, ನಾನು ಗೋವಿಂದ ಪ್ಯಾಗ್ಲು ಎತ್ತರದ ಆಳು, ಬರೆಬರೆದು ಓದಿ ಓದಿ, ಬಾಗಿದ ಬೆನ್ನು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಹತ್ತು ಹದಿನ್ಯೇದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಯಾವುದೋ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದ, ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಯ ಕಣೆಗಳಂತೆ ಸೆಟೆದು ನಿಂತ ಆ ಕ್ಷೋರ ಕಾಣಿದ ಮುಖಿದ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಗೋವಿಂದ ಪ್ಯಾಗ್ಲು ಅಂಥ ಆಜಾನುಭಾಮವಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಆ ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಯ ಕಣೆಗಳೇನೂ ಆ ದಿನವಂತೂ ಅವರ ಮುಖಿದ ಮೇಲೆ ಕಣೆಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಗಿದ ಬೆನ್ನಿನ ಬದಲು ನೆಟ್ಟಿಗಾದ, ದೃಢಕಾಯದ ಈ ಸಂಶೋಧನ ಸಮಾಚಾರ, ಈಚೆಗೆ ಅಸ್ವಸ್ವತೆಯಿಂದ ಎದ್ದಿದ್ದರೂ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ದಶಕಕ್ಕೇನೂ ಮೋಸಪಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಅವರ ಉದ್ದವಾದ ಮೇಲ್ಲು ಟಿಯ ಮೇಲಿನ ನಿಬಿಡವಾದ ಮೀಸೆ ಮತ್ತು ಶೀಕ್ಷಾವೂ ಶೀಘ್ರವೇದಿಯೂ ಆದ ಕಣ್ಣಾಗಳಿಗೆ ತುಸು ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಹೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪ್ರೋದ್ಹಮಬ್ಬಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಉರ ವಯಸ್ಸಿನ ಕುರುಹನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸರಿಗೆಗಳಂತೆ ಬಿಳಿದಾಗಿದ್ದವು.

ಅವರು ನಮ್ಮೆ ದುರಿಗಿನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಆಸೀನರಾದರು; ಮತ್ತು ಪರಿಚಯಾದಿ ಪೀಠಿಕೆಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಾವು ನೇರವಾಗಿ ಹರಟೆಯ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದೆವು. ಶ್ರೀ ಪ್ಯಾಗ್ಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಮೊದಲು ನನಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾದ ಮಾತೆಂದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಗರ್ವ ಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದ್ದು, ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹಿಂದೆಗೆಯುತ್ತು ಬಂದವರಾದರೂ ನಿರಗೆಳವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವ ಅವರ ಸಾಮಧ್ಯ. ನಮ್ಮ ಭೆಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಅವರೇ ಬಹ್ಮಂಶ ಮಾತಾಡುವುದನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಪೌರ್ಯ. ಭಟ್ಟರೂ ನಾನೂ ನಡುನಡುವೆ ಪ್ರಶ್ನಾಭಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ವ್ಯಧಿ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಮನದಣಿಯೆ ಮಾತಾಡಿಸಿ ಕೇಳಿದೆವು.

ನಮ್ಮ ವಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲ ಬಗೆಯ ವಿಷಯಗಳು ಬಂದುಹೋದವು. ಏಕೀಕರಣದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅವರ ಮುಂಬರುವ ಸಮ್ಮೇಳನ ಭಾಷಣದ ವರಗೆ. ಅವರ ವಿದ್ವಾಭ್ಯಾಸದಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿತ್ವದ ವರಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳೂ ತಲೆಹಾಕಿದವು.

ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಗಳು ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಮತ್ತು ಗಡುಸಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳುಳ್ಳವರೆಂದು ನಾವು ಮನಗಂಡೆವು. ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಾವಾಗಿ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಕೆದರಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಜಗಳಗಂಟಿತನವಿಲ್ಲವೆಂದಷ್ಟೇ ಆದರ ಅರ್ಥವಲ್ಲದೆ ದಿಟ್ಟತನವಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ನಿರ್ದಾರಕ್ಕಣ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಿಚ್ಚೆಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಅವರಷ್ಟು ವಿಶಾಲ ಬುದ್ಧಿಯವರಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಕೆಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ದೇಷಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ಹೆರವರ ಪ್ರತಿಭಾಗಳನ್ನು ನಿರುದ್ದೇಗಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ sense of humour - ವಿನೋದಬುದ್ಧಿಯೂ ಅವರಲ್ಲಿದೆ.

ಚೆಂಗಳೂರಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಯವಾದ ಟೀಕೆ ಬಂದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತು ಹೊರಟಾಗ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಅವರ ನಿರುದ್ದೇಗೆಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ; "ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಅವರೇ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ತಂದುಕೊಂಡರು," ಎಂದರವರು. "ನಾನು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೆ ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೊದ್ದೋಗಿಗಳ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸದ್ಯದ ಪತ್ರಿಕೊದ್ದುಮದ ಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ನಿರ್ದಾರಕ್ಕಣ್ಯನೆಂದು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಈಗಿನ ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೀಳು ರುಚಿಯ ಲೇಖಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ತೀವ್ರ ಅಸಂತೋಷವನ್ನು ವೃಕ್ತಗೊಳಿಸದೆ ವಿಧಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು 'ಕಪಿ' ಎಂದು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಬಂತು?" ಎಂದರು. ಆದರೆ ಆದರಿಂದ ಅವರು ಉದ್ದೀಕ್ತರಾಗಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವಕೀಲ ಗೆಳೆಯರೂ ಇತರರೂ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾನಹಾನಿಯ ಕ್ರಮ ಹೂಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದರು. ಹೂಡಿದರೆ ಖಿಂಡಿತವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲುವುದೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. "ಇರಬಹುದು; ಆ ಪತ್ರಿಕಾ ಟೀಕಾಕಾರ ಕೇಡಿತನದಿಂದಲೇ ಆಡಿರಬಹುದಾದರೂ ನಾನು ಅದೊಂದು ಪಾಠವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಆ 'ಕಾಪ್ಯ' ಇರಬಹುದು," ಎಂದರವರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಅನೇಕಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ಪತ್ರಿಕಾ ಟೀಕೆಗೇ ಮರಳಿ, "ಬಹುಶಃ ಆ ಟೀಕಾಕಾರ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ. ಆ 'ಕಾಪ್ಯ' (ಕಪಿತ್ವ) ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇದೆ. ಎಷ್ಟೂ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಾನು ಅರ್ಥಮಾರ್ಥ ಮಾಡಿ ಚಪಲ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹಾರಿದ್ದೇನೆ," ಎಂದರು.

ಅಂದಾಪ್ಯಣ ಅವರು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅಂಜುವರೆಂದಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಬಂದು ಹೋರಾಟವೇ ಅವರನ್ನು ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯದತ್ತ ಸೆಳದೊಯ್ದುದ್ದು. ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಬಡಪಾಯಿಯ ಮೇಲೆ, ತಿಳಿಯಡೆ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ, ಅವನ ಜಾತಿಯ ಮರದವರು

ಬಹಿಷ್ಮಾರ ಹಾಕಿದಾಗ ಅವನ ಪಕ್ಕದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಹೊರಟು ಹೈಕೋಟಿನ ವರೆಗೂ ಸಾಧಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಜಾತಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡಿಸುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಅವರು ಕಾಲೇಜು ಬಿಟ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ, ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಗಣತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದರೂ, ಪ್ರೇಗಳು ಬಿತ್ತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನದಕ್ತು ಆಕೃಷ್ಯರಾದರು. ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ (ಗೊಡ ಸಾರಸ್ವತರ) ಮೂಲಸ್ಥಾನವಾದ ಗೋವೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯಗಳ ದರ್ಶನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾಪೇಕ್ಷೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆರಳಿತು. ಈಗ ಅವರು ಲೋಕಾಭಿರಾಮ ಮಾತಾಪುರಾತನೆ ಕೊಡ ಮಾತಿಗೊಮ್ಮೆ ಇಸವಿ, ತಿಂಗಳು, ತಾರೀಖಿಗಳು ಹಣಕಿಕ್ಕುವಂತಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯೇಗುಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ತಮ್ಮ ಚರ್ಮ ದಪ್ಪವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರೇಗಳು ಹೇಳಿದರು. "ಪ್ರಾಸೆ ಬಿಟ್ಟು ಕವಿತೆ ಬರೆದರೆ ಹೇಗೆ?" ಎಂದು ಕೆನರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಪ್ರಾಸೆ ಬಿಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡು," ಎಂದು ಬ್ಯೇಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗದೆ ಕಾಲೇಜು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಸೆ ಬಿಟ್ಟು ಕವಿತೆ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿಯೂಬಿಟ್ಟರು. ತಗೋ! ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸನಾತನಿಗಳು ಅವರ 'ಪಿತ್ರ ಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಾವಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ' ಮಂಗಳಾರತಿ ಎತ್ತಿದರಂತೆ! ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಹೀನ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಬ್ಯೇದರ್ದೂಂಟು. ಪ್ರೇಗಳು ವಿಚಲಿತರಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮಂತಲ್ಲ; ಇಂಥ್ರ ಕಟು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದವರು ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿದ್ದಾರೆ, ಎಂದು ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಗಳು ಒಂದು ಕೌತುಕದ ಸ್ನಿಹೇಶವನ್ನು ಅರುಹಿದರು. "ಹಿಂದೆ ಪ್ರತ್ಯೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸನಾತನಿ ಪಂಡಿತರೊಬ್ಬರು ಅಭ್ಯಾಗತ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ, ಪದ್ಯ ಕಟ್ಟಿ ಅವರ ಮುಂದೆಯೇ ಓದಿದರು. ಕನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಆದರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದ ಆಚಾರ್ಯ ಪ್ರಯಂತರೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮಾನಿದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಟೀಕೆ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಬಾರದಷ್ಟು ನೊಂದುಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಂಜೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೇಲೆ ಅಳಲನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಇಲ್ಲಿಯೆ ಕೌತು ಗೋಳೋ ಎಂದು ಅತ್ಯುಬಿಟ್ಟರು," ಎಂದು ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಗಳು ತಾವು ಕುಳಿತ ಮಂಚವನ್ನು ತೋರುಬೆರಳ ಗಂಟಿನಿಂದ ಬಡಿದು ಆಚಾರ್ಯರು ಅತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಗಳು, ತಮ್ಮನ್ನು ವಾಚಾಮಗೋಚರವಾಗಿ ಬ್ಯೇದು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಲೇಖನಗಳ ಕಡತವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದರಂತೆ!

ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸೇರ್ಪಡಿಸೆ ಬೇಕೆಂದು ಉಡುಪಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ವವದಲ್ಲಿ ಆದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂತು. ರಾಜಕೀಯ

ಬಹುವಾಗುವ ಮೊದಲು ಈ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬಹು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದೀತೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಗ್ಳಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಮದ್ರಾಸು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿರುವ ಅಲ್ಪಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪೂರ್ತಾಹಕಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಸ್ಥಿತಿಯೊದಗುವ ಭಯವಿದೆ, ಎಂದು ನುಡಿದರು.

ಕನಾಟಕ ಪರೀಕರಣಾದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅವಾಸ್ತವ ನಿಲುಮೆ ವಹಿಸಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧಿರಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು, ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ, ಈಗಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಘೂನ್ನು, ಬೆಲ್ಲಿಯಂ, ಸ್ವರೂಪಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗಿರುವ ಪ್ರೇರಣೆ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲ್ಮೈ ಏನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ? ಇಂಗ್ಲೀಷು ಅದೆಷ್ಟು ರಾಜಕೀಯ ಫೂಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗಿದೆ?

ಮೈಸೂರಿನ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಕಾರ ಭಾವ ಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಗ್ಳಿಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಕನಾಟಕ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಹಾದರವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹಾರ್ಡ್‌ಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ಅನುಭವ ಅಷ್ಟು ಸವಿಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೇಗ್ಳಿ ಅಷ್ಟು ಉತ್ಸರ್ಪಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯರಾಶಿ ಬೆಳೆದಂತೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಅಂಶ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಅಳತೆಯನ್ನು ಇಂಂ ಪುಟಕ್ಕೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಇಂಂ ಪುಟಕ್ಕೂ ಮಿತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಮಹಾ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದುವುದು ಅವರಿಗನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲವಂತೆ. "ಉಳಿದ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸುವ ಸಂಭಾವ್ಯಾ ಇಲ್ಲ," ಎಂದರವರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇನ್ನೂಂದು ಜನ್ಮವೆತ್ತಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧಿರಿಲ್ಲವಂತೆ!

ಇನ್ನೂ ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಅವರೊಡನೆ ಹರಿಟೆ ಹೊಡಿದೆವು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಂದಿನಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯ ಅಪ್ರತಿಬಂಧವಾಗಿ ಸಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಚೀನತೆಯನ್ನು ಆದೆಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಬಿಳಿಯ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಈಗ ನಮ್ಮೆ ಸಂಶೋಧಕರು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಹಿಡಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಆಸ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾರೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವರು ವಿಷಾದದಿಂದ ನುಡಿದರು.

ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳಿದೆ ಕೇವಲ ಕನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರೇಖಿಸುವುದಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಯಾವ ವಿವಾದವನ್ನೂ ಎಬ್ಬಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಮ್ಯಾಕಡಿಮೀ ಪ್ರಾಚೀನ ಮುಗಿಸುವ ವಿಚಾರವಿತ್ತು ಅವರಿಗೆ.

ನಿಜವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಗಳಿಗೆ ಈ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಆಸೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದೆಲ್ಲ ತಾವು ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿತ್ತವನ್ನೊಂದಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. "ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿತ್ತವನ್ನು ಒಬ್ಬಕೊಂಡು ನಾನು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಚೂರಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತಾಗಿದೆ," ಎಂದರವರು. "ಏನು ಅಂಥಾ ಕಷ್ಟ?" ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಈ ಸಭೆಗಳು, ಭಾಷಣಗಳು ಸಾಲದ್ದುಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಡಿ ಕೊಡಿರೆಂದು ಗಂಟು ಬೀಳುವವರು, ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಡಿರೆಂದು ಕೇಳುವವರು ಇವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು, ತಿಳಿಯಲು ಸಮಯವೇ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅವರು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಶೀಲರು, ಯಾರನ್ನೂ ನಿರಾಶೆಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸರು. ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ತಿ ಪುಸ್ತಕ ಒಂದದೆ ಮುನ್ನಡಿ ಬರೆಯಲಾರರು; ತಯಾರಿ ಮಾಡದೆ ಭಾಷಣ ಕೊಡಲಾರರು. ಅಂತೂ ಅವರು ಗಣಾರ್ಥಿರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಚೇಕೆಂದಿದ್ದ ಸರಳ ರಗಳೆಯ ಏಕಾಂಕ ಹಾಗೂ ಹೊಳಹು ಹಾಕಿಟ್ಟಿರುವ ಕೃಷ್ಣನ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಕಾವ್ಯ ಹಾಗೇ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತೇ ಬಂದಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪದವನ್ನು ಗಳೆಯರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅವರು ಹೇಗೋ ಒಬ್ಬಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೇರವಣಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಅಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರೆ ತಾವು ಸರ್ವಧಾ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗ ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೊದಲೇ ನೋಟಿಸು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ!

ಸಮಯವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರ ಮನೆಯ ಅವಲಕ್ಷ್ಯ, ಕಾಫಿಯ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ವುಗಿಸಿ ಆಗಿತ್ತು. ನಾವು ಹೊರಟು ನಿಂತೆವು. ಕನಾಟಕದ ಪ್ರಚಂಡ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರೂ ದಶಕಾನುದಶಕಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ವ್ಯಧರಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಮೇರವಣಿಗೆಯ ಆಮಿಷಕ್ಕೂ ಬೀಳದೆ ಇದ್ದ, ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪತ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿಸುವ ಗೋಚಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಕರಾರು ಹಾಕಿರುವ, ಈ ನಿಸ್ಪ್ರಹ ವೃಕ್ತಿಯ ದರ್ಶನಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕ್ಷಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನೇ ನಾವು ಅಭಿನಂದಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಆದರೆ ಪಾಪ, ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಗಳು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಕಳೆದ ಮೂರು ತಾಸುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಜೆಯ ವಾರಿಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ ತಯಾರಿ ನಡೆಸಬೇಕಾಯಿತೆಂದು ಆಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತು!

ಅ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ 'ಪ್ರಪಂಚ'

ಡಾ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಏಕೆ, ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅಪರೂಪ ವೃಕ್ಷಗಳೇ ಆಗಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲತಕ್ಕವರು. ಅವರ ಬಹುಮುಖವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರೆ ತಕ್ಕ ಕಾಣಕೆಯಾಗಿ ಈ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ ಬಂದಿದೆ. ಕಾರಂತರಿಗೆ ಈಗ ೪೨ ದಾಟಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕೊನೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಳೆ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಚಕಿತಗೊಳಿಸುವ ಯಾವ ಹೊಸ 'ಮುಖ'ದೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾಣುವರೋ ತಿಳಿಯದು. ಇದು ಅವರ ಈವರೆಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ 'ಮುಖ'ಗಳ ಸಮಗ್ರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುವ ಒಂದು ಸಾಹಸವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹಾಗೆ ಅಭಿನಂದಿತರ ಬದುಕು - ಕೃತಿಗಳ ವಿಚಾರ ಒಂದಿಷ್ಟು, ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳ ವಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ವ ಲೇಖನಗಳ ಗುಂಟು ಒಂದಿಷ್ಟು - ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಮಿಶ್ರವಾದ ಗ್ರಂಥ ಇದಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ಕಾರಂತರ ಮತ್ತು ಅವರ ಕೆಲಸದ ವಿಷಯ.

ಹೆಚ್ಚಿಂತ ಕನ್ನಡದ ಹೆಸರಾಂತ ಲೇಖಿಕರು ಬರೆದ ಇಂದಿನ ಲೇಖನಗಳು ಕಾರಂತ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ 'ವೃಕ್ಷ ಪ್ರಪಂಚ', 'ಕಲಾ ಪ್ರಪಂಚ', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚ' ಮತ್ತು 'ಕಾದಂಬರೀ ಪ್ರಪಂಚ' ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲದೆ 'ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಲೇಖನದಶಿಕ್ಷೆ' ಎಂಬ ಬಿಧನಯ ಭಾಗವೂ ಇದೆ. ಕಲಾವಿದ ಕೆ. ಕೆ. ಹೆಚ್ಚಿರರು ಬರೆದ ಬಣ್ಣದ ಪೂರ್ವೇಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ರೇಖಾಚಿತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕಾರಂತರ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವು ಚಿತ್ರಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿವೆ. ಮಣಿಪಾಲ ಪವರ್ ಪ್ರಸ್ತಿನಿಂದ ಮುದ್ರಣ ಹೊಂದಿ ನಿರ್ಮಾಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಚ್ಚ್ಯಾಸಿಯದಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾದ 'ವೃಕ್ಷ ಪ್ರಪಂಚ'ದ ಇಂತಹ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರು ಅವರ ಮಿತ್ರರು, ಬಂಧುಗಳು, ಸಹಕಾರಿಗಳು, ಶಿಷ್ಯರು ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚಿದವರು ಕಂಡ ಬಗೆಗಳಿವೆ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ., ಮಾಸ್ತಿ, ಬೇಂದ್ರ, ಎ.ಸೀ., ಶಂ.ಬಾ.ರಂಥ ಹಿರಿಯರು 'ಹರಕೆ'ಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಕಾರಂತ ಪ್ರಪಂಚ'ದ ಪರಿಚಯ ನಿರ್ಮಿತದ ಲೇಖ

ಎ. ಎನ್. ಮೂತ್ರಿರಾವ್, ಸೇಡಿಯಾಪ್, ಮಾಳವಾಡ, ಜವರೇಗೌಡ ಮೊದಲಾದವರು ಹಾರ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಈ ವಿಭಾಗದ ನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕದ್ದಷ್ಟು ಪುಟಗಳು ಕಾರಂತರ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕ ಬಂದವರ ನೆನಪುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಲಸಂಗಿಯ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಹೊಲಸಂಗಿಯ ಗೆಳೆಯರಂದು ನಗುವ ಕಾರಂತರೂ (ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ) ಪುತ್ರವಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಪರ ಪತ್ರ, ಬರೆದವರಿಗೆ "ಬಂದಿರುವ ವಿಪತ್ತು ಘನತರದ್ದಾದರೂ ಅನೇಕಾನೇಕ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬಂದುದೇ ನಮಗೆ ಬಂತು" ಎನ್ನುವ ವಿಷಣುತ್ವ ಕಾರಂತರೂ (ಕೋ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ) ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಎದುರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲೆಂಡರ್ ಕಲಾವಿದನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣತ್ತಿಯೂ ನೋಡದೆ ಎದ್ದು ಬಂದ ನಿತಾಂತನಿಷ್ಟು ರ ಕಾರಂತರು, ಜನಪ್ರಿಯತೆಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಹರಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುವ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯರಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೇ ೫೦ - ಇಂ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಆಕಸ್ಯಾತ್ಮಾಗಿ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ ತಮ್ಮ ಹಳೇ ಕನ್ನಡ ಲೆಕ್ಕರಿಗೆ ರೇಶ್ಮೆ ಶಾಲನ್ನು ತಂದು ಹೊದಿಸಿದ (ಗುರುಭಕ್ತ ಎನ್ನೋಣವೇ? - ಕಾರಂತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಕ್ಷೀಷೆ ಎನ್ನಿಸಿತು) ಕಾರಂತರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕಾರಂತರ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣಂದಿರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕಾರಂತರೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಯಣ ಕಾರಂತರೂ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಬಾಲ್ಯದ ಪರಿಸರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆ ಶೇಷ ಕಾರಂತರು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆಂಟಾಗೆ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಶಾಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ ತಾಯಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯ ಕಿರಿಗೆಯನ್ನು ದಾನ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಂ ಮೈಲು ದೂರದ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಕೇಳಿ ಅಂದಿನ ಬಡತನದ ಬದುಕಿಗೆ ಚಕ್ಕಿತರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲದ ಕಾರಂತ ಮಿಶ್ರರಾದ ಕೊಡಗಿನ ಪ್ಲಾಂಟರ್ ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯನವರೂ (ಸಂದರ್ಶನ : ಜಿ. ಟಿ. ನಾರಾಯಣರಾವ್) ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೊಟೆಲ್ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರಾದ ಗುಂಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಐತಾಳರೂ ಕಾರಂತರ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಮಿಶ್ರ ದಿವಂಗತ ಗುರುರಾಯರೂಡನೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಆದ್ರ್ಯ ಸಂಬಂಧ, ಕಾರಂತರು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳ ಜನರೂಡನೆಯೂ ಎಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿ ಬೇರೆತು ತನ್ನವರನ್ನಾಗಿ ಘ್ರಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವರೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ. ವಿ. ಎಂ. ಇನಾಂದಾರರೂ ಕು. ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರೂ ಕಾರಂತರೂಡನೆ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಶನಗಳು ಕಾರಂತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೇರಣೆ - ವ್ಯವಸಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತೇವೆ.

'ಕಲಾ ಪ್ರಪಂಚ', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚ', 'ಕಾದಂಬರೀ ಪ್ರಪಂಚ' ಎಂಬ ಮುಂದಿನ ಮೂರು ಪ್ರಪಂಚಗಳು ಕಾರಂತರ ಬಹುಮುಖ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಕೂಡ ಹೊಸ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಂತಿವೆ. ಕಾರಂತರ ದೀಪ್ರಕಾಲೀನ ಮೋಹವಾದ ಯಕ್ಕಿಗಾನವನ್ನೇ ನೋಡಿ. ಈ ಕಲಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿಷಯ ಎಷ್ಟು ಗಾಢವಾಗಿ ಅವರು ಚಿಂತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ

ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಪ್ರಯೋಗ ಮೂರೂ ಅಂಗಗಳ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರೆಷ್ಟು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬಂತೆ ಬೈಕಾಡಿ ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಕೆ. ವಿ. ಸುಭ್ರಜ್ಞ ಮೊದಲಾದವರ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಹೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕುರಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಕಾರಂತರು ತಮ್ಮನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

'ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚ' ಕಾದಂಬರಿಯೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾರಂತರು ಕೈಯಾಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರಾಗಿ ಕಾರಂತರು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪರಿಚಿತರಲ್ಲ; ಆದರೆ 'ವಸಂತ', 'ವಿಚಾರವಾಣಿ', ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು - ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ತೀರ ತಾರ್ಮಣಿದಲ್ಲಿ, ಏರಡನೆಯದನ್ನು ಮಾಗಿದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ - ಹಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಲ್ಲ, ಪತ್ರಿಕಾ ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ - ನಡೆಸಿದರು. ಅವರ ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದ ವಿಡಂಬನಕಾರರೆಂದೇ ಅವರನ್ನು ನಾಡು ತಿಳಿಯಬಹುದಿತ್ತು. ಅವರ ಗೀತನಾಟಕ, ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯ, ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಅಕ್ಷರಶಃ ಅದ್ವಿತೀಯ ಬ್ಯಾಲೇ ಕರ್ತನಾಗಿಸಿದೆ. ಅವರು ಚಾಲುಕ್ಯ ವಾಸ್ತವೀಲ್ಪದ ಮೇಲೂ ಅಧಿಕಾರಿಯತವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವಿಜ್ಞಾನಸಾಹಿತ್ಯ ಹಲವು ತಜ್ಞರಿಗೆ ಹಲವು ವರ್ಣಗಳು ಹಿಡಿಯಬಹುದಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಒಬ್ಬ - ವಿಜ್ಞಾನದ ತರಬೇತಿ ಇಲ್ಲದ - ವೃಕ್ಷ ಕೆಲವೇ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾಡಿದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಕಥೆ ಬರೆಯುವುದನ್ನು, ಕಾರಂತರು ಬಹಳ ಬೇಗನೇ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಒಂದು ನಷ್ಟವೇ. ಅವರು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದರು - ಆರ್ಥಿಕ ಒತ್ತುಡಿಂದಲ್ಲ; ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಬಲ್ಲ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳು ಬೇಕು, ಅವು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಅವರು ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರವೀಣಾರೂ ಹೌದು.

ಹೀಗೆ ಕಾರಂತ ಮಂದಿರದ ಹಲವಾರು ಮಹಾದ್ವಾರಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ನಾವು 'ಕಾದಂಬರೀ ಪ್ರಪಂಚ'ಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಅವರ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಭಾಗ (ಇಂ ಪುಸ್ತಕಗಳು) ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕಾರಂತರ ಅಂತರಂಗ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಅವರ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ವೃಕ್ಷವಾಗುವುದೂ ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲೇ ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಂಥದ ಸುಮಾರು ಮೂರರಲ್ಲಿಂದ ಭಾಗ ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿರುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥದ ಅತಿ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖನಗಳೂ ಇದರಲ್ಲೇ ಇವೆ.

'ವಿಚಿತ್ರ ಕೂಟ' ಮತ್ತು 'ಭೂತ' ಎಂಬ ಎರಡು ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾದಂಬರೀ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶರಾಯರ ಇದು ನಿರಘರಕ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬ ಟೀಕೆಯ ಸತ್ಯತ್ವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಕಾರಂತರು ಬರೆದ ಎರಡೊವರೆ ಡಜನ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಂತರ ಜೀವನದರ್ಶನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೈಲುಕಲ್ಲುಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ಅವರೆನ್ನು ವಂತೆ,

"ಕಲೆಗಾಗಿ ಕಲೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾರಂತರು ಎಂದೂ ಒಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪರಿಪಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತರುವ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು." ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಈ ಪರಿಪಾಠದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಂತಗಳ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲೆಗಳ ನಿರಂತರ ಅನುಸಂಧಾನ ರೂಪವಾಗಿವೆ. ಬದುಕಿಗೆ ಅರ್ಥವೋಂದುಂಟೆ? ಇದ್ದರೆ ಅದೇನು? ಪ್ರಾರಂಭದ 'ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ'ಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ತೀರ ಈಚೆಗಿನ 'ಮೂರಕಜ್ಞಿಯ ಕನಸುಗಳು' ವರೆಗೂ ಈ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕೇಂದ್ರ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅಸಂಖ್ಯಾ ಮುಖಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಕಾಲಿಗೆ ಗಾಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರಂತೆ ದೇಶ ಸುತ್ತುವ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದಲೂ ದೊರತೆ ನಾನಾ ವೃತ್ತಿ, ಸನ್ನಿಹಿತ, ಪರಿಸರಗಳ, ಪರಿಚಯಗಳ ಅನುಭವದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಈ ಅರ್ಥಾನ್ನೇಷಣೆಗೆ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಅವರು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೋಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತೇ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಂತರು ಆ ಪರಿವ್ರಾಜಕತ್ವಕ್ಕೆ ಶರಣಾಹೋಡೆದು ತಮ್ಮ ದಾರಿ ಹುಡುಕತೋಡಗಿದಾಗಿನಿಂದಲೇ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಂತಿದೆ. ದೇವರೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಮಾನವ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬದುಕಿಗೆ ತಾನೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅರ್ಥ ಹೋರತು ಬೇರೆ ಅರ್ಥ ಬದುಕಿಗೆ ಇರಲಾರದು ಎಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದಿಗಳೊಡನೆ ಅವರೂ ಸಹಮತರು. ಆದರೆ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡದೆ ಇರುವ ಜೀವನ ಎಂದೂ ನಿಜವಾದ ಜೀವನ ಎನಿಸಲಾರದು.

ಆ ಅರ್ಥ ಏನು? ಬದುಕು ಇದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬದುಕಬೇಕು. ಬದುಕಿನಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿ ಪಾರತಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಮೇಲೆ ಕಾರಂತರಿಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಲ್ಲ. ಬದುಕನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಮುಂದೆ ಎದೆಗೆಡದೆ ಹೋರಾಡಿ ತನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ಹಾಸನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಮಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಕಾರಂತರ ಉತ್ತರ - ನಂಬಿಕೆ. ಬದುಕಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲ ಗಟ್ಟಿ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಪುಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿದಾತನೇ ತನ್ನ ಬದುಕಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಚೌದ್ದಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಭಾಷಣದ, ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತ್ರ, ಅಪುಗಳನ್ನು ಪರೋಗಿಸಿ, ತನ್ನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಅಪುಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತರಲಾರದ ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರಂತರ ತಿರಸ್ಕಾರವೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ದೇವರುಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಅದರಿಂದ ಆತ್ಮವುಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಆದ್ದರಿಂದ, ಮಾನವನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಒಳತೋ ಕೆಡುಕೋ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಅವನ ಸುತ್ತುಲ ಇತರ ಜನರನ್ನು ಅವನು ಕಾಣುವ ದೃಷ್ಟಿ, ಅವರೊಡನೆ ಸ್ವಾಪಿಸುವ ಸಂಬಂಧದ

ಸ್ವರೂಪವೇ ನಿಕಷವಾಗಬೇಕು. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಲಿಕೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಸಹಾಯ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅದು ಒಳಿತು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವ್ಯಧ. ಹೀಗೆ ಕಾರಂತರ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮಾನವ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿವೆ; ಬಹಿಮೂರ್ಚಿವಾಗಿವೆ.

ಕಾರಂತರ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯ ಈ ಅಂಶದ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಆಕ್ಷೇಪವೆತ್ತುವುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಆಂತರಂಗಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರು ಅನಾಸಕ್ತರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನೊಡನೆ, ತನಗೆ ಬರುವ ಸಂಬಂಧದ ಸಂಕಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರು ಅನಾಸಕ್ತಿ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನೊಡನೆ ತಾನು ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹೊರತು ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದೊಡನೆ ಸುಕರವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸಲಾರ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಮಾಜಜೀವಿಯೆಂದಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿಯೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸದೆ ಇರುವುದು ಕಾರಂತರ ಹೊರತೆ. ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಾಗಲೇ ಇತರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಾಗಲೇ ಶೈಲಿಯ ನಯ ನಾಜೂಕು, ಕಾವ್ಯತ್ವ ಕಾಣಿಸದಿರಲು ಕಾವ್ಯದ ಜೀವಾಳವಾದ ಅಂತರಂಗ ಮಧನಕ್ಕೆ - ಚೋಮನ ದುಡಿಯಂಥ ಒಂದರಡು ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ-ಪ್ರಾರ್ಥನ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಕಾರಣ, ಎಂದು ಈ ವಿಮರ್ಶಕರ ಅಭಿಮತವಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥದ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚುಳಂಬಿಸಿದರೆ ಇದೇ. ಅದು ಭಕ್ತರ ಸ್ತುತಿ ಪಾಠದ ಸಮುಚ್ಚಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಸ್ತುತಿಪಾಠಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸವಿಶ್ಲೇಷಣವಾಗಿ ಬರೆಯಲು ವೇಳೆಯಿಲ್ಲದ ಕೆಲ ಹಿರಿಯರ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕಥ್ವವಿದೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರ ಗುಣಗಳ ಕೂರ್ಬಾಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೊರತೆಗಳಿಗೆ ಕೆಲ್ಲಾಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಯಕ್ಷಗಾನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಿಕರಾಗಲಿ, ಶ್ರೀಧರರಾಗಲಿ, ಗೀತನಾಟಕಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶ ಕಾಲ್ಯಾಣಗಳಾಗಲಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜೆ.ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರಾಗಲಿ, ಗದ್ಯಶೈಲಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವಿಕಾಗಲಿ, ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್, ಶಂಕರ ಮೋಹನಿ, ಎಂ. ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತೆಚೋಟಿ, ಡಿ.ಎಸ್. ಅಮೂರ, ಅಡಿಗ, ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ, ಸುಮತೀಂದ್ರ, ನಾಡಿಗ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿಯೇ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥ ಕಾರಂತರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನರಿಯಬೇಕೆಂಬವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂಬವರಿಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಿಕಿಯಾಗಿದೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಯವರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿನಂದನಾರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪಾದಕೀಯ ನೀಲಿ ಪೆನ್ನಿಲು ಹೆಚ್ಚು ಕರ್ತೋರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿದ್ದರೆ 'ಗದ್ಯದ ಗತಿ' ಮೊದಲಾದ ಕೆಲ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುನರುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತೀಂದು ತೋರುತ್ತದೆಷ್ಟೇ. ಸಾಹಸಪೂರ್ವಾವಾದ ಕಾರಂತರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಈ ಕಾಣಕೆಯೂ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಗಾತ್ರ, ವೈವಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ - ಮೂರೂ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ. □

ಇ. ಡಾ. ತೋನ್ಸ್ ಮಾರ್ಥಿನ್ ಪ್ರೇ

ಡಾ. ಮಾರ್ಥಿನ್ ಪ್ರೇಯವರ ನಿಕಟ ಪರಿಯಚ ನನಗೆ ಉಂಟೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಅವರಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯ ಉಂಟೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರೇ ಎಂದು ನನಗೆ ಸಂಶಯ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದಾದರೂಂದು ಕ್ಷಣಾದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ ಸೈಹಿತರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಕೂಡ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಭೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟಾವ. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂಂದು ಅವಕ್ತ ಪ್ರತಿಭೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಅವರೊಡನೆ ಬಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಬಂದೆರಡು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಮಾರ್ಥಿನ್ ಪ್ರೇಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ನನಗೆ ಬಂದದ್ದು, ದಿವಂಗತ ಎಸ್. ಯು. ಪಣೀಯಾಡಿಯವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ. ಪಣೀಯಾಡಿಯವರಿಗೆ ಮಾರ್ಥಿನ್ ಪ್ರೇಗಳ ಸೈಹಿತ್ಯ ಇತ್ತು. ಪ್ರೇಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವವರೂ ಅವರಾಗಿದ್ದರು. ಇತ್ತು ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇಗಳು ಸಹಕಾರಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ಪ್ರೇಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧರೂ, ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪೂರ್ಯಗಳನ್ನು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಹೇರಲು ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಭಿಪೂರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇರಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು ಅವರ ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು.

ಒಂದು ಸಲ ಅವರು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ನನ್ನ ಭುಜಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಲದೋಳು ಸುತ್ತಿದರು. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಮನವೊಲಿಸಲು ಅವರು ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ನಾನು ಅವರ ವ್ಯಯಕ್ತಿಕ ಆಕಷ್ಣಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದು. ಅವರು ನನಗೆ ಏನು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ತತ್ತ್ವಾಕ್ಷರಣ ಒಬ್ಬದನೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯ.

ಇಂಥ ಅನುಭವ ಅವರೊಡನೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿದ ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಅದರ ರೀತಿ ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದದ್ದು. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಅಥವಾ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಿಚಾರ ನಿಮ್ಮ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳಿಯದ ವಿಚಾರ. ಮಾಥವ ಪೈಗಳು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎರಡೋ ಮೂರೋ ನಿಮಿಷ ಮಾತಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಅವರ ವಿಚಾರ ಅಥವಾ ಸಲಹೆಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಅನೇಕ ಕಾಲದಿಂದ ನೀವೇ ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಿರೆಂದೂ ನಿಮಗೆ ಅನಿಸತ್ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸೂಚಿಸಿದ ಕೆಲಸ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನಿಮಗೆ ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೆಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕತ್ತದೆ.

ಡಾ ಮಾಥವ ಪೈಗಳ ವೃಕ್ತಿತ್ವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿಭೂತಗೊಳಿಸುವಂಥಾದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ 'ಟರೆಂಗ್' ಅಥವಾ 'ಇಂಪ್ರೋಸಿಂಗ್' ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು 'ಪರ್ಮೇಡಿಂಗ್' ಅಂದರೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಾ ಒಂದು ಗಾರುಡಿಯ ವೃಕ್ತಿತ್ವ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅವರ ಸಾನ್ವಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ತಾವು ಅಲ್ಪರು ಅನ್ನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಚಿಕ್ಕವರಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ತಾವೂ ಮನುಷ್ಯರು, ತಮ್ಮಿಂದಲೂ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗಬಲ್ಲವು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇತರರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಅವರ ವೃಕ್ತಿತ್ವದಿಂದಲೇ ಅವರು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಜನರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮಾಥವ ಪೈಗಳ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುವಾಗ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ನೋಡಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರು ನಿಮಗೆ ಅಮೂರ್ಖ ದೇಶ 'ಭಕ್ತಿ' ಉಪದೇಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಹಿತವು ಸಂಸ್ಥೆಯ, ಪ್ರದೇಶದ ಅಥವಾ ದೇಶದ ಹಿತದೊಡನೆ ಹೇಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತೀತಿಗೆ ಅವರು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು 'ತ್ಯಾಗ'ದ ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಅವರು ಹಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿ ಹಾಗೆ ನಾನು ಕಾಣೆ. ತ್ಯಾಗವಲ್ಲ, ವಿಹಿತವಾದ ಹಿತಗಳ ಮೇಳವನ್ನು ಅವರು ನಿಮಗೆ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಷ್ಟೇ ಆಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೂ, ಏನನ್ನೂ 'ಧರ್ಮ'ಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಾರದು. ಮತ್ತು 'ಧರ್ಮ'ಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಏನನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎನ್ನಬುದು ಅವರ ತತ್ವ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿ 'ಧರ್ಮ'ಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮದ ಅಂಶ ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಉಳಿದು 'ಪ್ರಕೃಟಿ'ಯ ಅಂಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃಟಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಉಳಿಯುವುದು ಬಹಳ ವಿರಳ. ಪ್ರಕೃಟಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವನ ವೃಕ್ತಿತ್ವ ಇಂದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಅದೇನೂ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ನಿಜವಾದ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವರಿಂದ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡೇ ಕೊಡಬೇಕು. ಆಗ ಕೊಟ್ಟವನು ಪಡೆದವನಿಂದ ಅನವಶ್ಯಕವಾದ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು

ನೀರೀಕ್ಷೆಸುವುದಿಲ್ಲ; ಪಡೆದವನು ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವಂಥಾ ಖಣ್ಡತ್ವವನ್ನೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಕ್ಕಟೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕೂ ಅವರು ವಿರೋಧಿಗಳು. ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟೂ ವ್ಯವಹಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರುಪುದು ಉಭಯತರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅದರಂತೆಯೇ ತಮ್ಮ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. 'ತ್ಯಾಗ', 'ಧರ್ಮ' ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಅವಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಹಿತವಾದಿತೊಮ್ಮೆ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. *Something for nothing* ಎಂದೇ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ತರಹದ ವೃತ್ತಿ, ಪ್ರೇನ್ನ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಕ್ಕಟೆ ಆದಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹಪಾಪಿಸುವ ಸುಶೀಲಿತ ದೀನರ ಒಂದು ವರ್ಗವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೀನತ್ವಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಾಧವ ಪ್ರೇಗಳು ಅಚಲವಾದ ತಥ್ಯಗಳೆಂಬ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ತಲೆ ಜಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅರ್ಥವಾ ತಥ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವರಲ್ಲ. ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರ ವೃತ್ತಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯುರೋಪಿಯನ್‌ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರು ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಅಚಲ ತಥ್ಯಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಪ್ರತಿಕೂಲ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರೇಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ತಥ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆಂದಲ್ಲ. ಅವರದು ಶೀರ ಸಮೀಪದ್ವಾರ್ಪಿಯ ವ್ಯವಹಾರವಾದವಲ್ಲ. ಮಣಿಪಾಲದ ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡವನ್ನು ಪಟ್ಟಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಂದು ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನೇ ಕಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ಅಸಾಧ್ಯ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇವಲ್ಲ ಸಂಕುಚಿತ ವ್ಯವಹಾರಾದಿಗಳಿಂದ ನೀಗುವ ಮಾತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಥ್ಯಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅವಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ಉಡುಪಿಯ ನಿರ್ಮಾಪಕರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಪಣೀಯಾಡಿಯವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿಫಲವಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಸುಶ್ರಿತ ಕಡೆಗೆ ಹುಬ್ಬಳಿಗೆ ಒಂದು "ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ"ವನ್ನು ಸೇರಿದೆ. ಅದಾಗಿ ನಾಲ್ಕುರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಒಂದು ಸಲ ಮಾಧವ ಪ್ರೇಗಳು ಹುಬ್ಬಳಿಗೆ ಒಂದವರು ನಮ್ಮ ಕಚೇರಿಗೂ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರು. ನಾನಾಗ ರಜೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಿಂದ ಅವರ ಭೇಟಿ ನನಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ರಜೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದ ಮೊಹರೆ ಹಣಮಂತರಾಯರು ಮಾಧವ ಪ್ರೇಗಳು ಒಂದಿದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. "ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು; ನಮ್ಮೊರಿನ ಒಬ್ಬ ದಕ್ಷ ತರುಣನನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರಿ ಅಂತ ನನಗೆ ಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು"

ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೊಹರೆಯವರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ನನಗೋ ಸೋಚಿಗಬಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಉಡುಪಿ ಬಿಟ್ಟು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅವರೂಪಕೊಂಡು ಉರಿಗೆ ಹೋದರೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಯಾರ ಭೆಟ್ಟಿಗೂ ಹೋಗುವುದು, ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ಗಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವವಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಡಾ ಪೈಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ನಾನು ಹೋದದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಅವರು ನೆನಂಬಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕಾದ ಕಾರಣ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಆಗಿನ ಮಾಲಿಕರ ಮುಂದೆ, ಆದೂ ನಾನಿಲ್ಲದಾಗ, ನನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಂತೂ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಈ ರೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸೌಜನ್ಯವೆಂದೇ ಕರೆಯಿರಿ, ಗುಣಗ್ರಹಣವೆಂದೇ ಕರೆಯಿರಿ, ಅದು ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೆನಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಸಣ್ಣವರನ್ನು ಮರಿಯುವುದರಲ್ಲೇ ದೊಡ್ಡತನ ಕಾಣುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಾಧವ ಪೈಗಳು ಈ ಒಂದು ಕೃತಿಯಿಂದ ನನಗೇನೂ ಗಂಟು ಎತ್ತಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಗಮನಿಸುವ ಅವರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

೧೦. ಶ್ರೀ ತೋನ್ನೆ ಅನಂತ ಷ್ಯೇ

ಉದ್‌ಶೋಗದಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಯೋಗ್ಯತೆ ಓವರ್ ಕ್ವಾಲಿಫಿಕೇಶನ್ - ಎಂಬುದೊಂದಿದೆ. ಮೆಟ್ರಿಕ್ಸ್‌ಲೇಟನು ಸಂಭಾಳಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನೌಕರಿಗೆ ಎಂ.ಎ. ಇದ್ದವನು ಬರುತ್ತೇನೆಂದರೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಅವನನ್ನಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತರುಣಾರಿಗೆ - ಅತ್ಯಹ್ಯತೆ ಒಂದು ಕೊಡಕಾಗುವುದುಂಟೇ ಎಂದು, ಟಿ.ಎ. ಷ್ಯೇಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಕೇಳಿದ ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ.

ಇಂಖಿತ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನ ಸಭೆಗೆ ನಿಲ್ಲಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ್ನು ಏಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ನನಗಿತ್ತು ವಿವರಣೆ ಇದು - ಅವರು ಆರಿಸಿ ಬಂದರೆ ಮಂತ್ರಿ, ಪದವೋಂದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡದಿರುವುದು ಕಷ್ಟವೇ. ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಪರ ಕೊಡಲೇಬೇಕಾದ ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬಬ್ಬು ಹಿರಿಯರಿರುವಾಗ ಈ ನಲುವತ್ತು ಕೂಡ ಆಗದ ತರುಣಾರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಟಿ. ಎ. ಷ್ಯೇಯವರು ತಾವು ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರು ಹಿಂತಾ ಪರಿಹಾರದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಿರಂತೆ.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತಥ್ಯಾಂಶವಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಾನರಿಯೆ. ಬಹುಶಃ ಅದು ಹುಲುಸಾದ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯ ಫಲವಿರಬೇಕು. ಅದೇ ಚುನಾವಣೆಗಿಂತ ಕೆಲ ದಿನ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ, ನೆಹರೂ ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗರಿಗೊಂದು ಬಿನ್ನಹ ಹೊರಡಿಸಿ, ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಷ್ಯೇಯವರು ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಈ ಕರೆಗೆ ಮನ್ನಣೆಯೀಯುವುದೇ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಟಿ.ಎ.ಷ್ಯೇ ಅವರ ತಾರ್ಜು ಮತ್ತು ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮೇಲಿನ ಕಥೆ ಅತಘ್ಯವಾದರೂ ಅಸಂಭಾವ್ಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಅವಿಭಕ್ತ ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗೆ ಆರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗವರು ಆ ಸಭೆಯ ಅತಿ ಕಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು; ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಡೀ ಭಾರತದ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಕ್ರಿಯ

ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅವರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಚಿತ್ತಾಗಿಯೇ ಇರಬಹುದು. ಇಂನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿಂದಾದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮೇನೇಜಿಂಗ್ ಡ್ಯೂರೆಕ್ಕರರಾದರು.

ಕೆಲವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆ ಒಮ್ಮೆಂದೊಮ್ಮೆ ಕನಸಿನಿಂದಚ್ಚತ್ತಂತೆ ಜಿಗಿಯ ತೊಡಗುವುದುಂಟು. ತೋನ್ನ ಅನಂತ ಪ್ರೇಗಳು ಅಂಥ ಒಂದು ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಪಿ. ಎ. ಪ್ರೇಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ತಂದೆ ಉಪೇಂದ್ರ ಪ್ರೇಗಳ ಕಲ್ಪಕ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲೇ ಇಂದು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಅನೇಕ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮೂಲತಃ ವೋಳಿತದ್ದು. ಅವರು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲಿಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಡಾ. ಟಿ. ಮಾಧವ ಪ್ರೇಗಳ ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಫಲ ಸಾಹಸಗಳಿಂತೂ ಇಂದು ಕನಾಟಕದಲ್ಲೇ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿವೆ. ಇಂದು ಟಿ.ಎ.ಪ್ರೇಯವರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಆಕಾರಗಳು ಈ ಹಿರಿಯರಿಂದಲೇ ಬಂದಿವೆ.

ಟಿ. ಎ. ಪ್ರೇಗಳಿಗೆ ಎಳವೆಯಿಂದಲೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ತರಬೇತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮುಂಬಯಿಯ ಸಿಡನ್‌ಹ್ಯಾಂ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಉಚ್ಚ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಸ್ರ್ ಪದವೀಧರರಾಗಿ ಮರಳಿದೊಡನೆಯೇ ಅವರು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಟಿ. ಎಂ. ಎ. ಪ್ರೇಯವರ ಬಿಲಗ್ಯಾಯಾದರು. ಡಾ. ಪ್ರೇಗಳ ಅದ್ವಿತೀಯ ಸಂಘಟನಾ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನಂತ ಪ್ರೇಗಳ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಜ್ಞಾನವೂ ನವೀನ ಕಲ್ಪನೆಗಳೂ ಬೇರೆತಂತಾಗಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕು ಇತರರು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದ ಹೊಸ ಹಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಡುಕಿ ತೆಗೆಯತೊಡಗಿತ್ತು. ಡಾ. ಪ್ರೇಗಳು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮೇನೇಜಿಂಗ್ ಡ್ಯೂರೆಕ್ಕರ್ ಪದದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಾಗ ಅನಂತ ಪ್ರೇಗಳಪ್ಪ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆ ಹೊಣೆಗೆ ಹೆಗಲು ಕೊಡಬಲ್ಲವರಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಟಿ. ಎ. ಪ್ರೇಗಳು ಪ್ರವೀಣಾರು. ಅವರು ಭಾರತೀಯ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಸೋಸಿಯೇಟ್, ಲಂಡನ್‌ನ ರಾಯಲ್ ಇಕನಾಮಿಕ್ ಸೋಸೈಟಿಯ ಫೆಲೋ, ಅಶ್ವಿಲ ಭಾರತೀಯ ಕಾರಖಾನೆದಾರ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಜಿನಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ. ಜಮ್‌ನಿಗೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೇಸೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಆಗ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಸರುಜ್ಞವನವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನೋಡಿ ಒಂದು ಹಲವು ಭಾಷಣಗಳನ್ನಿತ್ತರು. ತಾವು ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ಜಾಲಿಯಂಟ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಕಂಪನಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ವಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರಾದರೂ ಸಹಕಾರಿ ಚೆಳುವಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ತೀವ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಲವಾರು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಡ್ಯೂರೆಕ್ಕರರೂ ಆಗಿದ್ದಾರು.

ಡಾ. ಮಾಥವ ಪ್ಯೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅನಂತ ಪ್ಯೆಗಳು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೇರವಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉಡುಪಿಯ ಬಳಿಯ ಗುಡ್ಡಗಳ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ನಿಂತ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಮೇಮೋರಿಯಲ್ ಆಟ್‌ಫ್ರೆ ಮತ್ತು ಸೈನ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಸ್ಟೂರಿಚಾ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಎಂಬಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳ ವರೆಗಿನ ಆ ಅಸಾಧಾರಣ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಟಿ. ಎ. ಪ್ಯೆಗಳ ಯೋಜಕ ಬುದ್ಧಿಯ ಕ್ಯೊವಾಡ್‌ವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಡಾ. ಪ್ಯೆಗಳು ಅಷ್ಟುಗಿ ಕೈಯಾಡಿಸದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಟಿ. ಎ. ಪ್ಯೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ರುವಾಗಲೇ ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಅವರು ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಣುಕಿಸುರಾಗಿದ್ದರು. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅವರು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮೇನೇಜಿಂಗ್ ಡ್ಯೂರೆಕ್ಟರ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮೊದಲು ತಾವು ರಾಜಕೀಯವನ್ನೇ ಜೀವನದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯರಂಗವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್‌ನ್ನೇ ಎಂಬ ಸಂದಿಗ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಂಡೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇಶ ಸೇವೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಅವರಿಗೆನ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆಗ ಅದನ್ನೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವರ ಕಾರ್ಯ ಅಲ್ಪವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಜಿನಿಯಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ ಬಂದು ಮದ್ವಾಸ್ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸದ ಯಾವ ಮಹತ್ವದ ಚರ್ಚೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಮತದಾರ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಜನತೆಯನ್ನು ಮರಿದುಂಬಿಸಿ ರಸ್ತೆ, ಸೇತುವೆ, ವ್ಯಾದ್ಯಕೀಯ ಸೌಕರ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗಾಗಿ ಸಹಕಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೈಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ರಾಜಾಜಿಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ತುಂಬ ಅಭಿಮಾನವಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಿಂದ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದರು.

ಕನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವಾದ ನಂತರದ ಎರಡೂ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಅವರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಎರಡೂ ಸಲ ಅವರು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ನಿಮ್ಮ ಮುರಿಯಾಳ್ತನವನ್ನು ನೀವೇಕೆ ಮುಂದೊತ್ತಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು, "ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವನಿಸುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂದರು. "ನಮ್ಮ ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ನಾವೇನೋ ನಾಡಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯ ವೃಕ್ತಿಗಳಿಂದು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಪುಸ್ತಳಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಉಡುಪಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಪ್ರತಿ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರ ಅಜರಾಮರವೆಂದೆಂಬೆಂದು ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಬಾಳಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಕಡೆಗೆ ಈ ಎಂಟು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಹೆಸರುಗಳು ಬರೇ ಎರಡು - ಮಧ್ಯಾಬರ್ಯರು ಮತ್ತು ವಾದಿರಾಜ ಸ್ಥಾವಿಗಳು."

ತಮ್ಮ ಸುಸಚ್ಚಿತ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನೂರಾರು ಶಾಶೀಗಳೂ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಳೆ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಉಳ್ಳ ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಭ್ಯಾಂಕಿನ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತೇ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲೇ ಅಧಿಕಾರ, ಪ್ರಶಂಸನೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಚ್ಛೇ ಇರುವುದು ಅಪರೂಪ ಗುಣವೇ.

ಟಿ. ಎ. ಹೈಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯದ ಆರ್ಕಫೆಂಟೆಯಿದ್ದರೂ ಅವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ - ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಬೆಲೆಯನ್ನೇಲ್ಲ ತೆರಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆಯಿಂದ ಅಸಭ್ಯವಾಗಿ ಕಚ್ಚಾಡುವುದು ಅವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುವವರೆಂದಲ್ಲ, ನಿಜವಾಗಿ ಅವರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ವಿವಾದಾಸ್ಪದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಾಬ್ಬರು. ತಮ್ಮ ಸುತ್ತು ಹೀಗೆ ಆಕ್ಷೇಪಗಳ ಬಾಣಗಳು ಸುತ್ತಿ ಸುಳಿಯುವುದು ತಮ್ಮ ಜೀವಂತತೆಯ ಲಕ್ಷ್ಯಾವಂದವರು ಬಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಹೋರಾಟಗಳೂ ಸಭ್ಯವಾಗಿರಬೇಕೆಂದವರ ಅಫೇಕ್ಷೆ.

ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನಿಸಿದಾಗ ಟಿ. ಎ. ಹೈಗಳು ಸ್ವಧೇಯಿಂದ ಹಿಂದೆಗೆದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬವರಿಗೆ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗಳ ಹೋರಗೂ ಬೇಕಾದಮ್ಮೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೆಂದವರ ಮತ. ಅದನ್ನುವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಭಾರತ ಸೇವಾದಳದ ಕಾರ್ಯ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಮೈಸೂರು ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಖ್ಯಾದ ಡೈರಕ್ಟರ ಸ್ಥಾನದಿಂದಲೂ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸದಸ್ಯ ಸ್ಥಾನದಿಂದಲೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯುರೋಪಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಸ್ವೀಡನ್, ನಾರ್ವೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಶೇಷ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದು ಬಂದ ಅವರು ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಸಲಹೆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದರು. ಉಡುಪಿಯ ಕನಾಟಕ ಸಂಖ್ಯಾದ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೊಬ್ಬರು.

ಅವರು ಲೈಫ್ ಇನ್‌ಶೂರನ್ ಕಾಪ್ರೋರೇಶನ್‌ನ ಪ್ರಮುಖಿರಾಗಿಯೂ, ಆಹಾರ ಕಾಪ್ರೋರೇಶನ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ, ಅಶೀಲ ಭಾರತ ಮಹತ್ವ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗುರುತರ ಹೋಣೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ, ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯದ ಚಲ್ಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಮೇರೆಯುವವರಿಗಿಂತಲೂ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿ, ದಕ್ಷವಾಗಿ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯಳ್ಳಿವರನ್ನು ಉಚ್ಚಾಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ದೇಶ ಅರಿಯುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಆರಿಸಿದ್ದು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕ ಪ್ರವಾಹಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಂಥವರಿಗೆ ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯವನ್ನೇ ಜೀವನದ ಪ್ರಾರ್ಥಮಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲ ಉಚ್ಛ್ರಾತ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಉಪಮಂತ್ರಿ, - ರಾಜ್ಯಮಂತ್ರಿ, ಮೊದಲಾದ ಸ್ವಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಮೊದಲು ಅಪ್ರೋಟೀಸ್ ಆಗಿ ದುಡಿಯದೆ ನೇರವಾಗಿ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ದರ್ಜೆಗೇ, ಅದೂ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನೇಮಕ ಹೊಂದಿದ ಅಪರೂಪ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಟಿ. ಎ. ಷ್ಟೇ ಒಬ್ಬರು ಎಂದು ಬೆರಳಿಟ್ಟು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಉದ್ದಾರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನವರು ಗಾಢವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲ ನವೀನ ವಿಚಾರಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಒಂದೇ ಒಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳೂ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದವರ ಹೇಳಿಕೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕ ಮಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಇವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ, ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಫಲಪ್ರದವಾದಿತೆಂದವರ ನಂಬಿಕೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ನೇತ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪೂರಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿರುವುದೇ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣವೆಂದು ಷ್ಟೇಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯವೆಂದರೆ ರಾಜಕೀಯದ ಹೊರಗೆ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಹಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮೊದಲಾದ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರಿಗೆ, ಅದೂ ತರುಣರಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು. ಅನಂತ ಷ್ಟೇಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ನಡುನಡುವ ಹೊರಗುಳಿಯುವುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಬಿದ್ದ ಜಾಡ್ಯ ದೂರವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಟ್ರಿಯವಾಗಿ ಕಾಣಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಟಿ. ಎ. ಷ್ಟೇಗಳು ಯುರೋಪಿನ ಕಾರ್ಯ ತತ್ವರ್ಥೆಯನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಸಾರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷಾಗಿಯಾದರೂ ನಾವು ನಿಜವಾಗಿ ದುಡಿಯಲು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಯುರೋಪಿನ ಅಂಥ ಭಕ್ತರಲ್ಲ. ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಭಾರೀ ಕಾರ್ಯ ತತ್ವರೂಪ ನಿಜ; ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಕರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. "ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾಧ್ಯವಾದವು ಮಿತಿಮೀರಿ, ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯನ ವ್ಯಾಧಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಗತಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾರೆ," ಎನ್ನುತ್ತಾರವರು.

ಅಸಂಖ್ಯಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಸ್ತರಾಗಿರುವ ಟಿ. ಎ. ಷ್ಟೇಗಳು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದೇ ಸೋಜಿಗೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಅದರ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ "ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯದ ಅರಿವು ಬಂದಾಗ ಕಡಿಮೆ ಮಹತ್ವದನ್ನು ನಾನು ಕೈಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

ಟಿ. ಎ. ಪೈಗಳು, ನಾನು ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಯಾವೋಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ಅಥವಾ ಅರ್ಥಿಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ 'ಭಕ್ತ'ರಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದವರಾದರೂ ಅವರು ಬಂಡವಾಳ ವಾದಿಗಳಲ್ಲ; ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಜವಾದದ ಆತುರದಲ್ಲಿ ನುಂಗಲಾರದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಶುತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲಿ ಅರಗಿಸಲಾರದಷ್ಟನ್ನು ನುಂಗುವುದಾಗಲಿ ಅವರ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರು ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆಯ ಅಳತೆ ಕೋಲಿನಿಂದ ಅಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದು ಒಟ್ಟಂದದ ಹಿತಕ್ಕೆ, ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಹಾಯವಾದೀತೋ ಅದನ್ನು ಸಾವಕಾಶವೂ ಅಲ್ಲದ, ಆತುರದ್ದೂ ಅಲ್ಲದ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಅವರ ಕ್ರಮ. ದೇಶದ ಜೀವ್ಯಮಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವರು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವರೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸ ತಾಳಬಹುದು.

೧೧. ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಧ್ವರಾಜರು

ಇಂದಿನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷೋಭೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟು ರಾಷ್ಟ್ರದ ನಿಜವಾದ ಕ್ರತುಶಕ್ತಿ ಈ ಕ್ಷೋಭೆಯ ಕೆಳಗೆ ಶಾಂತವಾಗಿ, ಯೋಚನಾಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ನಿರಂತರವಾಗಿ, ಧ್ಯೇಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಿವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ದೇಶವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಬದುಕಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಇವರ ಕ್ರತುಶಕ್ತಿ ನೆಲವಾಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳ್ಟನವ್ಯೇದಗಿಸುತ್ತ ದೇಶವನ್ನು ಮುನ್ನಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಲ್ಲೀಯ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಧ್ವರಾಜರು ಇಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಾಭ್ಯರು. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಾನವರು ಅವರನ್ನು "ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ನವಬ್ರಹ್ಮ" ಎಂದು ಕರೆದರು. ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ಅವರನ್ನು "ಮತ್ತೊಂದ್ದುಮದ ರಾಜ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ನಲ್ಲಿವತ್ತರಲ್ಲಿರುವ ತರುಣಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶಂಸಾ ಬಿರುದುಗಳು ತುಂಬಾ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯಗಳೇ ಸ್ವೇ. ಆದರೆ ಅವರ ನೇತೃತ್ವ ಕನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿಯ ಏಕೆ, ದೇಶದ, ಮತ್ತೊಂದ್ದುಮಕ್ಕೇ ಒಂದು ಹೊಸದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿದ ಎಂಬುದು ಮಹತ್ವದ್ದು. ಮಲ್ಲೀಯಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ಕೊರೊನೆಟ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಕಾರಣಾನೆ ಇಂದು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣಾಪಡೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಖಾದ್ಯದ ಶೇಕಡಾ ಇಂರಷ್ಟನ್ನು ಪೂರ್ಣಸುತ್ತಿದೆ. ಕೋಟಿಗಳ್ಟು ವಿದೇಶ ವಿನಿಮಯ ಗಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಳಾಗಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ದೇಶದ ಅನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಬರುವ ವ್ಯವಸಾಯಗಳಿಗೆ, ಸುಶಿಲಿತ ನೇತೃತ್ವ ಹೇಗೆ ಹೊಸ ಜೀವಸಂಚಾರ ಹೊಟ್ಟು ಹೊಸ ಪರವರ್ತಿಸಬಲ್ಲದು, ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವರಾಜರು ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಸಾಹಸಕ್ಕೂ ಜಿಗುಟಿಗೂ ಹೆಸರಾದ ಸಮುದ್ರರಾಜನೊಡನೆ ಸೆಣಾಸಿ ಬದುಕು ಮಾಡುವ ಮೋಗೀರ ಕುಲದಲ್ಲಿ. ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಅವರ ಪೂರ್ವಜರು ಸಿಂಹಳಕ್ಕೆ ಒಣಮೀನನ್ನು ರಪ್ಪು ಮಾಡುವ

ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರು ಅಜ್ಞಂದಿರಾದ ಕೆ. ಎಂ. ಸೋಮ ಸಾಹುಕಾರರೂ ತಂದೆ ಉಪ್ಪಾರು ಮುತ್ತಪ್ಪನವರೂ ಸರ್ಕಲ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಾ ಮಾನ್ಯರಾಗಿದ್ದವರು. ಅವರು ವ್ಯವಹಾರದ ದಾಯವನ್ನು ಮಧ್ಯರಾಜರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದದ್ದು ನಿಜವಾದರೂ ಮಧ್ಯರಾಜರು ಆ ವ್ಯವಹಾರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತು ಸಿಗದಷ್ಟು ಬದಲಿಸಿ ಹತ್ತಾರು ಪಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾಲಾವಧಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ದಶಕ ಮಾತ್ರ.

ಶ್ರೀ ಮಧ್ಯರಾಜರು ಗಣಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಇವರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಗಣಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಂಗಳೂರಿನ ಸೇಂಟ್ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದರು. "ನನ್ನ ಒಲವುಗಳಂತಹೀ ನಡೆಯುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನೋಬ್ಬ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯೋ ಡಾಕ್ಟರನೋ ಆಗಬಹುದಿತ್ತು" ಎನ್ನುತ್ತಾರವರು. ಬಲಿಷ್ಟು ಮೈಕಟ್ಟಿನ ಮಧ್ಯರಾಜರನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಯ್ದು ಸಮಿತಿ ಆರಿಸಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯೇಟ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತೇಗೆಡೆ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಡಾಕ್ಟರನಾಗುವ ಹಂಬಲದಿಂದ ಅವರು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿ ಕೂಡ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರ ತಂದೆ ಈ ಎರಡೂ ಆವಾಶಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಮನೆತನದ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ಮುಂದವರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ಯರಾಜರು ಉರಿಗೆ ಮರಳಬೇಕಾಯಿತು. ವಕೀಲನಾಗುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಅವರು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ತಂದೆಯ ಅಸ್ಪೃಷ್ಟತೆ ಅದನ್ನೂ ಆಗಗೊಡಲಿಲ್ಲ ಕೊನೆಗೆ ಡಾಕ್ಟರರಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ಅವರ ಒಬ್ಬ ತಮ್ಮನಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು (ಅವರು ಈಗ ಇಂಗ್ಲಿಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ) ಉಳಿದ ಮೂವರು ತಮ್ಮಂದಿರು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿಬ್ಬರು ಡೆಪ್ರೈಟ್ ಡೈರಕ್ಟರರಾಗಿದ್ದು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಏನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದೆಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿದ ಮಧ್ಯರಾಜರು ಗಣಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಪಿತ್ತುವಿಯೋಗವಾದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟಿರು.

ಮಧ್ಯರಾಜರ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಂತ ಸಾಹಸ ಗಣಭಾರತೀಯರಲ್ಲೇ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಕಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ಶೈತ್ಯೀಕರಣ ಕಾರಣಾನೆ ನಡೆಸುವವರಿಲ್ಲದೆ ಖಾಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮಧ್ಯರಾಜರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಸುತ್ತೊಡಗಿದರು. ಅಮೇರಿಕ್ಕೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ಶೈತ್ಯೀಕರ ಸಿಗಡೆ ಮೀನನ್ನು (ಪ್ರಾನ್) ರಪ್ಪು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ ಈ ಕಾರಣಾನೆಯನ್ನೀಗ ಮಧ್ಯರಾಜರ ಪತ್ತಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ರಪ್ಪುಗಳ ಚೆಲೆ ರೂ. ನೂರಾರು ಲಕ್ಷಕ್ಕೇರಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಮಲ್ಲೆ ಅವರನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮುದ್ರ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ

ಪ್ರಕಾರ, ಮಲ್ವೆಯ ಬಳಿಯ ಸಮುದ್ರ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅಪ್ರತಿಮ ಮೀನಸಂಪತ್ತಿಯಳ್ಳಿ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪುತ್ತಲ ಗಾ ಚದರ ಮೈಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೇ ರಂಪಣ ಬಲೆಗಳಿಂದ ೧೨,೦೦೦ ಟನ್ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. "ಒಂದು ಚದರ ಮೈಲಿಗೆ ೧,೦೦೦ ಟನ್ ಮೀನ ಸಿಗುವುದೆಂದರೆ ಅದು ಅತ್ಯಾದ್ಯಾತ್ಮವೇ ಸರಿ" ಎಂದು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ತಜ್ಞರಾದ ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಲ್. ರಾವ್ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗಡೆ (prawn), ಬಂಗುಡೆ (macheral), ಬೂತಾಯಿ (sardines), ಶಾಕ್ ಮೊದಲಾದ ನಾನಾ ಜಾತಿಗಳಿವೆ. ಮಲ್ವೆಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ಬೇರೆಡೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಅದರೂ ಮಲ್ವೆಯ ಮೀನುಗಾರರು ಬಡವರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಅವರ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಿರಿಯರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನೋಡುತ್ತೇ ಬಂದಿದ್ದ ಮಧ್ವರಾಜರು ಇದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದಾಗ ಪರಂಪರಾಗತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕುರುಡಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಕೆಲ ಖುತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಿಡಿಯುವಾಗ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಮೀನು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಅದು ಕೂಡಲೇ ಮಾರಿದ ಹೊರತು ಕೊಳೆತು ಹೊಗುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶವನ್ನು ಗೊಬ್ಬಿರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಮಾರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ದೂರ ದೂರ ಕಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗದ ಹೊರತು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯಿಗಳ ಬಡತನ ಉಳಿದೇ ಉಳಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ತಜ್ಞರ ಸಲಹೆ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಮಧ್ವರಾಜರು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ಯತ್ನಗಳನ್ನು ಇಂಡಿಯಾರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮೀನುಗಳನ್ನು ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕಾಪಾಡಿ ರಘ್ತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಕೊರೋನೆಟ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಕಾರಖಾನೆ ಆರಂಭವಾದದ್ದು ಆ ವರ್ಷ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಇದು ಪ್ರಧಾನ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಕಾರಖಾನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಸಿಗಡೆ, ಬಂಗುಡೆ ಮತ್ತು ಬೂತಾಯಿ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವ ವೆಜ್ಜಾನಿಕ ವಿಧಾನದಿಂದ ಡಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಡಿಯಾರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ (ಅದೂ ಸಾಲ ಪಡೆದ) ಬಂಡವಾಳದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕಾರಖಾನೆ ಈಗ ೪೦,೦೦೦ ಮೀನಿನ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂದ್ರ ವರೆಗೂ ಬಂಗುಡೆ, ಬೂತಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಸಿಗಡೆಗಳನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಪೇಟೆಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ದೇಶಗಳೊಡನೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ

ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಡ್ಲಿರಲ್ಲಿ ಚೀನ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾದಾಗ ನಮ್ಮ ಜವಾನರಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿಕರ ಆಹಾರವನ್ನು ದೂರದೂರದ ದುರಸಾಧ್ಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಎದುರಾಯಿತು. ಗೋಮಾಂಸ, ಹಂದಿಮಾಂಸಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ದೇಶದ ವರದು ಪ್ರಮುಖ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ವಚ್ಚುವಾಗಿದ್ದು ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಗ್ರಹ್ಯವಾದ ಮಾಂಸಾಹಾರ ಮೀನೇ ಆಗಿತ್ತು. ಒಂತಾಯಿ ಮತ್ತು ಬಂಗುಡೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೋಟೋನುಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪೊಂಡಿನ ಒಂದು ಡಬ್ಬಿ ಮೀನು ಮತ್ತು ಒಂದು ಬ್ರೆಡ್ ಇಷ್ಟ್ ಒಬ್ಬ ಜವಾನನಿಗೆ ಸಾಲುವಂತಿತ್ತು. ಸಂರಕ್ಷಣ ಶಾಖೆ ಮಧ್ಯರಾಜರ ಕಾರಣಾನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ದಾಸ್ತಾನನ್ನೂ ಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ದೊಡ್ಡ ಆಡ್‌ರನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಇಂದು ರಕ್ಷಣಾ ಶಾಖೆ ಮಧ್ಯರಾಜರ ದೊಡ್ಡ ಗಿರಾಕಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೊರೋನಾ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಕಾರಣಾನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವೂ ಪಶ್ಚಿಮ ಜರ್ಮನಿಯಿಂದ ತರಿಸಿದ ಯಂತ್ರ ಮೂಲಕವೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಸಿಗುಡೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಪಾಕ (pre-cook) ಮಾಡಿ, ಉಪ್ಪನೀರಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಿಟ್ಯೂ ಬಳಿಕ ಡಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾತವಾಗಿ, ದುರ್ಗಂಥರಹಿತವಾಗಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನನು ಸರಿಸಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಇಡ್ಲಿರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯರಾಜರು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಹಸ ಕೈಕೊಂಡರು. ಜವಾನಿ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕನ್ ಯಂತ್ರಗಳೊಡನೆ ಒಂದು ಶೈತ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬಫ್ (ಬಿಸ್) ಕಾರಣಾನೆಯನ್ನು ಮಲ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದು ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦ ಟನ್ ಮೀನನ್ನು ಶೈತ್ಯೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ವರ್ಷ ಅವರ ಮೀನಿನ ಪ್ರಡಿಯ ಕಾರಣಾನೆಯೂ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣಾನೆ ಕಸವನ್ನು ರಸವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಬೇಕು. ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಶೈತ್ಯೀಕರಣ ಕಾರಣಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ ಮೀನಿನ ತಲೆ ಮೊದಲಾದ ಭಾಗಗಳು ವೃಧ್ಣವಾಗಿ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕಷ್ಟೇ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಪ್ರೋಟೋನ್ ಇದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ದನಕರುಗಳಿಗೂ ಪ್ರೋಟೋನ್ ದಾರಿದ್ರ್ಯವಿರುವಾಗ ಇದೊಂದು ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪವ್ಯಯ ಎಂದು ಮಧ್ಯರಾಜರಿಗನಿಸಿತು. ಈಗ ಅವರ ಮೀನಿನ ಪ್ರಡಿ ಕಾರಣಾನೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೩೦,೦೦೦ ಟನ್ "ಕಸ್"ದಿಂದ ಪ್ರೋಟೋನ್ ತೆಗೆದು ಪ್ರಡಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಸ್ಯಮೂಲ ಪ್ರೋಟೋನುಗಳಿಗೆ ಸೇಕಡಾ ೧೦೨೦ತೆ ಬೆರೆಸಿ ದನಕರುಗಳಿಗೂ ಕೋಳಿಗಳಿಗೂ ತಿನ್ನಿಸಬಹುದು. "ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಆಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗಾದರೆ ಹಿತ" ಎನ್ನತ್ತಾರೆ ಮಧ್ಯರಾಜರು. ಇದರ ಉಪ - ಉತ್ತರತ್ತಿಯಾಗಿ ಮೀನೆಣ್ಣೆ ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಔಷಧೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿಯೂ ಪೆಯಿಂಟ್ ಉದ್ದಮದಲ್ಲಿಯೂ ಚೇಡಿಕೆ ಇದೆ.

ಮಧ್ಯರಾಜರ ಇನ್ನೊಂದು ಕನಸೆಂದರೆ ಆಳ ಸಮುದ್ರದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ. ಹಳೇ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲೀಯ ಸುತ್ತ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಕರಾವಳಿಯಿಂದ ಎರಡು ಮೈಲಿನೊಳಗಿನ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಬಂಗಾಲ ಕೊಲ್ಲಿಗಿಂತ ೨೦೦ ಪಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿಯಳ್ಳದ್ದೊಂದು ತಡ್ಡರು ಹೇಳುವ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಳ ಸಮುದ್ರದ ವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದಾದರೆ ಉತ್ತರಪಶ್ಚಿಮನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮಧ್ಯರಾಜರು ಸ್ವತಃ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಹಡಗುಗಳ ನಿಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಮೈಲು ದೂರ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ನಾವೆಗಳ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪಡೆಯೇ ಈಗ ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಇಂ ಮೈಲು ದೂರ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಟ್ರಾಲರುಗಳೂ ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಇಂದು ಕೊರೋನೆಟ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಫ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೧೨,೦೦೦ ಟನ್ ಸಿಗಡೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸುಮಾರು ೪೦,೦೦೦ ಟನ್ ಮೀನು ಶೈತ್ಯೀಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ೩೦,೦೦೦ ಟನ್ ಕೊಸರನ್ನು ಮೀನಿನ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ರೂ. ೩೦ ಲಕ್ಷದ ವಿದೇಶ ವಿನಿಮಯ ದೂರೆಯುವುದಲ್ಲದೆ ಆಂತರಿಕ ಮಾರಾಟದ ಬೆಲೆ ರೂ. ೪೫ ಲಕ್ಷ ಮೀರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದ ಮೊತ್ತ ಇಂ ಲಕ್ಷವಾಗಬಹುದು.

ಮಧ್ಯರಾಜರು ಇವೆಲ್ಲ ವ್ಯವಸಾಯಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಂದೆ. ೧೯೫೫ರಿಂದ ಅವರು ಮಲ್ಲೀ ಪಂಚಾಯತದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆಯ್ದು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವಿರೋಧವಾಗಿತ್ತೊಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಬಂದರವಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿದ್ದರೂ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಆಶೆ ಚಿಗುರುತ್ತ ಬಾಡುತ್ತ ಮೌನ್ಯ ಮೌನ್ಯಯವರೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಸ್ತುರ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಮಲ್ಲೇ ಇಂದು ಸಮೃದ್ಧ ಪಟ್ಟಣದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದು ಒಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಧ್ಯರಾಜ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಣಾಲೀಯದಿಂದ.

೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ಗೆ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಆರಿಸಲಾಯಿತು. ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆದರು.

ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪಳಗಿದವರೇ. ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನ ಸಭೆಗೆ ಆರಿಸಿ ಬಂದರು. ತಾವು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಸಕೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಉಚ್ಚಾರಿಸಿದೆ. ಅವರು ವಿಧಾನಸಭಾ

ಮುಂಗಡ ಪತ್ರ, ಚಚೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಭಾಷಣ ಅನೇಕರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದೆ.

ರಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರದ ಹಿರಿಯ ಹುದ್ದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಬರಾದ ಅವರು ಎನಾಕುಲಂನಲ್ಲಿ ರುವ ರಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಯ ಸ್ವಾಪಕ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಸಾಗರ ಸಂಪತ್ತ್ ರಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ನಿರ್ಯಾತಕರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮಧ್ಯರಾಜರು ಮೂರು ಬಾರಿ ಜಪಾನಿಗೂ ಒಮ್ಮೆ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೂ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಭಾರಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳು ಸದಾಕಾಲವೂ ಸುಳಿಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಆದರ್ಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೈಸೂರು ಕರಾವಳಿಯಿಂದಲೇ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ನಗರಗಳಿಗೂ ಅವಶ್ಯವಾಗುವಷ್ಟು ಮತ್ತು ಹಾರವನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಗೆ ಒದಗಿಸಬಹುದೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೆಂದರೆ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಸಾಹಸ ವೃತ್ತಿ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಏರಿ ಅವರು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಈಗ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೂ ವಿಸ್ತೃತಿಸಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಮಧ್ಯರಾಜರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಸುಮಾರು ಬಂದು ಸಾವಿರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯವೋದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವರ ಉದ್ಯಮದ ಫಲವಾಗಿ ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದ ಬೆಲೆ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಏರಿದೆ. ಇದು ಬಡ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಮಧ್ಯರಾಜರು ತಮ್ಮ ಈ ಬಡ ಬಾಂಧವರ ಅನುವು ಆಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ, ಜೀದಾರ್ದಿಂದ ಅವರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಧ್ಯರಾಜರ ಕೊಡುಗ್ಗೆ, ಯಾವುದೇ ಯೋಗ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರೆ ಅವರ ದಾನ ಹಸ್ತ ಮುಂದೆ ಬಾರದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವರ ಕೊಡುಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯ ಆಸರೆಯಾಗಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಅವರ ಜೀದಾರ್ಯದ ನೆರವು ಸಿದ್ಧವಾದದ್ದೇ.

ನಗುಮೋಗದ ಮಧ್ಯರಾಜರ ಸಂಪರ್ಕ ಬಂದವರು ಅವರ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಮಿಶ್ರರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯವರೆಗಿನ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಸಂದರ್ಶಕರಾಗಿ ವೇಳೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಧ್ಯರಾಜರು ಮುಂದೋರಣೆಯಳ್ಳವರು; ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಸರಕಾರದ ಮುಖಿವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕೊಡುವವರು ಅವರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಕೊಡುವ ಸವಲತ್ತುಗಳ

ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಕೊನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ವೃಕ್ಷಿಯ, ಒಂದು ವ್ಯವಸಾಯದ ನಿಜವಾದ ಉತ್ಪಣ ಸ್ಪಷ್ಟಯತ್ವ. ಸ್ಪಷ್ಟಾಹಸವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ ನಡೆದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮಲ್ಲೆ ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬಂದರವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅವರ ಕನಸು ನನಸಾಗುವುದರಲ್ಲಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಮಧ್ವರಾಜರು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಚಾರ ಹಸ್ತಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡರೇನೇ ಸಾಕು. ಈ ಮಾತು ಪ್ರತೀತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಮ್ಮೆ ಸೋಗಸಾಗಿ, ಸಚಿತ್ರವಾಗಿ ಅವು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಮಧ್ವರಾಜರು ಆರು ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪತ್ನಿ ಮನೋರಮಾ ಅವರು ಸುಶಿಶ್ಮಿತರು ; ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳು ಬಣ್ಣಸಿದಂತೆ ಪತಿಗೆ "ಗೃಹಿಣೀ ಸಚಿವಃ..." ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಲಬಾರಿ ಪ್ರಪಂಚ ಪರ್ಯಾಟನ ಮಾಡಿ ದೇಶ ದೇಶಾಂತರಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ಅವರು ಕುಟುಂಬ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪತಿಯ ವ್ಯವಸಾಯ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಕ್ಷರತಃ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

೧೨. ಸು. ಶ್ರಿ. - ಉತ್ಸಾಹದ ಬುಗ್ಗೆ

ಕು. ಶ್ರಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರನ್ನು ನಾನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಬಲ್ಲೆ. ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಬಂಧಿಕರೂ ಒಂದೇ ಉರಿನ ನಿವಾಸಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದೇವು. ಮೊದಲು ಅವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವರಿಗೆ ಐದಾರು ವರ್ಷ ಆಗಿರಬೇಕು. ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಓಡಾಡುವ ಹುಡುಗ. ಮಾತುಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೀರಿದ 'ಹಿರಿಯತನ' ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತಾಡಿಸಿ ಹೋಚು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನನ್ನ ನೆನಪ್ಪು. ಇಂಥ ನೆನಪುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನಿಜವಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾಗಿ ದೊಡ್ಡವನಾದರೆ ಅವನ ಬಾಲ್ಯದ ನಡೆನುಡಿಗಳಿಗೆ ನಾವು ಇದ್ದ ಇಲ್ಲದ ಅರ್ಥ ಕಟ್ಟುತ್ತೇವಲ್ಲವೇ!

ನಾನು ಸ್ಕೂಲ್ ಫ್ರೆನಲ್ ನಂತರ ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಡಿಯಾಳಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೆಲ ದಿನ ಆರನೇ ತರಗತಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಅವರು ಆ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಒಳ್ಳೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಿಂದೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರೆಂದೂ ಆಗಿನ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಯೇನು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಆಗ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯ ನಾಣ್ಯವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. 'ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಇದ್ದಾನೆ' ಎಂಬುದು ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರದೂ ನನ್ನ ಮೂ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಂನವ್ಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೋದಲನೇ ತಲೆಮಾರು. ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಮಹತ್ವಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಾತಾವರಣ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಗದಗಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ರನಿಂದಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿ ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಅನುದ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿಯೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಲವು ಮೂಡಿರಬಹುದು - ಅಷ್ಟೇ. ಯಾಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದರೆ, ಮುಂದೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದ ಆದದ್ದು ಎಲ್ಲ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ 'ಸ್ವಯಂ ಕೃತಾಪರಾಧ'ವಾಗಿತ್ತು - ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ.

ಆದರೆ ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರು ಮಹತ್ವಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸೋಂಕಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸುದೃಢಿದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಚೈತನ್ಯ, ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಉಚ್ಚಾಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಂಥ ಬೆಂಬಲ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬುದರಿಂದ ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಿಂತು ನಿಂತು ಬಳಸು

ದಾರಿಯಿಂದ ಆಯಿತು: ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ., ಮಾಸ್ಟ್ರಿಕೆ, ಹಿಂದೀ ಅಭ್ಯಾಸ, ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು, ಮತ್ತೆ ತಡೆ, ಆಮೇಲೆ ಮದ್ವಾಸಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಭ್ಯಾಸ ಹೀಗೆ. ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆರ್ಥಿಕ ದುರ್ವಿಷಾಕಣೆಯಿಂದ ನಾನು ಉರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕ ಹರಿಗಡಿಯದಂತೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಾನೊಮ್ಮೆ ಉರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ವಿಷಮಜ್ಞರವೆಂದು ಕೇಳಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಕಾಲಿಲೆಯಿಂದಾಗಿ ತಮಗೆ ಯೋಜಿಸಿದಂತೆ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂತು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಲಿಕ್ಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಅವರು ಕಳವಳಿಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದೇ ಕೊನೆಯ ಚಾನ್ಸ್ ಆಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ವರು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ರಂಗ ಗಳಿಸಿ - ಕೊಂಡದ್ದಾಯಿತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ರಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಲಭ್ಯಯಾಯಿತು. ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಮೇಮೋರಿಯಲ್ ಕಾಲೇಜು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡಿತು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಾರಂಭಪಾಲರಾದರು.

ಹಿಂದೀಯಿಂದ ಪ್ರೇಮಚಂದರ ಅನುವಾದ ಆದಿಯಾಗಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೆ. ನಾನು 'ಕರ್ಮವೀರ'ದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಪ್ರಾರಂಭಪಾಲರಾಗಿ ಕೈತುಂಬ - ಅರ್ಥವಾ ಮೈತುಂಬ - ಕೆಲಸವಿದ್ದರೂ ಅವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ ಶಕ್ತಿಗೆ ನಾನು ಬೆರಗಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವಾಗಿ ಬಂದ ಉಬ್ಬಸದೊಡನೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುತ್ತಲೇ ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡದೆ ಸಂಚಾರ, ಸಂಘಟನೆ, ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲ! - ಅದೀಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಡುಪಿ - ಅವರಿಗೆ ಇಂಣಿಯಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಕಲೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡದ್ದರಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರ ಪಾಲು ದೊಡ್ಡದು. ಮಣಿಪಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಾವಿಲ್ಲದಪ್ಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ, ಸಂಘಟನಾಶಕ್ತಿಯ ಫಲಗಳು. ಕೈ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಾಠ ಕಲಿಯದ ಅಪರೂಪದ *incorrigible* ಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೊಬ್ಬರು. ಮಣಿಪಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕಾಗಿ ಬೆವರಿಳಿಸಿ ಕುರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದರೂ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಉಡುಪಿಗೆ ಎಳೆತರುವ ಕಾರ್ಯಕರವನ್ನು ವರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವರು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನಿಮಿತ್ತವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಪ್ರೀತಿ ಅಭಿಮಾನಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹುಬ್ಬಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇಂಡಿಯಾ ಶಿವ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ

ನಂತರ ನಾನು ನಿಷ್ಕತ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದೂ ಕೆಲವೊಂದು ಅನೂಕೂಲತೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೂ ನನಗೆ ಧೈಯ ಕೊಟ್ಟಿತು. ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಮೃಸೂರಲ್ಲಿ ಏರ್‌ಟ್ರೇನ್ ನನ್ನ ಸನ್ಮಾನದ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಸಹಿಯ ನೆರವಿತ್ತು. ನನ್ನ ವ್ಯೇಯಕ್ತಿಕೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರು ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದ್ದೀರಿಟ್ಟು.

ಅವರಲ್ಲಿ, ವಿಷಯಗಳ ಬಹಿರಾವರಣವನ್ನು ಬಗಿದು ನೇರವಾಗಿ ವಾಸ್ತವಿಕದ ಅಂತರಂಗವನ್ನೇ ಹೊಗುವ ನಿಶಿತತೆ ಇದೆ. He is nobody's fool. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಮಾಸು ಆರೆದ ಪ್ರಾಲೋಗಳಷ್ಟೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕಾರ್ಯೋತ್ಸವ, ಆಶಾಬಾದಗಳನ್ನು ಅವರು ನೆಮ್ಮೆ ಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ನಿಷ್ಕತ್ತಿಯ ನಂತರ ಅವರು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ಪಾರಲೋಕತೆಗಳ ಮಡು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ನಾಡು ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೋ ನೋಡಬೇಕು.

೧೨. ಉಡುಪಿಯ ಕೆಲ ಪತ್ರಕರ್ತರು

ಇಂದು ಕನಾಟಕದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ - ಮಣಿಪಾಲ ಒಂದು ಹಿರಿಯ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಮೂಲಸ್ಥಾನವೆಂಬ ಹಿರಿಮೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಲ್ಲಾತ್ತದಾದರೂ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಪಾದದಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಜಾಗೃತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರದನೆಯ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೋದಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿತ್ತು. ಗಿರಾವಿರಲ್ಲಿ 'ಸುದರ್ಶನ' ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಬೈಲಾರು ರಾಮರಾಯರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಚೋಳಾರ ವಿಶ್ವಲರಾಯರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ 'ಸುವಾಸಿನಿ'ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗಣಾಂಜಲಿಲ್ಲ "ಕೃಷ್ಣಸೂಕ್ತ" ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿ ಕನಾಟಕದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಲೇಬೇಕಾದಂತೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಬಾಳಿದ್ದು ಉಡುಪಿಗೊಂದು ತುರಾಯಿ.

ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (೧೯೧೫) ಆರ್ಥಿಕ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ನಿಂತುಹೋಗಿದ್ದರೂ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅದರ ಕೆಲ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ನನಗೆ ನೋಡಲು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದವು. ಅದರ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದ ಕಡೆಕಾರು ರಾಜಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾಯರನ್ನು ನಾನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕಂಡಿದ್ದಿದೆ. ಅವರ ಭಾಷಣಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಸವಿದಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಎನ್ನಿಸಬಲ್ಲ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 'ಕೃಷ್ಣಸೂಕ್ತ' ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಇಂಗ್ಲೀಷು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಬಂಗಾಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಮುಖ್ಯತಃ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದ "ಸೂಕ್ತ"ಯಲ್ಲಿ ಕಥೆ, ಕವಿತೆ, ಲಘುಬರಹ, ಗಂಭೀರ ಚರ್ಚೆ, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಮಟ್ಟದವು. ಬಂಗಾಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಕೆಲ ಲೇಖಕರು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನನ್ನ ನೆನಪು.

ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮನ್ವಣ ಸಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಅವರ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಬಂಗಾಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಕಲನವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ

ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಏವಾಡಾಗಬೇಕೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. "ಕೃಷ್ಣಸೂಕ್ತಿ" ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಾದ ಮರಳಿ ಭೀಮರಾಯರು ಮುಂದೆ ಮಂಗಳೂರಿನ "ಕಂಠಿರವ" ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥಿಸಬಹುದು.

೧೯೯೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಆವರೆಗೆ ಶೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯದ ಅಲೆ ಎದ್ದು ಹಬ್ಬಿತೊಡಗಿತ್ತು. ೧೯೯೨ರ ಚೆಳುವಳಿಯ ಫಲವಾಗಿ ಅನೇಕರು ಸೇರೆಮನೆ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸ್ವದೇಶೀ ಚೆಳುವಳಿಯನ್ನು ಮಟ್ಟಿಹಾಕಿದರು. ಮುಂದೆ ಉಡುಪಿಯ ಮೇಲೆ ಅಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಮಣಿವಾಲ ಉಪಪುರಿಯ ಉದ್ಘಾವಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ ತೋನ್ನೆ ಪೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದ ಪಿ. ಎ. ಹೈಯವರ ಮತ್ತು ಬರೋಡದಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಲೈಬ್ರರಿಯನ್ ಮದ್ದೆಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯಿತ್ತು, ಚೆಳುವಳಿ ಸೇರಿ, ಸೇರೆಮನೆ ಕಂಡು ಮರಳಿದ ಪಣೆಯಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸ್ವದೇಶೀ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಗಾಂಧೀ ಪ್ರಭಾವದ ನೇರ ಫಲಗಳನ್ನು ಬಹುದು. ಇಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಕಾರ್ಪೋರೇಶನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ದಶಕದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಹಿಗ್ನಿಯಿಂದ ಜೈಂಟ್ ಆಗಿ ಬೆಳೆದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದ ರಾಜಕೀಯ ಜಾಗೃತಿಯ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಫಲಗಳು.

ಆದರೆ ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ವೂರನೆಯ ದಶಕದವರೆಗೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಚಲನವಲನವೇನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಿರಿಯಡ್ಡ ರಾಮರಾಯ ಮಲ್ಯಾರ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಇದಕ್ಕೂಂದು ಅಪವಾದ ಎನ್ನಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಳ್ಳಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಮದ್ರಾಸಿನ "ಹಿಂದೂ", ಮುಂಬಯಿಯ "ಬಾಂಬೆ ಕ್ರಾಸಿಕಲ್" ದೈನಿಕಗಳು ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಮಂಗಳೂರಿನ "ಸ್ವದೇಶಾಭಿಸ್ಪಾನಿ", "ರಾಷ್ಟ್ರಬಂಧು", "ಕಂಠಿರವ" ವಾರಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೂ ಮೌದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿಗಾರರಿದ್ದರೆನ್ನು. ಅವರಲ್ಲಿಭೂತಿರಾದ ಶ್ರೀ ಹಂಡೆಯವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲವರು. ಮುಂದೆ ೧೯೯೫ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಹೊರಬಂದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸೋವನೀರಾನಲ್ಲಿ ಡಾ. ಮಾಧವ ಪೈಗಳ ವೃಕ್ಷಚಿತ್ರವನ್ನು ಅವರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆದದ್ದು ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ.

೧೯೯೦ರ ದಶಕ ಉಡುಪಿಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಉತ್ತಾನಯುಗ ಎನ್ನಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶುದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ನವ ಸಾಹಸಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ದಶಕ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗದ ಪುನರುತ್ತಾನದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶೇಷಪ್ಪಯ್ಯನವರು "ಉದಯಭಾರತ" (೧೯೯೧) ವನ್ನು ಹೊರತಂದರು.

ಈ ಮಹನೀಯರು ಲೇಖನಿಯಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದಲೂ, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದೂತ್ವದ ಕವನಗಳನ್ನು ಹೊರಿದವರು. ಇಂಜಿನಿಯರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ "ಪರ್ಟಕ ಧುರೀಣ"ವನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಶಂಕ್ರಾಯವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಇದು ಇಡೀ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದು ದಿದ್ದರೂ ಜಿಲ್ಲೆಗಂತೂ ಇಂಥ ಯತ್ನ ಪ್ರಥಮವಾಗಿತ್ತು. ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ಟೈಪಿಂಗ್ - ಡೈಷರ್ - ಪತ್ರಿಕಾ ವೃತ್ತಿಗಳ ಏಕೀಭೂತ ಕಳೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಪೈಪೋಟಿ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಿದೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲ ನಡೆಯಿತು. ಇದೇ ದಶಕದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್. ಯು. ಪಣೆಯಾಡಿಯವರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕೂಸಾದ Financial Exporter ಅಧಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಟಿತು. ಅದು ಪಣೆಯಾಡಿ ಅವರದೇ ತುಳುನಾಡ ಪ್ರಸಾನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗತೊಡಗಿದ್ದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಒಂದ ಬಿ. ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಮುಂದೆ ಮಣಿಪಾಲ ಪವರ್ ಪ್ರಸ್ತಿನ ಮೊದಲನೇ ಮನೇಜರರಾಗಿ ಕೆಲಕಾಲ ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲೇ ವಸತಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಮಾಧ್ಯವ ವೈಯವರ ಸಹಕಾರ ಕೂಡ ಸಹಜವಾಗಿ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ನೇರವನ್ನು ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋದರು. ಪತ್ರಿಕೆ ನಿಂತಿತು. ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಉತ್ತಮ ಸಂಪಾದಕರೂ ಹೊಸ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ವಂದಿಸುವವರೂ ಆಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಿರಿಸು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನೆನೆಯಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉಡುಪಿಯ ಪತ್ರಿಕಾವೃತ್ತಿ ಹಿಂದುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮುದ್ರಾದಿ ಜನಾರ್ಥನಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಹಿಂದೂ ಸನಾತನ ಒಲವಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು "ಕೃಷ್ಣಸಂದೇಶ" ಹೆಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಇಂಗಿಲರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅದು ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತುಳುನಾಡು ಪ್ರಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮಟ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲದೆ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೂ ಅದು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರ ಉಗ್ರ, ಸನಾತನೀ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಳುವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಅಂತರ್ಜಾರ್ತೀಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಎಲ್ಲೆಮೀರಿ ಟೀಕಿಸಿದ ಘಲವಾಗಿ ಕಾರಂತರಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಸರಳ ವೃತ್ತಿಯ ಸಂಪಾದಕರು ಸರೆಮನೆ ಕಂಡರೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾದರೂ ಉಡುಪಿಯ ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಡ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಣೀಯ ಸಂಗತಿ. ಅದು ಏಕಮಾತ್ರ ಘಟನೆಯಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು.

ಇಂಗಿಲರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ, ನಡೆದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ "ಸಾರ್ವತ್ರಕ್" ಎರಡು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಉಲ್ಲೇಖನಿಯ. ಮೊದಲನೆಯದೆಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟ. ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕರ ಲೇಖನಗಳೂ ಕಥೆ ಕವಿತೆಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದುವು. ಅದರ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಬನ್ನೆಯೇ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಮುಂದೆ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಹಲವು ವರ್ಷ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿದ್ದು,

ಅಮೇಲೆ ಮಣಿಪಾಲದ 'ಉದಯವಾಣಿ'ಯ ಹಿರಿಯ ಉಪಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಒಹಳ ವರ್ಷ ದುಡಿದರು. ಅವರು ನನಗೆ ಬಾಲ್ಯಮಿತ್ರರು. ಅವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಂಸರಾದರೂ ಹೊಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ವಂದಿಸಿ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಹೋಸ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಂತಿಕಾರಿ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ರಜಿಂರ ದಶಕದ ಉಡುಪಿಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಹಂತವೆಂದರೆ "ನವಯುಗ" ಪತ್ರಿಕೆ ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಮುಂದೆ ರಾಜಾಜಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎ. ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ರಜಿಂರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ ಈ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ ರಜಿಂರಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಹೊಂದಿತು. ಆಗ ಹಿಂದುಳಿದವರು ಎನಿಸಿದವರ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಲೆಂದೇ ಅದು ಜನ್ಮತಾಳಿತ್ತು. ತರುಣ ಬಾಹ್ಯಾಣೇತರರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅದು ಕೃತಕೃತ್ಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ಟಿರ ಶೈಲಿಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕಾಂತಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿಯವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಪಣೀಯಾಡಿಯವರ ತುಳುನಾಡು ಪ್ರೇಸ್‌ನಲ್ಲೇ ಅದರ ಮುದ್ರಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಉಂರಿಗೆ ಅದು ಹೊಸ ಅನುಭವ. ಸ್ನಾಲ್ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಧೈರ್ಯಗಳು ಹೊಸ ಕಾಲಕ್ಕುನುಗೂಣವಾಗಿ ಬದಲಾದುವು. ಶ್ರೀ ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿರ ಶಾಂತ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕಾಂತಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿರ ಖಂಡಿತ ವಾದ ಬೆರೆತು "ನವಯುಗ" ಸರ್ವಜನೀನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತ್ತು. ಒಳ್ಳೆಯ ಆಡಳಿತ, ಜನಪ್ರಿಯ ಪತ್ರಿಕಾನೀತಿ, ಸ್ವಫ್ಲೋಕ್ತಿಯ ಅಗ್ರಲೇಖನಗಳು ಒಂದು ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ "ನವಯುಗ" ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಹೊಂದಿತ್ತು. "ನವಯುಗ"ದ ಉಡುಪಿ ಯಾತ್ರೆಯ ನಂತರ ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೂಂದು ತುಳು ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೊಂದು ವಿಶೇಷ. ಆಗಿನ ತುಳು ಚತ್ತಳುವಳಿಯ ಹಿರಿಯ ತಲೆಗಳಾದ ಸತ್ಯಮಿತ್ರ, ಬಂಗೇರ, ಬಡಕಬೈಲು ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಕಿಲ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗಡೆ ಮೊದಲಾದವರ ಬರಹಗಳಿಂದ ಈ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಕನ್ನಡದ ಸಮಕಾಲೀನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತಿದ್ದವು. ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹೊಣೆ ಪಣೀಯಾಡಿಯವರದ್ದೇ ಆಗಿತ್ತು. 'ನವಯುಗ' ಮುಂದೆ ಸ್ವಂತ ಪ್ರೇಸ್ ಪಡೆದು ರಜಿಂರ ವರೆಗೂ ನಡೆಯಿತು.

ಈ ದಶಕದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೊನೆಯದಾಗಿ ಬರತಕ್ಕದ್ದು "ಅಂತರಂಗ" ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯದು. ಅದು ಮಣಿಪಾಲ ಪವರ್ ಪ್ರೇಸ್‌ನಲ್ಲೇ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಕೂಡ ಪಣೀಯಾಡಿಯವರದೇ ವಾನಸ ಸಂತಾನ. ಮಾದ್ರಾಸಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಮುದ್ರಣಾಲಯವೊಂದನ್ನು ಅವರು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆರವಿನಿಂದ ಕೊಂಡು

ತಂದು ಡಾ. ಟಿ. ಎಂ. ಎ. ಪೈಯಪರ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಗ ತಾನೆ ಉಡುಪಿಯ ಉಪಪಟ್ಟಣವೆಂಬಂತೆ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಆ ಪ್ರಸ್ನೆಗೆ ಕೂಡು ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 'ಅಂತರಂಗ' ಪತ್ರಿಕೆ ಆರಂಭವಾದದ್ದು. ಅದು ಕನ್ನಡದ ಬಹುಶಃ ಏಕಮಾತ್ರ ಮ್ಯಾಗ್ಜೀನ್ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬಹುವರ್ಣದ ಮುಖಿಪತ್ರ, ಸುಂದರವಾದ ಲೇಖನ ವಿನ್ಯಾಸ, ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಬರಹಗಳು, ಕಥೆಗಳು ಇವೆಲ್ಲದರಿಂದ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದ 'ಅಂತರಂಗ' ಬಹು ಬೇಗ ಕನಾಂಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ್ಯ ಪಡೆಯಿತು. ಅದರ ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ ಕೈ ಹೃದರ್ಜ. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಮೊದಲ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವರು ತರುಣ ಓದುಗರ ನಾಡಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಜನಪ್ರಿಯ ಲೇಖನಗಳ ಆಕರ್ಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದ ಹೃದರರು ಬಹು ಸುಂದರವಾದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಸುಂದರವಾದ ಶೈಲಿಯನ್ನೂ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಮಯವನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಾಗಿ ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ನೆರವಿಗೆ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿಶ್ವಲ ಹೆಗಡೆಯವರು ಇದ್ದರು. ಈ ಲೇಖಕ ಆಗ ಆ ಪ್ರಸ್ನೆನ ಮೇನೇಜರರಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಹೃದರರ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಫ್ಲಾಣಶಕ್ತಿಯ ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಸ್ನೆನಲ್ಲಿ, ದೀಘ್ರ ಸೆರೆಮನೆ ವಾಸಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದ ಕಂಪೋಸಿಟರನೊಬ್ಬನಿದ್ದ. ಅವನು ಬಹುಶಃ ಕಣ್ಣಾನೂರಿನ ತನ್ನ ಜ್ಯೇಲು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. ಹೃದರರು ಅವುಗಳನ್ನು ಧಾರವಾಹಿಯಾಗಿ ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಲ ಹೆಗಡೆಯವರು ಅವನಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೆರೆಮನೆಯ ನಿಜವಾದ ಅನುಭವಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೊಟ್ಟಿಮೊದಲು ಬಂದುದು ಬಹುಶಃ ಇದೇ ಇರಬೇಕು. ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುವ ರೀತಿನೀತಿಗಳು ಮೈನವಿರಬ್ಬಿಸುವಂತೆ ವರ್ಣಿತವಾದದ್ದು ನನಗಿನ್ನೂ ನೋಡಿದೆ. ಗಳಿಂರಲ್ಲಿ ಪಣೆಯಾಡಿಯವರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಇತರ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸೋತಿರದಿದ್ದರೆ "ಅಂತರಂಗ" ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಮೊನ್ನೆ, "ಪ್ರಪಂಚ" ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಪಾಟೀಲ ಪ್ರಟ್ಟಪ್ಪನವರೊಡನೆ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರು "ಅಂತರಂಗ" ವನ್ನು ಹೃದರರನ್ನೂ ಪ್ರಸಂಗಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥಿಕೊಂಡರು. ನಡೆದಷ್ಟು ಕಾಲ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆದ "ಅಂತರಂಗ"ದ ಹೆಸರು ಅದರ ಜಿಲ್ಲಾ ಗೆಜೆಟಿಯರಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೂ ಹೃದರರನ್ನು ನಾವು ಪೂರ್ಣ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿರುವುದೂ ದುಃಖಿಕರ.

"ಅಂತರಂಗ"ವನ್ನು ಕೆಲಕಾಲ ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಸಿದರು. ಆದರೆ ಅದೆಲ್ಲ ಉಡುಪಿ ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಿನ ರಾಮಾಯಣ. ಹೃದರರು ಆಮೇಲೆ ಕಲ್ಪತ್ರೀಗೆ ಅನಂತರ ಪಾಕಿಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋದರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಧರ್ಮದ ದುರಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದ, ಪ್ರಾಂಜಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಶುದ್ಧ ಖಾದಿಧಾರಿ ಹೃದರರು ಮಣಿಪಾಲದ ಪ್ರಥಮ ಉಲ್ಲೇಖಾಹ್

ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕರು. ನಾವು ಕಲೆಮನ್ಯಾಂಡವರು. "ಅಂತರಂಗ" ದೊಡನೆ ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ನನಗೆ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಮೊದಲ ಘಾರಗಳು ದೊರೆತವು. ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಥಮ ನಗೆಬರಹ, ಕಥೆ ಮತ್ತು ಅನುವಾದಗಳು ಬೆಳಕು ಕಂಡದ್ದು. ನಾನು ಉರುಬಿಟ್ಟಿನೀಲೆ (ರೆಳಿಂ ರ ಅಂತ್ಯ) ಶ್ರೀ ಹೊನ್ನಿಯ್ಯಶೆಟ್ಟರು ಅದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾಲಮಿಸ್ತ್ವರೂ ಲೇಖಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಕು.ಶಿ. ಹರಿಹಾಸಭಟ್ಟರೂ ಇತರ ಅನೇಕರೂ ಆದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತು, ಈ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯಾದ್ವಾರ್ತೆ ಆಗಲೇ ಬಿಸಿಯೇರಿತ್ತು. ಡಾ. ಮಾಧವ ಪ್ಯೆ ಬಂಧುಗಳ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಮಣಿಪಾಲ ಪ್ರಸ್ನಾನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ದೇಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಮುದ್ರಣಾಲಯವಾಗಲು ಮಣಿಪಾಲ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಮಣಿಪಾಲ ಉಪನಗರವು ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಕಾಯಬೇಕಾಯಿತು. ಹಾಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಅದು ಇಡೀ ಕನಾಂಟಕದ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸೇಳೆಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತೆಂಬುದು ತಿಳಿದ ವಿಷಯ.

ಹಾಗೆಂದು ರೆಳಿಂರಿಂದ ರೆಣ್ಣಂರವರೆಗಿನ ಆವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಪತ್ರಿಕಾರಂಗವು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಮುಖಿವಾಣಿಯಾಗಿ ರೆಜಾರಲ್ಲಿ 'ರಾಯಭಾರಿ' ವಾರಪತ್ರಿಕೆ ದೀಘ್ರ್ಯಾಕಾಲ ಉಡುಪಿಯ ಆಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಾಯಿಯಾಯಿತು. ಆದರ ಸ್ವಾಪಕರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಪಹಾರಿಕ ಕುಟುಂಬದ ಪಾಂಗಾಳ ಉಪೇಂದ್ರ ನಾಯಕರು. ಸಮಾಜವಾದೀ ಒಲವಿನ ಶ್ರೀ ನಾಯಕರು ಆದನ್ನು ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೇ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಆದರ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ಆಗಲೇ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ 'ಯುಗಪುರುಷ'ದ ಮೂಲಕ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಎಸ್. ಎಲ್. ಎನ್. ಭಟ್ಟರು ಸೇರಿದರು. ಮುಂದೆ ಅವರೇ ಆದನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಈಚೆಗೆ ಅವರು ಮರಣಹೊಂದುವ ವರೆಗೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಭಟ್ಟರು ಅದಕ್ಕೂಂದು ಸ್ವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಂಪರ್ಕಗಳು, ಸ್ವಾನಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪೂರ್ಣಾಜ್ಞಾನ ಉತ್ತಮವಾಗಿತ್ತು.

ಸುದ್ದಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನವಯುಗ, ರಾಯಭಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಯೂ ಉಡುಪಿಯು ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮೊದಲಾದವರುಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ವಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ವಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಯುಗಪುರುಷ(ರೆಳಿಂ), ಪ್ರಕಾಶ (ರೆಳಿಳಿ), ಸುಪ್ರಭಾತ(ರೆಜಾ), ವೀರಭೂಮಿ(ರೆಣ್ಣಿ), ಭವ್ಯವಾಣಿ, ಕಲಾ, ದೇಶರಂಜನ, ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮೊದಲಾದವು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ

ಹೋಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲಾ ಪ್ರಚ್ಛೇಗೆ ಸೊಲ್ಲು ನೀಡಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಯುಗಪುರುಷ'ವು ಅನಂತಪದ್ಮನಾಭ ಉಡುಪ, ಎಸ್. ಎಲ್. ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ, ಬನ್ನಂಜೆ ರಾಮಾಚಾರ್ ಎಂಬ ಶ್ರಮೂರ್ಖರಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೂ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀ ಉಡುಪರ ನೇತ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿನ್ನಿಗೋಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ಇಂದಿಗೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಹೋರಗಿನ ಅನೇಕ ನಫೋದಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಪೀಠಿಗೆಯ ಹಿಂಥು ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾದ ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಜರು 'ವೀರಭೂಮಿ'ಯನ್ನು ಸ್ವಂತ ಹೋಣೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ನಡೆಸಿದರು. 'ಭವ್ಯವಾಣಿ' ಕೂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯೇ. ಅದು ಕೂಡ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಬರಹಗಳೊಡನೆ ಹಲವರ್ಷ ನಡೆದು ಬಂತು. ಮುಂದೆ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖಿಯಾದ ಏ. ಎಸ್. ಆಚಾರ್ಯರ 'ಜನಸಂದೇಶ' ಗಣರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. "ಕಲಾ" ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಡುಪಿಯ ರಂಗ ಕಲಾಸಕ್ತರ ಸಾಹಸ. "ಸುಪ್ರಭಾತೆ" ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸರಸ್ವತೀಭಾಯಿ ರಾಜವಾದೆಯವರ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಆದರೆ ಮಣಿಪಾಲದ ವ್ಯವಹಾರವಿದರು ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಆ ಉಪನಗರವೇ ಉಡುಪಿಯ ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದ ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು. ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ 'ಉದಯವಾಣಿ' ದ್ಯುನಿಕದ ಪ್ರಾರಂಭ. ಆದರ ಹಿಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬುದ್ಧಿ ಆಗಲೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ (ಸಿಂಡಿಕೇಟ್) ಅಶೀಲಭಾರತ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಟಿ. ಎ. ಷೈ ಅವರದು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದರಡು ಬಾರಿ ಅವರು ನನ್ನೊಡನೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದುಂಟು. ಅವರ ತಂದೆ ಉಪೇಂದ್ರ, ಷೈಗಳಂತೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನವೀನ ಯೋಚನೆಗಳ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅಶೀಲ ಭಾರತ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವರು ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಂಬಿದ್ದು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲ. ಆದರೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯ ಹಿಂದಿರಚೇಕಾದ ವ್ಯವಹಾರ ಚಾತುರ್ಯ, ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ, ತಕ್ಕ ಜನರನ್ನು ತಕ್ಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಜಿಸುವುದು - ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರ ಬಹಳ ಸಾಹಸಿಗಳಾಗಿ ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪಣೆಯಾಡಿ ಅವರ "ಉದಯವಾಣಿ" ಮತ್ತು ಸಹಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಜನ ಹಿಂದೆಂದೂ ಈ ಬಗೆಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿದವರಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಈ ಮರ್ಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು. ಎಲ್ಲದರ ಹಿಂದೆ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಡಾ. ಮಾಧವ ಷೈಗಳ ಜೀವಿಯಸ್ಸಿನ ಸ್ಲಾಟ್ ಇತ್ತೀಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ೧೯೩೮ರಲ್ಲೇ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದಂತೆ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ "ಪಬ್ಲಿಸಿಸ್" ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಆಧುನಿಕವಾಗಿದ್ದವು.

೧೪. ಪ್ರೋಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಅವರ ಎರಡು ಪ್ರಸ್ತುಕಗಳು

ದಿವಂಗತ ನಂದಳಿಕೆ ಅಮುಣಂಜೆ ಗುತ್ತು ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರದು ತುಳು ನಾಡಿನ ಮತ್ತು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಣೀಯವಾದ ಹೆಸರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಸ್ಕृತಿ, ಇತಿಹಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಅವರು ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು - ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಇತ್ಯಾದಿ - ಕೂಡ ಬರೆದ ಮೊದಲಿಗರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲಿಗರು ಎಂದರೆ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗುಣದಲ್ಲಿ.

ಭಾರತದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆತ್ಮಪ್ರಜ್ಞಯೋಂದು ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಹುಟ್ಟಿ ಪ್ರಬುದ್ಧವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದರು. ಲಿಖಿತ ಅಲಿಖಿತ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು ವಿದೇಶಿ ಮಿಶನರಿಗಳಾದರೂ ದೇಶೀಯರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದುಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಕಳೆದ ಶತಮಾನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬೀಸಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಭಿಮಾನದ ಗಳಿ. ಈ ಅಭಿಮಾನ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂಬ ಆ ವಿನ್ಯಾಸ ಘಟಕದ ಅಮೂರ್ತ ನೆಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕृತಿ ಇತಿಹಾಸಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆತ್ಮೀಯ ಪ್ರಜ್ಞಗೂ ಇಲಿದು ಅಪಾರವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿತು.

ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾಗೃತಿ ಮ್ಯಾಮುರಿದು ಏಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಅದು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಂಥ ಮೂಲೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಪಾರಾಯಂತ್ರಿ ರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇಶಾಭಿವ್ಯಾಂತ, ಭಾಷಾಭಿವ್ಯಾಂತಗಳು ಮೊದಲು ಮಿಸುಕಾಡುವುದು 'ಸ್ವ'ಪ್ರಜ್ಞಗೆ ಆಧಾರವಳ್ಳ ಸಮಾಜದ ಮೇಲ್ಪುರುಷಗಳಲ್ಲಿ. ಹೆಗ್ಗಡೆಯೆಂಬ ಉಪಾಧಿಯೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ತುಳುನಾಡಿನ ಆಳುವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರಾಂತ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೂ ಇಗ್ನೋಂಡ ಪ್ರೋಳಲಿ ಅಥವಾ ಪುರಾಲ್ ಮತ್ತು ಗುರುಪುರ ಬಳಿಯ ಅಮುಣಂಜೆಯ ಗುತ್ತುಗಳು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಬಂಟ ಮನತೆನಗಳು.

ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಪೂರ್ವಜರು ಈ ಗುತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಅವರಿಗೆ ಪುನರ್ಜಾಗರಣಯ ನಾಳಿ ಬೇಗನೆ ತಾಗಿದ್ದು ಸಹಜ. ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಸರೆಮನೆ ಕಂಡರು. ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ನಾಡು, ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ತಾಳಿ ಇತಿಹಾಸದ ಸಂಶೋಧನೆಗೂ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾದ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಕೈಹಾಕಿದರು. ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಒಡನಾಡಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಕಿಲ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ ಶಟ್ಟಿ, ಪಣೆಯಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಹಾಗೂ ಅವರ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಒಡಕಚ್ಚೆಲು ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಅವರು ತುಳುವ ಮಹಾಸಭೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳಾಗಿದ್ದರು.

ದಿವಂಗತ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಹಲವು ಪ್ರಕಟಿತ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ಪೈಕಿ ಎರಡನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಿದ್ದೇನೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದ "ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯರಾಯನ ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟು"; ಎರಡನೆಯದು ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಥಮ ಕಾದಂಬರಿ ಎನಿಸುವ "ಮಿತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕತೆ" ಇವೆರಡನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಕಾರಣವಿದೆ. ಎರಡೂ ತುಳುನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರ್ವಾನ್ಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳವುಗಳು.

ಕೆ.ಶ. ಇಗಂಜಲ್ಲಿ "ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚರಿತ್ರೆ" ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಿತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸುಲಭಲಭ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದವುಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚೆದರಿದ್ದವು. ಗಣಪತಿ ರಾವ್ ಐಗಳ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಇಂಜಿನಿಯರಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಹೊರಬಂದದ್ದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಳೆಯಬೇಕು. ಇಂದು ವ್ಯಾಪಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ನಂತರ ದಿವಂಗತ ಡಾ॥ ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟರ ಮತ್ತು ಡಾ॥ ಕೋ. ವ್ಯಾ. ರಮೇಶರ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವಾಗ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆ ಅಧ್ಯವಾ ಇತಿಹಾಸ ಎನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಇದನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಶಬ್ದದ ಅಭಿಧಾರ್ಥವಾದ "ಇತಿ-ಹ-ಅಸ್" - ಹೀಗಿತ್ತುಂತೆ" ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ನೆಲೆಯ ಶಾಸನಾದಿ ಬಿತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಯೊಡನೆ, ಸ್ಥಳಪುರಾಣ, ಸಹಾದಿ, ಖಂಡ, ಗ್ರಂಥಪದ್ಧತಿ, ಪರಂಪರಾಗತ ಜನಶ್ರುತಿ ಮೊದಲಾದ ಸಂಶಯಾಸ್ವದ ಮೂಲದ ಸಾಮಗ್ರಿಯೂ ಬೆರೆತ್ತಿದೆ.

ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಬರೆದಾಗ ಕೇವಲ ಏ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿರದ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಇಚ್ಛೆ

ಪ್ರಟಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಸುತ್ತಿ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಮೂಲಗಳಿಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿ ಕೋಡಿಕರಿಸಿದರೆಂಬುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಅಂಶ. ಪೌರಾಣಿಕ ಮೂಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಪರಶುರಾಮ ಕಥೆ ಮೊದಲಾದವರ್ಗಳು ಬಹುಶಃ ಯಾವುದೋ ಮರೆತುಹೋದ ಪ್ರಾಚೀನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ನಾವೇಶದ ಭಾಯೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಮಯೂರವರ್ಮನು ಕದಂಬ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಅವನ ವೃತ್ತಾಂತ ಮತ್ತು ವಂಶಾವಳಿ ಕೂಡ ಪುರಾಣೀಕೃತವಾದದ್ದೇ. ಅಳಿಯಕಟ್ಟಿನ ಜನಕನೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಭೂತಾಳಪಾಂಡ್ಯ ಕೂಡ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಅವನದೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಕಟ್ಟುಗಳು ತೀರ ಈಚೆಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಂದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಬದಲಿಗೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊಯ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳವರೆಗೆ ಆಳಿದ ಆಳುಪರಸರ ವಂಶಾವಳಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಕೊರತೆಗಳಿದ್ದರೂ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ದ್ವಿತೀಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ಮುನ್ನಡಿ ಬರದ ಡಾ॥ ಕೋ. ವ್ಯಾ. ರಮೇಶರು ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಒಂದು ಆಕರಷಣಿಯಾಗಿದೆ. ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಜನಜನಿತ ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಐತಿಹಾಸಿಕರ ದೃಷ್ಟಿ ಇಂದು ಬದಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಆಕರಗಳಿಂದು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ರಹ್ಮಣೀತರ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ಜನಾಂಗಿಕ ಸ್ತುರಣೆಯ ಎಲ್ಲ ಪೌರಾಣೀಕೃತ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಕಲೆಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗಡಲೇ ಅವಾಚೀನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಶಾಸನ ಪ್ರತಿಗಳೂ ಇಲ್ಲಿವೆ. ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳ, ಭೂತಾಲಯಗಳ ಆಶ್ರಯಿಕಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ, ಬಂಟ, ಜ್ಯೇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಕುಲಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೂಲಸ್ಥಾನಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿ ನೂರಾರು ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಸ್ನಾವೇಶಗಳು ಸ್ಥಳನಾಮಾರ್ಥಗಳ ಶೋಧಕರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಬಲ್ಲವು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬವರಿಗೆ ಇದು ಅನೇಕ ದಿಶಾ ಸಂಕೀರ್ತಗಳನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲದೆಂಬುದರಿಂದ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದವರು ಇದರ ಪುನರ್ಮಾರ್ಪಣ ಮಾಡಿಸಿ ನಾಡಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡನೆಯದು "ಮಿತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕತೆ". ಸೇರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಹಿತ ಕಿಲ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟರು ತಮಗೆ ಹೇಳಿದ ಕಥೆ ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೆಂದು ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗಿರಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ ಈ ಗಂಜ ಪ್ರಟಗಳ ಕಿರು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ದಿವಂಗತ ಪಣೆಯಾಡಿಯವರು

ರೋಜರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಗುರುಗಳೂ ಸ್ವತ್ತೇ ಕವಿಗಳೂ ಆದ ದಿ. ಬಡಕಚ್ಚೆಲು ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಮುನ್ನಡಿ ಇದಕ್ಕಿದೆ.

ಗರುಡನಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಚತುರ ಬಡಗಿಯೊಬ್ಬನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಯಂತ್ರದಿಂದ ಆಕಾಶಯಾನದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತ ಹೋಗಿ, ಅರಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಳಿದು, ಏಕಾಂತವಾಗಿದ್ದ ಅರಸುಕುವರಿಯನ್ನು, ತಾನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಗರುಡವಾಹನ ನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಅವಶಾರವೆಂದು ನಂಬಿಸಿ, ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕಿತ್ತವ ಭಾಹ್ಯಣ ತರುಣನ ಕಥೆ ಇದು. ತನ್ನೇ ದುಸ್ಪಾಹಸದಿಂದಾಗಿ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಈ ಮಿತ್ಯ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನಾರಾಯಣ ದೇವರೇ ಪಾರುಮಾಡಬೇಕಾಯಿತೆಂಬ ತಮಾಷೆಯ ಸನ್ನಿಹೆಶದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೇಲುಕುದುರೆ, ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಹಾರುಹಕ್ಕಿ, ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಗೊಂಬೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವು ವಿಶ್ವ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪವಲ್ಲ. ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಥಾಸರಿತ್ವಾಗರದಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಗೊಂಬೆಗಳ ಸುದ್ದಿ ಇದೆ. ಬೊಧ್ವ ತ್ರಿಪಿಟಕದ ಚೀನೀ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಟಿಬೆಟನ್ ದಂತಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದ ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಯುಗದ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಯಂತ್ರಜ್ಞರು ಇಂಥ ಕೇಲುಕುದುರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯಗಳಿವೆ. ಹನ್ಮಾಂದನೇ ಶತಮಾನದ್ದೊಂದು ನಂಬಲಾದ "ಸಮರಾಂಗಣ ಸೂತ್ರಧಾರ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ವಿಮಾನ, ರಥ, ದ್ವಾರಪಾಲಕ, ಪದಾತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಷಯಗಳಿವೆಯೆಂದು ಕಥಾ ಸರಿತ್ವಾಗರದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದದ ಕರ್ತಾ C. H. Towney ಯವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕಥೆಗಳು ಇವೆಯೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಹೀಗೆ ತೇಲುತ್ತಿರುವ ಕಥಾ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದು ಕಿಲ್ಲೆಯವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆದಿರಬೇಕು. ಕಿಲ್ಲೆಯವರು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯ ಭೌಗೋಲಿಕ ಸನ್ನಿಹೆಶ ಯಾವುದು, ಯಾವ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ್ದು ಎಂದು ನಾವು ಅರಿಯೆವು. ಆದರೆ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದು ಮಧ್ಯಯುಗದ ತುಳುನಾಡು, ತುಳುವ ಸಮಾಜ, ತುಳು ಚರಿತ್ರ-ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳ ಅಸ್ಥಿ, ರಕ್ತ, ಮಾಂಸ, ಮಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಮೈದಂಬಿ ಒಂದು ಅಪರೂಪ ಆಶ್ವಾಯಿಕೆಯಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ.

ಕಥೆ ನಡೆಯುವುದು ತುಳುನಾಡಿನ ಹೃದಯ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪೊಳಲಿ(ಪುರಾಲ್) ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಸುಮಾರು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನ

ಪುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ. ಕಥಾನಾಯಕನ ಸ್ಥಳ ಹೇಗೆಡೆಯವರ ಪೂರ್ವಜರ ಪೋಳಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಕಥೆಯ ಇಡೀ ಸನ್ನಿಹಿತ ರಚನೆಯೆಲ್ಲ ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕೂಸೆಂದು ನಂಬಲಿಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿದೆ. ಅವರ "ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಚರಿತ್ರೆ"ಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೆಲವೊಂದು ಅಂಶಗಳು ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದ ಈ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಥೆಯ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಇಂನೇ ಶತಮಾನ. ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದ ಜ್ಯೇಂದ್ರಿಯ ಸಾಮಂತರಾದ ಕಾಲ. ಚೌಟರೂ ಬಂಗರೂ ನಾಡಿನ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಲ್ಲಾಳ, ಪುತ್ತಿಗೆ, ಬಿದರೆಗಳಲ್ಲಿ ಚೌಟರ ಆಡಳಿತ ಸ್ಥಾನಗಳಿದ್ದವು. ಅವರ ಆಳಿಕೆಗೆ ಸೇರಿದ ಇಂದು ಗುತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಪೋಳಿಯ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟನಂಬವನು ಕಥಾನಾಯಕ. ತರುಣ, ರಸಿಕ, ಸುಂದರ, ವಿದ್ಯಾವಂತ, ಅವಿವಾಹಿತ. ಪುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಚೌಟರನ ಚೆನ್ನಾರಾಯನು ಅರಮನೆ, ಹೋಟೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರ, ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಂತರ, ಜ್ಯೇಂದ್ರನಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನಂಬಿದ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವರಿಗೊಂದು ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ವೈಭವದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಸಮಾರಂಭ ನೋಡಲು ಈ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ ತನ್ನೀಂತೆ ರಸಿಕನಾದ ಶಂಕೃಯಾಚಾರಿಯೆಂಬ ಬಡಗಿಯೋಡನೆ ಪುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಚೌಟರನ ಮೋಹದ ಸೋದರಸೋಸೆ ಸಿರಿದೇವಿ ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಭಟ್ಟನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ತತ್ತ್ವಾಕ್ಷರ ಮೋಹಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶಂಕೃಯಾಚಾರಿಯ ಪತ್ತೇದಾರಿಕೆಯಿಂದ ಅವಳ ಪೂರ್ವಾಪರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದು ತನಗೆ ದಕ್ಕುವ ತುತ್ತಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು ಭಟ್ಟನು ಉರಿಗೆ ಮರಳ ಪ್ರೇಮಜ್ಞರದಿಂದ ಮಲಗಿ ಮರಣೋನ್ಮಾಳಿನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕಡೆಗೆ ಅವನ ಗುಟ್ಟಿರತ ಶಂಕೃಯಾಚಾರಿ ಚತುರ ಬಡಗಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಬಲ್ಲ ಗರುಡನಾಕಾರದ ಒಂದು ಯಂತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಹೊಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರೇಮೋನ್ಮತ್ತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಹುಟ್ಟು ಧ್ಯೇಯದಿಂದ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ ಅದನ್ನೇರಿ, ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸದ್ಗಡಗಿದ ಮೇಲೆ, ಹಾರಿ ಸಿರಿದೇವಿಯ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಿಳಿದು, ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಅವಳ ಹೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಲಗಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂದ ವರ್ಷದ ಸುಂದರಿಯಾದ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಕೂಗುವುದಕ್ಕೂ ಪುರಸೋತ್ತಮಕೊಡದೆ ಅವೋಫ್ ವಾಕ್ಾಚಮತ್ತಾರದಿಂದ ತಾನು ನಾರಾಯಣದೇವರೆಂದೂ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಗೋಕುಲದ ರಾಧೆಯಾಗಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟಿದ್ದ ಭಾಷೆಯಂತೆ ಈಗ ನರರೂಪದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಗರುಡನನ್ನೇರಿ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರೇಮಭಿಕ್ಷೆ ಹೊಡಲು ಬಂದಿರುವೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿ ನಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಾರ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾಣೆಯೂ ತುಂಬಾ ಓದಿದವರ್ಳಾ ಸದ್ಗುಣೆಯೂ ಆದ ಸಿರಿದೇವಿಗೂ

ಅವನಿಗೂ ಹೀಗೆ ರಾತ್ರಿ, ಹೊತ್ತು ಸಮಾಗಮವಾಗುತ್ತ ಇತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ಬಸಿರು ನಿಂತು ಆರು ತಿಂಗಳಾದಾಗ ದಾಸಿಯರು ಲಕ್ಷ್ಯಣಗಳಿಂದ ಅದನ್ನೂಹಿಸಿ, ಸಾಧಿಸಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ವ್ಯಧಿ ಚೆನ್ನರಾಯನಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗಿ ಧೈಯವಾಗಿ ಚೆನ್ನರಾಯನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣದೇವರಿಂದಲೇ ತನಗೆ ಬಸಿರು ನಿಂತಿದೆಯೆಂದು ಖಾತ್ರಿ, ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ಮನುಷ್ಯ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಥೆ ಮುಗಿದಿದ್ದರೆ ತಾಪತ್ರಯವಿರುತ್ತಿರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಂದುಗಳ ನಾರಾಯಣ ದೇವರೇ ತನ್ನ ಸೋಸೆಯ ಗಂಡನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನೂ ಜೈನ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದನೆಂದು ಮುದುಕ ಜೈನರನ್ನೇ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸಿ, ಬಹುಸಂಖ್ಯಾರಾದ ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ಟೀಡಿಸುವ ಮುಚ್ಚುತನ ತೋರಿಸುವುದರಿಂದ ಪ್ರಜಾಕ್ಷೋಭೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನೇರ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದ ಬಂಗರಿಗೆ ಗುತ್ತುಗಳ ಹಿರಿಯರು ದೂರು ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ದಂಡು ಪೃತಿಗೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಚೌಟರು ದಿಕ್ಕೆಡುತ್ತಾರೆ. ಸಿರಿದೇವಿ ತನ್ನ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಮೋರೆಯಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಪೇಚಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಭಟ್ಟ ತನ್ನ ಗಳೆಯ ಶಂಕರ್ಯಾಚಾರಿಯ ಉಪದೇಶದಂತೆ ಶತ್ರು, ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲ್ಲಿಡೆ ಹಾರಾಡಿ ಅದನ್ನು ಗಾಬರಿಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಭಟ್ಟನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಬಾಣ ಹೊಡೆದು ಕೆಡಹಿಡರೆ ಗತಿಯೇನು? ಹಾಗಾದರೆ ತನ್ನ ಚಕ್ರವರ್ನೇ ಕಳಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸದೆಬಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಲು ಚಕ್ರ ಅವನ ಕೃತಕ ಗರುಡನನ್ನೂ ಭಟ್ಟನ ಕಾಲನ್ನೂ ಮುರಿದುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ನಂಬಿದವರು ನಂಬಿಕೆ ಬಿಡುವರೇ? ಅವನು ನಾರಾಯಣನ ಅವತಾರವೆಂದೇ ಸಿರಿದೇವಿಯೂ ಅವಳ ಮಾವನೂ ಇನ್ನೂ ನಂಬುವುದರಿಂದ ಅವನ ಸುಳ್ಳು ನೆವಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಜೀವ ಸಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅವನೂ ಕುಂಟುಗಾಲಿನಲ್ಲೇ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತು ಬಾಳುತ್ತಾನೆ.

ಕಥಾವಸ್ತು ಇಟ್ಟು. ಲೋಕ ಅಲೋಕಿಕಗಳ ಕಲಬೆರಕೆ. ಇಟ್ಟು ಕಥೆಯನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿ ಪುಟಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಗಳಿನೇ ಶತಮಾನದ ಪರಿಸರದ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ, ಅನೇಕ ವರ್ಣನೆಗಳು, ಸಂಭಾಷಣೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥಾ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದಲ್ಲ ಅಗತ್ಯವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಇಂದ್ರ ವರ್ಣಗಳ ಹಿಂದೆ ಓದಿದಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮೂಡಲೇ ಇಲ್ಲ; ಈಗ ಇನ್ನೂಮೈ ಓದುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಮೂಡಲಿಲ್ಲ. ಮೂಡಿದ್ದು ಪುಸ್ತಕ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು

ವಿಮರ್ಶಾಪ್ರಚ್ಛೇಯನ್ನು ಹೆದಗೇರಿಸಿದಾಗಲೇ. ಓದುತ್ತಿರವಾಗ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಭಾಷೆಯ ಬೆಡಗು, ಅವರು ಅರಹುವ ವಿಷಯಗಳ ನಾವೀನ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೇರೆಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ.

ತಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹ್ಯಗಳ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ - ರಾಜಕೀಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮರುಸ್ವಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಚೋಟರು ಜೈನರಾದರೂ ಅಳಿಯಕಟ್ಟಿನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಶ್ವಾಸದಾದ್ಯರಿಂದ ನಟ್ಟಿರುಳಿಲ್ಲ ಬಂದ ಮೋಸಗಾರನನ್ನು ಸಿರಿದೇವಿ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಳ ಗುಣಕ್ಕೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜೈನ-ಘೈದಿಕ ಮತಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂಡು ತಳಕುಬಿದ್ದಿರುವುದರಿಂದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಚೋಟರಸರು ನಂಬುತ್ತಾರೇನೋ. ರಾಧೆಯ ಕಥೆ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿಲ್ಲ, ಭಟ್ಟನು ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಜೈನಳಾದ ಅವಳು ನಂಬುವುದು ಸರಿಯಾದರೂ ಅದು ಆತನ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಕೆಲವು ವಿಸಂಗತಿಗಳು ಕಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ, ೧೫-೧೬ನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಅಂತರಾದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ತುಂಡರಸರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ತಕ್ಕುಮಟ್ಟಿನ ನಿಭಾಯದಿಂದಲೇ ನಡೆಯುವ ಗುತ್ತುಗಳ ಆಡಳಿತ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೆಂಬ ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಇದೇ ಲೇಖಿಕರ "ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಚರಿತ್ರೆ"ಯಲ್ಲಿ ಒಂದದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಣ್ಣಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ದೂರೆಯುತ್ತದೆ. ಗುತ್ತಿನವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜನರ ಸಮ್ಮಾನಿಸಿದಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವಾಲಯಗಳು ಜನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಜನರ ವಿವರಗಳು ಸಮಾಜದ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಒಂದು ದಿಕ್ಕುಚಿಯಾಗುವಂತೆ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಆಳುವ ಜೈನರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಗುತ್ತುಗಳ ಹಿಂದೂ ಒಂಟ ಹಿರಿಯರು ಪ್ರಜಾಕ್ಷೋಭಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಸನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಲು ಮತ್ತು ಪರಚಕ್ರದ ಸಹಾಯ ಕೇಳಲು ಹಿಂಜರಿಯದಪ್ಪು ಧೈರ್ಯವಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಜೈನ - ಅಜೈನರೋಳಗೆ ಒಂದು ಅಸ್ವಾಪ್ತಿ ವೇಮನಸ್ಸು ಸೆಲೆಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ "ಮಿತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕತೆ" ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚರಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಥಾನ ಪಾತ್ರಗಳು ಎರಡೇ, ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸಿರಿದೇವಿ. ಭಟ್ಟನು ರೂಪ ಗುಣ ವಿದ್ಯಾಸಂಪನ್ನನಾದರೂ ಧಿರೋದಾತ್ಮನಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ಪೀಠಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಂಚನೆಯಿಂದ ಒಲಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ತನಗೆ ಸಹಾಯ ವಾಡಿದ

ಶಂಕರಯ್ಯಾಚಾರಿಯನ್ನು ಕೆಲಸವಾದ ಮೇಲೆ ಅಲಕ್ಷ್ಮಿಸುವ ಕೃತಫ್ಳ. ಆದರೆ ಸಿರಿದೇವಿಯನ್ನು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಡುವಷ್ಟು ದುಷ್ಣನನಲ್ಲ. ಅವನ ಜಾರುವ ಗುಣ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ ಜಾತಿಯ ಗುಣವೆಂಬಂತೆ ಲೇಖಿಕರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮಣರು ಕೂಡ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವುದು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಗೇ ಹೊರತು ಸತ್ಯಸಂಧತೆಗಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕಲ್ಲ!

ಸದ್ಗುಣೀಯೂ ವಿದ್ಯಾವರ್ತಿಯೂ ಆದ ಸಿರಿದೇವಿ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟನ ಬಂಟಾಟಿಕೆಯನ್ನು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಬಸ್ತಿಯ ಪಂಡಿತರ ಬಾಯಿ ಮುಖ್ಯಿಸುವ ಆವಳ ಜಾಣ್ಣ ಧಾಡಸಿಯಾದ ಪ್ರೇಮಿಯ ಮುಂದೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಹೋಯಿತು. ಹೆಣ್ಣೆಗೆ ಯೌವನದ ಸಹಜ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಆವಳ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಂಕುಗೊಳಿಸುತ್ತುದೆಂಬಂತೆ ಶೇಕ್ಕಾಪಿಯರ್ ಕೂಡ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾಗೆ ತಾನೇ. ಹೇಳಿಕೇಳಿ ಆ ಸಿರಿದೇವಿ ಮಗುವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ತಬ್ಬಲಿ. ಆವಳು ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕರಗುತ್ತಾಗೆ. ಹೆಣ್ಣು ಓದಿದರಿಂದೇನು ಎಂಬ ಮುದುಕಿ ಹೆಂಗಸರ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಘಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆದರ್ಥವೆಂಬ ಹಾಗೆ ಚಿತ್ರಿತಳಾದ ಆವಳ ಚರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣೆನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪಿಸಲಾಗುವ ಚಂಚಲ ನಿಷ್ಠೆಯ ದೋಷ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲ.

ಪುಸ್ತಕದ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯ ಗುಣವೆಂದರೆ ಆದರ ಭಾಷೆ. ಇದನ್ನೋದುವಾಗ ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತು, ವ್ಯಂಜನಾಶಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸತೊಂದು ಆದರ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ತುಳು ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿದ ಡಜನಾಗಟ್ಟಿಳಿ ಪದಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರದು ಎತ್ತಿದ ಕ್ಕೆ. ಹೆಂಗಸರ ಸಂವಾದಗಳಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜವಾದವು. ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲೇ ಬರುವ ಪೊಳಲಿ ಗುತ್ತಿನ ಹೆಂಗಸರ ಚಕ್ಷಂದವಾಗಲಿ, ಒಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿನ ದಾಸಿಯರ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾಗಲಿ, ಆರನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಅರಸು ಮನೆತನದ ಹೆಂಗಸರ ಮಾತುಕತೆಯಾಗಲಿ ಮಣ್ಣನ ವಾಸನೆಯಿಂದ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆಯಿಂದ, ಸರಸತ್ವದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಮೋಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಪುಸ್ತಕದ ತುಳು ಪೊಳಲಿಯ ಸುತ್ತಣ ನಡುನಾಡ ತುಳು. ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗುರಿಯಾಗದ ತಿರುಳಿನ ತುಳು ಇದು ಎಂದರೂ ಸರಿಯಿ. ಆದರೆ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖಿಕರು ತುಳುವಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಜಾತೀಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಸಫಲವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೊಳಲಿ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶೈಲಿ ಭೇದಗಳಲ್ಲದೆ, ಆಗ್ನೇಯದ ತುಳುನಾಡಿನ

ಹಕಾರ ಪ್ರಥಾನ ತುಳು, ವಿಶ್ವಕರ್ಮರ ತುಳು ಇಂಥ ಪ್ರಚೇಧಗಳ ಪರಿಚಯವೂ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾನಿಕ ಸೋಗಡಿನೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. ನಡುನಡುವೆ ಬರುವ ನುಡಿಕಟ್ಟಗಳು, ಗಾದೆಗಳು ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ಅನುಪಮವಾದ ಅಧೆಂಟಿಸಿಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರತ್ಯಿಗೆಯ ಅರಮನೆಯನ್ನೇ ಇರಲಿ, ಪ್ರೋಳಲಿ ದೇವಾಲಯದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನೇ ಇರಲಿ, ಸೋಮನಾಥನ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಕಲಶೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಹೇಳಿ ಪರಿಸೆಗಳನ್ನೇ ಇರಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆಯವರು ನೇರವಾದ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಬರುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

(ಇ) ತುಳ್ಳು, ಕೆನ್ನಡ ಶಬ್ದ ವಿಕಾರ

೧೫. ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು - ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳು

ಬ್ರಹ್ಮಣರು ಇಂದು ಮಾತನಾಡುವ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಚೀನವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಣದ ಅಭಿಮಾನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಣರು ಹೊರಗಿಂದ ಬಂದು ಇಲ್ಲ (ಉಡುಪಿಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ) ನೆಲಸಿದರು - ಆದು ಬಹುಶಃ ಗಳ-ಗಳ ಶತಮಾನ ಹಿಂದೆ. ಅವರು ಆಗ ಯಾವ ಭಾಷೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಕೆಲವೇ ತಲೆಮಾರುಗಳಲ್ಲಿ ತುಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮಣರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಂತರಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಇತರ ಜಾತಿಗಳೊಡನೆ ಅವರ ಹೊಕ್ಕು ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದಲೂ ಅವರು ಆಡುವ ತುಳು ಪದರೂಪಗಳು ಅವರು ಆ ಭಾಷೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ಇದ್ದ ರೂಪದಲ್ಲೇ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿದಿರಬೇಕು; ಸಾಮಾನ್ಯರು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ತುಳು ಪದರೂಪಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳುವಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿ ಇಂದು ಈ ಎರಡು ಉಪಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಕ್ಕು ಅಂತರ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ನನ್ನ ವಿಚಾರದ ತಾತ್ಪರೆಯ ತಳಹದಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಸದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಸುರಕ್ಷಿತರ ಭಾಷೆ ವ್ಯಾಕರಣದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಏನಿಲ್ಲಿಂದರೂ ಆದರ ಬದಲಾವಣೆಯ ವೇಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾಷೆ ಬೇರೆ ಇದ್ದರೆ ಆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು (ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅನಗತ್ಯವಾಗಿಯೂ) ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳು ಧಾರಾಳವಾಗಿವೆ; ಅಚ್ಚ ತುಳು ಪದಗಳ ರೂಪಗಳು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ಹಳೆಯವಾಗಿವೆ; "ಪಳೆಯುಳಿಕೆ"ಗಳಾಗಿವೆಯೆಂದರೂ ಸರಿಯೆ. ಇಂಥವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ "ಆಷ್ಟ" ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ "ಆರ್ಕೆಯಿಕ್" (archaic) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಣರು "ಆಷ್ಟ" ರೂಪಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಂಡ್ಡಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಸ್ವರಾದಿ ದ್ವಾರಿತ ಪದಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ————— ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಧ್ಯಾನ್ ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಯಾಚಾರ್ಯ (ಸುರತ್ತುಲ್) ಹಾಗೂ ಪಾ. ವೆಂ. ಅವರ ನಡುವೆ ಜರುಗಿದ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರವು ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. - ಸಂ.

ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿರುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು ಪ್ರಥಮ ಹೃಸ್ಪತಿ ಸ್ವರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತೃತೀಯಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ -

ಅಡಕ್	-	ದಕ್ಕು
ಅಡಪ್	-	ದಪ್ಪು
ಅಳಪ್	-	ಲಪ್ಪು
ಅಳಂಕ್	-	ಲಂಕ್-ಲೆಂಕ್
ಉಗಿಪ್	-	ಗುಪ್ಪು
ಉಣಂಗ್	-	ನುಂಗ್
ಎ(ಇ)ಡಂಕ್	-	ದೆಂಕ್
ಎಡಂಗ್	-	ದೆಂಗ್
ಎಡತ್	-	ದೆತ್ತು
ಎರಡ್	-	ರಡ್ಡು
ಒ(ಉ)ಳಿಪ್	-	ಲೆಪ್ಪು
ಒ(ಉ)ರೆಂಕ್	-	ರೆಂಕ್, ಲೆಂಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಅಂಕಣದ ರೂಪಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳು ರೂಪಗಳು; ಎರಡನೇ ಅಂಕಣವು ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು ರೂಪಗಳು.

ಸುತ್ತೆಣ ಇತರ ದ್ವಾರಿತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಜ್ಞಾತಿ ಪದಗಳ ಅತಿ ವ್ಯಾಚೀನ ರೂಪಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಮೊದಲ ಅಂಕಣದ ರೂಪಗಳು ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಚೀನವೆಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಬಗೆಯ ಪದಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಎಲ್ಲ ತುಳು ಜಾತಿಗಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾಗಿರದೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ಜ್ಯೇನ ಮೊದಲಾದ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶಿವಳ್ಳಿಯವರು (ಉಣಾಪ್ >) ಉಂಪ್ಯ ಎಂದು ಉಚ್ಛರಿಸುವುದನ್ನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಣರು ವೂಲ ರೂಪದಲ್ಲೇ ಉಚ್ಛರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ನುಪ್ಪು ಎಂದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವರ ಲೋಪ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೆಲ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ (ಅಹುದು > ಹೌದು ಇತ್ಯಾದಿ) ಮತ್ತು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದು ತುಳು ಇವರಡರ ನಡುವೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಣರು ತುಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದಾಗ ಆಗಲೇ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪೂರಂಭವಾಗಿರಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಎರಂಕ್ > ಒದೆಂಕ್, ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿಯೇ ಉಚ್ಛರಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕಣಾಟಕ"ದಲ್ಲಿ ದಿವಂಗತ ಡಾ.ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿರಳವಾಗಿ ಬರುವ ಗುಯ್ಯಲ್ (= ಭಾವಿ) ಶಬ್ದದ ಬಿಜ್ಞಾಸೆ ಎತ್ತಿದಾಗ ನನಗೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪದ (ಗುವ್ಯಲ್) ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿರುವುದೂ ಅದರ ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳು ರೂಪ ಉಗ್ಗಲ್ ಆಗಿರುವುದು ಕುಶೂಹಲ ಕೆರಳಿಗೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಹೃಸ್ಪ ಸ್ವರಲೋಪದ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.*

ಆಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಎದ್ದು ಕಂಡ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ, ಅದೂ ಕರಾವಳಿಯ ಕಡೆ ಈ ಕಾರವು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲ ಕಾರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು ಒಂಹ್ರಣರು ಇನ್ನೂ ಈ ಕಾರವನ್ನು ಈ ಕಾರವಾಗಿಯೇ ಉಚ್ಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತುಳುವರೂ, ಈ, ಲಗಳನ್ನು ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರಂತೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ತುಳುನಾಡಿಂದ ನೂರಾರು ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಈ>ಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಎರಡು > ರೆಡ್ಡು (ರೆಂಡು) ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿದೆ. ಯಾರು ಆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದರೆಂಬುದು ಸ್ವಾರಸ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಈಚೆಗಿನ ನನ್ನ ಪರದಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳುವಿನ 'ಆರ್ಷ' ರೂಪಗಳ ಬೇರೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಸಿಕ್ಕಿದವು. ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಎಂಬಧರದ ಏನ್(ಬ್ರಹ್ಮಣ), ಯಾನ್(ಸಾಮಾನ್ಯ)ಗಳಲ್ಲಿ ಏನ್ ಹಳೆಯದು.

ನೀನು ಎಂಬಧರದ ಈ(ನ್) ನೀನ್ ಸರ್ವನಾಮಗಳ ದ್ವಿತೀಯಾದಿ ವಿಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳು ಇನ್ನನಿ, ಇನಟ, ಇನ್ಕೊ ಇತ್ಯಾದಿ ರೂಪಗಳನ್ನು (ನಿನನಿ, ನಿನಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೊಡನೆ) ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ ಸರ್ವನಾಮ ಸ್ತುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳುವಿನ ಇಂಬಳ್ಳ, ಉಂಬಳ್ಳ ಎಂಬವು ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುವಿನ ಮೊಳ್ಳು ಎಂಬ ರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಹಳೆಯವು.

ಇದ್ದಿ - ಇಚ್ಛಿಗಳ ನಡುವೆ ಇದ್ದಿ(ಬ್ರ) < ಇಲ್ಲದು (ದಿ) ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ವಾನ್ ವೆಂಕಟರಾಯಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ('ಯುಗಪುರುಷ', ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೮೨) ವಿಟ್ಟದ ತುಳು ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಂದ 'ಸಂಕೀರ್ತಂತ ಕಲ್ಲು' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ 'ಸಂಕೀರ್ತಂತ' ಎಂಬುದು ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳುರೂಪವೆಂದು ಚೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಟ್ಟದ ಈ ಶಾಸನದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳುವೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು

* ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬರಹ ಪುಟ ಇರಲ್ಲಿದೆ. - ಸಂ.

ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಈ ಒಂದು ಮಾತು ಸಾಕೇ? ಬಂಟರದೇ ಆದ ಒಂದು ಕುಲನಾಮು "ಅಡಿಯಂತಾಯ" ಎಂದಿಲ್ಲವೇ? (ಇದು ಯಾವುದೋ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರದ ಮೂಲಕ ಬಂದ ಕುಲನಾಮವಿರಬೇಕು.) ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಅಂತ' ಎಂಬುದು ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಅಕಾರಾಂತ ನಪುಂಸಕ ಪದಗಳ ಆದ್ವಾ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡಗಳಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದ ಪದಗಳ ಷಟ್ಟೀ ವಿಭಕ್ತಿಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರತ್ಯೇಯವಾಗಿರಲಾರದೆ? ಆಲಿಯ ಸಂತಾನ ಬಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು 'ಅನ್ನಾಯ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಯದಿಂದ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಈ 'ಅನ್ನಾಯ' ಎಂಬುದು 'ಅಂತಾಯ'ದ ಪೂರ್ವ ರೂಪವೋ ಉತ್ತರ ರೂಪವೋ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಣದ ದುರ್ಬಲ ಉಚ್ಛ್ರಾರದಿಂದ ತುಂಬಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂತ್ಯ ತ, ಟ ಕಾರಗಳು ದ, ಡ ಕಾರಗಳ ಕಡೆ ಜಾರಿದಂತೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಣರು ಪ್ರಥಮ ವರ್ಣದ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತೆನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಆನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಚ್ಛ್ರಾರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರ ಉಪಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛ್ರಾರ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಎನ್ಕೂ > ಎಂಕೂ ಆಗಿರುವುದು ಎನ್ಡಾದ್ರ > ಎನ್ನತ್ತ್ರ್ಯ ಆಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ.

ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ರೂಪ ವಿಕಾಸದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅಪವಾದಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇವೆ. ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳು, ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಿಗೂ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ.

೧೯. ವಿಷ್ಣುತುಂಗ ವಿರಚಿತ 'ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ' ಮಹಾಕಾವ್ಯ (ಹಾಗೂ 'ಷ್ಟೋ' ವಿಚಾರ)

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪುರಾತನ ದಾಖಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಷ್ಣುತುಂಗ ಕವಿ ವಿರಚಿತ ತುಳು 'ಶ್ರೀ ಭಾಗವತೋ' ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ದಾರ್ಶಿದ ಭಾಷಾವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿ, ಅದೂ ತುಳುಭಾಷಾ ವಿಕಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದ ಆವಿಷ್ಣೂರ; ಅಲ್ಲದೆ ತುಳುವರಿಗೆ ಒಂದು ಆದಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದು ತುಳುವೆಂಬುದೊಂದು ಬರೇ ಉಪಭಾಷೆ - ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದೆ. ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಬರೆಯಲಾದ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು 'ತುಳು' ಲಿಪಿಯ ತಾಡವಾಲೆಯ ಏಕಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಗಲ್ಭ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೊಡನೆ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ವಿದ್ವಾನ್ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಂಚತ್ತಾಯರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು ದೊರೆಯಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದವರಿಗೂ ಧನ ಸಹಾಯ ನೀಡಿದ ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇಲಾಖೆಯವರಿಗೂ ತುಳುವರು ಮತ್ತು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಬಿಜ್ಞಾಸುಗಳು ಮಣಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು.

ಕಾವ್ಯದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ದೊರೆತದ್ದೂ ಕವಿ ಇದ್ದದ್ದೂ ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ. 'ತುಂಗ' ಕುಲದ ಮೂಲ ಉಡುಪಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ. ಕನ್ನಡ ಆದಿಕಾವ್ಯವಾದ ವಿಕ್ರಮಾಜ್ರಾನವಿಜಯದ ಕರ್ತನಾದ ಪಂಪ ತೆಲುಗನೆಂದು ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶವಿರುವಂತೆ ತುಳು ಆದಿಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹೋಗಿ ದಕ್ಷಿಣದ ತುಳು ಮಲೆಯಾಳ ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ ಕನ್ನಡಿಗನೆಂದು ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ದೊರೆತಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಮೂಲ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. ತುಂಗನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಹಳೇ ತಾಡವಾಲೆ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿತ್ತು, ಬೇರೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಇದ್ದಿರಬಹುದೇ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉತ್ತರಕ್ಕಿರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ತುಳು ಲಿಪಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾದ ಗ್ರಂಥಲಿಪಿಯನ್ನು ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ಸಾಧ್ಯಕಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ದಕ್ಷಿಣ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಒಂದು ತುಳು ಶಾಸನವೂ ತುಳು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿದೆ. ತುಳುವಿಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಧ್ವನಿಗಳಿಗೆ

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ತಾಳವಾಲೆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ ತುಳುನಾಡಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ - ವಿರಳವಾದರೂ - ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವಿತ್ತೆಂದು ತರ್ಕಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ ಅನ್ವೇಷಿಸಿದರೆ ಬೇರೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಸಿಗಬಹುದೇನೋ.* ಒಂದು ಉಲ್ಲೇಖಾಹ್ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ತುಂಗ ಕವಿ 'ಸ್ವಾ' ಎಂಬ ಸಂಕೇತದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಧ್ವನಿ ಆಗ ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗ ಆ ಧ್ವನಿ ಪೂರ್ತಿ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಿರುವುದು. ಇಂಥ್ರ ಹಲವು ಭಾಷಾ ವಿಶೇಷಗಳು ತುಳು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ರುಪುದರಿಂದ ಭಾಷಾಚರಿತ್ರೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ದಾಖಿಲೆ.

ಶ್ರೀ ಮದ್ಭಾಗವತ ಪುರಾಣ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಮಹಾಪುರಾಣ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಅದರ ನಾಯಕ. ಇ ಸ್ವಂಧಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಇತರ ಅವತಾರಗಳ ಕಥೆ ಆನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಾ ಪ್ರಮೀಕನಾಗಿ, ಮಹಾಯೋಗಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಪೂರ್ತಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದವರಿಗೆ ಇದು ಪ್ರಥಾನ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಗ್ರಂಥ. ಶ್ರೀ ಮದ್ಭಾಗವತದಕ್ಷಿಣಿ ಭಕ್ತ ಕವಿಯೊಬ್ಬನ ರಚನೆಯೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ದ್ವೇತ, ಅದ್ವೇತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೇತ, ಚೈತನ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪಂಥಗಳವರೆಲ್ಲ ಇದನ್ನು ತಂಬ್ಬಿಕೊಂಡವರೇ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚಾಟು ವಿಶಲನಾಥ ಅಧವಾ ಸದಾನಂದ ಯೋಗಿಯೆಂಬಾತನು ಭಾಮಿನೀ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಸಂಸ್ಕಾರದ ನೇರ ಅನುವಾದವಾಗಿರದೆ ಅದನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ 'ಅವತಾರ'.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿ

ವಿಷ್ಣುತುಂಗನು ಈ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮೂರು ಸ್ವಂಧಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ 'ತುಳುವೀಕರಿಸಿ'ದ್ದಾನೆ. (ಮೂಲದ ಒಂಭತ್ತುರಲ್ಲೊಂದು ಭಾಗ) ಅವನೇ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತ ಅವನ ಪ್ರಥಾನ ಆಕರ್ಷ. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಭಾಗವತದ ಉಪಯೋಗವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚಾಟು ವಿಶಲನಾಥನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಚಾಟು ವಿಶಲನಾಥನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪದ್ಯ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದರೂ ಹಲವೆಡೆ ತನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಒಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಸ್ಕಾರ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ "ಜನ್ಮಾದ್ಯಸ್ಯ ಯತೋನ್ನಯಾತ್" - ಎಂಬ ಪ್ರಥಮ ಶ್ಲೋಕವನ್ನೇ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಿ ಮರ್ಗಳಾಚರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತೃತೀಯ ಸ್ವಂಧದ ವ್ಯಾಧಾಪ್ಯವಣನೆ ಮೊದಲಾದ ಕಡೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತಕ್ಷಿಂತಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂಥ ರಚನೆ ಇದೆ. ಒಟ್ಟು ೨೦೦೦ದಷ್ಟು ಪದ್ಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಈ ಗ್ರಂಥ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಯಾವುದೇ ಪುರಾತನ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯದಷ್ಟಿದ್ದು, ಆವರೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪಳಗದಿದ್ದ ತುಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಇಷ್ಟ ಬೃಹತ್ತಾದ ಗ್ರಂಥ ನಿರ್ವಿಸಿದ್ದೇ ಒಂದು ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ.

* ಈಚೆಗೆ ತುಳು ಮಹಾಭಾರತವು ದೂರತ್ವದ್ದು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿಯವರು ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. - ಸಂ.

ವಿಷ್ಣುತುಂಗ ಕವಿ ಚಾಟು ವಿಶಲನಾಥನಿಗೆ ಖಚಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಆತನ ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಷಟ್ಪದಿ ಚೌಪದಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಳಸದೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಕ್ಷರಗಳ ಭಂದಸ್ಸುಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿರುವುದು ಅವನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕಥನ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಅನುಷ್ಟುಪ್, ಉಪಜಾತಿ ಮೊದಲಾದ ವೃತ್ತಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಕನ್ನಡದ ಚಂಪೂ ಕವಿಗಳು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಚಂಪಕ, ಉತ್ತರ, ಮತ್ತೇಭ, ಶಾಮೋಲ ಮೊದಲಾದ 'ಖ್ಯಾತ ಕಣಾಟಕ'ಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ತೋಟಕ, ತರಳ, ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ, ವನವಾಯಾರಾದಿ ಭಂದಸ್ಸುಗಳ ವಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಯೇ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಗೇಯ ಗುಣವನ್ನು ಅವನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನವು ಅಕ್ಷರಗಳ ನಿಯತವಾಗಿದ್ದರೂ ಗೇಯ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಶಿಧಿಲೋಚ್ಚಾರದಿಂದ ಗಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಪುರಾಣ ಹೇಳಲು ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಅವನು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಕೆಲ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಗಾತ್ರದ ವೃತ್ತಗಳಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚುಂಶ ಮಾತ್ರ ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ವೃತ್ತಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಅಕ್ಷರಗಳ ವೃತ್ತಗಳ ಬಳಕೆಯ ಒಂದು ಘಲವೆಂದರೆ, ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ ಕವಿಗಳಷ್ಟು ಅನಾವಶ್ಯಕ ವಾಚಾಳಿತನ, 'ಕೇಳಿಂದ'ಗಳ ಹಾವಳಿ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣುತುಂಗನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಮೂರು ಶತಮಾನ ಹಿಂದಿನ, ಅದೂ ತುಳುನಾಡ ದಕ್ಷಿಣ ಸೀಮೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ. (ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಂಬ ತುಳು ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುವಿನ ಲಿಖಿತಾಧಾರಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲವಾದರೂ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಯ ಭರತೀಶ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ಬರುವ "ಅಯ್ಯಾಯ್ಯ ಎಂಚ ಪ್ರೋಲಾಂಡ್" ಎಂಬ ತುಳು ನುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ 'ಅಂಡ್' ಶಬ್ದ ಬಲವಾದ ಆಧಾರವೋದಗಿಸುತ್ತದೆ. ತುಂಗನ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಅಂಡ್', 'ಪ್ರೋಂಡ್', 'ಬತ್ತೊಂಡ್' ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.) ಇದಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮಣ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಂದು ಕಾಣಿಸದ 'ಉದಂತೆ' (= ಇಲ್ಲದೆ), 'ಪಿಸ್ನಿ' (= ಪಿನ್‌ಪಿ = ತಿಳಿಯುವ) 'ಸಾರೋಮಿ' (= ಸಾರೋನಿ = ಸಾರವನ್ನು) ಮೊದಲಾದ ಪದರೂಪಗಳೂ ಅಪರಿಚಿತ ತುಳು ಶಬ್ದಗಳೂ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬರುವುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಣರಿಗೂ ಈ ಗ್ರಂಥ ಸರಾಗವಾಗಿ ಓದಲು ಬಾರದು. ಹಳೇ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮದಂತೆ ಸಂಧಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ ಸಂಧಿಯಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡು ಓದುವುದೂ ಒಟ್ಟಿಲವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಾಲದ್ದುಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ರೂಡಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಕೊಟ್ಟಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಓದುಗನ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿವಾರಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನ.

ವಿನಯ ಕವಿ

ಈ ಭಾಷಾವ್ಯಾಶಿಷ್ಟ್ಯಾವನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಯಿಷ್ಟುವೆನಿಸಿದರೂ ಕಾವ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂತೋಷಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಾಗಿ ಕವಿಯ ವಿನಯ. ಹಿಂದಿನ ಸತ್ಯವಿಗಳ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ "ಅಂಬುಜಪ್ರಯನುಂಬುಟ್" ನಲಿಪುಟ್ಟಿರುವುದು ಅನ್ನಲಿತಂದೂಮೇ" - ಸೂರ್ಯನೆದುರು ಕುಣೀಯುವ ಏಂಬುಹುಳಿದ ಯತ್ನದಂತೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. "ಕಂಕಣೇ ಕೌದಾತ್ತಾತ್ತ್ವ ಬಾಲರ್ ಚಂದ್ರನಿಷ್ಟಿಪಿನಂದೋಮೇ" - ಇನ್ನೂ ಕವುಚಿ ಬೀಳುವ ಮಗು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಿಯಸುವಂತೆ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಮೆ ಕೋರುತ್ತಾನೆ. ವೇದಗಳ ಸಾರರೂಪವಾದ ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳ ಹೊರಟದ್ದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು "ತೂ-ವಹ್ನಿ ಎನ್ನಾಪ್ತಿವಾದಂತುಳೆಯುಂಡಾ?" ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ವಹ್ನಿ' ಎನ್ನುವುದನ್ನೇ ಅಲ್ಲವೇ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ತೂ' ಎನ್ನುವುದು? ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಶೈಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಮಯವೆನಿಸಿದರೂ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಗ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಬರೆಯಬಲ್ಲ. ಇದು ನೋಡಿ -

ಅಪ್ಯಂತಿನ ಬಾಲರೆ ಸಂಭ್ರಮೋಮೋ
ಕೂಪ್ಯಂತಿನ ಖಂಡೆಯಘಾಣಕುಳಾ
ಉಪ್ಯಂತಿನ ಸರ್ವರಸಾಯನೋಮಾ
ನಿಷ್ಪಲೋ ಹರಿನಾಮೋದನೆತ್ತಿ ಕಥೇ.

ಸಾರಾಂಶ: ಹರಿನಾಮವಿಲ್ಲದ ಕಥೆಯೆಂಬುದು ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಭ್ರಮ, ಮೊಂದು ಖಿಡ್ದದ ಏರನ ಪೌರಿಷ, ಉಪ್ಯಂತದ ಸರ್ವರಸಾಯನದೂಟ.

ತುಂಗ ಕವಿ ತುಳುವಿಸಿರುವುದು ಮೊದಲ ಮೂರು ಸ್ವಂಧಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಕಥಾಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಶೈಷ್ಟಿ ಮಟ್ಟದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಂಶಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಾಯಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ. ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಅಪಾರ ವಿಶ್ವಾಸ, ಅವಲಂಬನ; ಕೃಷ್ಣನ ಭಕ್ತಪ್ರೇಮ. ಅವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರಲ್ಲೇ ತುಂಗನಿಗೆ ಸಂತೋಷವೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. "ನಿತ್ಯೋಂಕು ವರೇಪ್ಯಂಡನಂಭೋ ಜಯಾ ವಿಫರೀತೋಮೇ ಕೃಷ್ಣಾ! ಚಿತ್ಯೋಂಟಿಮಿನಾರೆವ ರ್ಧಾದ್ವಿಯತೀ ಕುಶಲಾವನತ್ತೇತ್ತ್ರಾ" ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಆರ್ಯಯಲು ಬಿಡದ ಕುಶಲ ನನಗೆ ಬೇಡ, (ನಿನ್ನನ್ನು ನೆನೆಯುವಂತೆ) ನಿತ್ಯವೂ ನಮಗೆ ಅನಧಿಗಳು ಒದಗುತ್ತಿರಲಿ - ಎಂದು ಬೇಡುವ ಧರ್ಮರಾಯ; ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತನ್ನ ಆಗಲಿಕೆ ಸಹಿಸಲಾಗದೆನಿಸಿದಾಗ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಟ ಪಯಣವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲೇ ಉಳಿಯುವ ಕೃಷ್ಣನ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಹೊನಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಪರಂಥಾಮದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಂದು ಅಜ್ರನನು ಆಣ್ಣನ ಮುಂದೆ ವಿಲಟಿಸುವ ಪರಿ (ನನೇ ಸ್ವಂಧ) ಮನಮುಟ್ಟುವಂತಿವೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಕಟೀಲನು ತಾಯಿ ದೇವಹೂತಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವ

ವೈರಾಗ್ಯ, ಮಾನವ ಶರೀರದ ಭಂಗುರತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಲು ಅವನು ಮಾಡುವ ವ್ಯಧಾಪ್ಯದ ವರ್ಣನೆ, ದೇವಹೂತಿ ವಿರಕ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಿ ದೇಹಭಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವಧೂತಳಾಗಿ ಬಾಳಿದ ರೀತಿ (ಇನೇ ಸ್ವಂಥ) ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳೂ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವೆಡೆ ಚಾಟು ವಿಶಲನಾಥನನ್ನೂ ಅವನ ಈ ಶಿಷ್ಯ ಮೀರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಗಕವಿ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ತುಳು ದೇಸಿಯನ್ನೂ ಮಾತಿನ ತಿರುವುಗಳನ್ನೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ಮುರ್ಮಿಸ್ಥಾನ ಕೃಷ್ಣಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ದಶಮ ಸ್ವಂಥ. ಆ ಪುರಾಣದ ಸುಮಾರು ಅಧಾರಂಶವನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸುವ ಈ ಸ್ವಂಥದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮಧುರ ಭಾವ, ಅವನ ಶಾಯ, ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥಿಣ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕಥನ ಚರಮ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ತುಂಗಕವಿ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವನ ಪ್ರತಿಭೆಯ ನಿಜವಾದ ಆಳವು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರಬೇಕು. ಸರ್ವರಸಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವ ಈ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಈ ಕಾವ್ಯ ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯಶಕ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಅತಿ ಉನ್ನತ ಕೋಟಿಯದು ಎನ್ನಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ 'ತುಳು ಶ್ರೀ ಭಾಗವತೋ' ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಾವು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ತುಂಗನ ತುಳುವನ್ನು. ಈ ಮುನ್ನಾರು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಪರಂಪರಾ ಪ್ರಿಯರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಣಾರ ತುಳು ಎಷ್ಟು ಬದಲಾಗಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಪದಗಳು ಮರೆಯಾಗಿವೆ, ಎಷ್ಟು ತರದ ವ್ಯಾಕರಣ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವು, ಉಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಉತ್ತರ ಭಾಗದವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ಹೋಸ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಅದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವರ್ಗಪ್ರಧಂಮಾಕ್ಷರಗಳೇ ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿನಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಉತ್ತರದ ತುಳು'ಟ'ದಿಂದ 'ಡ'ಕ್ಕೆ, 'ಕ'ದಿಂದ 'ಗ'ಕ್ಕೆ ಜಾರಿದೆ. 'ಭಕ್ತಿಡ್' ಎಂದು ಉತ್ತರದವರು ಉಚ್ಚಾರಿಸುವಂಥಾದ್ದು ತುಂಗನ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಭಕ್ತಿಟ್' ಎಂದಿದೆ. (ದಕ್ಷಿಣಾದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಟಕಾರ ಇದೆ. (ಸುಮಧ್ವ ವಿಜಯದ ಪ್ರಾಚೀನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಆಗ ಟ ಕಾರವೇ ಇದ್ದಂತೆ ಪ್ರತೀತವಾಗುತ್ತದೆ.) 'ಪು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಕೆಲವೆಡೆ 'ಕ್ಷ' ಆಗಿದೆ. 'ಟಿನ್' ಎಂಬ ಈಗಿನ ರೂಪ 'ಪಿನ್ನ್' ಎಂದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟಾಣ ಕೀರ್ತನಾರೂಪಗಳು ಸೌಪ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತವಾಗಿದ್ದವು (ಕಂತಾತ್ = ಕಂತಾಸ್) ಅಕಾರಾಂತ ನಷ್ಟಂಸಕದ ಸಂಸ್ಕಿರ್ತ ಪದಗಳು ಅಂತ್ಯ 'ಟ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ವಲ್ಲದೆ ಹಳೆಯ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನಂತೆ 'ಮ್ರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸಹಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ 'ರಹಸ್ಯನಿ' ಎಂದು ಈಗ ಬ್ರಹ್ಮಣಾರು ಹೇಳುವಂಥಾ ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ರೂಪ ಆಗ 'ರಹಸ್ಯೋಮಿ' ಎಂದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ ಹೆಚ್ಚುಮಣಿಗೆ ಈಗ 'ಳು' ಆಗಿದ್ದರೆ ಆಗ 'ಕುಳು'ವಾಗಿತ್ತು. 'ಪುಟ್ಟು'(ಮಣಿ) ಎಂಬುದನ್ನು

ವೈಕಲ್ಪಿಕವಾಗಿ 'ಪುಷ್ಟಿ' ಎಂದೂ ಉಚ್ಛರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ 'ಕೇಣ್ಣೊ'(ಕೇಳು) ಎಂದಿರುವುದು ಆಗ ಬಹುತರವಾಗಿ 'ಕೇಳೊ' ಎಂದಿತ್ತು. ಇಂಥ ಅಸಂಖ್ಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.

ತುಂಗನ ತುಳು ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತೂ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಕೆಲ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅವನು ಕನ್ನಡದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಬಹುದಾದರೂ ಅಚ್ಚ ತುಳುವಿನ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ಆಗ ಹೆಚ್ಚು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ತುಳು ಲೇಖಿಕರು ತುಂಗನನ್ನು ಓದಲೇಬೇಕು.

ಸಂಪಾದಕರು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೂ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯೂ ಅವರು ಪಟ್ಟಿ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಗವತವನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತವನ್ನೂ ಮುಂದಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪದ್ಯಪದ್ಯವನ್ನೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಅಪರೂಪ ಶಬ್ದಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಈ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನವೇ ನರವಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರ ಕೆಲಸ ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಯದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ನೋಡಿದರೂ ಅಪರೂಪವೇ ಆಗಿರುವ ತುಳು ಭಾಗವತ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇತರ ದ್ವಾರಾ ಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಾಯಿಗಳೂ ಗಮನಿಸತಕ್ಕಂತಿದೆ.

ಸ್ವಾ ವಿಚಾರ

ವೀಷ್ಣುತುಂಗ ವಿರಚಿತ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷಾ ವೈಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈವರೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಕಟಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಸೆಳೆದಿರುವುದು ಅವನು 'ಸ್ವಾ' ಎಂಬ ಸಂಕೇತದಿಂದ ಸೂಚಿಸುವ (ಬಹುಶಃ ಶಿಧಿಲ) ಸಂಯುಕ್ತಕ್ಷರದ ವಿಚಾರ. ಸಂಪಾದಕರಾದ ವಿದ್ವಾನ್ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯರು ತಮ್ಮ ಸಮರ್ಥ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ಸಂಯುಕ್ತಕ್ಷರ ತಮಿಳು ಮಲೆಯಾಳಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ಶಕ್ತಿರೇಷ ದ್ವಿತ್ಯ (ಇಲ್ಲ) ಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಧ್ವನಿಮೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ತಮಿಳನಲ್ಲಿ ಇದು ತ್ತ, ಟ್ರಿ ಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಉಚ್ಛ್ರಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಅಧಿವಾ ತುಳು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವವರ ಬಾಯಿಗೆ ಈ ಉಚ್ಛ್ರಾರ ದುಷ್ಪರವಾದದ್ದು. ಕನ್ನಡ, ತುಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದೀಗ ಶುದ್ಧ 'ತ್ತ' ಆಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಈ ಟ್ರಿ ಧ್ವನಿಮೆ ಸ್ವೀ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಒಂದು ಉಚ್ಛ್ರಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದಿದೆಯೇ ಎಂದು ಅನುಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ.

ತುಂಗ ಭಾಗವತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ತುಳು ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಾಚೀನ ದಾಖಲೆಗಳು ತೀರ ವಿರಳವಾಗಿರುವುದು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಇತ್ಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಂದೇ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ, ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ ಸುಮಧ್ವ ವಿಜಯದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದರ್ದು. ಐದನೇ ಸರ್ಗಸದ ಇಲನೇ ಶೋಽಂಕದಲ್ಲಿ "ಅಪಾರಂತು

ನೂತ್ನೋಪಪದಾಧಿವಾಸ" ಎಂಬ ಒಂದು ಸಮಾಸ ಪದ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಒಂದು ಸ್ವಳಿನ ನಾಮದ ಸಂಸ್ಕೃತೀಕೃತ ರೂಪ. ಮಧ್ಯವಿಜಯಕ್ಕೆ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೇ ಬರೆದ 'ಭಾವಪ್ರಕಾಶ'ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ "ಅಪ್ರಾಂಶು ನೂತ್ನೋಪಪದಾಧಿವಾಸ" ಎಂದರೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಕುದಿ(ದು) ಪುಸ್ತಾರು' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಗೆ ಪುಸ್ತಾರು = ಪುಸತ್ತಾ ಉರೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಬಹುಶಃ ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು 'ಪುಸ್ತಾರಿ'ನಿಂದ ಬೇರೆಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕುದಿ(ದು) = ಕುದ್ದು (= ಚಿಕ್ಕ, ಗಿಡ್ಡ) ಎಂಬ ಪೂರ್ವಪದವನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿತ್ತೇಂದೂ ಉಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಕುದುಪುಸ್ತಾರು ಎಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಪುತ್ತಾರು ಇಲ್ಲಿ 'ಪುಸ್ತಾರಾ'ಗಿರುವುದು (ಅಥವಾ ಪುಸ್ತಾರಾಗಿದ್ದುದು ಮುಂದೆ ಪುತ್ತಾರಾಗಿರಲೂ ಬಹುದು.)

ಪುತ್ತಾರಿಗೆ ಎರಡು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಚನ ಸಾಧ್ಯವಂತು. ಒಂದು, ಪುತ್ತು (ಪುತು-ಪುದು = ಹೊಸದಾಗಿರುವುದು) ಉರು - ಎಂಬುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಪುತ್ತು (= ಹುತ್ತು)ದ ಹತ್ತಿರ ತಲೆಯಿತ್ತಿರ ಉರು. ಮೊದಲನೇ ಸಂಭವವೇ ಜಾಸ್ತಿ. ಪುತ್ತಾರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮುತ್ತಾರು (ಮುತ್ತು = ಹಳೆಯ ಉರು)ಗಳು ಇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೊಸ = ಪೊಸ ಎಂಬಧ್ವದಲ್ಲಿ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಪುದ್ದು' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೇಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಪುದ್ದಾರ್' (= ಪುದು + ಬಾರ್ = ಹೊಸ ಭತ್ತು) ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ನೆರೆಭಾಷೆಯಾದ ಕೊಡಗದಲ್ಲಿ 'ಪುತ್ತುರಿ' (= ಹೊಸ ಅಕ್ಷಿ) ಶಬ್ದ ಇದೆ. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪುರಾತನದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೊಸ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಪುತ್ತು - ಪುದ್ದು ರೂಪವೇ ಇದ್ದು, ಅನಂತರ ತಾನೇ ತ ಕಾರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಕಾರ ಬಂದಿರಬಹುದೆ? ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ, ಪುತ್ತು- ಪುದ್ದು ಎಂಬುದು ದ್ವಾರಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಇದ್ದು ಅದು ಸಕಾರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ್ದು ತುಳು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಾಣ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ.

ಇದರ ಬದಲು ಪುತ್ತಾರು ಎಂಬುದು 'ಹುತ್ತುದ ಉರು' ಆಗಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಹುತ್ತುದ ಮೂಲ ರೂಪ(ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ) 'ಪುಟ್ಟು' ಎಂದಿದೆ. ಟ್ಟಿಗಳು ತ್ತಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಣದ್ದರಿಂದ ಅದು ಪುಟ್ಟು + ಉರನನ್ನು ಪುತ್ತಾರಾಗಿ ಮಾಡಿರಲೂ ಬಹುದು. ಆವಾಂತರ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟು ಎಂಬುದು ಸುಮಾರಾಗಿ ಪುಸ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು. ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತರು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿ 'ಪುಸ್ತು' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೊಸತ್ತು ಎಂಬಧ್ವವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು 'ನೂತ್ನು' ಎಂದು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟು ಎಂಬುದು 'ಪುಂಚ'ವಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ 'ಪುತ್ತು' ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಾದಸರಣೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ.^{*}

ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪುತ್ತಾರು ಪುಸ್ತಾರಾಗಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತೇಂದಾಯಿತು. ಈ 'ಸ್ತ'ದ ಉಚ್ಛಾರ ಶುದ್ಧ 'ಸ್ತ'ಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು

* ಇದರ ಮುಂದಿನ ಲೇಖದಲ್ಲಿ 'ಪುತ್ತಾರು' ನಿರ್ವಚನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಂಡನೆಯಿದೆ.

ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ನಂತರ ಬಂದ ತುಂಗನ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಉಳಿದುಬಂತೆಂದೂ ಅದನ್ನೇ ತುಂಗನು 'ಸ್ವಾ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಕೇತಿಸಿದ್ದಾನೆಂದೂ ತೋರುತ್ತದೆ.

ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತರೂ ವಿಷ್ಣು ತುಂಗನೂ ಕಾಸರಗೋಡು ಭಾಗದವರೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಈ 'ಸ್ವಾ' ಕಾರ ಆ ಭಾಗದ ಬಾಹ್ಯಾಣರ ಮಾತಿಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿತ್ತೇ? ಅಥವಾ ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತೇ? ಅವಶೇಷವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವ ಕೆಲ ಉಚ್ಛ್ರಾರಗಳಿಂದ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದರಬಹುದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನಂತೆ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು 'ಕತ್ತಲೆ' ಯೆಂದೇ ಉಚ್ಛ್ರಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಂದೆಡೆ 'ಕರ್ತ್ವಲೆ' ಎಂಬ ಉಚ್ಛ್ರಾರವೂ ಉಂಟು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅದು 'ಕಟ್ಟಲೆ', 'ಕರ್ತ್ವಲೆ' ಎಂಬ ರೂಪಗಳನ್ನು ದಾಟ 'ಕತ್ತಲೆ'ಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಉಡುಪಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಬಾಹ್ಯಾಣರು 'ಕಸ್ತಲೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ನೀಲಗಿರಿಯ ತೊದವರ ಭಾಷೆಯ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ 'ಕಸ್ತಲ್ಳಾ' ಎಂಬ ಉಚ್ಛ್ರಾರವೂ ಉಂಟು). ಇಲ್ಲಿ ಶಕಟರೇಫದ ಸಾನ್ವಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದೇ 'ತ್ತ' ಎಂಬುದು 'ಸ್ವ' ಎಂದು ಮಾರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇದು ತುಂಗನ 'ಸ್ವ'ದ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಾಗಿರಬಹುದೆ?

ಉಡುಪಿಯ ಸುತ್ತಣ ಬಾಹ್ಯಾಣ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ (ಮತ್ತು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ) 'ತ್ತ' ಕಾರವಿರುವಲ್ಲಿ ಸಕಾರಾದೇಶವಾಗುವ ಕೆಲ ಧಾತು ರೂಪಗಳುಂಟು.

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಆರರಷ್ಟು ಧಾತುಗಳು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಶಕಟರೇಫದ್ವಿತ್ತ (ಇಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವುಗಳು; ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕುರಲ್ಲಿ ಅದು ಕಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ; ಆದರೂ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಅವು ಹಾಗಿದ್ದಿರಲೂ ಬಹುದು. ತುಳು ಭಾಷೆ ಪ್ರಾಕ್ ದ್ವಾರಾ ವಿಡಿದಿಂದ ಒಡೆದು ಬೇರೆಟ್ಟು ಪ್ರಧಾನ ಭಾಷೆಯೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ವಿಭಜನೆಗಿಂತ ಮೊದಲು ಈ ನಾಲ್ಕು ಹೊಡ ಶಕಟರೇಫ ದ್ವಿತ್ವಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದವೋ ಏನೋ. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ನೀಡಿದ ಆಧಿಕಾಂಶ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿಂತೂ ವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರಣಂಚತ್ವಾಯರು ಸೂಚಿಸುವಂಥ ಶಕಟರೇಫ ದ್ವಿತ್ವವುಳ್ಳಲ್ಲಿ ಸಕಾರ 'ತ್ತ' ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಕರಣವಾದದ್ದು ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನರಡು ಮಾತುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. (೧) ಸಕಾರದ ಆದೇಶ ಬರುವುದು. ಹೃಸ್ವದಿಂದಾರಂಭವಾದ ದ್ವಿಮಾತ್ರ ಧಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ; (೨) ಮೂಲ ಧಾತುವಿನ ಅಪೂರ್ಣಕ್ತಿಯಾ ಮತ್ತು ಭೂತಕಾಲೀನ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆ. ವರ್ತಮಾನ - ಭವಿಷ್ಯತ್ ರೂಪಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯ್ಯಯ ಬಂದಾಗಲಾಗಲಿ ಆಜ್ಞಾದಿ ರೂಪಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಸಕಾರಾದೇಶ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ; ತ್ತಕಾರವೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ತುಂಗನ ಸ್ವಕಾರ ಈ ಯಾವ ನಿಯಮಗಳಿಗೂ ಒಗ್ಗುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಪಂಡಿತ ಪ್ರಣಂಚತ್ವಾಯರು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಅದು ಶಕಟರೇಫ ದ್ವಿತ್ವವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. (ಪತ್ರಾ ಧಾತುವಿನ ಅಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯಾರೂಪ 'ಪತ್ರಸ್ವ' ಎಂದಾಗಿದೆ ಹೊರತು 'ಪಸಾಸ್ವ' ಎಂದಲ್ಲ ; ಮತ್ತು ಪತ್ರಾವಿನ ಮೂಲರೂಪ ಪ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದೆ).

ತುಂಗನಲ್ಲಿ ಸ್ವಕಾರ ಬರುವುದು ಅಪ್ರಾಣ ಶಿಯಾ ಮತ್ತು ಭೂತಕಾಲ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ (ಎಣ್ಣಸ್ವ = ಎಣ್ಣತ್ತಾ; ಸೇರಾಸ್ವನ್ನಾ = ಸೇರಾದಾನ್ನಾ; ಚೊಪ್ಪೋಸ್ವ = ಸೂಪ್ಪೋತ್ತ್ರ್ಹಾ; ಪ್ರಟ್ಪ್ರಸ್ವ = ಪ್ರಟ್ಪ್ರತ್ತಾ ಇತ್ಯಾದಿ); ಧಾತು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ತ್ತಾ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬರುವ ತೃತೀಯಾ, ಪಂಚಮೀ ವಿಭಕ್ತಿ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವು ದೃಶ್ಯವಾಗಿವೆ (ಎಪ್ಪೋಸ್ವ = ಏಪತ್ತ್ರ್ಹಾ = ಏಪತ್ತಾಲಾ (?)) = ಯಾವಾಗಲೂ ; ಮುಂಡಾಡ್ವಸ್ವ = ಮುಂಡ್ರ (ಡ್ರ)ತ್ತ್ರ್ಹಾ = ಹಣೆಯಿಂದ, ವಾಗ್ಸ್ವ = ಮಾತಿನಲ್ಲಿ (?). ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಧುನಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ತ್ತಾ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬರುವಲ್ಲಿ ತುಂಗಭಾಗವತ ಸ್ವ ರೂಪವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನ ಬಹುದೇ ಹೊರತು ಈ ವಿಕರಣ ಶಕ್ತರೇಷದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನೇನೂ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಉಡುಪಿಯ ಸುತ್ತುಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ (ಮತ್ತು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ) 'ತ್ತ್ರ' ಕಾರವಿರುವಲ್ಲಿ ಸಕಾರಾದೇಶವಾಗುವ ಧಾತುರೂಪಗಳ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಆದರೆ ಅಪ್ರಾಣ ಶಿಯಾ ಮತ್ತು ಭೂತರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸ್ವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ತುಂಗನಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಪ್ಪ್ರಸ್ವ (= ಎತ್ತಿ, ಅನೇ ಸ್ಕಂಧ, ಇನೇ ಅಧ್ಯಾಯ, ೨, ಇನೇ ಪದ್ಯಗಳು); ಪ್ರಟ್ಪ್ರಸ್ವ (= ಹುಟ್ಟಿ, ೨, ೮, ೮); ವಪ್ಪೋಸ್ವ (= ಬರಿಸಿ, ೨, ೮, ೧೪); ಪಿನ್ನಾಸ್ವ (= ಅರಿತು, ೨, ೮, ೨); ಆಕ್ಸ್ವ (= ಆಗಿಸಿ, ೧, ೧, ೪); ಏಸ್ವಿ (= ಹೇಳಿದ, ೧, ೧, ೧೦); ಕೊಂಡ್ವಸ್ವ (= ಕೊಂಡು, ೨, ೧, ೨) ಇತ್ಯಾದಿ ರೂಪಗಳಿರುವಂತೆ, ತೆರಿತ್ತಾ (=ತೆಳಿದು, ೨, ೧, ೨), ನಿನೆತ್ತಾ (=ನೆನೆದು, ೨, ೧, ೨), ವೆಂದ್ರಾತ್ತಾ (=ಮೂಡಿ, ೨, ೧, ೪), ತ್ತಾದ್ರಾತ್ತಾ (=ತೆರೆದು, ೨, ೧, ೨೫), ಜತ್ತಾ (= ಎತ್ತಿ, ೨, ೧, ೨೫) ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಕಾರ ಇಲ್ಲ. ಮಾತ್ರಾಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗಣಸಿದರೂ ತೆರಿತ್ತಾ, ನಿನೆತ್ತಾಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಕಾರ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅದೇ ಪ್ರಮಾಣದ ನಿದೆಸ್ವ (೨, ೧, ೧೧); ಇಜಿಸ್ವ (೨, ೧, ೨೨) ಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಇದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರ ಪದಗಳ ಶಿಯಾರೂಪ ತತ್ತ್ವಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸ್ವ ಇಲ್ಲ (ಅಚ್ಚಿತ್ತಾ, ವಂದಿತ್ತಾ, ಧ್ಯಾನಿತ್ತಾ, ಉಪದೇಶಿತ್ತಾ); ಆದರೆ ಪ್ರಕಾಶಿಪಸ್ವ (೧, ೧, ೧೨) ವಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಈ ಉತ್ಪರ್ಗ ಮತ್ತು ಅಪವಾದಗಳು ಏನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ? ತುಂಗನ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಸ್ವ ಅಳಿಯತೊಡಗಿದ್ದ ಸ್ವ ತ್ತಾಗಳು ವೈಕಲ್ಲಿಕವಾಗತೊಡಗಿದ್ದವೆಂದೆ? ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಘಾತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅದು ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತೇ? ಅಂದರೆ, ತೆರಿತ್ತಾ, ನಿನೆತ್ತಾಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ವಕ್ಷರದ ಮೇಲೆ ಘಾತವಿದ್ದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರ ದುರ್ಬಲವೂ, ಪಿನ್ನಾಸ್ವ, ನಿದ್ರಾಸ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ವಕ್ಷರ ದುರ್ಬಲವಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ಬೀಳುವಂತೆಯೂ ಉಚ್ಚಾರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿತ್ತೇ? ಇದರ ನಿಣಾಯಕ್ಕೆ ಇಡೀ ಗ್ರಂಥದ 'ಸ್ವ' ಸಹಿತ ಮತ್ತು ರಹಿತ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬೇಕಾದೀತು ಅಥವಾ ತುಳುವಿನ ಯಾವುದಾದರೂಂದು ಉಪಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಕಾರದ ಅವಶೇಷಗಳು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿವೆಯೇ ಎಂದು ಶೋಧಿಸಬೇಕಾದೀತು. □

ಫಾತು	ಕೆಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶುಳ್ಳ ಚಲಣಾಳ್ಳ	ಉಡುಪಿ ಬಾಹ್ಯ ನಿ ಶುಳ್ಳ ಚಲಣಾಳ್ಳ (ಸರ್ಕಾರಿಯಾಗೆ)	ಉಡುಪಿ ಬಾಹ್ಯ ಶುಳ್ಳ (ಸರ್ಕಾರಿರಾಳ್ಳ)	ಖಾಜಣೆ ದಾಖಿದಾ ಧಾರ್ಮಿಕರಾಳ್ಳ
1) ಎತ್ತೋ (=ಇತ್ತು)	ಎತ್ತೋದ್ದ, ಎತ್ತೆಂದು ಇತ್ತಾಯಿ ಇತ್ತಾದಿ.	ಎಸ್‌ತೋ	ಎತ್ತೆಲ್ಲಾಯೆ, ಎತ್ತೆಲ್ಲೋ ಎತ್ತೆಲ್ಲಾ ಇತ್ತಾದಿ.	ಎಯ್ಲು, ಎಯ್, ಎಯ್ (ತಮಿಳು)
2) ಉತ್ತೋ (=ಸುತ್ತು, ಉಡು) ತುತ್ತೋ	ಉತ್ತೋದ್ದ, ಉತ್ತೋದ್ದ, ಉತ್ತೆಂದು, ತುತ್ತೋದ್ದ, ತುತ್ತೆಂದು, ತುತ್ತಾನಿ, ಇ.	ಉತ್ತೋತ್ತೋ, ಉತ್ತುನೆ, ಉತ್ತೆಲ್ಲಾಯೆ, ಉತ್ತೆಲ್ಲೋತ್ತೋ, ಉತ್ತುನಾ, ಉತ್ತುಲ	ಉತ್ತೆಲ್ಲಾಯೆ, ಉತ್ತೆಲ್ಲೋತ್ತೋ, ಉತ್ತೆಲ್ಲಾಯೆ, ಉತ್ತೆಲ್ಲಾ.	ಚೆಯ್ಲು (=ಸುತ್ತು) (ತಮಿಳು)
3) ಒತ್ತೋ (=ಒತ್ತು)	ಒತ್ತಾಯೆ, ಒತ್ತೋದ್ದ, ಒತ್ತೆಂದು, ಒತ್ತುನಿ ಇ.	ಒಸ್‌ನೋತ್ತೋ, ಒಸ್‌ನಾದ್ದ, ಒಸ್ಸುಲ್ಲಂಧೆ ಇ.	ಒತ್ತುನೆ, ಒತ್ತೆಲ್ಲೋಪೆ, ಒತ್ತೆಲ್ಲೋತ್ತೋ ಒತ್ತೆಲ್ಲಾಯೆ, ಒತ್ತೆಲ್ಲಾ.	ಚೆಯ್ಲು (ತಮಿಳು)
4) ಕುತ್ತೋ (=ಕುಟ್ಟು)	ಕುತ್ತಾಯೆ, ಕುತ್ತುದ್ದ, ಕುತ್ತೆಲ್ಲಂದು, ಕುತ್ತುನಿ ಇ.	ಕುಸ್‌ನೋತ್ತೋ, ಕುಸ್‌ನಾದ್ದ, ಕುಸ್ಸುಲ್ಲಂಧೆ ಇ.	ಕುತ್ತುನೆ, ಕುತ್ತೆಲ್ಲ, ಇ. ಕುತ್ತೆಲ್ಲಾಯೆ, ಕುತ್ತುಲ	ಕುತ್ತು (ತಮಿಳು)
5) ಕೆತ್ತೋ (=ಕೆತ್ತು)	ಕೆತ್ತಾಯೆ ; ಕೆತ್ತೋದ್ದ, ಕೆತ್ತೆಂದು, ಕೆತ್ತುನಿ ಇ.	ಕೆಸ್‌ನೋತ್ತೋ, ಕೆಸ್‌ನಾದ್ದ, ಕೆಸ್ಸುಲ್ಲಂಧೆ ಇ.	ಕೆತ್ತುನೆ, ಕೆತ್ತೆಲ್ಲೋತ್ತೋ, ಕೆತ್ತೆಲ್ಲೋ ಕೆತ್ತುಲ, ಕೆತ್ತಾಲ, ಕೆತ್ತೆಲ್ಲಲ್ಲ ಇ.	ಕೆತ್ತುನೆ (ತಮಿಳು)
6) ಪತ್ತೋ (=ಹತ್ತು, ಹಿತಿ)	ಪತ್ತಾಯೆ, ಪತ್ತೋದ್ದ, ಪತ್ತೆಂದು, ಪತ್ತುನಿ ಇ.	ಪತ್ತೋತ್ತೋ, ಪತ್ತೊರ್ದ, ಪತ್ತಾದ್ದ, ಪತ್ತುನ್ನಂಧೆ ಇ.	ಪತ್ತೆಲ್ಲೋತ್ತೋ ಪತ್ತೆಲ್ಲೋಯೆ, ಪತ್ತೆಲ್ಲೋ, ಪತ್ತೆಲ್ಲಾಯೆ, ಪತ್ತೆಲ್ಲೋಲ್ಲ ಇ.	ಪತ್ತುನೆ (ತಮಿಳು)
7) ಪ್ರತ್ತೋ (=ಪ್ರತ್ತುತ್ತು, ಸುತ್ತು)	ಪ್ರತ್ತಾತುದ್ದ, ಪ್ರತ್ತುತ್ತೋ ಇ.	ಪ್ರೈಸ್‌ನೋತ್ತೋ, ಪ್ರೈಸ್‌ನಾದ್ದ, ಪ್ರೈಸ್ಸುಲ್ಲಂಧೆ ಇ.	ಪ್ರತ್ತೆಲ್ಲೋಯೆ, ಪ್ರತ್ತೆಲ್ಲಾತ್ತೋ ಇ. ಪ್ರತ್ತೆಲ್ಲಾಯೆ, ಪ್ರತ್ತೆಲ್ಲಾ.	ಪ್ರತ್ತುನೆ (ತಮಿಳು) ಭಾಷ್ಯಕ್ಯಾಯಿಲ್ ಪ್ರೈಸ್‌ನೋ
8) ಬಿತ್ತೋ (=ಬಿತ್ತು)	ಬಿತ್ತಾಯೆ, ಬಿತ್ತಂತ್ತೋ, ಬಿತ್ತಾಯ, ಬಿತ್ತುನಿ ಇ.	ಬಿಸ್‌ನೋತ್ತೋ, ಬಿಸ್‌ನಾದ್ದ, ಬಿಸ್ಸುಲ್ಲಂಧೆ ಇ.	ಬಿತ್ತೆಲ್ಲೋತ್ತೋ, ಬಿತ್ತೆಲ್ಲಾಯೆ, ಬಿತ್ತೆಲ್ಲಾ.	ಬಿತ್ತುನೆ (ತಮಿಳು)
9) ಮುತ್ತೋ (=ನಾಶವಾಗು)	ಮುತ್ತಾಯೆ, ಮುತ್ತೋದ್ದ, ಮುತ್ತಾನಿ ಇ.	ಮುಸ್‌ನೋತ್ತೋ, ಮುಸ್‌ನಾದ್ದ, ಮುಸ್ಸುಲ್ಲಂಧೆ ಇ.	ಮುತ್ತೆಲ್ಲಾಯೆ, ಮುತ್ತೆಲ್ಲೋತ್ತೋ, ಮುತ್ತೆಲ್ಲಾನಾ, ಮುತ್ತೆಲ್ಲಾಷ್ಟೋ, ಮುತ್ತೆಲ್ಲಾ.	ಮುತ್ತುನೆ (ತಮಿಳು)
10) ಮೆತ್ತೋ (=ಮೆತ್ತು)	ಮೆತ್ತಾಯೆ, ಮೆತ್ತೋದ್ದ, ಮೆತ್ತಾನಿ ಇ.	ಮೆತ್ತೋತ್ತೋ, ಮೆತ್ತೊರ್ದ, ಮೆತ್ತೆಲ್ಲೋಯೆ, ಮೆತ್ತೆಲ್ಲಾಲ, ಮೆತ್ತುನೆ, ಮೆತ್ತುಲ್ಲ ಇ.	ಮೆತ್ತುನೆ (ತಮಿಳು)	

೧೬. 'ಪುತ್ತಾರು' - ಶಬ್ದವಿವೇಚನೆ

ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಪುತ್ತಾರು' ಎಂಬ ಉರುಗಳು ಅನೇಕ ಇವೆ. ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಅಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೆಲ ಉರುಗಳು ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವುದು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲೀ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪುತ್ತಾರುಗಳು ಇವೆ. ಇವೂ ಅಲ್ಲದೇ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪುತ್ತಿಗೆ (ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಪುತ್ತೆ')ಗಳು ಬೇರೆ ಇವೆ. ಆದರೆ 'ಪುತ್ತಾರು' ಎಂದರೇನು?

ಮೊದಲು ಹೊಳೆಯುವ ಸಂಭಾವ್ಯತೆಯೆಂದರೆ (ಪುತ್ತದ = ಹುತ್ತವೆಳ್ಳ ಅಥವಾ ಆದರ ಸಮೀಪದ) ಉರು ಎನ್ನಲಿದ್ದು. ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಉರಿಗೆ ಹೆಸರು ಬೀಳುವುದು ಅಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ(White-anthill) ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಲ ಮಧ್ಯದ್ವಾರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಪುತ್ತ' ಶಬ್ದವಿದ್ದರೂ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಆದಕ್ಕೆ 'ಪುಟ್ಟ'. 'ಪುಟಂ' ಎಂದೂ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ 'ಪುಟ್ಟ' ಎಂದೂ ಜ್ಞಾತಿಪದಗಳಿವೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪುತ್ತಾರುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ತುಳು ಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ 'ಪುಂಚೆ' ಜ್ಞಾತಿಪದ. ಅಲ್ಲಿ ಹುತ್ತವನ್ನು ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಉರು 'ಪುಂಚತ್ತಾರು' ಆದೀತೇ ಹೊರತು ಪುತ್ತಾರಲ್ಲ.

'ಪುತ್ತಾರಿ'ನ ಮೂಲವನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಹೊರಡುವಾಗ 'ಮುತ್ತಾರು' ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮುತ್ತಾರಿಗೂ ಮುತ್ತಿಗೂ (pearl) ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲೆಂಬುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದು 'ಮುತ್ತ' ಉರು = ಹಳೆಯ ಉರು. 'ಮುತ್ತ', ಮುನ್ನ, ಮುದಿ, ಮುದು, ಮುತ್ತಜ್ಞ, ಮುತ್ತಿಯ್ಯ, ಮುದಲ್ಲ, ಮೊದಲ್ಲ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹಳೇ, ಹಿಂದಿನ, ಪಾಚೀನ ಎಂಬಧ್ವಂಸನ್ನು ಸೂಚಿಸುವವಾಗಿವೆ.

ನನಗೆ ತೋರುವಂತೆ ಮುತ್ತಾರು ಹಳೆಯೂರಾಗಿರುವಂತೆ ಪುತ್ತಾರು ಹೊಸೂರಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಪುತ್ತ + ಉರು ಎಂದು ಭೇದಿಸಬೇಕು. ಹಳೆಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಪೂಸೆ', ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಹೊಸ' ಎನಿಸುವ ಪದ ಇತರ ದ್ವಾರಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ (ತುಳು ಹೊರತು) ಸ್ಕಾರದ ಬದಲು ತಕಾರಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಡಾ.ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ದ್ವಾರಾ ಜ್ಞಾತಿ ಪದಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ತೋರಿಸಿದರು :

ತಮಿಳು

ಪ್ರದು	=	new or wonderful
ಪ್ರದಿನಂ	=	
ಪ್ರದಮ್ಮೆ	=	newness
ಪ್ರತ್ಯಾಪ್ತವಿದಿಯ	=	brand new
ಪ್ರತ್ಯಾನ್	=	new person or thing

ಕೋಟ ಮತ್ತು ತೋಡ

ಪ್ರತ್ಯಾ	=	new
---------	---	-----

ಕೊಡಗು :

ಪ್ರದಮ್ಮೆ	=	wonder
ಪ್ರತ್ಯೇರಿ	=	new harvest festival

ತುಳು :

ಹೊಸ	=	new
ಪ್ರದು - ಭಾರ್	=	new paddy
ಪ್ರದ್ವಾರ್	=	harvest festival

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ 'ಪ್ರತ್ಯಾ' ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

'ಮುತ್ತೊ' ಎಂಬ ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಮುತ್ತು, ಮುದಿಯ ಮೊದಲಾದವಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ 'ಪ್ರತ್ಯಾ' ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಪ್ರತ್ತು, ಪ್ರದಿಯ ಮೊದಲಾದವು ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಪ್ರತ್ತು + ಉರ್ಣು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಸೂರೇ ಇರಬೇಕು. ಆದರೆ 'ಮುತ್ತೊ' ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮುತ್ತುಯ್ಯ, ಮುತ್ತು ಮೊದಲಾದವಗಳು ಮುತ್ತೂರಿನ ನಿಜಾರ್ಥವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸಲು ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಂತೆ 'ಪ್ರತ್ಯಾ' ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ 'ಪ್ರತ್ತು' ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಿದೆ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಲುಪ್ತವಾದದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಾರಿನಲ್ಲಿರುವ 'ಹೊಸ'ತನ ಚೆಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯದಂತಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ತಮಿಳು 'ಪ್ರತ್ಯಾನ್' ಕೊಡಗು 'ಪ್ರತ್ಯೇರಿ'ಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಸೂಚನೆ ಉಳಿದಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯೇರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ತು + ಅರಿ = ಹೊಸ ಅಕ್ಷ್ಯ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ.

'ಮುತ್ತೊ' ಮತ್ತು 'ಪ್ರತ್ಯಾ' ಇವರಡೂ ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ನೇರವಾದ ಬಳಕೆ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿಂತು ಹೋದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಮುದಿಯಾದ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಮುತ್ತು'ದ ಬಳಕೆ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ, (ಉದಾ : ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 'ಮತ್ತುಂ ಮತ್ತುಂ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಟೀನಂತೆ'). 'ಪ್ರತ್ತು' ಮಾತ್ರ, ಪ್ರತ್ಯಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಏನೋ. ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಹೀಗೆಯೇ ಲುಪ್ತವಾದ, ಸ್ಥಳವಾಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದ, ಹೊಸ ಎಂಬರ್ಥದ, 'ಕೊಟತ್' (ಕೊಟತೂರು) ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ('ಸಾಹಿ', ೧೯)

೧೮. 'ಗುಯ್ಯಲ್' - ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ

'ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕಣಾಟಕ'ದಲ್ಲಿ (ಸಂ. ೪೪, ಸಂಚಿಕೆ, ೪) ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು 'ಗುಯ್ಯಲ್' ಶಬ್ದದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಕೆಲ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಳಾಶಯಾರ್ಥಕವಾದ ಈ ಶಬ್ದ ಇಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲುಪ್ತವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವರು, ಈ ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆತ ಸ್ಥಳಗಳು ತೆಲುಗು ಸೀಮೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅದು ತೆಲುಗಿನ "ಗೊಯ್ಯ" ಧಾತುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದೆಂದು ತಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ "ಗುಯ್ಯಲ್" ಶಬ್ದ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾತಿಯಾದ ಶಬ್ದ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದಾಗಲೀ ಇಂದಾಗಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಅವರು ತೋರಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಮೂಲ ಶೋಧನೆಗೆ ಬೇರೆದೆಯೂ ಬೆದಕುವುದು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ "ಗುವ್ವೆಲ್" ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಅಥವ 'ಬಾವಿ' ಎಂದು. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ "ಗುಯ್ಯಲ್" ತುಳು "ಗುವ್ವೆಲ್"ನ ಸೋದರ ಶಬ್ದವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಲು ಯಾವ ಆತಂಕವೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಹಾಗಾದರೆ ತುಳು "ಗುವ್ವೆಲ್" ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಭೇದಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದವುಗಳೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತುಳು (ಬ್ರಾ. ತು.) ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ತುಳು (ಬ್ರಾ. ಇ. ತು.) ಈ ಎರಡು ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲ ತೀವ್ರ ಅಂತರಗಳಿವೆ. "ಗುವ್ವೆಲ್" ಎಂಬುದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ತುಳು ರೂಪ. ಅದರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪ "ಉಗ್ನಲ್" ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ತುಳುಗಳ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಭೇದ ಇದೊಂದೇ ಅಲ್ಲ. ತೆಲುಗಿನಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವರವನ್ನು ಲೋಪ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬಹಳವಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು :

ಬ್ರಾ. ತು.	ಬ್ರಾ. ಇ. ತು.	ಬ್ರಾ. ತು.	ಬ್ರಾ. ಇ. ತು.
ಎರಡ್ (ಎರಡು)	ರಡ್	ಅಡೆಂಗ್ (ಅಡಗು)	ದೆಂಗ್
ಒಳಪ್ಪು (ಕರೆ)	ಲೆಪ್ಪು	ಉಂಬಳ್ (ಇವಳು)	ಮೋಳು
ಅಡಪ್ಪು(ಎಳು)	ದಪ್ಪು	ಉಣಾಪ್ಪು(ಅನ್ನ)	ನುಪ್ಪು

"ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕಣಾಟಕ"ದ ಆಶ್ವಯುಜ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಸಂ. ೪೫, ಸಂ. ೨) ಮೈಸೂರು ಕನ್ನಡದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಕುರಿತೆ ಲೇಖಿಸಿದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರುವ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉಲ್ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತುಳುವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮುಂದಾದರೂ ಶಬ್ದ ಪಲ್ಲಟ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗತಿ ಸಾವಕಾಶವಾದದ್ದೆಂಬುದು ನಿಜ. ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತುಳು ರೂಪಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ತುಳು ರೂಪಗಳಿಗಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪುರಾತನವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಬಹುದೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ತುಳುವಿನ "ಉಗ್ಗಲ್" ಕೂಡ "ಗುವ್ವಲ್" ಗಂತ ಪ್ರಾಚೀನವೆಂದು ಭಾವಿಸಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

"ಗುವ್ವಲ್" ಮತ್ತು "ಗುಯ್ಯಲ್" ಸೋದರ ಶಬ್ದಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹಳೆಯ ರೂಪ "ಉಗ್ಗಲ್" ಆಗಿದ್ದರೆ "ಉಗ್ಗಲ್" ನ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. "ಉಗ್ಗಲ್" ನಿಂದ "ಗುಯ್ಯಲ್" ರೂಪ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ತೆಲುಗು ಗೊಯಿ > ಗೊಯಿ > ಗೋಯಿ (ಗೋಯಿ > ಗೊಯಿ > ಗೋಯಿ > ಗೋಯಿ?) ಈ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸರಳವಾಗಿದೆ.

ಉಕ್ಕ, ಉಕ್ಕು, ಉಗ್ಗು, ಒಯ್ಯು (ಉಕ್ಕಿ ಹರಿ) ಎಂಬ ಧಾತುಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆಯೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ (ಒಕ್ಕರ್ = ಎಕ್ಕಿಹರಿ), * ಉಗ್ಗು (= ಚೆಮ್ಮಿ ಚೆಮ್ಮಿ ಹರಿ) ಧಾತುಗಳಿವೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಸರಿಯಾಗಿಯೆ ಹೇಳುವಂತೆ 'ಅಲ್' (= ತುಳು : ಎಲ್) ಎಂಬುದು ಪ್ರತ್ಯೇಯವಾದರೆ ಉಕ್ಕಿ (ತು. ಉಗ್ಗುದ್ ಇಲ್ಲವೆ ಒಕ್ಕದ್) ಹರಿಯುವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಉಣಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಲಾಶಯವೇ ಉಗ್ಗು + ಎಲ್ = ಉಗ್ಗಲ್ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೇ "ಗುಯ್ಯಲ್"ಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಅಥವ ಈ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ತುಮಕೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ತಲಪರಿಗೆಯೇ ("ತಗ್ಗಾದ

ಚೊಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀರು ನೆಲದಿಂದ ಒಗೆದು ಹಳ್ಳಿವಾಗಿ" ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಆಶಯ) ಹಿಂದೆ "ಗುಯ್ಯಲ್" ಆಗಿತ್ತು ಎಂದವರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉಗ್ಗಲ್ (ಕನ್ನಡ ಉಕ್ಕಲು) ಎಂದರೆ ಇದೇ ಅರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಶಬ್ದ ಬರಬರುತ್ತಾ ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ 'ಭಾವ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದು. ಶಬ್ದಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿಶೇಷಾರ್ಥಕಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥಕಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುವುದು ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಫೂಟನೆ ತಾನೆ ?

ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ತೆಲುಗುನಾಡಿನ ಮೇರೆಯ ಬಳಿಯ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಶಬ್ದ ತೆಲುಗುನಾಡಿನಿಂದ ಬಲುದೂರದ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ದ್ವಾರಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈಗ ಬಳಕೆ ತಪ್ಪಿರುವ ಇಲ್, ಇಲ್ಲ (= ಮನೆ) ಶಬ್ದ ತೆಲಗು ಮತ್ತು ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲವೇ?

೧೯. ಶಿವಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಶಿವರೂಪ್ಯ

ಉಡುಪಿಯೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪುರಾತನ ಹೆಸರು ಶಿವಳ್ಳಿಯೆಂದು. ಈಗಲೂ ಗ್ರಾಮ ದಾಖಲೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಶಿವಳ್ಳಿಯೆಂದೇ ಹೆಸರು. ಉಡುಪಿಯೆಂಬುದು ಶಿವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತೇಶ್ವರ, ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ. ಹಿಂದೆ ಅದು 'ಉಡುಪು' ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಶಿವಳ್ಳಿ ಅಗ್ರಹಾರದ(ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿ) 'ಸಾಸಿರ್ವರ' ಮಾತು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವುದರಿಂದ (South Indian Inscriptions, Vol. VII, 279) ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮಣ ಕುಲಗಳನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತೇಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುತ್ತಲ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಶಿವಳ್ಳಿಯ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡವಾರಿನ ವರೆಗಿನ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸೇರಿದ್ದವೆಂದೂ ಸಾಕಾರ, ಒಣ್ಣಂಜ, ಮೂಡನಿಡಂಬೂರು, ಕೊಡವಾರು ಮೊದಲಾದವು ಅದರ ಉಪವಿಭಾಗಗಳು (ಅಧಿಷ್ಠಾನ) ಆಗಿದ್ದವೆಂದೂ ತರ್ಕಸಬಹುದು.

ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಾರಕ್ಕು ಶಿವಾಲಯಗಳು ಇದ್ದರೂ ಉಡುಪಿಯ ಅನಂತೇಶ್ವರ (ಪಡುವಣ ದೇವ) ಮತ್ತು ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ (ಮೂಡಣ ದೇವ) ದೇವಾಲಯಗಳಿಂದಲೇ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಶಿವಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂತೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಶಿವಳ್ಳಿ, ಶಿವವಳ್ಳಿ ಸಿಂಹಾಳಿ ಎಂಬ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಭಿನ್ನ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಶಿವಗ್ರಾಮ, ಶಿವರೂಪ್ಯ, ವಾಹೇಶ ರಜತಗ್ರಾಮ (ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ತೀರ್ಥಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ), ರಜತಪೀಠ, ರೌಪ್ಯಪೀಠ ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ನಾಮಾಂತರಗಳೂ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆಯೇ ಇದ್ದವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿದೆ. ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನದೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾದ ಆನಂದಗಿರಿಯ ಶಂಕರ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ 'ರಜತಪೀಠಾದಿ ಸ್ಥಳೇಷು' ಎಂಬ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ. (ಡಾ. ಪಿ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟರ Studies in Tuluva History and Culture - ಪುಟ ೫೫, ಅಡಿಟಿಷನ್.)

ಇಲ್ಲಿ ಸೋಚಿಗದ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ 'ಶಿವಳ್ಳಿ'ಗೆ ತಗುಲಿದ ಬೆಳ್ಳಿಯ (ರೂಪ್ಯ, ರೂಪ್ಯ, ರಜತ) ಸಂಬಂಧ. ಶಿವನು ರಜತಗಿರಿ (= ಕೈಲಾಸ) ನಿವಾಸಿಯೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇದ್ದರೂ ಸ್ಥಳ ಮಹಾತ್ಮೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಇಲ್ಲಿಯ ಚಂದ್ರವೊಳೀಶ್ವರನಿಗೆ ರಾಜನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪೀಠದ ದೇಸೆಯೆಂದ ರಜತಪೀಠವೆಂದು ಉರಿಗೇ ಹೆಸರಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ "ಶಿವರೂಪ್ಯ"ವೆಂಬ ಹೆಸರು ಕೂಡ. ಹಳೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರ ಪ್ರಕಾರ "ಶಿವರೂಪ್" ಎಂಬುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ತುಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ಶಿವಬೊಳ್ಳಿ" (ಬೊಳ್ಳಿ-ಬೆಳ್ಳಿ) ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ "ಶಿವ-ಬೆಳ್ಳಿ" ಆಗಿ, ಅನಂತರ ಅದೇ ಶಿವವಳ್ಳಿ, ಶಿವಳ್ಳಿ ಆಯಿತು. ಪೇಚಾವರ ಮತದವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ "ಶಿವಬೊಳೀತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ" ವಾದ ಉರಲ್ಲಿ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಇದು ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ಶತಮಾನದ ಹಳೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೂ "ಶಿವರೂಪ್ಯ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಹೆಸರು ೨೦೦ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹಳೆಯದ್ದು.

ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳಾಗಲಿ ಸ್ಥಳನಾಮ ಸಂಶೋಧಕರಾಗಲಿ ಒಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಪಲ್ಲಿ - ಶಿವಪಳ್ಳಿಯೆಂಬುದೇ ಶಿವಳ್ಳಿಯಾಗಿದೆ (ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಂತಗಳೂ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಇವೆ). ಈ ಶಿವಪಳ್ಳಿ - ಶಿವಳ್ಳಿಯು ಬಾಹ್ಯಣ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿನ ಅಕಾರವನ್ನು ಒಕಾರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ (ಉದಾ: ಕರಂಬಳಿ, ಕರಂಬೊಳ್ಳಿ) "ಶಿವಬೊಳ್ಳಿ", "ಶಿವೊಳ್ಳಿ" ಯಾಗಿರಬೇಕು; ಆಮೇಲೆ ಈ "ವೊಳ್ಳಿ" ನಿಜಕ್ಕೂ ಬೊಳ್ಳಿ (= ಬೆಳ್ಳಿ) ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮೇಲೆ ರೂಪ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಯಾಯ ಪದಗಳಾದ ರೂಪ್ಯ ರಜತ ಎಂಬವೆಲ್ಲ ಅನ್ವಯವಾದವು. ಮತ್ತೆ ಈ "ಬೆಳ್ಳಿ"ಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲು "ರಜತಪೀಠ"ದ ಕಫೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು.

ಒಹಳ ಸುಸಂಗತವಾದ ತರ್ಕವೇ ಸ್ನೇ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲಕ ವೃತ್ತತ್ವತ್ವಿ ಹೇಳುವ ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ನಮ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನೋಡಿದರೆ ಇದೇನು ಕುತರ್ಕ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ರೂಪ್ಯ ರಜತಗಳ ಆಗಮಕ್ಕೆ ಇದು ಪೂರ್ವ ಸಮಾಧಾನಕರ ವಿವರಣೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ. "ಪಳ್ಳಿ, ಪಲ್ಲಿ" ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಎಂದು ತಿಳಿಯದವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು "ಬೆಳ್ಳಿ" ಮಾಡುವುದು ಒಹಳ ದೂರಾಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬದಲಾದರೂ ಅದು ಬೆಳ್ಳಿ ಬೊಳ್ಳಿಯಾಗದೆ ಬಳ್ಳಿಯಾಗುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚು. ಆದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇವೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊನ್ನಳ್ಳಿ ಬಹುಶಃ ಹೊನ್ನೆ - ಹಳ್ಳಿ - "ಸ್ವಾಂವಲ್ಲಿ"ಯಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವದ ಹಳ್ಳಿಯೆಂದಿದ್ದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಾಗಿ "ಭೂವಲ್ಲಿ"ಯೆಂದು ಸಂಸ್ಕೃತೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಯೆಂದು ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ಬೇರೆ ಉರುಗಳೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೆಯೆಂದು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಬಾಕೀ ವಸೂಲಿ ಜಾಹೀರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ನನ್ನ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಉಸುರಿ ಬರೆದಾಗ ನನ್ನ ಸ್ಥಳನಾಮತಜ್ಞ ಮಿತ್ರರೋಭ್ಯರು ಮೃದುವಾಗಿ ದೃಢವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ದಬಾಯಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ಸಂಶೋಧಕರ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣಕರ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯದಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡು ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತೆ.

ಅನಂತರ, ಹೋದ ವರ್ಣ ತಾ. ಬೈಜನಾಥರ ಪತಂಜಲಿ ಮಹಾಭಾಷ್ಯದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಸ್ತುತವೋಂದು ನನ್ನ ಕೇಗೆ ಬಿತ್ತು. (India in the time of Patanjali) ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಮಹಾಭಾಷ್ಯದ ಇ, ಏ, ಇಂಳರಲ್ಲಿ "ರೂಪ್ಯ" ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥ ನಾಮಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಹೀಗಿದೆ :

ರೂಪೋತ್ತರ ಪದಾಳಿಂಭವತೀತ್ಯಸ್ಯ ಅವಕಾಶಃ ಚಣಾರ (ವಣಾರ) ರೂಪ್ಯವಣಾರ ರೂಪ್ಯಾ ಭಸ್ಯಸೆ ಏವ | ಮಣಿ ರೂಪ್ಯಾದುಭಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋತಿ |

ತಂ ಚಾಪಿ ಚ್ಯಂ ಪರತಾಪದ್ಯೋಷಧ (?)

ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ಮಾಂಬಾಧತೇ |

ಮಣಿರೂಪ್ಯಕಃ | ದಾಸ ರೂಪ್ಯಂ ನಾಮ

ಪಾಹಿಕ ಗ್ರಂಥಃ ತಸ್ಮಾದುಭಯಂ

ಪ್ರಾಪ್ತೋತಿ ದಾಸರೂಪ್ಯಕಃ ||

ಇದು ತದ್ದಿತ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ರೂಪ್ಯವೆಂದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಶಬ್ದಗಳು ತಳೆಯುವ ರೂಪಗಳ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತು. ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಚ(ವ)ಣಾರ ರೂಪ್ಯ, ಮಣಿ ರೂಪ್ಯ (ಮಣಿರೂಪ್ಯಕ), ದಾಸರೂಪ್ಯ ಎಂಬ ರೂಪ್ಯೋತ್ತರ ಪದ ಗ್ರಂಥ ನಾಮಗಳು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ (ವಾಹಿಕ = ಈಗಿನ ಪಂಚಾಬ್) ಇದ್ದವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ.

ಈಗ "ರೂಪ್ಯ" ಎಂದರೇನು? "ರೂಪ"(ಕ) ಎಂದರೆ ಸುಂದರವಾದದ್ದು, ಓಂಕ ಹೊಡೆದದ್ದು (ನಾಣ್ಯ) (ಪಾಣಿನಿ ೫,೨,೧೨೦); ಮುಂಚೆ ಇಂಥವರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು (ಷಷ್ಣ್ಯರೂಪ್ಯ ಚ - ಪಾಣಿನಿ, ೫,೩,೫೪ - ಉದಾ - ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಭೂತ ಪೂರ್ವೋಗ್ರಾಂ ಕೃಷ್ಣರೂಪ್ಯಃ - ಮುಂಚೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹೋರಿ ಕೃಷ್ಣರೂಪ್ಯ); ಇಂಥವನಿಂದ ಬಂದದ್ದು (ಹೇತು ಮನುಷ್ಯೋಽನ್ತರಸ್ಯಾಂ ರೂಪ್ಯಃ - ಪಾಣಿನಿ, ೪,೩,೮೧ - [ದೇವದತ್ತಾದಾಗತಂ] ದೇವದತ್ತ ರೂಪ್ಯಂ - ದೇವದತ್ತನಿಂದ ಬಂದದ್ದು ದೇವದತ್ತರೂಪ್ಯ) ಇದಲ್ಲದೆ ಪಾಣಿನಿ, ೪,೨,೧೦೯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ (ಸಿದ್ಧಾಂತ ಕೌಮುದಿ) "ಶಿವರೂಪ್ಯ"ದ ಮಾತೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೋನಿಯರ್ ವಿಲೀಯಮ್ ಶಿವರೂಪ್ಯ ಎಂಬುದೂ ಬಂದು ಗ್ರಂಥವಿರಚೇಂದು ತನ್ನ ನಿಘಂಟನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಬಹುಶಃ ಭಾಷ್ಯಕಾರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಯಾವತ್ತದಲ್ಲಿ - ಈಗಿನ ಪಂಜಾಬ್ ಸಹಿತ - ರೂಪ್ಯ ಎಂದು ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ಹೆಸರುಗಳು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಇದ್ದವು. ಅವು ಆದಿವಾಸಿ (ಉದಾ-ಚಣಾರ)ಗಳಿಗೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ದ್ಯುವತ್ತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮೀರೆ "ಶಿವ ರೂಪ್ಯ" ಎಂದರೆ ಶಿವನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಗ್ರಾಮ ಅಥವಾ ಶಿವಪಳ್ಳಿ - ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಉತ್ತರದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಹೆಸರು. ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೇ ಏನು, ದೇಶಗಳನ್ನೇ ದೇವರಿಗೆ ಸೇರಿದವುಗಳೆಂದು ಹೇಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ತಿರುವಾಂಕೂರಿನ ರಾಜರು ತಮ್ಮದು ಅನಂತಪದ್ಮನಾಭ ದೇವರ ರಾಜ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು "ಪದ್ಮನಾಭದಾಸ" ರಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣ ಕೂಡಾ ವಿಶ್ವನಾಥನದೆಂದೇ ಗೃಹೀತವಾಗಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸರ್ವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರದ ಮೇಲೆ ಹರಿಶ್ವಂದ್ರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದು. ಶಿವಳ್ಳಿಗೆ ವಾರಾಣಸಿಯಷ್ಟೇ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವಿತ್ತೆಂದು ಉದ್ಯಾವರದ ಶಂಖುಕಲ್ಲು ದೇವಸ್ಥಾನದ (South Indian Inscriptions, VII, 284) ಇತ್ಯಾದಿ ಶಾಸನಗಳ ಶಾಪಭಾಗದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ "ಶಿವ ರೂಪ್ಯ" ವೆಂಬ ಹೆಸರೊಂದು ಶಿವಳ್ಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದು, ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ರೂಪ್ಯಶಭ್ವದ ಈ ಅಥವ ಮರವೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ರೂಪ್ಯದ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಒಂದು ಕಥೆ ಬೇಕಾಯಿತು. ರೂಪ್ಯ = ರಜತ = ಬೆಳ್ಳಿ = ಬೊಳ್ಳಿ ಎಂಬುದರಿಂದ ಹುಲುಸು ಮೆದುಳುಗಳು ಕಥೆ ಕಟ್ಟಿದವು. ಹೀಗೆ "ಶಿವಬೆಳ್ಳಿ" ಕೃತಕ, ಆದರೆ "ಶಿವರೂಪ್ಯ" ವಾಸ್ತವಿಕ ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಇದು ವಿಚಾರಯೋಗ್ಯವಾದ ಒಂದು ಪೂರ್ವ ಪಕ್ಷ.

೨೦. 'ಶಾವಂದ'ರಿಂದ ಬಿಕಣ್ಣಚೋತ್ತೊ ರವರೆಗೆ

ಕನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ನೇರ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಳಕೆ ಹೇವಲ ಮೂರು ದಶಕಗಳದ್ದೆಂಬುದನ್ನು (ಹೈದರಾ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್, ೧೭೪೦-೬೦) ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ತುಳು ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆತುಕೊಂಡಿರುವ ಅರಬ್ಬಿ ಮತ್ತು ಪರೀಯನ್ ಶಬ್ದಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಿಂದ ದೂಡ್‍ಡ ಪ್ರವಾಣಾದಲ್ಲಿ, ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋದ ದುಡಿಮೆಗಾರರಿಂದ ಆಮಾದ ಶಬ್ದಗಳಿರಬಹುದಾದರೂ ನ್ಯಾಯಾನ, ಆಡಳಿತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಿತ್ಯಚೀವನಕ್ಕೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ನೂರಾರು ಪದಗಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇಳೆ ಸಹಸ್ರ ಪತ್ತೆಯಾಗದಂತೆ ಹೇಗೆ ನುಸುಳಿದವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೊರಗಿನ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಡನೆ ಸುದೀರ್ಘ ವ್ಯಾಘಾರ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಕಾರಣವೆನ್ನಬೇಕಷ್ಟೇ.

ಕೆಲ ದಿನ ಹಿಂದೆ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರನ್ನು ಶಾವಂದರು ಎಂದು ಸಂಚೋಧಿಸುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಶಾವಂದ (= ಒಡೆಯ) ಎಂಬ ಪರೀಯನ್ ಶಬ್ದದ ಈ ಅವಶಾರ ಬಹುಕಾಲ ವಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕ್ಷೇತ್ರಾಗಿ ತಾನೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಧರ್ಮಸ್ಥಾನದ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಈ ಉಪಾಧಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ! ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅರ್ಥಕೊಡುವ ಉಳ್ಳಾಯ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಡೆಯ ಎಂಬ ಪದಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ಭಯಭಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಸಂಚೋಧಿಸಲು ಆ ಪದಗಳ ಭಾರ ಸಾಲದೆಂದು ಹೊರಗಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಶಬ್ದವೊಂದನ್ನು ತುಳುನಾಡಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಒಜ್ಞಾರದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಪದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತೂಗುಹಾಕಿದ ಹಲಗೆಯಲ್ಲಿ "ಮಹತೋಭಾರ ಶ್ರೀಮದ.... ದೇವರ ಸೇವಾ ಕಾಣಿಕೆ ವಿವರ" ಎಂಬ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಈ ಮಹಾದೇವ ಮಹತೋಭಾರ (ಭಾರೀ ತೊಕ?) ಹೇಗಾದ ಎಂದು ತಲೆಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು.

ಕೆಲವರು ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾತುಭಾರ ಎಂದೂ ಉಚ್ಛರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಪಂಡಿತರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಮುಖ್ಯಸೆಬಲ್ಲ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಬಲ್ಲ ರೆಂದು ನ್ನಂತೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಬಾಯಿ ಮುಖ್ಯದರೆ ತಲೆ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಲ್ಲ. ಸಾಕಷ್ಟು ತಡಕಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಮಾತಬರ್‌ ಎಂಬ ಉದ್ದ್ವರ್ಗ ಪದದ (ಮೂಲ ಅರಬ್ಬಿ - ಮುಳತಬರ್) ರೂಪಾಂತರವೆಂದು ಉಹಿಸುವಷ್ಟು ಆಧಾರ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಆ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಗೌರವಾರ್ಥ, ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಥ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಧರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳ ಮೇಲೆ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಭಾವದ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ನಮ್ಮ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ತೇಸರರು (ಕೆಲವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಅದು ಮುಕ್ತೇಶ್ವರ ಎಂದು ಸಂಸ್ಕೃತೀಕೃತವಾಗಿದೆ) ಇದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ತಸ್ತೀಕು ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮರಗಳ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಅಂಚಾರಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅರಬ್ಬಿ ಮೂಲದ ಮುಖ್ಯಾರ್‌ (= ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರತಿನಿಧಿ) ತಸದ್ದುಕ್‌ (=ದತ್ತ, ಅರ್ಜನೆ, ಧರ್ಮ) ಮತ್ತು ಅಮ್ಮಾರ್‌ (= ಒಂಟೆ ಅಧ್ಯವಾ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಇರ್ಕುವ ಮಂಟಪ) ಎಂಬ ಪದಗಳು. ನಾವು ಚೆಕ್ಕುವರಿದ್ದಾಗ ಮರಗಳ ಆನೆಗಳ ಮಾವುತರಾಗಿದ್ದವರು ಬಹುಶಃ ಮಲಯಾಳಿಗಳು. ಆದರೂ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ವರಿಸಿದ್ದು ಅರಬ್ಬಿ ಅಂಬಾರಿ!

ಕ್ಯಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಉಪಕರಣಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಂಥದೇ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಬಾಹ್ಯ ಪದ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಹೊಲಿಯುವವರಿಗೆ ಸಿಂಪಿ ಎನ್ನುವವರು ಕಡಿಮೆ. ದಚ್ಚೆ(ಫಾರಸಿ) ಎನ್ನುವವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅವನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಯಂತ್ರಕ್ಕೂ ಕೆಲವರು ಅದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಯಾ ಹೊಲಿಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅವನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಬೆರಳುಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಅಂಗುಷ್ಠಾನ್‌ ಕೂಡ ಫಾರಸಿ ಪದವೇ (ಅಂಗುಷ್ಠಾನ್). ಅವನು ಹೊಲಿಯುವ ಜುಬ್ಬಾ ಅರಬ್ಬಿ ಮೂಲದ್ದು. ನಿಮ್ಮ ಆಚಾರಿ ಬಂಗಾರದ ಶುದ್ಧಿಕರಣಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ತೇಜಪ್ಪಿನ ಎಣ್ಣೆ ಫಾರಸಿ ತೇಜಾಚ್‌ (ತೇಜ್+ ಆಚ್ = ತೀಕ್ಷ್ಣ + ದ್ರವ). ನೀವು ಅಧ್ಯವಾ ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತುವ ರುಮಾಲು ಫಾರಸಿ ರುಮಾಲ್‌. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಆದರ ಅರ್ಥ ಕರವಸ್ತುವೆಂದಲ್ಲದೆ ಮುಂಡಾಸೆಂದಲ್ಲ. ಆದು ಹೋಗಲಿ, ನೀವು ಮಣ್ಣನಿಂದ ಮನೆ ಕಟ್ಟುಪುದಾದರೆ ಕಲ್ಲಿನ ಕುಂದಗಳನ್ನು ಆಧಾರಕ್ಕೆಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರಲ್ಲ, ಅದು ಕೂಡ ಫಾರಸಿಪದವೆಂಬ ಸಂಶಯ ನನಗಿದೆ. ಫಾರಸಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂದ, ಎಂದರೆ ದಪ್ಪನಾದ ಮರದ ಕಂಬ ಎಂದರ್ಥ. ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವಂಧದ ತಮ್ಮ ನೆಂದು ಕೆಲ ಉದ್ದ್ವರ್ಗ ಹೋಶಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವಿದ್ಯಾದ್ವೀಪಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡೀಲು(ಅರಬ್ಬಿ) ಕೇಳುವವರು ಯಾರು? ಇದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ ಲ್ಯಾಂಟನ್‌ನಿಂದ ಉದ್ದ್ವರ್ಗವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಲಾಲ್‌ಟೀನ್‌ ಆದ ಲಾಟಾನ್‌ ಎಂಬ ಹೆಸ್ಟರೇ'ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ನಾವು ಚೆಕ್ಕುವರಿದ್ದಾಗ ಲಾಟಾನಿನ ಬದಲು

ಚೋಕಾಕಾರದ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಜು ಹೊದಿಸಿದ ಒಂದು ದೀಪ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಘಾನಾಸ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಡುಪಿ ಕೃಷ್ಣನ ನಾನಾ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೃತಕ ಅಂಗಾಂಗಳನ್ನು ದಾಮಾಸ್ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರಂತೆ. ಈ ದಾಮಾಸ್ ಮತ್ತೇನೂ ಆಗಿರದೆ ಆ ರೇಶ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಯ ತಯಾರಿಗೆ ಹೆಸರಾಂತ ದಮಸ್ಕ್ ಎಂಬ ಆರಬ ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಸರೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಘಾಸಿಸ್ ಘಾನಾಸ್ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. ನೀವು ಸುಗಂಧದ ಹೊಗೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಲೋಭಾನ ಎಂಬುದು ಲೋಭದ ಸಂಬಂಧಿಕನಲ್ಲ. ಅದರ ಮೂಲ ಅರಬ್ಬಿ ಲೋಭಾನ್ ಎಂದೂ ನೀವು ಉರಿಸುವ ಉದಿನ ಕಡ್ಡಿಯ ಉದಿಗೂ ಉದುವುದಕ್ಕೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಉದ್ದಾ (= ಅಗರು) ಎಂಬ ಅರಬ್ಬಿ ಪದವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರೆ ಮಡಿವಂತರಾದ ನಿಮಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ದೇವರ ಮುಂದೆ ಉರಿಸಲು ಮನಸ್ಸು ಹಿಂಜರಿದ್ದೀತು. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪೂರ್ವ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಬಹುಶಾಲ ವಿಲಾಸ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಗಾಜು ಮತ್ತು ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಅರಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ನನೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಉಮ್ಮೀದ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಘಾರಸಿಯಲ್ಲಿ ಆಶೆ, ಆಶಾವಾದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಥವಾಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಉಮ್ಮೀದ್‌ವಾರ್ ಎಂದರೆ (ಆರಿಸಿ ಬರುವೆನೆಂಬ) ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ್ ಹುರಿಯಾಳು. ಈ ಉಮ್ಮೀದ್ ಶಬ್ದ ತುಸು ಅಥಾಂತರ ಹೊಂದಿ ಉತ್ಪಾಹ ಎಂಬಧ್ರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮು ಉಮ್ಮೇದು ಆಗಿದೆ. ತಮಾಶಾ ಪದ ಕೂಡ (ಅರಬ್ಬಿ - ತಮಾಶೆ) ಮನೋರಂಜನೆಯ ದೃಶ್ಯ ಎಂಬಧ್ರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವಿಕೆ ಎಂಬಧ್ರವನ್ನು ತುಳು ಕನ್ನಡಗಳಲ್ಲಿ ತಡೆದಿದೆ. ನಮೂನೆ (ಘಾರಸಿ - ನಮೂನಃ) ಎಂಬುದು ಸ್ವಾಂಪಲ್, ಅಚ್ಚು ಮಾದರಿ ಎಂಬಧ್ರದಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, "ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ನಮೂನೆ ಆಗುತ್ತದೆ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯನೀಯ (ಒಳ್ಳೇ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟಿ) ಅನುಭವ ಎಂದೂ ತುಳು - ಕನ್ನಡಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ರೀತಿ ಎಂಬಧ್ರವೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಕಲಿ (ಅರಬ್ಬಿ = ಅನುಕರಣೆ, ಕಾಪಿ) ಕುಚೋದ್ಯ, ಎಂಬ ಅಥವಾಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದೆ. ನಕಲು ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಅನುಕರಣೆ, ಅನುಕರಣೆ ಎಂದರೆ ಅಣಾಕಿಸುವುದು, ಅಣಾಕಿಸುವುದೆಂದರೆ ಕುಚೋದ್ಯ ಹೀಗೆ ಅಥಾಂತರ ತರ್ಕ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಭಾಷೆಯ ಮೇರುಗನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾಂಶ ಪದಗಳಿಗೆ ನಾವು ಮತ್ತಾವ ಪರಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನಮ್ಮ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಯಣಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ. "ನಿನಗೆ ಅಕಲ್ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ" ಎಂದು ಅರಬ್ಬೀ ಪದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಾಗ ಬುದ್ಧಿ ಇದೆಯೋ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿ

ತುಂಬುತ್ತೇವೆ. "ಮೈಮೇಲೆ ಖಿಬರ್ (ಅರಬ್ಬಿ) ಇಲ್ಲ" ಎನ್ನುವಾಗ ಏಚ್‌ರಿಕೆ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅದರ ಅಭಿಧಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನನ್ನೊೇ ಸೇರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕಾರಬಾರ್ (ಫಾರಸಿ - ವ್ಯವಹಾರ), ಹಿಕಮತ್ (ಅರಬ್ಬಿ-ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಚಾತುರ್ಯ, ಯುಕ್ತಿ), ದೌಲತ್ (ಅರಬ್ಬಿ - ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ), ದರಬಾರ್ (ಬಿಲಗ್) ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ಅದೇ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

"ಅವನಿಗೆ ರೂಪು ರೂಪು ಹೇಳಿದೆ, ಕೇಳಲಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುವುದು ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸುವ ಮಾತ್ರ. ಅದು ರೂಪಕ್ಕೆ ಏನೋ ಸಂಬಂಧವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆ ಆಗಬಹುದು. ಆದರದು ರೂ-ಬ-ರೂ ಎಂಬ ಫಾರಸಿ ಶಬ್ದ. ಆದರಭ್ರ ಎದುರಾ - ಎದುರು ಎಂದು. ಸಲೀಸಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರದು ಆಭಾಸ ಮಾತ್ರ. ಸಲ್ಲುವಿಕೆಗೂ ಸಲೀಸಾಗೂ ಧ್ವನಿಸಾಮೃವಿದ್ದರೂ ಸಲೀಸ್ ಅರಬ್ಬೀ ಶಬ್ದ. ಆದರ ಅಭ್ರ ಸಹಜ, ಸುಗಮ ಎಂದು. ವಶೀಲಿ ಎಂಬುದು ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕರಾವಳಿಗೆ ಈಚೆಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದ ಶಬ್ದ. (ಹಾಗೆಯೇ ವಶೀಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೂಡ) ವಶೀಲಿ ವಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ, ಅದು ವಸೀಲ (= ಸಂಬಂಧ, ಆಶ್ರಯ) ಎಂಬ ಅರಬ್ಬಿ ಪದವೇ.

ಒಳ್ಳೇ ಅಭ್ರದಿಂದ ಕೆಟ್ಟು ಅಭ್ರಕ್ಕೆ ಜಾರಿದ ಪದಗಳೂ ಇವೆ. ಕದೀಮು ಎಂದರೆ ಅರಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಹಳಬಿ, ಹಿರಿಯ ಎಂದಭ್ರ. (ಕದೀಮ - ದಿವಾನ ಎಂಬೊಂದು ಅಡ್ಡ ಹೆಸರೇ ಇದೆ : ಅದರ ಅಭ್ರ ಹಿರಿಯ ದಿವಾನ ಎಂದು). ಆದರೆ ಕನ್ನಡ - ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಅದೀಗ ಪಳಗಿದ ಫಟಿಂಗ, ಹಳೇ ಅಪರಾಧಿ ಎಂಬಭ್ರ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕಿತಾಪತಿ ತುಂಬ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಪದ. ಸಲ್ಲುದ ಕಾರಬಾರ, ಉಪಟಳ ಎಂಬಭ್ರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪತಿ ಇದ್ದರೂ ಅದು ಕನ್ನಡವೂ ಅಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತವೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರ ಮೂಲ ಅರಬ್ಬಿಯಲ್ಲೇ ಸ್ನೇ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಿತಾಬ್, ಖಿತಾಬ್ ಎಂಬೆರಡು ಪದಗಳು ಇವೆ. ಕಿತಾಬ್ ಅಂದರೆ ಪುಸ್ತಕ, ಗ್ರಂಥ, ಕಿತಾಬತ್ ಅಂದರೆ ಪತ್ರ, ವ್ಯವಹಾರ. ಖಿತಾಬ್ ಅಂದರೆ ಬಿರುದು. ಕಿತಾಪತಿ ಎಂದರೆ ತಳ್ಳಿ ಅಚ್ಚಿಗಳಂಧ ಸಲ್ಲುದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿ ಕಿಡಿಗೇಡಿತನ ಮಾಡುವವನೆಂದೋ? ಅಭವಾ ತನ್ನ ಬಿರುದು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವವನೆಂದೋ? ಒಮ್ಮೆಂದು ಮೊದಲನೆಯದೇ ಇರಬೇಕು. ತೈನಾತಿ ಎಂದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೇಮಕ ಹೊಂದಿದವ ಎಂದು ಅರಬ್ಬಿ ಅಭ್ರವಾದರೆ ಕರಾವಳಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಸಾರಧಿ, ಸಹಾಯಕ ಎಂಬಭ್ರವೀಯುವುದು ಆ ಶಬ್ದದ ದುರದೃಷ್ಟೆ.

ದಾಲಚಿನ್ನಿ ನಮಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ನಮ್ಮ ನೆರೆ ದೇಶವಾದ ಸಿಂಹಳ(ಶ್ರೀಲಂಕಾ)ದಿಂದ. ಆದರೆ ಅದರ ಹೆಸರು (ದಾರಚಿನಿ) ಫಾರಸಿ. ಅಂತಹೀ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವೈರಣ್ಯ ರೋಗಗಳನ್ನು

ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ದಾಮು (ಇನಾಹ್ಯಲೇಶನ್) ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ತಂದವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು. ಆದರೆ ಶಬ್ದ ಘಾರಸಿ (ದಾಗ್=ಕಲೆ, ಕಲಂಗ, ಸುಟ್ಟು ಗಾಯದ ಚಿನ್ನೆ).

ಬೈಗಳ ಪದಗಳಿಗೆ ಉದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ (ಅಥವಾ ಪೂಲೀಸ್-ಪಿರಿಯ!) ಆಕರ. ಅಂಥಾ ಪದಗಳು ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದವುಗಳೇ. ಒಂದು ಸಂದಿಗ್ಧ ಪದವನ್ನಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಿಕ್ಷಣೆಚೋತ್ತೊ ಎಂಬ ಮಾತೊಂದು ತುಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅವುವಸ್ಥಿತ ಚಿತ್ರ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿ ಎಂಬರ್ಥ ಅದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಾತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಶಬ್ದ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಬಿಕ್ಷಣೆ ಎಂಬುದು ತುಳುವಿನ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಚೆಲ್ಲಿದ್ದು, ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ಹಚ್ಚಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೂ ಅದು ಬಿಕ್ಷತೋಡ್ ಇರಬಹುದೇ? ಬಿಕ್ಷ ಎಂದರೆ ಅರಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಾತ್ತ್ವ ಎಂದರ್ಥ. ಬಿಕ್ಷತೋಡ್ ಅಂದರೆ ಕನ್ನಾತ್ತ್ವದ ಅಪಹಾರ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಕೆಟ್ಟಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬಲವಂತದಿಂದ ಹುದುಗಿಯರನ್ನು ಕೆಡಿಸುವವ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ ಅದು ಬೈಗಳ ಪದವಾಗಿರಲಾಬಹುದು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಅರ್ಥ ಮರೆತಿರಬೇಕು.

(ಕ್ರಿ) ನೆನ್ನಾಗಳು

೨೧. ನನ್ನ ಪತಿ ಘಾವೆ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಆಚಾರ್ಯ

ಕ್ರ.ಶ. ಇಂಡಿಯಾ ಮೇ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸ 'ಇವರು' ನನ್ನ ಸೋದರಮಾವ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಮತ್ತು ಇತರ ಮೂವರ ಸಂಗಡ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆ ಏನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಪೂಲ್ಪೂ ಅಣೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ; ಮುಖ ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ತೊಳೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಮಾವ ಕರೆತಂದು ಅವರ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಕೆಲ ನಿಮಿಷ, ಅಷ್ಟೇ. ಬಂದವರು ಎದ್ದರು, ಹೊರಟರು. ಆಮೇಲೆ ಒಟ್ಟಿದರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ವಾರ ಕಳೆಯುವದರೊಳಗೆ ಮದುವೆ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಮದುವೆ ಕುದುರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮಾವ ನೂರಲ್ಲಿ ದಿದ್ದರೂ ಹತ್ತಾರು ಸುಳ್ಳಂಗಳನ್ನು ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆಂದು ಅನಂತರ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂತು. ನನಗೆ ಸಂಸ್ಥೃತ ಮತ್ತು ಹಿಂದೀ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಅವರಿಗೂ (ನಾನು ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿ ದಾಟಿರಲಿಲ್ಲ) ಇವರಿಗೆ ಸುಮಾರು ಆಸ್ತಿ ಇದೆಯೆಂದು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೂ (ಇದ್ದರ್ದು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮನೆ ಮಾತ್ರ) ಹೇಳಿದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಸುಳ್ಳಂಗಳು.

ಅಂತೂ ಹದಿನ್ಯೆದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಇವರ ಮನಗೆ ಬಂದೆ. ಸುಳ್ಳಂಗಳಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಗದ್ದಲ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಮನೆತನದ ಉಭಯಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತ ಮೊದಲನೆಯ ಮುದುಗನಾದ ಇವರು ಏನೂ ವರದಕ್ಕಿಣಿ ಕೇಳಿದೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಇವರ ತಾಯಿಗೆ ಅಷ್ಟೂಗಿ ಹಿಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ವರದಕ್ಕಿಣಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದ ಇತರರು ಕೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವಳಿಗೆ ಯಾಕೆ ಒಪ್ಪಬೇಕಿತ್ತು ಎಂಬ ಆತಂಕ ಅವರದು. ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಗನ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅತ್ಯೇಯವರು ಹೊನೆಗೂ ಇವರನ್ನಾಗಲಿ ನನ್ನನ್ನಾಗಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಕ್ಷಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇವರಿಲ್ಲದಾಗ ನವಿರಾದ ಕಟಕಿ ಮಾತುಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಪರರ ಮುಂದೆ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಎಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಳಿದೆ.

ಇವರು ಇಲ್ಲದಾಗ ಅಂದೆನಲ್ಲ. ಇವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ದ್ವಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ! ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳೋ ಎಂಟೋ ಗಂಟೆಗೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ತಾಸು ಉಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊರಟವರು ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ರಾತ್ರಿ, ಹನ್ನೊಂದೋ ಹನ್ನೆರಡೋ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಅಕ್ಷಂದಿರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಲ್ಲ ಒಬ್ಬರು, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಹೊತ್ತು ಹೋಗುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸ ಧಾರಾಳ ಇರುತ್ತತ್ತು. ಗಂಡಂದಿರಿಂದ ಒಹಳ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ನನಗೆ ಅಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಯೋಚನೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯ ಈಗ ನಲವತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಇವರ ಕುಟುಂಬದೊಡನೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವಂತ ಸಂಸಾರವಾಗಿ ನಾವು ಬಾಳಿದ್ದೇವೆ. ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದೇವೆ; ಒಂದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸುಖದುಃಖದ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಿಂದಿದ್ದೇವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯ ಬಡತನದ ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನವೆದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಬದುಕು ಒಟ್ಟೆನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನಲ್ಲೇ ಸಾಗಿದೆ. ಬಹು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಜಗಳವಾಡಿರಬಹುದಷ್ಟೆ. ನಿಜವಾಗಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಗಳವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಎಂದು ನೇರಹೋರೆಯವರು ಸೋಚಿಗದಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದ್ಲ ಉಂಟು. ಇವರಲ್ಲಿ ರಸಿಕತೆಗೆ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿನೋದದ ಚಟ್ಟಾಕಿಗಳು ಹಾರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವರೊಡನೆ ಬಾಳುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿತ್ತೊಂದು ಹೇಳಲಾರೆ. ಮನೆಯ ಕಡೆ ಇವರ ಗಮನ ಕಡಿಮೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಹೊರಗೇ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೆಂಬುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೂ ಒಟ್ಟೆನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ತಲೆ ಓಡುವುದು ಅಷ್ಟಕಷ್ಟ. ಇವರ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೂತೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ಓದಿನಲ್ಲಿ, ಚರ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಮನೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಿಸಿ ಪೂರ್ಯಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಂಟುವುದೇ ಜಾಸ್ತಿ. ನಾನೂ ವಿದ್ಯಾವಂತಳಾಗಿದ್ದರೆ ಹೇಗಿರಬಹುದಿತ್ತು ಎಂದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸುಖ ಸಂತೋಷ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದಿತ್ತೋ ಕಲಹಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದಿತ್ತೋ ಹೇಳಲಾರೆ. ಈ ಉಹಾಪೋಹಗಳಿಂದ ಆಗುವುದು ಏನು? ಆ ಗೊಡವೆ ಬಿಟ್ಟು ಇವರೊಡನೆ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಕೆಲ ವಿಚಿತ್ರ ಸನ್ನವೇಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ, ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸುಖ ನಿಮಿಷಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿ.

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಾದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇವರು ಮನೆಯೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಇವರ ಆಫೀಸು ಇವರಿಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟಿತು. ಕಂಪನಿ ದಿವಾಲಿಯೆದ್ದು ಆದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಪಣೆಯಾಡಿ ಉರು ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣರೆಯಾದರು. ಬಂದ ಗಂಡಾಂತರದ ಪೂರ್ವ

ಅಧ್ಯ ನನಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಹಣವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದ್ದ ಇವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವೋದಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಕಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಹೇಗೆ ಹೇಗೋಂ ಕಳೆದು ಇವರು ಕಡೆಗೆ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಒಂದು ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಲಾರ್ಕ್ ಆಗಲು ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಕೆಲ ಕಾಲಾನಂತರ ಇವರ ತಾಯಿ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಮಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದದ್ದು ರಿಂದ ನಾನು ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಯಿತು.

ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆದಿತ್ತು. ಆಗ ಮಹಾಯಿದ್ದದ ಸುದ್ದಿಗಳು ಬರತೊಡಗಿದವು. ಮದ್ರಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಂಬು ಬೀಳುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಗಾಳಿವರ್ತಮಾನಗಳು ನನಗೂ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರಿಗೂ ಗಾಬರಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದವು, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹೋಟೆಲ್ ವೃವಿಸಾಯ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಆವರು ಇವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದ್ಯುತ್ಯ ಒಂತು. ಇವರು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇವರ ವರ್ತಮಾನಗಳಾಗಿ ನಾನು ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಳೇ ಕಾಯಬೇಕು. (ಇವರು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದಾರೇ ಹೊರತು ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆಯಲಾರರು ಎಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ಸತ್ಯ.) ಎಂದಾದರೂ ಬರೆದರೆ ಏನೇನೋ ಉದ್ದುದ್ದ ಬರೆದು ನನಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಗದ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲೆಂದು ದೂರಿ ಬರೆದರೆ ಒಂದು ಸಲ,

"ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದ ರಿಂದಲೇ ಬರೆದಿಲ್ಲ^{೧೨೨}
ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಲದಾ?"

ಎಂದೂಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನೇ ಬರೆದು ಕಳೆಸಿದ್ದರು.

ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಇವರು ಒಂದದ್ದು ರಿಂದ ಆ ಚಿಂತೆ ದೂರವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಕೆಲ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ "ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾಟಕ"ದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರು. ಗಳಿಗಿರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಉರಿಂದ ಕರೆತಂದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಇವರೊಡನೆ ದೂರ ಪ್ರಯಾಣವೆಂದರೆ ಅದೇ ಮೊದಲ ಸಲ - ಗಳಿಗಿರಲ್ಲಿ. ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ಇವರ ಸಂಗಡ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ನನಗೆ ಭಯ. ಈ ಮೊದಲ ಪ್ರಯಾಣದ ಕಥೆ ಕೇಳಿ. ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಹರಕ್ಕೆ ಒಂದೆವು. ಸಂಜಯಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ರೈಲು. ಸುಖಿವಾಗಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಇಂಟರ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ಟಿಕೆಟ್ ತೆಗೆದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕರ್ಜಗಿಯ ಹತ್ತಿರ ಎಲ್ಲೋ ಇಳಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ವ್ಯಧಿ ದಂಪತ್ತಿಗಳು ಇವರಿಗೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದರು. ಆವರಿಗೆ ಇದು ಹೊಸ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣವಂತೆ. ಇವರು ಕೈಯಿಂದ

ಹಣ ಸೇರಿಸಿ ಅವರಿಗೂ ಇಂಟರ್ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಂಡರು. ರೈಲು ಬಂತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷಾಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಳ್ಳು, ಹಾಕುವಷ್ಟು ಸ್ಥಳ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಿಲಿಟರಿಯವರು ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದರು. ಓಡಾಡಿ ಗಂಡಸರ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಕಣಾದೆ ಹಂಗಸರ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿದರು. ಈ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಟಿಕೆಟುಗಳು ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೊಂದು ಬಿದ್ದುಹೋದವು. ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸದನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಇಲ್ಲ. ಇವರು ಹಾಗೇ ರೈಲು ಏರಿದರು. ರೈಲು ಹೊರಟು ಕೆಲ ಸೆಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಧೋಪ್ಪನೆ ಕೆಳಗೆ ಜಿಗಿದರು! ನನಗೆ ಜೀವ ಹಾರಿದಂತಾಯಿತು. ರೈಲಿನ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚುಗುತ್ತಿದೆ. ಇವರು ಯಾಕೆ ಹಾರಿದರು? ಹೇಗೆ ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ? ನಮ್ಮ ಗತಿ ಏನು? ಮಕ್ಕಳು ಬೇರೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಏನು ಗತಿ ಬಂತಪ್ಪಾ! ನನಗೆ ಧಾರವಾಡವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಹುಬ್ಬಳಿಯೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ....

ಅದರೆ ಮುಂದೆ ರಾಣೇಬೆನ್ನೂ ರಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಇವರು ನಮ್ಮ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾದರು. "ಹೆದರಿದೆಯಾ?" ಎಂದರು. ಹೆದರಿದ್ದೇನೇ! " ರೈಲು ಹೊರಟ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಟಿಕೆಟ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಕಂಡೆ. ಹೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಜಿಗಿದೆ, " ಎಂದರು. "ಒಡುವ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಹಾರುವುದೆ?" ಎಂದರೆ, " ಈ ಅದೇನು ಮಹಾ! ಮದ್ದಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಟ್ರಾಮುಗಳಿಂದ ಹಾರಲಿಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ," ಎಂದರು. "ಟಿಕೆಟ್ ಸಿಕ್ಕಿತೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ನೋಡಿದ್ದ ಕ್ಷೂ ಹಾರಿದ್ದ ಕ್ಷೂ ನಡುವೆ ರೈಲು ಸುಮಾರು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಟಿಕೆಟ್ ಆಸೆ ಬಿಟ್ಟು ರೈಲಿನ ಹಿಂದೆ ಒಡತೊಡಗಿದರು. ಫ್ರೆಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾವನೋ ಮಿಲಿಟರಿ ಆಫೀಸರ್ ಇವರ ಕೈಹಿಡಿದು ಮೇಲೆಳೆದು ತನ್ನ ಕಂಪಾಟ್‌ಮೆಂಟನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇದು, ಮುಂದಿನ ಸ್ವೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಡಬ್ಬಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದೆ. " ಅವನು ಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಿ?" ಎಂದರೆ "ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಣ್ಣನಿಗೆ ತಂತಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು!" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೂ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಳ್ಪ ದಂಡ ಸಹಿತ ಟಿಕೆಟ್ ಹಣ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದವು.

ಪ್ರತಿಸು ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೊಂದರೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದ ರೈಲಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಟಾಂಗಾದವನನ್ನು ಮನಗೆ ಬರಹೇಳಿದ್ದರು. ಹೇಳಿದ್ದ ಕ್ಷಿಂತ ಅವನು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ತಡಮಾಡಿದನೆಂದು ಸಹನೆಗಟ್ಟು ಬೇರೆ ಟಾಂಗಾ ತಂದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಟಾಂಗಾದವನು ತಾರ್ಕಣೆಯಾಗಿ ಜಗತ್ತ ಹೂಡಿದ. " ನೀನು ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದ ಟೈಮಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ?" ಎಂದು ಇವರು. "ರೈಲಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಟೈಮಿದೆ. ಅದರೊಳಗೆ ನಾನು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ," ಎಂದ ಅವನು. "ಟೈಮು ಅಂದರೆ ಟೈಮು!" ಎಂದು ಇವರ ಹಟ. ಪಾಪ, ಅವನ ಹತ್ತಿರ ರಿಸ್ಟ್‌ವಾಟ್ ಇದೆಯೇ? ಅವನೂ ಬಿಡ; ಇವರೂ ಬಿಡರು. ಪ್ರೋಲಿಸ್ ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ

ಹೋಗುವಾ ಎಂದು ಇವರು. ನನಗೆ ಎರಡು ಸಂಕಟ. ಒಂದು, ಈ ಜಗತ್ತದಲ್ಲಿ ರೈಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಎಂದು; ಇನ್ನೊಂದು ಆ ದಾಂಡಿಗ ಇವರನ್ನು ಜಪ್ಪಿದರೆ ಎಂದು. ಅವನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಬಿಡಿ ಎಂದರೆ ಇವರು ಕೇಳುವವರೆ? ಅಂತೂ ದಮ್ಮಯ್ಯ ಹಾಕಿ ಅವನಿಗೆ ಎರಡಾಣ ಕೊಡಿಸಿ ರೈಲು ಹೊರಡುವ ಮುಂಚೆ ಬಂದು ಸೇರಿದೆವು. ಹಣದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಲ್ಲ, ತತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದು ರೇಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ತತ್ವಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿತ್ತು! ಯಾವಾಗಲೂ "ತತ್ವ"ಹ್ಯಾಗಿ ಬೇಡದ ಜಗತ್ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಬೀಡಿ ಸೇದಿದರೆ ಅದು ಕಾನೂನು ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಅವರ ಆಕ್ಷೇಪ. ಕಂಡಕ್ಕುರನೇ ಸುಮ್ಮನಿರುವಾಗ ನಿಮಗೆ ಯಾಕೆ ಅದರ ಚಿಂತೆ? ಅಂತ ನಾನು ವಾದಿಸಬೇಕು. ಹ್ಯಾ ನಿಂತಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಹ್ಯಾ ಜಂಪ್ ಮಾಡಿ ಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇವರ ತಡೆ! ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಿರುವಾಗ ಇವರಿಗೇಕೆ ಉಸಾಬರಿ? ಸ್ವಂತದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗಾಗಿಯೂ ಕಲಹ. ಒಂದು ಸಲ, ಬಸ್ಸಿಲ್ಲಿ ಟಿಕೇಟು ಕೊಳ್ಳಿದ್ದ ಪ್ರಯಾಣಿಕನ ವಿರುದ್ಧ ಕಂಡಕ್ಕುರನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವಾದಿಸಿದರು, ಅವನು ಟಿಕೇಟು ಕೊಂಡನಂತರ ಕಂಡಕ್ಕುರ್ ಅವನನ್ನು ಅವಾಚ್ಯವಾಗಿ ಬೇದದ್ದಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರಯಾಣಿಕನ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರು - ಅಂತೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಲ್ಲದವರಾದರು !

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಆದ ಅನುಭವದ ನಂತರ ಕೂಡ ಇವರಿಗೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಆಫೀಸಿನ ಗೀಳು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ಮನೆ ಪೂರ್ತಿ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಸಲ ನನಗೆ ಜ್ಞಾರ ಬಂದಿತ್ತು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಗಂಜಿ ತೋರಿಸಿ, ಮಗು ಬೀಡಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಬಾಗಿಲು ಚಿಲಕ ಹಾಕಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದವರು ತಮ್ಮ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಟವನ್ನೂ ನನ್ನ ಜ್ಞಾರವನ್ನೂ ಮರೆತೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಇಲ್ಲಹೋತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರು ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆ ನೋಡಿ, ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತರಾಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆಯೇ, ಇವರು ಮನಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡರು ಅನ್ನವುದು ಬೇರೆ.

ನನಗೆ ಅಂತಲ್ಲು. ಇವರ ತಾಯಿ ಅಂತ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಾಗಿನ ಮಾತು. ಅವರಿಗೆ ಲಿವರ್ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಆಗಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನೋವಿಂದ ಕೂಗುವ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ನೋಡಿ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗುವರು. ಆಗ 'ಕರ್ಮವೀರ' ದೀಪಾವಳಿ ಸಂಚಿಕೆಯ ಗಡಿಬಿಡಿ ಇವರಿಗೆ. ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಆರು ದಿನ ಮುಂಚೆ ಇವರು, "ಅಮ್ಮಾ, ಈವೊತ್ತು ಸಂಜೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುತ್ತೆ. ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ರಜಾ ಹಾಕಿ ನಿಮಗೆ ಭಾಗವತ ಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ," ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದರು. ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಮನಗೆ ಬಂದರು. ತಾಯಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂದ ಬಾಯಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಇವರು ಎರಡು ಚೆಮುಚೆ ಹಾಲು ಹಾಕಿದರು. ಅದು ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ

ಅವರ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು. ಭಾಗವತ ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಿತು. ಇವರದೇ ರಾಮಾಯಣ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಬೂದಿ ಮಾಡಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಭೀಕರ ಆಸ್ತ್ರಾ ಉಲ್ಪಣವಾಗಿ ಇವರು ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಬದುಕಿದರು! ಆಫೀಸನ್ನೇನು ಇವರೊಬ್ಬರೇ ಹೋತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಸುಮೃನೆ ಒದ್ದಾಟ. ಅದೆಂದಲ್ಲ, ಯಾವುದಾದರೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೋತ್ತರೇ ಅದನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಷ್ಟಪಡುವುದೊಂದು ಚಟು, ಅಷ್ಟೇ.

ಇವರಿಗೆ ಅಸ್ವಸ್ಥವಾದರೆ ಬಲು ಘೋರ. ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇ ಆಸ್ತ್ರಾ ಹೋರತು ಈಚೆಗಿನ ವರೆಗೆ ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಾಯಿಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತ್ರಾ ಉಲ್ಪಣೆಸಿದರೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಗಾವುದ ದೂರ ಕೇಳುವಂತೆ ನರಳಾಟ. ಸಾಯುವ ಮಾತು. ಬೆಳಗಾಯಿತೋ, ಕಾಫಿ ಗುಟಕರಿಸಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ಓಡಿದರೇ! "ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ನರಳೋದು ಕೇಳಿ ಏನಾಯಿತೋ ನೋಡಿ ಬನ್ನಿ ಅಂತ ನಮ್ಮ ವರನ್ನು ಕಳಿಸಲೇ ಅನಿಸಿತು; ಈಗ ಎದ್ದು ಹೋಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರಲ್ಲ!" ಎಂದು ನರೆಯವರು ಹೇಳಬೇಕು. ಕಡೆಗೊಂದು ಸಲ ನಾನು, ಅಷ್ಟು ನರಳಬೇಡಿ ನರೆಮನೆಯವರಿಗೆ ಸುಮೃನೆ ನಿದ್ದೆಗೇಡು" ಎಂದೆ. "ನರಳೋದಿಲ್ಲ ಇನ್ನು" ಎಂದರು. ಇದನ್ನು ನಾನು ಮರೆತಿದ್ದು. ಆ ವರ್ಷ ಎಂದಿಗಿಂತ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಉಬ್ಬಸ ಬಂತು. ತಿದಿಯ ಹಾಗೆ ಎದೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟಿತ್ತು. ಇವರು ಎಂದಿನಂತೆ ಹೂಗದೆ ತೆಪ್ಪಗೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅತಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಬವಳಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟೇ. ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಪೋನ್ನಾ ಹೋಗಿ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಬಂದರು. ಆಮೇಲೆ ಇವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ," ನರಳಬಾರದು ಅಂತ ಆಪೋತ್ತು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿಯಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕೆ ಸುಮೃನೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇ!" ಎಂದರು.

೧೨೪ ಅಕ್ಷೋಽಬರ್ ಇಗರಂದು ಇವರು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದವರು ಸಂಜೇ ಹೋತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಏನೋ ಕಳವಳ. ಐ-ಇಂಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಬಂದು, ಇವರನ್ನು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದರು. ಯಾರೇನೆಂದರೂ ಕೇಳಿದೆ ನಾನು ಕೂಡಲೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋರಟೆ. ಇವರಿಗೆ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ತವಾಂತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ರಕ್ತವಾಂತಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯ ಮೂಳೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಡಾಕ್ಟರರು ಬಹಳ ಹೋರಾಡಿದರು. ರಕ್ತ ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ವಾಂತಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಇವರು ತಂತಿ ಕೊಡಿಸಿ ಪರವಾರಲ್ಲಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆಸಿದರು. ಆಸೆ ಮುಗಿದಂತಾಗಿತ್ತು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ನನಗೆ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಪತಿಯ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದಿದ್ದ ಕೆಲ ವಿಶೇಷಗಳು ಪ್ರತೀತಿಗೆ ಬಂದದ್ದು. ವ್ಯವಹಾರ ಚಾತುರ್ಯ ಇಲ್ಲದ, ಯಾರನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಹಚ್ಚು ಜನ ಆತ್ಮೀಯರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸದ, ಮರಗುಳಿ ಸ್ವಭಾವದ, ಬಹಳ ನಿರ್ಲಿಪ್ತವೃತ್ತಿಯ

ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವರು. ಇಂಥವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ದಿನವೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಪರಿಚಿತರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಒಮ್ಮೆಗರು, ಲೇಖಕರು. "ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ"ರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಕೆಲವರು; "ಕಸ್ತೂರಿ" ಪ್ರಿಯರು ಕೆಲವರು.

ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬಹು ಬೇಗನೆ ಹಿರಿ-ಕೀರಿಯ ಡಾಕ್ಟರ್ ಇಂಟನಿಂಗ್‌ಲಿಗಲ್ಲ ಪ್ರಿಯರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಡಾಕ್ಟರರು ಇವರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದರೆ ಇವರೇ ಅವರ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು! ರಕ್ತ ಸೆಲೈನ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇವರ ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ನಾಡಿಗಳನ್ನು ಮುಡುಕಿ ಚುಚ್ಚುವಾಗ ಇನ್ನಾರಿಗೋ ಚುಚ್ಚುತ್ತಾರೆಂಬ ಹಾಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತು, ಇವರೇ ಅವರಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ಡಾಕ್ಟರಿ ಕಲಿಯುವವರ ಹಾಗೆ ಏನೇನೋ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತವಾಷೆ ವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಇವರ ಕೇಸು ಅಪರಾಪರಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಇವರ ನಡವಲಿಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರಬೇಕು. ಇವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೊಂದು ಹಟ ಹಂಟಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಸಲವಂತೂ ಇವರಿನ್ನು ಕೆಲ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆಂಬ ತೀಮಾರ್ಚನವಾದಾಗೆ, ಒಬ್ಬ ಎಂ. ಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ನನ್ನನ್ನು ತೆಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಬಿಟ್ಟಿಕ್ಕು.

ಇವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ, ಯಾವ ಕಾಳಜಿಯೂ ಇದ್ದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳನ್ನೇಲ್ಲ ಕರೆಸಿದರು. ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಜೀವಂತ ತಿರುಗಿ ಬರುವ ಆಸೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಂ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲ ಆಪರೇಶನ್ ರೂಪಿಗೆ ಅರೆಜೀವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೈಬೀಸಿ ಬೀಳ್ಳೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಪರೇಶನ್ ಮುಗಿದು ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುವ ಹಾಗೆ ಸಚೀವವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಬಂದರು. ಮಾರನೇ ದಿನವೋ ಏನೋ ವಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲುಬಿನ ಗೂಡು ಮತ್ತು ಚರ್ಮ ಮಾತ್ರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಇವರ ಹತ್ತಿರ - ಯಾವನೋ ಹಳ್ಳಿಗೆ, ಯಾರನ್ನೋ ಮುಡುಕಿಕೊಂಡು ಒಂದು, ಇವರೇ ಅವನೆಂಬ ಭಾರಂತಿಯಿಂದ, "ಭೀಮಪ್ಪ ಅಂದರೆ ನೀನೇ ಏನು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಇವರು ಕಣ್ಣ ಮಾತ್ರ ಹೊರಳಿಸಿ (ಕೈಕಾಲು ಎತ್ತಲು ತ್ರಾಣ ಇರಲಿಲ್ಲ.) "ಏನಷ್ಟು, ನನ್ನ ಕಂಡರೆ ಭೀಮನ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾ ನಿನಗೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವನು ಪೆಚ್ಚಿಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದ.

ನನಗೆ ಆಗ ಅಳು ಬಂತು. ಎಂಥಾ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಮಾಷೆ ಇವರದು. ನಿಮೋಣಿ! ನಿಮೋಣಿ! ಅವರಿವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾತ್ರವಲ್ಲ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಜೀವ-ಸಾವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ.

ಹೌದು, ನಿಮ್ಮೋಹಿ ! ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತನ್ನ ಒಂದೂವರೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಇವರು ಅಳಿಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಮಗು ತೀರಿಕೊಂಡ ಕೆಲ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಚೆ ಇವರು ಮುಖಿ ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಬಂದು ತಣ್ಣೀರು ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿದರು. ಉಂಟ ಬೇಡ ಎಂದರು. ಯಾಕೆ ? ಎಂದೆ. ಗಾಂಥಿಯನ್ನು ಕೊಂಡರು, ಎಂದರು. ಹಾಗೇ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಅವರಿಗೆ ಜ್ಞರ ಬಂತು; ಮರುದಿನ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಸಂಚೆ ರೇಡಿಯೋವಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಥಿಯ ಚಿತಾರೋಹಣದ ಸುದ್ದಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವರು ಗೋಳೋ ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಬಿಟ್ಟರು.

"ಯಾರೋ ಏನೋ! ಅವನಿಗಾಗಿ ಹೀಗೆ ಅಳುತ್ತೀರಿ. ನಮ್ಮ ಮಗು ಸತ್ತಾಗ ನಿಮಗೆ ಅಳು ಬರಲಿಲ್ಲ? ಎಂದೆ." ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಗಾಂಥಿ ಅಂದರೆ ಏನು ಅಂತ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಬಿಕ್ಕತೊಡಗಿದರು. ಹದಿನ್ಯೇದು ದಿನ ಇವರ ಜ್ಞರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಇವರು ಮೋಹಿಯೆ? ನಿಮ್ಮೋಹಿಯೆ? ಇವರೋಡನೆ ಬಾಳುವುದು ಸುಲಭವೇ? ಇವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸದಿರುವುದು ಸುಲಭವೇ?

೨೨. ನನ್ನ ಉದ್ದುಪಿಯ ಜೀವನ

ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ

ಆನಂದ ಸಂಪತ್ತರದ ಮಾಫು ಬಹಳ ಪಂಚಮಿ, ಅಂದರೆ ಘೆಬ್ರವರಿ ೬, ೧೯೯೫ ಬೆಳಿಗಿನ ಜಾವ, ಬೆಳಗಾದರೆ ಶನಿವಾರ. ನಾನು ಉದುಪಿಯ ಹೋರವಲಯದ ಕುಂಡಿಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿದೆ. (ಶಾಲಾ ದಾಖಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮಾರ್ಚ್ ೫, ೧೯೯೫ ಎಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ನಮೂದಾಗಿದೆ). ನಮ್ಮ ಪ್ರೌಢಜರು ಉದುಪಿಯಿಂದ ಇಂ ಮೈಲು ದಕ್ಷಿಣತ್ವರುವ ಕೊಲ್ಯಾದವರಂತೆ. ನಮ್ಮ ಮುತ್ತುಜ್ಞ ಉದುಪಿಗೆ ಬಂದು ಪಾಡಿಗಾರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದರು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಪಾಡಿಗಾರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು. ತಾಯಿ ಸೀತಮ್ಮನೂ ಪಾಡಿಗಾರಿನವರೇ ಆದ ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳು. ಉಭಯ ಕುಲಗಳೂ ವಿದ್ಯಾಂಸ ಮನೆತನಗಳು. ಆ ಕಾಲದ ಹೆಚ್ಚು ಬ್ರಹ್ಮಣ ಮನೆತನಗಳ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಉಭಯ ಕುಲಗಳೂ ಮರಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದವು. ನಾನು ಮುಟ್ಟಿದ ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂದೆ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿರಸಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸೋದೆ (ಸೋಂದಾ) ಎಂಬಲ್ಲಿದ್ದ ವಾದಿರಾಜ ಮರಕ್ಕೆ ಪಾರುಪತ್ಯಾಗಾರರಾಗಿ ಹೋದರು. ನನಗೆ ವರ್ಷವಾಗುತ್ತಲೇ ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ತಂದೆ ಸೋದೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ನಮ್ಮದು ಅನೇಕ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ (ಸಂಸ್ಕೃತ) ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮನೆತನವಾದರೂ ಸಂಕೋಚಿತೀಲ, ಅಂತಮೂರ್ಖಿ ಗುಣದ್ವೆಂದು ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೇಳಬಹುದು. ನನಗೂ ಆ ಗುಣ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಮಾತ್ರ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿದ್ದರಂತೆ.

ತಂದೆ ಖುಗ್ಂಬೇದದ ಎಂಟು ಅಷ್ಟಕಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕದ ನೇರವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರಂತೆ. ವೇದಗಳ ಹೋರಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡ ಚಿದಿದವರಂತೆ. ಆದರೂ ಅವರ ವೈದಿಕ ವಿದ್ಯೆ ಅವರನ್ನು ಜಡರಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ರಸಿಕ' ಶಬ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ರಸಿಕರಾಗಿದ್ದರು; ದಿಟ್ಟರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ನಾಟಕ, ಹರಿಕಥೆಗಳ ಹಷ್ಯಾಸೆವಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಕಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೋಪದಿಂದ, ಉಳಿದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಗಳಿಸಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮನ್ನು

ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಈ ರಸಿಕತೆ ಕಾರಣವೆಂದು ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಲ್ಕು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಏಕಮಾತ್ರ ಪ್ರತ್ರನಾದ ನನ್ನಿಂದ ಟಿತ್ತಗಳು ಲುಪ್ತ ಓಂದೋದಕರಾಗುವುದು ತಪ್ಪಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತು ಬಂದ ತರುವಾದ ಉದಕ ಬಹುಕಾಲ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಕವೋಷ್ಟುವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು, ಎನ್ನದಿರಲಾರೆ.

ನನಗೆ ಐದಾಗುವಾಗ ನಮ್ಮನ್ನಗಳಿದೆ ಇಂಥ ತಂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೇನನಿಸುತ್ತದೆ? ಇಷ್ಟು ದೂರದಿಂದ ನನಗೆ ದೂರತ್ವದ್ದೇನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ 'ರಸಿಕತೆ' ನನಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನ ಅಷ್ಟು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ (ಬದುಕಿಗೆ ಜೀವನವೆಂದೂ, ಸೊತ್ತು ಎಂದೂ ಅರ್ಥಗಳುಂಟಿಲ್ಲ!) ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಎಷ್ಟು ಅಂಶ ಇದೆ, ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದರೆ ನಾನು ಏನೇನಾಗಿದ್ದೇನೂ ತಿಂದರಲ್ಲಿ ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದೇ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದೇ. ಅವರು ಆ ಅವರಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಈ ನಾನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲಾಸ್ಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಕುಶೂಹಲಮಯ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕುಲದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನ ಮುರಿದು ಅವರು ನನ್ನ ಅಕ್ಷಂದಿರಿಗೆ ಒದುಬರಹ ಕಲಿಸಿದ್ದರು ಹರಿಕಥೆ, ನಾಟಕಗಳ ವಾತಾವರಣವನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಅಕ್ಷಂದಿರು ನನ್ನ ಮೊದಲ ಶಿಕ್ಷಕರಾದರು (ತಾಯಿ ಧೀರೆಯಾದರೂ ನಿರಕ್ಷುರಿಯಾಗಿದ್ದರು). ಅವರು ನನ್ನನ್ನ ತಮಗರಿಯದೆಯೇ ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯದತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿ ತಳ್ಳಿದರು. ಕಡು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಓದಿ ಸಾಹಿತ್ಯದೆನೆಂದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಈ ಮೂಲಭೂತ ಉಪಕರಣಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲವಾದರೆ ನಾನು ಏನಾಗಬಹುದಿತ್ತು? ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಬಾರದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ತಂದೆ ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರಂತೆ; ಆದರೆ ಏನನ್ನೂ ಉಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಉರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮನೆ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಒಂದಂಗುಲ ಆಸ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅನಾಧರಾದ ನಾವು (ಅಂದರೆ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ನಾನು) ಮತ್ತೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಸೋದೆಯಲ್ಲೇ ಕಳಿದೆವು. ನನ್ನಕ್ಕ ನೇತ್ತಾವತಿ ಅಮ್ಮ ಮತ್ತು ಭಾವ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು ಅದೇ ಮರೆದಲ್ಲಿ ಶಾಮಭೋಗರಾಗಿ ಉಳಿದದ್ದರಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ತಾಯಿಯ ನಂತರ ಈ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ನಾನು ಬಹಳ ಇಂಧಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೇ ನನಗೆ ಪ್ರಥಮ ಗುರುಗಳು. (ಆ ಉರಲ್ಲಿ ಆಗ ಶಾಲೆಯಿಂಬುದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ). ಭಾವ ನನಗೆ ಕೆಲ ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದರು. ಅಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಓದು, ಬರಹ, ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು; ಮರಕ್ಕ ಬಂದ ಯಾತ್ರಿಕರೊಬ್ಬರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿ Cat, Rat ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಓದಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೊಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನ ಅಕ್ಷಂದಿರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಜೀವನದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಅಳೆತ್ತಿದ್ದರು: ಪರರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶೂಹಲ ಸಲ್ಲದು; ಚೇರೆಯವರು ಖಾಸಗಿ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವಾಗ,

ಅದು ನಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧವೇ ಇದ್ದರೂ ಕದ್ದು ಆಲಿಸಕೂಡು; ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು ತಪ್ಪಬಾರದು; ಸುಳ್ಳಾಡಬಾರದು; ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವೇಸಬೇಕು - ಇತ್ಯಾದಿ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಸಲಿಗೆ ಬೇಡ ಎಂಬ ಬೋಥೆ. (ಇದು ಅಂಶತಃ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಏಕಮಾತ್ರ ಅವಗುಣವಾದ ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಫಲವಾಗಿತ್ತೇಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.) ಇವೆಲ್ಲ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ನಾನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವು ನನ್ನನ್ನು ಸಂದಿಗ್ಗು ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಮೂರ್ದಿಂದ ಕಾಪಾಡಿವೆ. ಆದರೆ ಅವು ನನಗೆ ಸರ್ವಾತ್ಮಾನಾ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಮಾಡಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಮೊದಲೇ ಅಂತಮೂರ್ಖಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಸಂಗದ ಭಾವನಾವಶತೆಯಿಲ್ಲದ ಸ್ವಲ್ಪ ಶೀತಲ (cold) ಎನ್ನ ಬಹುದಾದ ಸ್ವಭಾವ ಇವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನೀತಿಯ ನೆಲಗಟ್ಟಿನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಈ ಉಪದೇಶಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ತರಹದ ಮಾನವ-ಮಿಮುರ್ಖಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾದವೋ ಎಂದು ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿದೆ. ಮನುಷ್ಯರಿಗಿಂತ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ, ವಾಸ್ತವತೆಗಿಂತ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾಗಿ (abstract) ವಿಷಯಗಳಿಗೆ, ಕ್ರಿಯೆಗಿಂತ ಚಿಂತನೆಗೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ನಿಷ್ಟನಾಗಿ ರೂಪ್ಯಗೊಂಡೆ. ಇವೆಲ್ಲ ತಮ್ಮವೇ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳೇ; ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಿಶುಲ್ಲಿಯ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ತಬ್ಬಲಿಯಾಗಿ ಪಿತ್ಯನಿಗ್ರಹದ ಆಲಂಬನವಿಲ್ಲದೆ, ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮದಶ್ರೀ ಬಾಲಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಒಂದು ಸಂಶಯದಿಂದ ನೋಡತೋಡಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಮೂರ್ಖಿತೆ ಮುಖಿಹೇಡಿತನವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕವೆಂಬುದು ಕುಂಟು ಕುದುರೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಕಡಿವಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾಗರೂಕತೆ ಸಾಹಸವನ್ನು ನಿಷ್ಪಿಯಗೋಳಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಹದಿನಾರು ತುಂಬುವ ವರೆಗಾದರೂ ತಂದೆ ಬದುಕಿದ್ದರೇ ಅವರ ಬಹಿಗಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಒಂದಂಶವನ್ನಾದರೂ ನಾನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೋ ಏನೋ.

ಬಡವರಾಗಿರುವುದೇ ಕೆಟ್ಟು. ನನಗೆ ತೀರ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವರದನೆಯ ದುಖಾಗ್ಗೆಪೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ತಂದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರ ಬೆಲೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ತಂದೆ ಎಂಧವನೇ ಆದರೂ ಅವನು ಮಗುವಿನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ಧೈಯದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಘಾದರ್ ಫಿಗರಿನ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಮಗು ಚುಕ್ಕಾಳಿಯಿಲ್ಲದ ದೋಷಯಂತೆ, ಲಂಗರಿಲ್ಲದ ಹಡಗಿನಂತೆ ಬದುಕಿನ ಆಘಾತ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೊಳಿಲಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಂದೆಯ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಅಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ ಅರಕ್ಷಿತ ಭಾವ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದು ಹೋಗಿದೆ. ಅದು ನನ್ನ ಬಡತನದ ಭಾವಕ್ಕೆ ಬದಲಿಸಲಾರದ ಒತ್ತನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿತು.

ಈ ಎರಡು ದುರದೃಷ್ಟಿಗಳ ಸಂಗಡ ನಾನು ಮೂರನೇ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೇ ವಿಶೇಷ ದುರದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೆ. ಅವೆಂದರೆ ತಕ್ಕು ಮಟ್ಟಿನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಂದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮನಸ್ಸು. ನಿಮ್ಮ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು ನೀವು ಹೆಡ್ಡಿರಾಗಿದ್ದರೆ ಬಡತನ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನೋಯಿಸಲಾರದು. ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಬಡವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಬದುಕಿರುವುದು ಹೀಗೆ. ತಮ್ಮ ಅವಸ್ಥೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದೇ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಧವಾ ನಿಮ್ಮ ಚರ್ಚೆ ಖಿಡ್ಕಮುಗದ ಚರ್ಮದಂತೆ ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದರೆ ಬಡತನದೊಡನೆ ಬರುವ ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ದುರ್ಬಳಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗಬಹುದು. ನನ್ನ ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ , ಚರ್ಮ ಬಲು ಮೃದುವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ತನಗೆ ಒದಗಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಹಿತ ಫುಟನೆಯನ್ನು ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ದಾಖಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುವ ತಳಮಳ

ನನ್ನ ನೆನಪಿನ ಜಾಡು ಹಿಡಿದು ಎಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒದಗಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಅಪಮಾನದ ಸನ್ನಿಹಿತವೂ ಅಚ್ಚಿಳಿಯದೆ ಜಾಗ್ರತವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆಯಂಬುದು ನನಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನನ್ನ ಏಳನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಟ ಮಾಡುವಾಗೊಂದು ರಾತ್ರಿ ಸಾರು ಸ್ವಲ್ಪ ಖಾರ ಎನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅಂಜುತ್ತೆ ಅಂಜುತ್ತೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೂಬ್ಬರು ಸ್ವಲ್ಪ ಘ್ರಂಗ್ಯವಾಗಿ, "ಆಚಾರಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತೇ?" ಎಂದು ಹೀಗಳೆಂದರು. ಎಣ್ಣೆ ಬಂತು, ನಾನು ಉಂಡೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ. ಆದರೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತ, ಇಂದು ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ನನ್ನದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದಲೇ ಸಾರಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವಾಗ, ನನಗೆ ತಣ್ಣನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಬಂದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುವ ತಳಮಳವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬಡತನದ ಮತ್ತು ಅರಕ್ಷಿತತ್ವದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಹುಣ್ಣು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿಯೋ ತಂದೆಯೋ ಉಟದ ವೇಳೆ ಇಂಥ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಇದು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಬಿಡಬೇಕೆಂದರೆ....

ಬಹುಶಃ ಈ ಬಂದು ಸನ್ನಿಹಿತವೇ ನನ್ನನ್ನು ಮುಖಹೇಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಚಾರುದತ್ತ ಹೇಳುತ್ತಾನಲ್ಲ - "ಬಡತನದಿಂದ ನಾಣ್ಣ ಅಹುದು, ನಾಣ್ಣಾಬಡೆ ಹೋಪುದು ದೀಪಿ" ಒಳಗೊಳಿಗೇ ಹುದುಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ ನನಗೆ ಜೀವದ ಸುತ್ತ ಬಂದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅಭಿಮಾನ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಾಗದು. ಅವರು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ, ಅಧವಾ ಏನಾದರೂ

ಸಣ್ಣ ಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ ? ಎಂಬ ಅಳ್ಳಿದೆ ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತೆ ಬಂದಿದೆ. ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಅನ್ಯರಿಂದ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳಿಯವರು ಧಾರಾಳವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಡವರನ್ನು ಸಮಾನಿಕರಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಕೂಲವಂತರು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ದೀಘ್ರ್ಯಾ ಅನುಭವದಿಂದ ನನಗೆ ಈಗ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕಾದರೂ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮೊದಲು ಬರುವುದು 'ಬೇಡ' ಎನ್ನುವ ಪ್ರೇರಣೆ. ಇದು ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಬರಬಹುದಾದ ಅಂತಿ ದೊಡ್ಡ ತೊಡಕು. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬಡತನದ ಅನುಭವ ಅಸಂಖ್ಯಾ ಆಟೋಮ್ಯಾಟಿಕ್ ಬ್ರೇಕಾಗಳಿಂದ ಸಚ್ಚಿದನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನ ಎಂಜಿನನ್ನು ನಿಷ್ಟಿಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಡಬಹುದು.

ನನಗೆ ಎಂಟು ವರ್ಷವಾದಾಗ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ವಿಧವೆ ಅಕ್ಕ ನಾಗವೇಣ ಅಮೃ ಪತ್ರ ಬರೆದು ನಮ್ಮುನ್ನು ಉಡುಪಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ ಸ್ತ್ರೀಧನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಮಾರು ೩೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಗಂಟಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೊಟ್ಟು ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರು. ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮಗಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಯನ್ನೇ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿರತೊಡಗಿದೆವು. ನಾನು ಅನಂತೇಶ್ವರ ಪ್ರೇಮರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಮೂರನೇ ತರಗತಿ ಸೇರಿದೆ. ಕ್ಷಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮೈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೆಂದು ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಿ ನನಗೆ ಮನ್ವಾಂಶ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ನನಗೆ ಉಪನಯನವೂ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ, ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈದಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಡೆ ನನಗೆ ಒಲವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನೆಂದೂ ದೃವಭಕ್ತನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಮುಂದೆಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರವಿಲ್ಲದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದಾಗ ಒಮ್ಮೆಮ್ಮೆ ದೇವರ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ಹೋರಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ದೂರ ನನ್ನ ನೆನಪು ಹೋಗುತ್ತದೋ ಅಮ್ಮು ದೂರ ಹಿನ್ನಡೆದರೂ ನನಗೆ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ಷಣ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣೆ. ನನ್ನದು ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ತರ್ಕಬುದ್ಧಿ. ದೇವರೋ ತರ್ಕಬದ್ಧನಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರವೀಂದ್ರರು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ "ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಾನೇ ಹೋತ್ತು"^{*} ತಿರುಗಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬಡತನ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾದಿತ್ತು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಬಲು ಧೀರ, ಸಹನಶೀಲ ಮಹಿಳೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಗೆ ಬದುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಹಿಂದಿನದನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನೆದರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅಧ್ಯಷ್ಟದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂತು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

* ಅಮಾಯ್ ಆಮಿ ನಿಜೇರ್ ಶಿರೇ ಬಯಿಚೋ ನಾ

ನಿಜೇರ್ ಫುರೇ ಕಾಂಗಾಲ್ ಹೋಯೇ ರಯಿಚೋ ನಾ

ರವೀಂದ್ರರ ಗೀತಾಂಜಲಿ

ನಾನು ನಾಲ್ಕುನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿನ ಕಥೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುರುಡು ಕಾಸೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯ ಫೀ ಎಂಟಾಣೆ (ಆಗ ಪ್ರೇಮರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಾ ಫೀ ಇತ್ತು) ಹೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರೂ "ಫೀ ತಾರದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಕ್ಷಾಸಿಗೆ ಬರಬೇಡ" ಎಂದು ಶಾಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಆದೇಶ ಬಂದಿತ್ತು. ತಾಯಿ ರೋಸಿಹೋಗಿ, "ಬರಬಾರದಾದರೆ ಇಲ್ಲ. ಹೋಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆ ಸೇರು. ಏನಾದರೂ ಆಗು," ಎಂದುಬಿಟ್ಟರು. ನನಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆ, ವೈದಿಕ ವಿದ್ಯೆ, ಮರಗಳ ಆಶ್ರಯ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮರಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪತಿತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಕೆಂಡದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಆ ಕಡೆ ತಲೆ ಹಾಕಿ ಮಲಗಲೂ ಬಾರದು ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದುಹೊಂಡು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅಳುತ್ತ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋರಣೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅದೃಷ್ಟ ನಮ್ಮ ನೆರೆಮನೆಯ ವಿಧವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಯಿತು. ಅವರು ಕೃಷ್ಣದೇವಾಲಯದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. "ಏನು ಮಗು? ಏನಾಯಿತು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೇಳಿ, "ಹೆದರಬೇಡ, ನಾಳೆಯಿಂದ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಗಂಜಿ ಉಟ ಮಾಡಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಫೀ ನಾನು ಹೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ತತ್ತ್ವಾಕ್ಷರ ತಮ್ಮ ಗೋಪಿಚಂದನದ ಸಂಪುಷ್ಟಿದಿಂದ ಎಂಟಾಣೆ ತೆಗೆದು ನನ್ನ ಕೈಲಿಟ್ಟರು. ನಾನು ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಒಂದೂಟವನ್ನೂ ಎಂಟಾಣೆಯನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಬದನೇ ಕ್ಷಾಸ್ ಮುಗಿಯಿತು. ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ. ಆದರೆ ಹೈಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡೂಮುಕ್ತಾಲು ರೂಪಾಯಿ ಫೀ ತುಂಬಬೇಕು; ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಟಕ್ಕೇ ತತ್ವಾರ. "ಬೇಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪರಪೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೋಟೆಲ್ ಸೇರು," ಎಂದು ತಾಯಿ. ಆ ರಚಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗ ವೆಂಕಟದಾಸಾಚಾರ್ಯರು ಮನಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಬೋಡ್‌ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರು. ನನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. "ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಬಾ. ಶ್ರೀಶಿಂಪ್ಪಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ," ಎಂದರು. ನಾನು ಹೋದೆ. ಮೊದಲನೇ ಘಾರ್ಮಿಗೆ ಸೇರುವ ಅರ್ಹತೆ ಇದೆಯಿಂದು ಹೆಡ್ಡಾಸ್ತರರು ತೀಮಾನಿಸಿ ಪ್ರವೇಶ ಹೊಟ್ಟರು. ಪ್ರಥಮದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಫೀ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಣ್ಣನೇ (ವೆಂಕಟದಾಸಾಚಾರ್ಯರು) ತುಂಬಿದರು. ಮೂರು ತಿಂಗಳನಂತರ ಶ್ರೀಶಿಂಪ್ಪಾ ಮಂಜೂರಾಗಿ ಬಂತು. ಆದರೆ ವರ್ಷ ಕಳೆದಂತೆ ಅರ್ಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಶ್ರೀಶಿಂಪ್ಪಾ ಬರುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗತೊಡಗಿತು. ನಾಲ್ಕನೇ ಘಾರ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಫೀ ಇಮ್ಮುಡಿಯಾಯಿತು; ಶ್ರೀಶಿಂಪ್ಪಾ ಅರ್ಥಕ್ಕಳಿಯಿತು. ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಸ್ವಂತ ಜೀಬಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ಭತ್ತಿಮಾಡಿ

ಹೇಗಾದರೂ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ತರಹರಿಸಿದರು. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಶಾಲೆಗೆ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿ ಪಾಸಾದೆ. ಗಣತದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ೯೦ಗ್ರೀಷ್ಮ ಘಸ್ತ ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ೫೦ಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿತ್ತುಂದು ಹೇಡ್‌ಸ್ಟರಿಗೆ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತ್ತು.

ಈ ಮಧ್ಯ ನಮ್ಮ ಆಸಲು ಹೇಡ್‌ಸ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿ ದರವನ್ನು ಸಾಲಿಗರು ಇಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆದಾಯ ಇಳಿಮುಖಿವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಳಗಾಲಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾರದೇ ಮಳಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಸಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಒಲೆ ಉರಿಸುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಕಣ್ಣಗಳನ್ನು ಉದಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಮೃತ ತಂದೆಯನ್ನು ಶರಿಸಿದ್ದ ನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಪತಿನಿಂದೆಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟು ಅತ್ಯದ್ದನ್ನೂ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರೋಣ ಅನಿಸಿದ್ದೂ ಇದೆ. ನವರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯ ಉದ್ದುಪಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರಿಗೆ ಉಟ ಮತ್ತು ಬಂದರೆಡು ಬಿಲ್ಲೆ ದಕ್ಷಿಣ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸಮಯ ಶಾಲೆಗೆ ರಚೆಯೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದು ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗು ಅಂತ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಬೇಕು. ನನಗೋ ಆ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುದ್ದ ಮೈಯನ್ನು ಗೇಣುದ್ದ ವಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದೂಟಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಸುಡುವುದೆಂದರೆ ಸತ್ತ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಬೇಕು. ಯಜಮಾನರಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬಡಿಸುವವರು ಕೆಕ್ಕಿರಗಣ್ಣಗಳಿಂದ ನೋಡಿ, "ನೀನು ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಉಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ನನಗೆ ನೋಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ" ಅಂತ ಮಿಥ್ಯಾರೋಪ ಮಾಡಿದಾಗ ಉಂಡದ್ದನ್ನು ಕಾರಿಬಿಡಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ಸಲ ನನ್ನ ಸಹಪಾತಿಯೊಬ್ಬನ ಕ್ಷಿಪ್ರನ್ನು ನಾನು ಕಳೆದೆ. ಆತ "ಬೇರೆ ಕೊಡಿಸು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎರಡಾಣ ದಂಡ ಕೊಡು" ಅಂತ ಗಂಟು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಎರಡಾಣಯನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಬೇಕು? ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರು ಕೆಂಡವಾಗುವರು. ಕೊನೆಗೆ ದೇವರಿಗೆ ಮುಡಿಪೆಂದು ಅವರು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಎರಡಾಣಯನ್ನು ಕದ್ದು ನಾನು ಸಹಪಾತಿಯ ಬ್ರಹ್ಮ ಕಪಾಲದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಅದನ್ನು ಮುಡುಕಿಯೇ ಮುಡುಕಿದರು. ಆದರೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಕದ್ದಿರಬಹುದೆಂಬ ಸಂಶಯ ಅವರ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ತಾವು ಹೇಡ್‌ಸ್ಟರರಾಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್.ಸಿ. ಗೆ ಕೂತ ಮೊದಲನೆಯ ಬ್ಯಾಚಿನ ಮುಡುಗರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ, ದಿವಂಗತ ರಾಜ ಘನಾಂಡಿಂಸರು (ಅಸ್ತುರ್ ಘನಾಂಡಿಂಸರ ತಂದೆ) ಮಂಗಳೂರಿನ ಅಲೋಸಿಯಸ್ ಶಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗು, ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರನ್ನಿಷಾಲರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಪ್ರೀತಿಪ್ರಾ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ

- ಎಂದಾಗ್, ನಾನು ಆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿದಾದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಸಬ್ಬಂಧಿಗಳೇನೋ ಇವೆ. ಮನೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಟ, ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಉಟಕ್ಕೇನು ಗತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಹಸಿಕರು ಈ ಅವಕಾಶದ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಯಾವುದೊಂದು ಹೋಟಲಿನ ಮಾಲಿಕರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಟ ಗಿಡ್ಡಿಸಬಹುದಿತ್ತೇನೋ. ಅವರ ಮಗಳ ಗಂಡನಾಗಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಕನಸು ಕಾಣಬಹುದಿತ್ತೇನೋ. ಆದರೆ ಆ ಸಾಹಸ ನನ್ನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಉನಾಂಶ - Minus point. ಬಡತನದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ತೀರು ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಂದಿತ್ತು. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಆರೇಳು ರೂಪಾಯಿಯ (ಬಡ್ಡಿ) ಆದಾಯದಿಂದ ದಿನ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಲ ಅಧ್ಯಷ್ಟ ನೆರವಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. (ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಇರಲಿಲ್ಲ.) ಅಂತೂ ನನ್ನ ಡೈಪಬಾರಿಕ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

ನನ್ನ ಶಾಲಾ ದಿನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ನಾನು ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿಳಿದದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಾನೇನೂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ ಕೀಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಾಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಉಸಾಬರಿಗಳಿಗೆ (ಉದಾ: ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಭೇಡಿಸುವುದು) ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಂಡ ಕೊಡಲೆ ಒಮ್ಮೆ ಅಮೂಲಾಗ್ರ ಓದಿ ಒಗೆದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹತ್ತು ದಿನ ಇರುವಾಗಲೇ ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓದುವುದಿರುತ್ತಿತ್ತು: ಆದರೆ ಹುಬ್ಬಿಕ್ಕಿಯಿಂದ ನೆರೆಮನೆಯವರು ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಏನೇನೋ ಈ ಓದಿನ ಗೌಜಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಂ ವರ್ಕ್ ಮಾಡಲು ತಪ್ಪಿ, ಇಂಪ್ರೋಚಿಶನ್‌ಗೆ ಗುರಿಯಾದದ್ದೂ ಇದೆ. ನನ್ನ ಜ್ಞಾಪಕಶಕ್ತಿ ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಓದಿದ್ದ ಹಸಿಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಹರಳು ನೆಟ್ಟಂತೆ ನಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಶಾಲೆಯ ಕ್ರೀಕ್, ಪ್ರೋಬಾಲ್ ಆಟಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗರ ಕಾಲಡಿ ನುಸುಳಿಹೋಗುವಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕವನಾದ ನನಗೆ ಅದು ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ರವಿವಾರ ಮತ್ತು ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆಮನೆಯ ಹುಡುಗರ ಸಂಗಡ ಚಿನ್ನಿದಾಂಡು (ಭಣಿಫಣಿ) ಆಟದಲ್ಲೇ ಕಾಲವ್ಯಯ. ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಪ್ರವೀಣನಾಗಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿ.

ಪ್ರೇಮರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲೇ ನನಗೆ ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವ ಚಟ್ಟ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. ಐದನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ (ವಯಸ್ಸು ೧೧), ಒಂದು ದಿನ ಕ್ಷಾಸ್ ಮಾಸ್ತರರು ರಜಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಭಂಡಾರಕರರೆಂಬ ಮಾಸ್ತರು ಅವರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆ ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಲು ಬಂದರು. ಬಹುಶಃ ಆ ದಿನ ಅವರು "ಎತರಾಯಸವಿದು ಜಗದ್ವಿಂಖಾ ಶಾಂತನಲ್ಲಾ ರಾಯರಲಿ ನಳಿ" ಎಂಬ ನಳಿಚರಿತ್ರೆಯ ಪದ್ಯಪಾಠ ಮಾಡಿದರು. ಆನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ, ಅದು ಸಿಲೆಬಸ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿದ

ವಿಷಯವಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವರು ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಟಿದಿ ಪದ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿವನ್ನು ನಾಗವರ್ಮನ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ದಹರಿಸಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಕ್ಷಾಸಿನ ಉಳಿದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತುಂಟು ಹುಡುಗರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಅದು ನನಗೆ ಮಾತ್ರ "ಅಂಕ ಡೋಂಕು ಸಂಕಷ್ಟೆ" ದ ಹಾಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. "ತರನ ತರಗನ ತಾನ ತನ್ನನ" ಎಂದು ಭಾಮಿನಿಯ ಲಯವನ್ನು ಗುಣಿಸುತ್ತು ಲೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ. ನೆರಮನೆಯ ಕೋಳಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿಬಂದು ನಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಕ್ಕೆ ಸಾಳು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದು ದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಒಡನೆ ನಾನು

ಬಂದಿತಾದರೆ ಕೋಳಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ

ಕೊಂದುಬಿಸುಡುವೆನದನು ಜಾಗ್ರತೆ -

ಯಿಂದ ಇರಿರ್ದೆ ಕೋಳಿ ಸಾಕುವರೆಲ್ಲಿರವನಿಯಲ್ಲಿ

ಎಂದು ನಿರಗ್ರಳವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಅದಕ್ಕೂಂದು ಕಲ್ಲು ಬೀರಿದೆ! ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ನನ್ನ ಕಾವ್ಯಸೇವೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ದಿನವೂ ಕೆಲ ತಾಸುಗಳನ್ನು ದ್ವಿಪದಿ, ಚೌಪದಿ, ಷಟ್ಟಿದಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ವಚ್ಚೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೈಸ್ವಾಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಚಂಪೂಕಾವ್ಯ ಭಾಗಗಳು ಪತ್ರವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಎರಡನೇ ಫಾರ್ಮಿನ ಪತ್ರಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿದ್ದ ರನ್ನನ ಗದಾಯುದ್ಧದ "ಯಮರಾಜಪ್ರಿಯ ಸೂನುಗಂ ನಿನಗಮಾಗಾಂಡಿವ ಧನ್ಯಂಗಮಾ ಯಮಳಗ್ರಂ" ಎಂಬಲ್ಲಿಂದಾರಂಭವಾಗಿ "ಗತಕಾಲಂ ಲಯಕಾಲಮಾಯ್ಯ ನಿನಗಿನ್ನಾಯ್ಯಂತ್ಯ ಕಾಲಂ ಗಡಾ!" ಎಂಬಲ್ಲಿವರೆಗಿನ ಭಾಗದಿಂದ ಸ್ವಾತಿತ್ವಹೊಂದಿ ಕಂದ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಯ ಬರೆಯತೊಡಗಿದೆ. ಒಂದು ಚಂಪೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುವ ಹುಮ್ಮಾಸದಲ್ಲಿ " ವಿಲಸತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಂತಾಪಚಯುಗಲ ಸಮಾಕೃಂತ ಸದೃತ್ವಹಾರಕ್ಕೆ ಲಲಾಮಪ್ರಾಯಮಘ್ವಾ" ಎಂದಾರಂಭ ಮಾಡಿ ಹತ್ತೆವತ್ತು ಕಂದವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಬರೆದೆ. ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಣಿ ವಿದ್ಬಾನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಂದೋಂಬುದಿ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ, ಭಿಕ್ಷಾಟನ ಚರಿತೆ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ತಂದು, ಇಡಿ ಇಡಿಯಾಗಿ ನುಂಗಿ ಹಾಕಿದೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪಂಡಿತನ ಶುತುವಣಾನೆಯನ್ನು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಓದಿ ವಾರ್ಥಕ ಷಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬರೆದೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಬರೆಯಬಾರದೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೆದೆ.

ಪದ್ಯಗಳನ್ನಲ್ಲಿದೆ ಭಿ. ಪ. ಕಾಳಿ ಮೊದಲಾದವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೆ (ಮುಗಿಸಲಿಲ್ಲ). ಹದಿನೇಳನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ಸುದ್ದಿ ನಮ್ಮ ವರೆಗೂ ತಲುಪಿತು. ಮೂಲ ಬಂಗಾಲಿಯನ್ನೇ ಓದಬೇಕೆಂದು ಹುಮ್ಮಿಸ ಬಂತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒಗೆದು ಹೋಗಿದ್ದು "ಅಲೆಟ್ರಿಸ್ ಕಾಡಿಯಲ್ಲಿ ರಿಯೋ" ಎಂಬ ಬಹುಭಾಷಾ ಕ್ರಿಷ್ಣ ಕ್ಷಾಟಲಾಗೊಂದು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ

ನಾಗರಿ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಲಿ ಜಾಹಿರಾತುಗಳ ಅಕ್ಷರಗಳ ಹೋಲಿಕೆಲುಂದ ಬಂಗಾಲಿ ವಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಸುಮಾರಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಹೇಗೋ ಆರೆಂಟಾಂ ಕೂಡಿಸಿ ಕಲ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಬಂಗಾಲಿ ಬಾಲಶಿಕ್ಷೆಯೊಂದನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಬಂಗಾಲಿ ಲಿಪಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲತತ್ವಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿದವು. ಆಮೇಲೆ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ.ಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗೆ ಬಂಗಾಲಿ ಗೀತಾಂಚಲಿಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡೇಬಿಟ್ಟೆ. ಶಾಕಾರರು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಭಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದೆ.

ನನ್ನ ಈ ಕಾವ್ಯೋದ್ಯೋಗ ನಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ಸಲ್ಲದ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗವೆಂದು ತೋರಿತು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ಬಲವಾಗಿ ನನಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಿರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೆನೆಯತಕ್ಕವರು ಕೊರಡ್ಡುಲ್ಲಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು. ಸ್ವತಃ ಮಕ್ಕಳ ಕವಿತೆ, ನಾಟಕ, ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದಿ, ತಿದ್ದಿ, ಬರೆಯುತ್ತಾ ಇರು ಎಂದರು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನನ್ನ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿಕರಾದ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ರಾಘುವೇಂದ್ರ, ಬಲ್ಲಾಳರು. ಅವರಿಗೂ ಬರೆಯುವ ದುರಭ್ಯಾಸ ಇತ್ತು.

ನನ್ನ ಬರಹಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ತುಸ್ತಿ ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜೀವನದ ಫುಟನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಲೇಜು ಕನಸಿನ ಗಂಟಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆದಾಯ ಸಾಲದ್ದರಿಂದ, ತಾಯಿ ಕೃಷ್ಣ ಮರಿದ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಅನ್ನವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇದು ಅವರಿಗೂ ನನಗೂ ಸೇರಿಯೇ ಬಹಳ ಅವಮಾನಕರ ಅನ್ನಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಆದಮ್ಮೆ ಬೇಗ ಕೊನೆಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪರಾಶ್ರಯ, ಬಾಲಿಬಿಟ್ಟು ದೇಹಿ ಅನ್ನವುದು ಎಂಥ ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯತ್ನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನಗೆ ಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೆ ಸರಕಾರೀ ಕೆಲಸ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಈ ನಡುವೆ, ವಿಚಿತ್ರ, ಎನಿಸುವ ಹಾಗೆ, ನನಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಪರಕೀಯ ಸರಕಾರದ ನೌಕರಿ ಚೇಡ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಚೆಳವಳಿ, ಮೆರವಣಿಗಳು, ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯ ಕಥೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗೂ ಮುಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅವರಿವರು ಜ್ಯೇಂಗೆ ಹೋದದ್ದನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಶಾಲಾ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟರರು ಬರುವ ದಿನ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ ಹುಡುಗರು ಗಾಂಧಿಎಂಬೆಷ್ಟಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಮೂಲಕ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಬಂಡಾಯ ಹುಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ರಾಜದೂರ್ಹವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಅವರ ಪರಕೀಯ ರಾಜಭಕ್ತಿಯ ನೆಲಗಟ್ಟು ಸಡಿಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಇತಿಹಾಸ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಡ್‌ಸ್ಟರ್ ರಾಕಿ ಫ್ನಾಂಡೆಸರು, ಕ್ಲೈವ್, ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಮೊದಲಾದವರು ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನೂ "ಆಫ್ ದಿ ರಿಕಾರ್ಡ್" ಅಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಲ್ಪತ್ರದ ಕಪ್ಪು ಹೊಣೆಯ ಕಥೆ ಕಪ್ಪೋಲಕಲ್ಲಿತವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ರಕ್ತವೂ ಬಿಸಿಯೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಚೆಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ದಿನ ಸ್ವರಾಜ್ಯದವರ ಮೇರವಣಿಗೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತು ತಡವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಅಂತೂ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿಗೆ ಯತ್ನವನ್ನೇ ವಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕಡಿಯಾಳಿ ಹೃಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರನಾದೆ. (೧೯೩೭)

ಇಲ್ಲಿಂದ ಎರಡನೇ ಉನಾಂಶ. ಅದು ನನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಉದ್ಯೋಗದ ಸೋಲು. ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದ ನಾನು ಉಡುಪಿಯ ಕಡಿಯಾಳಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಆದರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಪ್ರಯೋಜಕನೆಂದು ನನಗೇ ಅನಿಸಿತು. ನನ್ನ ತೊಂದರೆಯೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಎರಡನೇ ತರಗತಿಗೆ! ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮೇಧಾತಕ್ತಿ ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೇನೋ ಒಂದು ಬೇಕು. ಆ ಒಂದು ನನಗಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ನಾನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಲಾರೆ. ನಮೋ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾಯ!

ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಲಾರದೆ ವಿಫಲ ಶಿಕ್ಷಕ ಎನಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಯಶ್ಸಿಯಾದದ್ದು ಇದೊಂದರಲ್ಲೇ. ನಾನು ಮಾಸ್ತರನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮಟ್ಟಿದವನೇ ಅಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಇದು ಸತ್ಯ. ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಾಧರಿಗೆ ಕೂಡ ಯಾವುದೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅವರ ಮಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಗುರುವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಅನಹರ ಎಂದು ಮನಗಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರಗಳು ನನಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದರು. ನಾನು ನನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ನಾನೇ ಕಲಿತುಕೊಂಡೆ ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ನಾನು ಕುತ್ತಾಹಲಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಒಳ್ಳೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ ನಿಜ; ಆದರೆ ಅದೊಂದು ತರಹದ ಉಪ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳು; ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರದಂಥ ಕೆಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಲು ಬೇಕಷ್ಟೇ ಗುಣಗಳು. ಗಣತ, ಭಾಷೆ, ಭಾತಶಾಸ್ತ್ರ ಇಂಥವು ನನ್ನನ್ನು ಉತ್ಸಾಹಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪೇಪರು ಬರೆದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹರಿದುಹಾಕಿ ಮನಗೆ ಒಂದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅವಸರದಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಓಡಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನೆದು ನನಗೇ ಸೋಚಿಗಬಾಗುತ್ತದೆ.

"ಜಯ ಕನಾಟಕ", "ಪ್ರಭುದ್ದ ಕಣಾಟಕ" ದಂಥ ಪ್ರಭುದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂಥ ಕವಿತೆ ಬರೆದವನು, ಎಳೆ ಕರುಗಳಿಗೆ ಎಳೆ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನಿಸಲಾರದೆ ಹೋದೆ.

ಒಂದು ವರ್ಷದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಗಿರಿಯ ನಂತರ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಶರಣಹೊಡೆದು, ನಮ್ಮೊಣಿನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಒಂದು ಸ್ವದೇಶಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇಲ್ಸ್‌ಮನ್ ಆದೆ. ಇದಾದ್ದು ಗ್ರಾಜ್ಯರಲ್ಲಿ. ಆಗಲೇ ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳು ಮಂಗಳೂರಿನ "ರಾಷ್ಟ್ರಬಂಧು" ವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದವು.

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬಿ ಕವಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಸುಮಾರು ನನ್ನ ಸಮವಯಸ್ಸುರಾದ ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಜರು ಆಗಲೇ ಕವಿ-ಕಥೆಗಾರರಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರೂ ನಾನೂ ಗಳೆಯರಾದವು.

ನಾನು ಸೇರಿದ ಸ್ವದೇಶಿ ಅಂಗಡಿ - ಭಾರತ ವಸ್ತುಮಂದಿರ - ಉಡುಪಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಎಸ್. ಯು. ಪಣೆಯಾಡಿಯವರದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಂಪಂಗಿ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಕಥೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಸ್ಕತದಲ್ಲಿ ಮೀಮಾಂಸಾಶಿರೋಮಣಿ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾಗಿ ಆಗಿ ಬರೋಡಾ ಲೈಬ್ರರಿಯ ಸಂಸ್ಕತ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲೈಬ್ರೇರಿಯನ್ ಆಗಿದ್ದ ಅವರು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೇರಿ ಜ್ಯೇಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಸ್ವದೇಶಿ ಅಂಗಡಿಯನ್ನೂ ತುಳುನಾಡು ಪ್ರಸಾ ಎಂಬ ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಸಾ ತರೆದರು. ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರು ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದವರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನುಭವ ವೇದನಾಜನಕವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅವರೂಡನಿದ್ದ ಇತರರೂಡನೆ ನನಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಅನುಭವವೂ ನನಗೆ ವೇದನಾಮಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸರ್ವನಾಶಕರವಾಯಿತು. ಅವರ ಕಂಪನಿಗಳು ದಿವಾಳಿಯೆದ್ದು, ಅವುಗಳೊಡನೆ ನನಗಿದ್ದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಂಬಂಧ, ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ತಳಕುಗಳ ಫಲವಾಗಿ ನಾನು ಉರಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದ ಅವಸ್ಥೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು.

ಆದರೆ ಈ ಆದ್ಯಂತಾನುಭವಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಡುವಿನ ಆರು ವರ್ಷಗಳು ಬಹಳ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿದ್ದವು. ಪಣೆಯಾಡಿಯವರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವ್ಯತ್ಸ್ಯಾಯವರು. ಅವರ ಸಂಸಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಳಿದುಳಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಕೂಡ ಕಳಬೆಬಿದ್ದವು. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ

ಹರಿಜನ ಚೆಳವಳಿಯ ನೇತೃತ್ವ ಅವರು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಸನಾತನಿಗಳ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಿ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಸೌಧವನ್ನು ಒಂದು ವಾಲ್ತೇರಿಯನ್ ಲೇವಡಿಯಿಂದವರು ಕೆಡವಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ನಡುವೆ ನಾನು ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೇ ಭೀಲ್ಲ್ ಹೊಸಾನ ಅಕೋಂಟನ್ ಪ್ರಸ್ತುತಕ ಓದಿ ಆಧುನಿಕ ಅಕೋಂಟನ್‌ನಿಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅವರ ಪ್ರಸ್ತಿನ ಲೆಕ್ಕ ಪ್ರಸ್ತುತಕಗಳು ಭಾರಿ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ನನ್ನನ್ನವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ನಾನು ಅದನ್ನು ಹಸನುಮಾಡಿ ಲೆಕ್ಕ ಬರೆಯುವ ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ಆಧುನಿಕೀಕರಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವರ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ, ಸಭಾಕ್ರಮ, ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಲ್ ಪ್ರಾರ್ಕ್‌ಸ್ಟ್ರೀಸ್, ಬ್ಯಾಲನ್ಸ್‌ಶೈಪ್‌ಗಳ ತಯಾರಿ, ಕಂಪನಿ ಕಾನೂನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಳ್ಳಲ್ಪ್ರಟ್ಟು ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಕಂಪನಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಮೊಹರೆ ಹಣಮಂತರಾಯರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಥ್ ಕನಾಕಟಕದ ಮೇಮೋರಾಂಡಂ - ಆಟಿಕಲ್ಸ್ ಕರಡು ತಯಾರಿಸುವ ಕೆಲಸ ನನಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ, ಅದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಡಲು ನನಗೇನೂ ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪಣೆಯಾಡಿಯವರು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಣಿಪಾಲ ಪ್ರಸ್ತಿನ ಮೇನೇಜರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. "ಅಂತರಂಗ" ಎಂಬ ಜನಪ್ರಿಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನಪ್ರಿಯ ಲೇಖನ ಬರವಣಿಗೆಯ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದದ್ದಾಯಿತು.

ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ "ಜಯಕನಾಕಟಕ"ದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳು, ಒಂದರೆಡು ಕಥೆಗಳು ಬಂದವು. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿತೆ ಬರೆದು "ನವಯುಗ"ದ ತುಳು ಪುರವಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಏತ್ತು ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟರು ಯೋಚಿಸಿದ "ಮುಧುವನೆ" ಎಂಬ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಹಸಂಪಾದಕನಾಗಿದ್ದೆ. ನನ್ನೂಡನೆ ಬಂದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೋಗ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. (ಅವರಲ್ಲಿ "ಉದಯವಾಣಿ"ಯ ಬನ್ನಂಜಿ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಒಬ್ಬರು). "ಜಯಕನಾಕಟಕ" ದಲ್ಲಿನ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಆದರ ಬಳಗದ ಪ್ರಕ್ಳಾದ ನರೇಗಲ್ಲ, ಶೇಷಗಿರಿ ಕುಲಕರ್ಮೀ, ದ. ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಮೀ ಅವರು ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊನೆಯವರು ನನ್ನ ಜೀವದ ಗೆಳೆಯರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿರು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವರೊಡನೆ ನಾನು ಕಳೆದ ರಸನಮಿಷಣಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾ. ಅವರ ಆಕಾಲ ನಿಧನದ ನಂತರ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಬದಿ ನಿರ್ಜೀವವಾದಂತನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಣೆಯಾಡಿಯವರು ನನ್ನಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಹುದುಗಿದ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂಜಿನಿಯರ್ಲ್ ಅವರ ಕಂಪನಿಗಳು ದಿವಾಳಿಯೆಡ್ಡು (ಅದರ ಕಾರಣ ಮೀಮಾಂಸೆಗೆ ಇದು ಸ್ವಾನವಲ್ಲ) ನಾನು ಸಮುದ್ರಪಾಲಾದರೂ ಅವರ ಸಂಗಡ ಇದ್ದಾಗ ನಾನು ಗಳಿಸಿದ ಬಹುಮುಖ ಅನುಭವಗಳು ನನಗೆ ತೆಪ್ಪವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿದವು. ಬಹುಶಃ ಅವರೊಡನಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಇಂ-ಇಂ ತಾಸು ದುಡಿತ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ದುಡಿತದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.

ಪರ್ಯಾದಿಯವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕುಸಿದನಂತರ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಉರಲ್ಲಿ
ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದಕ್ಷತೆ ಬಲ್ಲವರೂ ನನಗೆ ಕೆಲಸ ಹೊಡಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ.
ಭಾರವಾದ ಸಾಲಗಳು ಇದ್ದವು. ಇಂಡಿಯಾಲ್‌ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನನಗೆ ಎರಡು
ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಮೂರನೆಯದು ಬರುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಇಂನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ
ನನ್ನಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೆಚ್ಚು ಓದಿದವಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯತನದಲ್ಲಿ, ಸಹನೆಯಲ್ಲಿ ಆವಳಂಧವರು
ಅಪರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪ ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಆವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಚಂಡಿಯಾಗಿದ್ದರೆ
ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಾಹಸಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಾನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಎಂದು ನಾನು ಆವಳಿಗೆ
ಆಗಾಗ್ಗೆ (ಅಂದರೆ ಈಗೀಗ) ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ನಾನೇ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ.
ಆವಳು ಚಂಡಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ನಾನು ನನ್ನ ನಾವೆ ಒಡೆದ ಮೇಲೆ ದದ ಸೇರುತ್ತಲೇ
ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆವಳು ನನ್ನೊಡನೆ ಪಟ್ಟು ಪಾಡಿನ ಕೆಲ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆಡೆ ಬರೆಸಿದ್ದಾಳೆ.
ಅದು ತೀರ ಸೌಮ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಹು.

೨೨. ಬದಲಾಗಿದೆ ಉಡುಪಿ

ಸ್ವಂತ ಉರಿನಲ್ಲಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಬದಲಾವಣೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಹಾಗೆ ಬರೆದದ್ದು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಲಾರದು. ಅದರೊಡನೆಯೆ ನಾವು ಬೆಳೆದಿರುತ್ತೇವೆ, ಅದರೊಡನೆಯೆ ಬದಲಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನೊಡನೆ ತೊಡಕೊಂಡು ತೆಂಗಿನ ಚಾಪರಿಕೆಯ ಎಳೆಗಳ ಹಾಗೆ ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ರೀತಿ ಹಣೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತುಸು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಲೇಖನ ಬರೆಯಲು ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡೆ. ನಾನು ಜೀವನದ ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷಗಳ 'ಬುದ್ಧಿ ತಿಳಿದ' ಆವಧಿಯನ್ನು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಮೂವತ್ತು ಮೇಲ್ಮೈಯು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಳೆದಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮೊರಿಗೆ ನನ್ನ ಕಾಲಕಾಲದ ಪುನರಾಗಮನ ಬರೇ ಹಾರಿ ಬಂದು ಹಾರಿ ಹೋದ ಹಾಗಿನದು. ಇಂಥವನಿಗೆ ಕೆಲ ವಿಷಯಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಷ್ಟು ಹೊಸದಾಗಿ ಬೋಧವಾಗಬಲ್ಲವು.

ನಾನು ಕಾಲು ಶತಮಾನ ಹಿಂದಿನ ಉಡುಪಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮೊದಲು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಅಧ್ಯೇತ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಉಡುಪಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಎಂದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕರ್ಮಿಯಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಶತಮಾನದ ಇಷ್ಟತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂಭತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡ ಉಡುಪಿಗೂ ನಲವತ್ತುಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಉಡುಪಿಗೂ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಂತರವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವರ್ಷಕೊ೦ಮೈ ಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ಸವದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಎರಡು ವರ್ಷಕೊ೦ಮೈ ಪರ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರಗಿನ ಯಾತ್ರಿಕರ ಆಗಮನದಿಂದ ಎಚ್ಚರ್ತು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಂದಿಗೆ ಮರಳುವ ಉರಾಗಿತ್ತು ಉಡುಪಿ. ಅದರ ಬದುಕು ಬಾಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಡುಪಿ ಕೃಷ್ಣನ ಸುತ್ತು ತಿರುಗುವಂಧಾದ್ದು. ಅದರ ಅಧಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಮುಂದೆ ಉಡುಪಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರ ಪಹಿಸಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಆಗಲೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟತ್ತುಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರಂಭವಾದ ಹಣಕಾಸಿನ ಮುಗ್ಗಣ್ಣ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕ ವಿಸ್ತರಣೆಗೂ ಅಡ್ಡಗಾಲು ಹಾಕಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಮರಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕತ ಕಾಲೇಜು ಮದ್ವಾಸಿನ ಶಿರೋಮಣಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. (ರ್ಯಾಂಕು ಗಿಟ್ಟಿಸುವುದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ ತಾನೆ !) ಆದರೆ ಶಿರೋಮಣಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಏನು? ಬೆಳ್ಳಿ ಕವಳಿಗೆ ಹಿಡಿದುಹೊಂಡು ಚೋಚಿ ಉಟಕೆ ಬಾಯಿಷುವುದು ತಾನೆ ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ತರುಣರು ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಉಡುಪಿ ಶಹರಿನೊಳಗೆ ಎರಡು ಹೃಸ್ವಾಲ್ಯಾಗಳಿದ್ದವು. ಹೋಡ್‌ಹೃಸ್ವಾಲ್ಯಾ ಎಸ್‌.ಎಸ್‌. ಎಲ್‌.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಪಸೆಂಟೇಜುಗಳನ್ನು ಹೊಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವೂ ಬಿಗಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಎಸ್‌.ಎಸ್‌. ಎಲ್‌. ಸಿ. ಆದ ಮೇಲೇನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಅಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಘಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಜಮೀನ್‌ನಾರರ ಮಕ್ಕಳು ಹೊರತು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಕಾಲೇಜು ಕನಸಿನ ಗಂಟೇ ಆಗಿತ್ತು. ಕಲಿತರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೌಕರಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನಾರು ಆಗಲೇ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಆಕಾಶ ಪಾತಾಳ ಒಂದು ಮಾಡಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕೆಂಬ ಭಲಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಹೊಡುವಂಥಾದ್ದು ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. (ನನ್ನದೇ ಉದಾ. ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಣಿಗರಲ್ಲಿ ಹೋಡ್‌ಹೃಸ್ವಾಲ್ಯಾ ಎಸ್‌.ಎಸ್‌. ಎಲ್‌. ಸಿ. ಬ್ಯಾಚಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರನ್ನೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ ಫಸ್ಟ್ ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಕ್ಕೆ ನಲುವತ್ತೇರಡನ್ನೂ ಗಿಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ನನಗೆ ನಮ್ಮ ಹೆಡ್‌ಸ್ಟರರಾಗಿದ್ದ ರಾಕಿ ಫ್ರಾನ್‌ಷಿಎಸರು ಅಲೋಸಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಥೀ ಪ್ರಾಣ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸುವ ಭರವಸೆ ಹೊಟ್ಟುರೂ ಉಟಕ್ಕೆ ವಸತಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗೋಣ ಎಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಿಸಲಾರದೆ ಕಾಲೇಜು ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಮ್ಮ ಮನತನದ ವರಮಾನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ತೊಂಬತ್ತಾರು ರೂಪಾಯಿ. ಆಸ್ತಿ ಶೂನ್ಯ. ನಾನು ತಿಂಗಳು ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರನಾಗಿ, ಎರಡನೇ ಕಾಳಿನ ಸ್ವಾಲರಿಗೆ ಕೂಡಿಸುವ, ಕಳಿಯುವ ಲೆಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದರಿಯದೆ ಒದ್ದಾಡಿ, ಆ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಅಂಗಡಿ ಗುಮಾಸ್ತರನಾಗಿ ತಿಂಗಳು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಗಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬೇರೆಡೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.)

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಹೀಗಿರುತ್ತಿರಲು, ಬಡತನ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅನೇಕ ತರುಣರು - ತರುಣರೇಕೆ, ಮುಡುಗರು - ಪರವಾರುಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ಮುಂದೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಹೋಟೆಲ್‌ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಭಟಿತವನಿಸಿದ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಆಸ್ತಿವಾರ ಹಾಕಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮೂವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಉರಿಗೆ ಒಂದು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರಂಬ ಸೊಲ್ಲುಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಉಡುಪಿಯ ಮೇಲೆ ಹೋಟೆಲ್‌ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಗಳಿಕೆಯಿಂದ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಬ್ಯಾಕ್‌ಫೀಡ್ ಪ್ರಭಾವ ಇನ್ನೂ

ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಿನ್ನೋಟದಲ್ಲಿ ನೋಡುವಾಗ ಈಗ ಅಂದಿನ ದಿನಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ದುರವಸ್ಥೆ ಆಗ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮ್ಯಾಫೋರಿಂಗ್ ಅಥವಾ ಅಮಿಶ್ರವಾದ ದುರ್ದ್ವವ ಎಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ - ಎಂಬ ಮಾತು ಬೇರೆ.

ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮನೋರಂಜನಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಾ? ಕಡೆಕಾರು ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸೂತ್ರ' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ೧೯೩೫ರ ಮುಂಚೆಯೇ ನಿಧನ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಉಡುಪಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಲಿಲ್ಲ. ೧೯೩೦-೪೦ರ ನಡುವೆ ಶ್ರೀ ಬನ್ನಂಜೆ ರಾಮಾಚಾರ್, ಅನಂತರ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಲ್. ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ, ಕೊಡತೂರು ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್ಟ ಮೊದಲಾದವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಕೈಸುಟ್ಟುಕೊಂಡರಷ್ಟೇ. ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದ 'ನವಯುಗ' ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಶಟ್ಟರ್ 'ಕಿರಿಯರ ಪ್ರಪಂಚ'ದ ಮೂಲಕ ಹೊರಡಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಾಕಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಯಾದವು. ಅವಿಲ ಕನಾಟಕದ ಕಥೆಗಾರರ ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆಗಳನ್ನೊಂದು ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಮಧುವನ' ಅ.ನ.ಕ್. ಅವರ 'ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿ'ನ ನಂತರ ನಿಜಕ್ಕೂ ಚೆನ್ನಾದ ಕಥಾ ಅಂಥಾಲಜಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬೋಡ್‌ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದ ಕೊರಡ್ಡಲ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಕಥೆ ಕವನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಕಾಂತಪ್ಪ ಶಟ್ಟರ್ ನಾಟಕಗಳೂ ಬಂದವು. ಇದು ನನಗಿಂತ ಹಿರಿಯರ ಪೀಠಿಗೆಯದಾಯಿತು. ನನ್ನ ಪೀಠಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಜರು ಉಡುಪಿಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತಮ ಕವಿ - ಕಥೆಗಾರರ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ನಮಗಿಂತ ಕಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು ಬರೆಯತೊಡಗಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೌತ್ಸಾಹ ಎಷ್ಟುತ್ತು ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಶಿಲ್ಪ ಎಂದೇ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾದೀತು. ಮೂವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದವರೊಬ್ಬರು ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ 'ಭಾರತ ವಸ್ತು ಮಂದಿರ'ದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹೊದರು. ಸುಮಾರು ಆರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಾನು ಉರು ಬಿಡುವಾಗ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಯುಗಪ್ರವರ್ತಕವನ್ನಿಸಿದ 'ಗರಿ', ಮಧುರಚನ್ನರ 'ನನ್ನ ನಲ್ಲಿ' - ಇವರಡೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ಮಾರದೆ ಹಾಗೇ ಧೂಳು ತಿಂದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

ಇತರ ಕಲೆಗಳ ವಿಷಯ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿಬಿಡುವುದು. ಪರ್ಯಾಯದ 'ಭರಾಟೆ'ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಡ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳು ದಿವಾಳಿಯೇಳುವ ಸಲುವಾಗಿಯೆ ಉಡುಪಿಗೆ ಬರುವುದು ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇತ್ತು. ನನ್ನ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ನಾಟಕ ಸಹಿತವಾಗಿ ಶಾಲಾದಿನ ಆಚರಣೆಯಾದಂತೆ ನೆನಪು. ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವುದೇ ಮೊದಲಾದ

ಹುಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಬ್ರಹಂಕ್ಯಾವನಿಸಿದ್ದವು. (ಕೊರಡ್ಡಲ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರೊಬ್ಬರೇ ನನಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟವರು.) ಮೂಕಿ ಸಿನೆಮಾಗಳನ್ನು ಪಾರಂಭಿಸುವ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಿತಾಂತವಾಗಿ ವಿಷ್ಣಲವಾಗಿದ್ದವು. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಧಿಯೇಟರು ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ರೆಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಬೇಕಾದರೆ ವಿಶ್ವಯುದ್ಧ ಒಂದು ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು.

ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತೇ? ಮೂವತ್ತುಗಳ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಮೇಲೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯನ್ನು 'ಹೇರಿ'ದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತೆಂದು ಅಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಎರಡು ದಶಕಗಳ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ (ರೇ ೨೦-೪೦) ಕೃಷ್ಣ ಮತದಲ್ಲಿ ಚೌಕಿಯ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞರಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿ ಲೈಫ್ ಇನ್‌ರೆನ್ಸ್ ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣ ಇವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅಜ್ಞರಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಹಂಚಿನ ಮನೆಗಳು ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಣಿಪಾಲ ಗುಡ್ಡದ ತುದಿಗೆ ಡಾ. ಮಾಧವ ಪೈಗಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹಂಚಿನ ಕಾರಣಾನೆ, ಶ್ರೀ ಪಣಿಯಾಡಿಯವರಿಂದ ಮಣಿಪಾಲ ಪ್ರೇಸ್ ಮತ್ತು ಕೆಲವೇ ಮನೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಗಟ್ಟಿ ತಲೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಕೂಡ ಮಣಿಪಾಲದ ಸಾಹಸವು ಮಾಧವ ಪೈಗಳ ಹುಚ್ಚು ಕನಸು ಎಂದು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಉಡುಪಿಯ ಚೂಡಾಮಣಿಯಾಗಿ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದವರು ಡಾಕ್ಟರೊಬ್ಬರೇ ಇರಬೇಕು.

ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯನ್ನು ಕಂಡವರು ಇಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಕ್ಸಾತ್ತಾಗಿ ಹೋದರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲ್ಲಾಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾದಿತು. ಮೋಟರ್ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದವನನ್ನು ಸಾಲುದ್ದಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಕರೆಯುವ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಬದಲಾವಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಖಾಸಗಿ ಕಾರುಗಳೇ ಕೈಬೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎಣಿಸುವಟ್ಟಿದ್ದು ನಾಲ್ಕೊಂದರೇ ಜಟಕಾ ಬಂಡಿಗಳು ಮಾತ್ರ, ಉರೋಳಗಿನ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೆನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪಟ್ಟಣಗಳೂ ಬೆಳೆದಿವೆ ನಿಜ. ನಾನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಕಳೆದಿದ್ದೇನೆ. ಪಟ್ಟಣ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ರೈಲು, ಬಸ್ (ಮತ್ತು ಇನ್ನು ವಿಮಾನ) ನಿಲ್ಲಾಣಾಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಕನಾಟಕದ ಈ 'ಎರಡನೇ ರಾಜಧಾನಿ'ಯಲ್ಲಿ ಈಪೊತ್ತಿಗೂ ಒಂದು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಬೇಕಾದರೆ ನೀವು ಅಂಜನ ಹಾಕಬೇಕು. ಬಸ್ಸಿನಷ್ಟೇ ದರಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿಗೋ ಮಲ್ಪೇಗೋ ಒಯ್ಲಾತುರರಾದ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿವಾಲರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ (ಪೆಮ್ಮೇಲ್)

ಕೊರತೆಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅನ್ನ) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ನಿಮಗೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಇಂಥಾಯಿ ತೆರಬೇಕಾಗಿತ್ತು (ಪೆಟ್ಮೋಲ್ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ನಂತರ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು). ಉಡುಪಿಗಿಂತ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬರಹೋಗುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಧಾರವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿರುವ ವಸತಿಗೃಹಗಳು ಬಂದು ಹೋಗುವವರ ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿರುವುದಕೂ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇಕೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳಿಲ್ಲ, ಉಡುಪಿಯಲ್ಲೇಕೆ ಇವೆ? ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಭಾಹುಲ್ಯ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ವ್ಯವಹಾರ ಸಾಹಸದ ಕುರುಹು ಮಾತ್ರವಾಗಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಗಡಿಬಿಡು ಅಥವಾ ಅವಸರ ಸ್ವಭಾವ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾರದು; ಅದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೋರಗೆ ಹಣಗಳಿಸಿ ತಾಯೂರಿಗೆ ಬಂದು 'ದಬಾರು' ಮಾಡುವವರ ಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನಪೀಠತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಗುವ ಹಣವೆಲ್ಲ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೋರಗೆ ಆರ್ಜಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಇಡೀ ವರ್ಷ ಶ್ರವಂಪಟ್ಟು ದುಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಕಾಸನ್ನು ಉರಿಗೆ ಬಂದು ನೀರಿನ ಹಾಗೆ ವಿಚುರ್ವ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಉಡುಪಿಯವರ ಹಳೆಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿಂದು. ಇದರಿಂದ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರ ಭರಾಟೆಯಿಂದ ನಡೆಯಲು ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಉಡುಪಿಯವರು ಹೋರಗೆ ಗಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಧ್ಯಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸದೆ ಇಲ್ಲ.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಇನ್ನೊಂದು ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳ ವೈಭವದ ಹೆಚ್ಚಳ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಈ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕಕ್ಕಿಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶವೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅತಿಧಿಗಳಿಗೆ ಆದರೋಪಚಾರ ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ಮೋದಲಾದ ಗಡಿಬಿಡಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳು ತೀರ 'ಸಂಪುಟ್'ಕ್ಕೆ ಬಂದುಹೋಗಿವೆ. ಪುರೋಹಿತರು ಮಂತ್ರಲೋಪ ತಂತ್ರಲೋಪಗಳ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉಪನಯನ ಸಂಸಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಟುವಿನಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಕೂಡ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸದಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಯಜಮಾನನಿಗೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ವಟುವಿಗಂತೂ ಬೇಕೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವೈಭವದ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಉಟ ಉಪಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ 'ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವೇಸ್ತ್ರ್' ಎನಿಸುವಷ್ಟು ಹಿಂದೆಂದಿಗಂತಲೂ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿಯ ಸ್ವಯಂಪಾಠಿಗಳು ದಿಗ್ಂತಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯ ಪಾಕದ ರುಚಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕಲಿತು, ಬಹುಶಃ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಆಷ್ವಾವ ವೆನಿಸಬಹುದಾದ ಪಾಕವೈಶಿಷ್ಟಧಿವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರುಚಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ವೈವಿಧ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಅಡಿಗೆಗೆ

ಸರಿದೂಗತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗಾಗುವ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರೆಯ ಹೋತ್ತಿಗೆ ಸಮೀಚಿನ ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ, ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಂಟೆ ತಡೆದು ಸಕ್ಕರೆ ಪಾನಕ, ಅನಂತರ ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕೂ ಹನ್ನೆರಡೂವರೆಗೋ ಉಟ - ಹೀಗಾದರೆ ಏನಿಲ್ಲ ಎಂದರೂ ಮೂವತ್ತು ಬಗೆಯ ಶಾಕ ಪಾಕ ವ್ಯಂಜನಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವಂತೆ, ಒಿಂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತ್ರಾಣ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಆಮಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೂ ಇರಲಾರದು. ಮದುವೆ ಮುಂಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಶ್ರಾದ್ಧ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡಾ ೨೨೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ವೈಭವ ಪ್ರದರ್ಶನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಕಾಲು ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾನು ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಣೇತರ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಆಹಾರ ಅಪವ್ಯಯ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಅದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೇ ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಹತ್ತು ಮೈಲು ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಾಗಲಿ ಹೋದರೆ ಈ ಅರ್ಥರಹಿತ ಪಾಕವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ಚೆಲ್ಲಾಟ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಉಡುಪಿಯ ವಿಷಯ ಬರೆಯವಾಗ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ದುಃಖದ ಸಂಗತಿಯಿಂದರೆ ಈ ದುಂದಿನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಬಲ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹುಲಿಗಳ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಾವೂ ಮೈಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಚರ್ಪಲವನ್ನು ನರಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುದ್ಯವದಿಂದ ಈ ಉಟದ ದುಂದು ಶಿವಳಿ ಬ್ರಹ್ಮಣವರ್ಗವನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದೆ ಇತರರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರೂ ತಂತಮ್ಮ ರೀತಿಯ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಪವ್ಯಯದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇಡ್ಲಿರೆಂದು ನಂಬಲು ಆಧಾರವಿದೆ. ಉರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗ ಕಾಣದೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಕಷ್ಟಾಜ್ಞನೆಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ದುಡ್ಡು ಗಳಿಸಿ ಉರಿಗೆ ಬಂದು ಉಲ್ಳಾಗಳ ಹಾಗೆ ಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಭೆ ತೋರಿಸಲು ಉರಿದು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಉಡುಪಿಯವರ ಚರ್ಪಲವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಅಂತರಂಗದ ಶೋಳಾಟ ಏನಿರಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ.

ಉಡುಪಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಹಳ ಬದಲಾಯಿಸಲು ನೆರವಾದದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಲು ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ ಮಹಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಕಾಲೇಜು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಧೀಮಂತರಾದವರೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಈ ಶೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸಕಲ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುವ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಕಾಲು ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಕಮ್ಮು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದದ್ದು ಪವಾಡಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದದ್ದಲ್ಲ. ಮತ್ತು 'ತೇಮಾನ್' ಖಾತೆಯೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಈ

ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು ಕಾರಣವಾದವರು ಹಣ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂಬುದು ಮತ್ತೆಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ವ್ಯಾಪಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೋರಗಿನ ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದರ ಕಾರಣಪುರುಷರು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್‌ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಜೀವಶಕ್ತಿಯಾದ ಡಾ. ಮಾಧವ ಪ್ರೇಗಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಹಣಕಾಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಸಾಧ್ಯವೋ ಎಂದು ತೂಗಿ ನೋಡುವ ನಿಸ್ಸೀಮರು. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಉಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ 'ಹುಚ್ಚು'ಹುಚ್ಚುಗಿ ಕಂಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಎಂ. ಜಿ. ಎಂ. ಕಾಲೇಜಿನ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಉಡುಪಿಯ ಮುಖಿ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಿದಷ್ಟು ಬದಲಾಗುವ ಫ್ರಾಟ್ ಆರಂಭವಾಯಿತೆಂಬಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಡಾ. ಪ್ರೇಗಳ ಅಧ್ಯಾತ್ಮೀಯ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಕಲ್ಪನೆ ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೇನೋ. ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತ, ಮುಂದೆ ಇತರರು ಅನುಕರಿಸಿದ ಕಾಲೇಜುಗಳೇ ಉಡುಪಿಯನ್ನು ತೂಕಡಿಸುವ ಉರಿನಿಂದ ಎಚ್ಚೆತ್ತ ಉರಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಾದಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾದದ್ದನ್ನು ಅವರು ಕೈಗೂಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರು. ಈ ತೇಮಾನಾ ಖಾತೆಯ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಭೂಮಿಗಳೂ(ಮಣಿಪಾಲವಂತೂ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದವು. ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೂ ಈ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಒದಗಿಸಿದ ಉದ್ಯೋಗವಾತಾಶಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಉದ್ಧಿಷ್ಟಿಸಿದ ಆನುಷಂಗಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರತಿಫಲಗಳನ್ನು ಉಹಿಸಬಹುದು ಮಾತ್ರ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಉಡುಪಿ ಕೇವಲ ಅಶ್ವಿತ ಹೋಟೆಲ್ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ರಷ್ಟು ಮಾಡುವ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ವ್ಯವಿಧ್ಯಪೂರ್ವ ಉದ್ಯೋಗವಾತಾಶಗಳನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿಲ್ಲ ದೊರಕಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾದ ಸುಶೀಲಿತ ತರುಣರನ್ನು ಹಂಚುವ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು. ಉಡುಪಿಯವರು ಎಂದೋಡನೆ 'ಹೋಟೆಲ್' ಇದೆಯೇ, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?' ಎಂದು ಇಂದು ಯಾರೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಅವಸ್ಥೆ ಈ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಏನಿತ್ಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ಕನಾಟಕದ ರಾಜಧಾನಿ ಹೋರತು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯದಷ್ಟು ವ್ಯವಿಧ್ಯಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಕೂಟ, ಭಾಷಣ, ಚರಚೆ, ವಿಮರ್ಶ, ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶನ, ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ - ಹುಚ್ಚುಗಿ ಎಂ. ಜಿ. ಎಂ. ಕಾಲೇಜಿನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಕಾಲೇಜುಗಳೂ ಅವನ್ನು ವರ್ಷದಿಸುತ್ತಿವೆ. ಯಕ್ಕಾಗಾನ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಂ. ಜಿ. ಎಂ. ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಸ್ನೇತಂತ್ರವಾಗಿಯೂ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಕಲಾಪ್ರಜ್ಞ ಪುನರುಜ್ಞ ವನಗೊಂಡಿದೆ.

ಉಡುಪಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ಇನ್ನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಲಕ್ಷ್ಮಣವೆಂದರೆ ಉಡುಪಿಯ ಮರಗಳು ಈ ಕಾಲು ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿಗೆ ಜಾಗ್ರತ್ವಾದದ್ದು. ನಾನು ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ನೆ ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೆಂದು ದೃವಿಡ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಸಂಘದವರು ತಿಂಗಳಿಗೊಂದು ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ ಕೆಲವೊಂದು ಮರದಿಂದ ಪಡೆಯಲು ನನಗೆ ಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಲು ನಾನು ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಿಳೆ ಎಡತಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮರಗಳಿಗೆ ತಾವು ಸಮಾಜದ ಹುಡುಗರ ಲೋಕ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರರೆಂಬ ವಿಚಾರ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂದು ಆದೆಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಆದಮಾರು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಯತ್ನದಿಂದ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ಕಾಲೇಜು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು, ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉಟ ವಸತಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಮರಗಳು ತುಂಬಾ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಮರಗಳ ಮತ್ತು ಮತ್ತಾಧಿಪತಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ ಜಾಗ್ರತ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅದ್ವಿತೀಯ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪೇಜಾವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಸಂಗಡಲೇ ಮತ್ತಾಧಿಪತಿಗಳು ಆತ್ಮವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೂ ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಬ್ಬರು ತರುಣ ಮತ್ತಾಧಿಪತಿಗಳ ಪದತ್ವಾಗ ಇದರ ನಿಸ್ಪಂದಿಗ್ನ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಈ ನಾಸ್ತಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಅದೂ ಸಿನಿಕತನದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮವಾದ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ದ್ಯೇವಭಕ್ತಿಯ ಏರಾಟಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಳು ಕಚ್ಚಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಉಡುಪಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಉಡುಪಿ ಕೃಷ್ಣನ ದೇವಾಲಯ ಸಂಜೆ ಹೋತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾದರೆ ಒಂದರೆಡು ಡಜನ್ ವೃದ್ಧರು ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಬ್ರಹ್ಮಣರು. ಇಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಭಕ್ತರು ಅಲ್ಲಿ ಇಡಿಕಿರಿದಿರುವುದೂ ಅಥವಾಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ದ್ಯೇವಭಕ್ತಿಯ ಉಖ್ಚರವನ್ನು ಶಂಕಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನೋಡುವವನು ನಾನು. ಪಾಪ ಹೆಚ್ಚಿದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲೇ ದ್ಯೇವಭಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಎಣಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಉಡುಪಿಯ ಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಜಾತೀಯ ಪರಿಭೇದಗಳ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಗೋಡೆಗಳು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡಿರಲಾರೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹಿಂದೆ ಈ ವರಗೆ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದ ಜಾತಿವರ್ಗಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಪಂಜ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರಜ್ಞಗಳ ಚೈತನ್ಯ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಂತೋಷ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ದೇವರು ಕೂಡ ತನ್ನ ಅನುಕೂಲವಂತ ಭಕ್ತರನ್ನು ತೀರ ಕಡೆಗೊಂಡಿ ನಡೆಯಲಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ನಡುವೆ ಉಡುಪಿಯ ಜನರ ಸ್ವಭಾವ ಎಷ್ಟು ಬದಲಾಗಿದೆ? ಹುಲಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲಾರದು. ನಾನು ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಉಡುಪಿಯವರು ಹರಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯ, ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಆತ್ಮತಿರಸ್ವಾರಗಳಿಂದ

ಪೀಡಿತರಾದ ಜನ. ಒಂಟಿ ಸೆಲಗಗಳು ನಾವು. ಮಾನವನ ಸಚ್ಚನಿಕೆಯನ್ನು ನಾವು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಂಬುವವರಲ್ಲ. ಯಾವ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸಕೂ ಅದು ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೇಯದಕ್ಕೇ ಇದ್ದರೂ ಕೆಟ್ಟಿಹೆಸರು ಹೊಡುವುದು ನಮಗೆ ಹುಟ್ಟುಗುಣವಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಳ್ಳೇಯದನ್ನು, ಆಗುವ ಒಳ್ಳೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವರು ಮೆಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳುವುದು ದುರ್ಬಳವಾಗಿದೆ.

ಇದೊಂದು ಬಿಟ್ಟಿರೆ ಉಡುಪಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಬದಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಸುತ್ತಲೂ ಮೂರು ಮೂರು ಮೈಲು ದೂರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತು ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಿರೀಟವನ್ನಿಟ್ಟುಹೊಂಡ ಈ ಪಟ್ಟಣದ ಸುಧಾರಣೆ, ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಮೂಲಮಂತ್ರವಾದ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅಗಾಧವಾದದ್ದೇ. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವ ಪಟ್ಟಣವೂ ಛೆದ್ದುಮಿಕ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಬಲವಾದ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಎಂ. ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ; ಸಮೀಳನಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷಣ

ಮುದ್ದಣ ಮಹಾಕವಿ ನಡೆದಾಡಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, "ಮೂಲಿಕೆ-ಮರ್ದಂ ಕೊಂಡೆಯ್ಲೂಡಕ್ಕುಂ" ಎಂದು ಆತ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಈ ಮೂಲ್ಯ - ಬಪ್ಪನಾಡು ನೆಲದಲ್ಲಿ, ಮುಸ್ಸಿಮರಿಗೆ ಅಗ್ರ ಸೇವಾಧಿಕಾರವಿತ್ತ ಹಿಂದೂ ದೇವತೆಯ ಸಾಮೀಪ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಳನದ ಈ ಮೂರನೇ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಅಲಭ್ಯ ಲಾಭವಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಾರಾದ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಮೊದಲನೇ ಸಮೀಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚತುರ್ಮುಖಿರು, ದಶಭಾಷುಗಳು. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಎರಡನೇ ಸಮೀಳನದ ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ಏರಿದ ನನ್ನ ಹಳೇ ಮಿಶ್ರಾದ ಶ್ರೀ ಕಯ್ಯಾರ ಶಿಳ್ಳಣ್ಣ ರ್ಯಾಗಳು ನನಗಿಂತ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರೆಂಬುದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಕ; ಪಾಂಡಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಹುಮ್ಮೆಸದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಲಾರೆ. ಆದರೂ ನಾನು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯವನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಪರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನನ್ನ ತೂಕದಿಂದ ಈ ಪೀಠ ತತ್ತ್ವರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಸಮಾಧಾನ. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಿಗುವ ಮನ್ಮಣಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಆಕ್ಸೈಕ ಎಂದು ನೆನೆದರೆ ನಮ್ಮ ಅಹಂಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆತಗ್ಗಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಾವಿನ ಹೋಸ್ತಿಲ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಡಾಕ್ಟರುಗಳೂ ನನ್ನ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಹಿಂದೆಳೆದು ತಂದಿರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಷ್ಟು ಹೋತ್ತಿಗೆ ಮರವೆಯ ಗರ್ಭಸೇರಿ ನಾಟತ್ತೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಸಾವಿನ ಬುದ್ಧಿ ತುಂಬಾ ಮರ್ಕಟ್ ಬುದ್ಧಿ. ಈ ಪಂಜದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದವನನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿಕೊಡುವಾಗ ಆದರ ಇರಾದೆ ಒಳ್ಳೆದೋ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದೋ ಎಂಬ ಕುಶಂಕೆಯೋಡನೆಯೇ ನಾನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಹೋರಬಂದೆ. ಆದರ ಚರಮೋದ್ದೇಶ ಧವಳವೋ ಕರಾಳವೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಇದೆ. ಆದರೂ ನಾಲ್ಕು ಜನ ನಾನು ಉಳಿದುದನ್ನು ಇಷ್ಟಾಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಅರಿಯುವ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ನದಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ವಿಧಿಗೆ ತಾತ್ತ್ವಾಲಿಕ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಅರ್ಥಸುತ್ತೇನೆ. ಒಮ್ಮೆ

ವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು, ಇದೀಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಿ ನನ್ನ ಹುಟ್ಟು ನಾಡಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ನನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿತೆಂಬ ಸಾರ್ಥಕ ಭಾವ ನನಗೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶೆಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಮೇಲೆ ತುಸು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿ,

How wonderful is death,
Death, when he allows he allows you one more breath
ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಮಿಶ್ರರೇ, ನಾನು ಇದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದರೂ ನನ್ನ ೨೨ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇಂನ್ನು ಹೊರಗೆಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಕಳೆದವನು. ನಾನು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಿಗ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಷ್ಟು ಅರ್ಹನೋ ನಾ ಕಾಣೆ. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದವರಿಗೆ ಈ ಕರಾವಳಿಯ ಉತ್ತೇಜಕ ಗಾಳಿಯ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸಮುದ್ರದ ಮಂದ, ನಿಘೋಷದ, ದುಡಿಯದ ಅನ್ನಕೊಡನೆಂಬ ಕರ್ಮೋರ ವಾತ್ತಲ್ಯದ ಈ ಭೂಮಾತೆಯ ಆಕರ್ಷಣೆ ಎಂದೂ ಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ನನ್ನಂತೆಯೇ ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸರ್ವೇದ ದಿವಂಗತ ಪಾಂಡೆಶ್ವರ ಗಣಪತಿರಾಯರು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಭಾವ ವಿಹ್ವಲ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಡುವ ಕಡಲಿನ ಗಾಳಿಯ ಸೇಳವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವರಷ್ಟ ಭಾವಚೀವಿಯಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ಸೇಳವನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

ತುಳು ನಾಡಾದ ಮಣ್ಣಾಡ್ ವಾ ಕಂಪುಂಡಾ
ತುಳು ನಾಡಾದ ನೀರ್ಾಡ್ ವಾ ತಂಪುಂಡಾ
ಆ ಪಡ್ಡಯಿ ಗಾಲಿಡ್ ವಾ ಒಯ್ಯಂಡಾ
ಪಿನಯೆ; ಯಾನ್ ಪಿನಯೆ :

ಇಂದ್ರಿಯ
ಒಲ್ಲೋ ಒಲ್ಲೋ ಒಲ್ಲುನೋ ತಿರ್ಗ್ಗಾಂಡಲಾ
ನೂಡ್ ಗಾವುತದ ದೂರ ಆಂಡಲಾ
ಮೂಡಿ ಪತ್ರ್ ಮರಿಯಾಲ ಪ್ರೋಂಡಲಾ
ಒಯ್ಯಂಡೇ - ಅವು ಒಯ್ಯಂಡೇ !

ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವವನ್ನು ಹೊರಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಇದು ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ, ಮಿಶ್ರವಾದ ಭಾವನೆಯಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಾ ಕುಮಾರಿಯಿಂದ ಹಿಮಾಲಯದವರೆಗೆ, ದಾರಿ ಈಗಂತೂ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ, ಅನ್ನದ ದಾರಿಯನ್ನು ಅದೃಷ್ಟದ ಕಣಾಸನ್ನೆಯನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದುಡಿಯುವ ಈ ನಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು

ಸಲವಾದರೂ ತಮ್ಮ ಈ ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಗಳಿಸಿದ ಕಾಸನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಿ, ನಾಡ ತಾಯಿ ಮುಂದೆ ರಾಪು ತೋರಿಸುವ ಹಂಬಲ ಇರುತ್ತದೆ.

"ಉರಲ್ಲಿ ರಂಗ, ಪರವಾರಲ್ಲಿ ಮಂಗ" ಎಂದೋ ಏನೋ ಒಂದು ಗಾದೆ ಇದೆ. ನಾನೋ ಉರಲ್ಲಿ ನತ್ತಿಂಗನಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಪರವಾರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹದ ರಂಗನೆನಿಸಿಕೊಂಡವನು, ನನ್ನಂಥವರು ನಾಡಲ್ಲಿ ಹಲವರಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿ. ಕರಾವಳಿಯವರು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಎಂದು ಗಟ್ಟಿದಾಚೆಯವರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಒಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೀನು ತಿನ್ನಪುದು ಕಾರಣವೆಂದು ಅವರ ಭಾವನೆ. "ಮೀನು ನಮ್ಮ ದೇವರು, ನಾನು ದೇವರನ್ನು ತಿನ್ನಪುದಿಲ್ಲ" ಎಂದವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸೆಚೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕರಾವಳಿಯವರಿಗೆ ದೇವರು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಅಳೆದುಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಒಂದಿಮ್ಮು ಸಾಹಸವನ್ನು ಕಡಲೂ ನೆಲವೂ ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದೆ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇದು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಸಾಹಸವನ್ನೂ ರಪ್ಪು ಮಾಡುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿಯವರು ಎಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿ, ಎಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸು, ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಹಜ್ಬಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಾಗಿ, ವರ್ಕೆಲರಾಗಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ಖಿಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಲಭಿಸುಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಅತ್ಯಂತ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೂ ಪರಿದರು. ಬೆನಗಲ್ ಕುಟುಂಬದಂಥ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬಗಳೇ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರಪಂಚದ ರಾಜಕೀಯ ಪೆರ್ಸನೆಲ್ ನಿರ್ವಹಣಾದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದರು. ಬೊಂಬಾಯಿಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಣ ಕನ್ನಡಿಗರು ತುಂಬಿದ್ದರು. ಬರಿಗೈ ಬಂಟರಾಗಿ ಉರು ಬಿಟ್ಟವರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಟೆಲ್ ಅರಸರಾದರು. ಬ್ರಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ, ಜಾಯಿಂಟ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಬಂಡವಾಳದ ನಿರ್ವಹಣಾದಲ್ಲಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯವು ಸಫಲವಾದ ಬೇರೆಂದು ಜಿಲ್ಲೆ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಡಾ. ಯು. ಆರ್. ರಾಯರಂಥ ಶಿಶಿರಸ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಈ ಜಿಲ್ಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಆಟ ಓಟಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ತರುಣ ತರುಣಯರು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ದೇವಾಲಯ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯವರ ಕಾಣಕೆ ಎಲ್ಲಾರ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು ಹೆಸರು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಈಚೆಗಿನ ಒಂದು ಚಲಚ್ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಖಿಳಿನಾಯಕನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಹೆಸರು ಕೊಡಬೇಕಾದಾಗ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯವರನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಎಡಗೈ-ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನಿಜ. ಆದರೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಾನೇ! ನಾವು ವರ್ಣಪಟಲದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಚಾಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಾವ್ಯಾಯಲೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಇನ್ನಾಫ್ರಾರೆಡ್ ವರಗೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಸಂಖ್ಯಾಕರು ತುಳುವರು ಮತ್ತು ಕೊಂಕಣಿಗರು. ತುಳುವಂತೂ ಇಲ್ಲಿಯ ನೆಲದ ಭಾಷೆ. ಆದರೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೇ ಆಡಳಿತದ ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆಯೂ ಆಗಿತ್ತೇಂದು ಶಾಸನಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಕೇರಳದ ದಿವಂಗತ ಕೇಳಬೇನ್ ಅವರು ಗೋಕರ್ಣದವರೆಗೂ ಕೇರಳವೆಂದು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇರಳದ ಪ್ರಭಾವದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕುರುಹುಗಳಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವದ ಒಂದು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕುರುಹನ್ನು ಉದ್ಯಾವರದ ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲಿನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ "ಶ್ಯಾತ ಕರ್ಣಾಟಕ" ಗಳೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವೃತ್ತಗಳ ಪ್ರಯೋಗಿಕ ಬಳಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಪ್ರಾಚೀನತಮ ಉದಾಹರಣೆ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಿದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ॥೧೦. ಎಂ. ಕಲಬುಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಶ್ರೀ.ಶ್ರೀ. ಸುಮಾರು ಏಳನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ; ಅದಾಗಿ ಅಥವಾ ಶತಮಾನದೊಳಗೆ, ಉನೇ ಶತಮಾನದ ಆಲುಪ ರಣಸಾಗರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಉದ್ಯಾವರದ ಶಾಸನ (South Indian Inscriptions. VII. 221) ದಲ್ಲಿ 'ಶ್ಯಾತ ಕರ್ಣಾಟಕ' ವೃತ್ತ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. "ಮೆಯೇಶನ್‌ವರ ದುಷ್ಪನೀ ನಗರಮಾನ್ ಪೂರ್ಕಂದು ಮಾರಾಂತು" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಈ ಪದ್ಯಾತ್ಮಕ ಶಾಸನ 'ಶ್ಯಾತ ಕರ್ಣಾಟಕ'ದಲ್ಲಿಂದಾದ ಮತ್ತೇಭವಿಕೀರ್ದಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಶಾಸನ ತುಟಿತವಾಗಿದೆ; ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕಾರನ ತಪ್ಪಿಗಳೂ ಇರಬೇಕು. ಆದರೆ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಿದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾದ ವೃತ್ತ ಪ್ರಯೋಗವೊಂದು ಬೇರಾವೆಡಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಕರಾವಳಿಯ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ, ಅದೂ ವೀರಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮರುಕಳಿಸಿತೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆಗಲೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೋಡಿಗಳು (Fashions) ತುಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಇದು ಸಾಕು.

ಜನಪದ ಮಟ್ಟುದಲ್ಲಿ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು ಇತ್ತೇಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಜನಪದದ ಭಾವಾವೇಶಗಳು ಸ್ವಭಾವೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಅನ್ಯಧಾ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಲಾರವು. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟುದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊಡು - ಕೊಳೆ ಗಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರೊಡನೆ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಪಟ್ಟದಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ದೀಘ್ರವಾದ ಪರಂಪರೆ ಇಲ್ಲದೆ ತುಳುನಾಡಿನ ಹೃದಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ತಲೆದೋರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

'ಕೊಡು-ಕೊಳೆ' ಎಂದೆನಲ್ಲಿ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಗಟ್ಟಾಚೆಯಿಂದ ಕೊಂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಕೊಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದರು. ಇನ್ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ದ್ವಿತೀಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿದಾಗ ಅದು

ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಕೇರಳದ ಕಡೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿತು. ಈ ಹಬ್ಬಗೆಯ ಒಂದು ಪರಿಣಾಮ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹರಿದಾಸ ಬೆಳವಣಿಗೆ. ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಭಾಗವತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲ ಪ್ರರುಷರು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರು ಎಂದು ಕವಿತಾರಳ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆತಿ ಸರಳವಾದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯ ಪದಗಳು ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಟ್ಟಿನಲ್ಲಿವೆ. ಅವು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಉಡುಪಿ ಮತಗಳಲ್ಲಿ - ರಚನೆಯಾದದ್ದೂ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲೇ.

ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕೊಡು - ಕೊಳೆ ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಿಡೆಗಳೋಳಗೆ ಆಗಿಹೋದ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರ್ಥಾಚೀನ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಕಿಂಜಾಣ್ಣ ರ್ಯಾಗಳು ಹೋದ ವರ್ಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಂತೂ ಕನ್ನಡದ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರವರ್ತಕ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ, ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ, ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ವಿನೋದ ಬರಹದಲ್ಲಿ, ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಸ್ಥಾನಾವನ್ನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನವೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಾಲಕರ ಮಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿತ್ತಿದರು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆಸರಿಸುವುದೂ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದೂ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಕಂದಿಲು ತೋರಿಸುವ ವ್ಯಾಪಾರವಾದಿತು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅವಿಲ ಭಾರತೀಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮನ್ಮಣಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಆವಿಲ ಭಾರತೀಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮನ್ಮಣಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಂಕಣಿಗರಿದ್ದಾರೆ, ಮರಾಠಿ ಮಾತ್ರಭಾಷೆಯವರಿದ್ದಾರೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಮರಿದ್ದಾರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿದ್ದಾರೆ, ಪ್ರರುಷರಿದ್ದಾರೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ನದಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಧಾರೆಯನ್ನೇ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸವಾಜದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇಂದಿನ ಯುಗದ ಪ್ರಬಿಲ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾರ್ಪಾದಿಸಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಈ ಶತಮಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಯಲಿಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಯುರೋಪಿಯನನಿಂದ

ಪ್ರಕಟವಾಯಿತೆಂದು ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತರ ಹಲವಾರು ಮಾಸ, ವಾರ, ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಿದ್ದುವು. 'ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ', 'ಕಂಠೀರವ', 'ರಾಷ್ಟ್ರಬಂಧು', 'ಪ್ರಭಾತ' ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಆವುಗಳ ಸಂಪಾದಕರು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರು. ಸುದ್ದಿ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಉದಯೋನ್ನು ಖಿ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕಥೆ ಕವಿತೆ ಲೇಖನ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರು. ಕಾರಂತ, ಪಂಜೆ, ಗೋವಿಂದ ಷ್ಯೆಗಳಂತಹ ಹಿರಿಯರ ಲೇಖಿಕರಿಗೂ ಅವು ವಾಹನವಾಗಿದ್ದವು. ಇಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಇಲ್ಲಿಯದು; ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಸಾರವುಳ್ಳ ಎರಡು ಮ್ಯಾಗಜಿನ್ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಅತ್ಯತ್ತಮು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಸಿಕಗಳಲ್ಲಿಂದು ಮಣಿಪಾಲದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತವೆ; ಅತ್ಯಂತ ನಿಸ್ಪಂಕೋಚ ದೈನಿಕಗಳಲ್ಲಿಂದು ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಚೈತನ್ಯ ಮತ್ತು ಲವಲವಿಕೆಗೆ ಇವು ಮಾದರಿಯಾಗಿವೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಪಂಚದ ಒಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ಅವು ಎಷ್ಟೂ ವೇಳೆ ಸರಕಾರಿ ಅಥವಾ ಸರಕಾರ ಪೋಷಿತ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ನೆರವಿಲ್ಲದ ವ್ಯೇಯಕ್ಕಿ ಸಾಹಸಗಳಾಗಿರುವುದು. ಎಷ್ಟೂ ವೇಳೆ ಅವು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಸಮುದಾಯದ ಹೊರಗೇ ಇರುವ ಜಿಜ್ಞಾಸು ಜೀವಗಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಷ್ಯೆಗಳ ಸಂಶೋಧನ ತಪಸ್ಸೆಲ್ಲ ಹೊರಗಿನ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗಿತ್ತು. ದಿವಂಗತ ಡಾ. ಪಿ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟರು ಒಕ್ಕೆ ಬಂಟರಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿ, ಹೊಸ ಬಿತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷೆನಲ್ಲಿಯೂ ಇತಿಹಾಸ ಬರೆದರು. ವ್ಯಾಪಾರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರುವವರೊಬ್ಬರು ನಾಣ್ಯ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅನೇಕರು ತಂತಮ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಕೇವಲ ಸತ್ಯಶೋಧಕರಾಗಿ ಬಿತಿಹಾಸಿಕ, ಪ್ರಾಗ್ಯಾತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಫಲವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಗಳು ಬೇರಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ.

ಸ್ಥಳನಾಮ ಸಂಶೋಧನ ಕನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಕಡೆ ನಡೆದಿದೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಳನಾಮ ಸಂಘವೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ಚೆಚ್ಚಿಸುವ ಡಾ. ರಘುಪತಿ ಭಟ್ಟರ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದೇ ಈವರೆಗೆ ಹೊರಬಂದ ಪೂಜಾಕಾರದ ಗ್ರಂಥ. ಅವರ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪ್ರಬಂಧವೂ ಅದೇ ವಿಷಯದ್ದು. ಅವರ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ

ಪ್ರರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ತುಳು ಭಾಷಿಕವಾಗಿದ್ದ ಭಾಗವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕವಾಗಿದ್ದ ಭಾಗದಿಂದ ಗೆರೆಹಾಕಿದಂತೆ ಸ್ನಾಳ ನಾಮಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದೆಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಸಂಗತಿ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇಂದಿಗೂ ಭಾಷಾ ಸೀಮೆಗಳು ಹಾಗೆ ಇರುವುದು ಇನ್ನೂ ಸೋಚಿಗೆ.

ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಪರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲಸಿದವರೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಮೊಂಬಾಯಿಯ ಮೋಗವೀರ ಸಂಘ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ೩೦ ವರ್ಷದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ 'ತಾಯಿ ನುಡಿ'ಮುಂಬಯಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೂ ಅವರ ವಾಣಿಗೂ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಿ, ಕಲಾವಿದರಾಗಿ ಹೆಸರಾಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಬಲ್ಲಾಳರ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂತೆಂದು ಇದೀಗ ಆಕಾಶವಾಣ ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ. ಮದ್ರಾಸಿನ ಕಣಾಟಕ ಸಂಘದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುತರವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಿಗರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮದ್ರಾಸಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇರುವ ಪ್ರೌ. ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ಟ, ಡಾ. ಕುಶಾಲಪ್ಪ ಗೌಡ ಮತ್ತು ಡಾ. ಶಂಕರ ಕೆದಿಲಾಯರ ಬರವಣಿಗಳು ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಭಟ್ಟರ 'ಹವ್ಯಕ ನಿಘಂಟು' ಡಾ. ಕೆದಿಲಾಯರ Foreign Words in Kannada ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಇವುಗಳನ್ನು ನಾನು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತೇನೆ. ಬಂಧುಗಳೇ,

'ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ' ಎಂಬ ಸ್ವದತ್ತ ಬಿರುದಿನಿಂದ ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದೂ ಬರೆದೂ ನಾನು ಹಾಸ್ಯಗಾರನೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷಾತಿಗೆ ಪಕ್ಕಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಬರವಣಿಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರು ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ ಹಾಸ್ಯದ ಹೊನಲನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಅಭಿನಂದನ ಪತ್ರ, ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ನಂಬಿರಿ. ನಾನೊಬ್ಬ ಗಂಭೀರ ಮನುಷ್ಯ. ಮೂಲ್ಯ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಹಾಸ್ಯದ ಹೊನಲಿನಿಂದ ಗಂಡಾಂತರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸುವುದು ಇಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಹಾಸ್ಯದ ಕಿಡಿಗಳಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವುದೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ದಿನಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸುತ್ತೇನೆ, ಕ್ಷಮಿಸಿ.

ಗಡಿಯ ಅಧ್ಯಾನ :

ಕನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವಾಗಿ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿವೆ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಗಡಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇನ್ನೂ ತಲೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ದೊಡ್ಡ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಅನಾದಿಯಿಂದ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಸರಗೋಡು ರಾಜಕೀಯ ಚದುರಂಗದ ವ್ಯಾಧೆಯಾಗಿ ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತುಳು, ಕೊಂಕಣೆ, ಕನ್ನಡ ಇವು ಮೂರು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅಂಗಭಂಗವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕನಾಟಕದ ಕಷ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಅಸಂಗತವಾಗಲಾರದು.

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಕನಾಟಕದ ಶಿಕ್ಷಣ - ಸಾಹಿತ್ಯ ರಂಗಗಳ ಪ್ರಮುಖರೊಬ್ಬರು ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇನ್ನು ಕೆದಕೋಣ ಬೇಡ, ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, 'ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋದದ್ದು ಕೃಷ್ಣಪ್ರಣಾಲೀಸಣ' ಎನ್ನೋಣ. ಒಂದು ದುರ್ದೈವರೆಂದರೆ ಕನಾಟಕದ ಒಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿನ ನಾಯಕರಿಗೆ ಇನ್ನೋಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರ ಸಂಕಟದ ಪ್ರಜ್ಞ ಉತ್ತರಣವಾಗಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದವರಾಗಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯರೊಬ್ಬರು ತೆಲುಗು ಪ್ರಧಾನ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ, ಬಿಡಬಾರದೆಂದೂ ಅವರು ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನೆರೆರಾಜುಗಳ ವಿಸ್ತರಣಾವಾದಿಗಳಿಗೆ ಹುಮ್ಮೆಕ್ಕು ದೋರೆಯುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ನಿಲುಮೆ ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಏತಿ ಇಲ್ಲಿದಿದ್ದರೂ ನೆರೆ ಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಉತ್ತರಣತೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನವರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ. ನಮ್ಮ ನಿಲುಮೆಗಳು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರದೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒದ್ದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವವರು ನಾವು.

ಕನಾಟಕದ ಪುನರ್ಜಾಗ್ತಿಯ ಇತಿಹಾಸ ನೋಡಿದರೆ, ಅಲ್ಲೇ ಇದರ ಬೀಜಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಉಚ್ಚ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗೀಯ ಕನ್ನಡಿಗರು ಪುಣಿಗೋ ಮುಂಬಯಿಗೋ ಹೋದಾಗ. ಅಲ್ಲಿಯ ಮರಾಠಿ ಸಹಪಾಠಿಗಳೂ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ತುಚ್�ೀಕರಿಸುವುದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಾಗ ಕನ್ನಡ ತರುಣರ ಕೆಚ್ಚು ಜಾಗೃತವಾಯಿತು. ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಮರಾಠಿ ಜನರ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ನಿರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಕೆಚ್ಚನ್ನು ಜಾಗರಿಸಲು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಮರವೆಯಾಗಿದ್ದ ಕನಾಟಕದ ಗತವ್ಯಭವವನ್ನು ಆಗೆದು ತೆಗೆದು ಜನತೆಯ ಮುಂದಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪು ದುಸ್ಸಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೂರು ಜನ ತಮಿಳು ದಿವಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇತರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ತಮಿಳರಿಂದ ತಮಿಳು ಅಡುಗೆ ಭಟ್ಟನೂ ಕನ್ನಡದ ಪದವೀಧರನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದಾಂತಾಯಿತೆಂದು ನವರತ್ನ ರಾಮರಾಯರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ನೊಂದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನದ ಉತ್ತಾನವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನುವುದು ಬಹುತರವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರ, ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಂಗಾಮವಾಯಿತು. ಇಂದಿಗೂ ಕನಾಟಕದ, ಕನ್ನಡದ ಚೆಳವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವರದೇ ನಾಯಕತ್ವ (ಅದು ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆನ್ನುವಾಗ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಬರುತ್ತಾರೆ, ಎನ್ನ) ಅವರ ಚೆಳವಳಿ ಶಾಂತವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನು ಮಯಾದೆಯಾಗಿ ಬಂಧಿಸಿ ಮಯಾದೆಯಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಚೆಳವಳಿ ಉಗ್ರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮನ್ಯಾಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತುರ್ತು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೋ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉದ್ಧವವಾದರೆ ಸಾವಿರಗಳ್ಲೇ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ನೇರಯುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಧಿವಾ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಕನಾಟಕದೊಳಗೇ ಇರುವ ಮರಾಠಿಗರು, ತಮಿಳರು, ಮಲೆಯಾಳಿಗಳು ತೋರಿಸುವ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇ ಬೇರೆ. ಅವರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಸರಕಾರಗಳು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೂ ಬೇರೆಯೇ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಬೇಡಿ ಪಡೆದ ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗ ಒಟ್ಟಿಸಿದ ವರದಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಕಡತದ ರಾಶಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇ ಕೆ? ಅವರ ಮಗುವನ್ನು ಅವರು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕೆಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದಾದ್ದನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು. ಸರಕಾರಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ನೋಡಿ!

ಶಾಂತಿಪಾಠ ಒಳ್ಳೆದು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮತಪಟ್ಟಿಗಿಗಳ ಮೂಲಕವೂ ತಮ್ಮ ಅಸಂತೋಷವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಕಾಸರಗೋಡು ಹೊರತು ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಸಂತೋಷ ಮತಪಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ದ್ವಿಭಾಷಾ ಚೊಂಬಾಯಿ ಪ್ರಾಂತ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಶ್ನೆಮ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮತಪಟ್ಟಿಗಳು ತೋರಿಸಿದ ಕೋಪ ನೋಡಿ ದಿಲ್ಲಿಶ್ವರರು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಬಿಸಿ ಬಟಾಟೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿರು.

ಕನಾಟಕದ ಈಗಿನ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ಯಾಸುತ್ತದೆ :

೧. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾಷಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವರಾಜ್ಯಾಭಿಮಾನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರವರಿಗೆ ಗಾಢವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿದಿಲ್ಲ. ತಮಿಳು ವಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿಮಾನ ಸ್ವಯಂಜಾಗ್ರತವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರದ ಕೊರತೆ, ನಮ್ಮ ದೀಘ್ರ್ಯಾ ಕಾಲದ ಒಡಕುತನ ಮತ್ತು ಪರಿಕೀಯರ ಆಳಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದು ಕಾರಣವಿರಬಹುದು.

೨. ಇದ್ದ ಜಾಗೃತಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ; ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಏಕತ್ವ ಮತ್ತು ಬಗ್ಗಟ್ಟು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನ ನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿಗೂ ಅಗತ್ಯ ಎಂಬ ಮನವರಿಕೆ ಇಲ್ಲ.

೩. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಅಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯಾತರ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿದ್ದವರು ನಮ್ಮವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಚೆಗೆ ಬಂದು ನೆಲಸಿದವರು ಗಡಿಯಾಚೆಗೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಕನ್ನಡಿಗರು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬರುವ ಹಾಗೆ ಅಚ್ಚುಕನ್ನಡಿಗರು ಕೆಂಪ್ತಿನಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಅವರು ನಮ್ಮವರಾದಾರು.

೪. ಕನಾಟಕ, ಇನ್ನೂ ಕನ್ನಡದ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವಾಗ, ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ಅಂಗಿಯ ನಗರವಾಸಿಗಳ ರಾಜ್ಯ. ಬೆಂಗಳೂರು ಭದ್ರಾವತಿ, ಹರಿಹರ, ಕೋಲಾರ ವೋದಲಾದ ಭಾರಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರಮಿಕರಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು, ತಮಿಳರು, ಮಲೆಯಾಳಿಗಳು, ಕೇಂದ್ರ, ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಭಾಷಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಇದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಕ್ಯೆ ಕಸುಬಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಯೆಗಾರಿಕಾ ಶ್ರಮಿಕ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೈದ್ರಾಮಿಕ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನೆರಬಾಷ್ಟಿಗಳ ಶ್ರಮಿಕ ಜನರ ಪ್ರಚಂಡ ವಸಾಹತುಗಳೇ ಎದ್ದಿವೆ. ಭಿಲಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರಖಾನೆ ಆದರೆ ಕೇರಳದ ಜನ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ನಾನಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ ಜೀವೋ ಸಾರಧಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮುಖ್ಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ವರೆಗೆ ಮಲೆಯಾಳಿಗಳೇ ತುಂಬಿದ್ದರು. ಆದು ಕೇರಳದ ವಸಾಹತೆಂದೇ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡಿಗರು ಬಿಳಿ ಅಂಗಿಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಆತುರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಈಚೆಗಿನ ವರೆಗೆ ಕುಶಲ ಅರೆಕುಶಲ ಕರ್ಮಕಾರಿಗಳನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ದುರುಪಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕಸುವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

೫. ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೂಗು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಲಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲದ ರಾಜಕಾರಣೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಗಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಚಿವಾಲಯಗಳ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕಡಿಮೆ. ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳಿ, ಮರಾಠಿ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮವರನ್ನು ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡಿಗರು ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿರಾಗಬೇಕು. ಬಿಳಿ ಅಂಗಿಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹಾಗೆ ನೀಲಿ ಅಂಗಿಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಅವರು ಮೇಲಾಟ ನಡೆಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯಗಳನ್ನು, ಹಸ್ತಕೌಶಲಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಹೆಚ್ಚುಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರ, ಸರಕಾರದ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿ ದೊರಕಿಸಲು ಮಹಿಳೆ ವರದಿಯ ಜಾರಿ ಸಹಾಯವಾಗಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳಿಯ ಕನ್ನಡಿಗ ಶ್ರಮಿಕರೂ ತಾಂತ್ರಿಕರೂ ಹೊರಗಿನವರ ಒತ್ತುಡಕ್ಕೆ ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಿಂಬ ನಾತೆಯಲ್ಲೇ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸಂಘಟಿತರಾದರೆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡುವುದು ಸುಲಭವಾಗುವುದು. ಅನತಿ ದೂರದಲ್ಲೇ ಜನ ಒಳ್ಳೆ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೆಂಬ ಆಶೆ ಇದೆ.

ಗಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮರಾಟಿಗರು ಹೇಳುವಂತೆ ಬಿಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣಾನೆಗಳು ಉದ್ಯಮಗಳು ಬೆಳೆದಂತೆ ಜನರ ವಲಸೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೇರೆ ಭಾಷೆಗಳವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುಬಹುದು. ಆಗ ಮತ್ತೆ ಗಡಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕೂಗು ಏಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲವಾದೀತು.

ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ

ಕನ್ನಡವೇ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾಷೆಯಾದ ಹೊರತು ಕನ್ನಡ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಪರಭಾಷಿಕರ ಒತ್ತುಡಕ್ಕೆ ತಡೆ ಬೀಳುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನೇರೆರಾಜ್ಯಗಳು ಯಾವ ಸರಕಾರಿ ಕಾನೂನು, ಆಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ 'ಒಳ - ಸಂಚಿ'ನಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಚಳಿವಳಿ, ಪ್ರತಿಚಳಿವಳಿ, ಕಾನೂನು, ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕ್ರಮಗಳು ಬೇಕಾದ್ದು ಅಥವಾಪೂರ್ವಾವೂ ವಿಷಾದಕರವೂ ಆಗಿದೆ.

ಆಗ ತತ್ವ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಜಾರಿ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಗತಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಇದೆ. ಉಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪರವಾದ ನಿಹಿತ ಸ್ವಾಧ್ಯಾವೋಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಬದ್ರ, ಪರಭಾಷಿಕರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕುದುರೆಗೆ ಹಣ ಕಟ್ಟಿದ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಸುದ್ಯವದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಪರವಾದ, ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೊಂದಿರದ ಗುಂಪೂ ಒಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಬೇಡಾದವರು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳ ರೀತಿ ತೆಗೆದು 'ಕಂಠಲಂಗೋಟಾ', 'ಅರಕ್ಕಿ' 'ಅಭಿಯಂತ' ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿ ಸಂಶಯ ಬಿತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಪಾರಿಭಾಷಿಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲಭತ್ವವನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ heart disease ಅನ್ನ cardiac disease ಎಂದೂ Water animals ಅನ್ನ aquitic animals ಎಂದೂ ಕರೆಯುವುದು ಕವ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ದಿನ ರೂಡಿಯಾದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಕ್ಕೆ ಅಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅಸದ್ದು ಮಾಡಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೆ ಕಿವಿ ಪಳಗಿಸಿಕೊಂಡವರ ಕವ್ಯ. ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ಪ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ Papa; ಮಾವ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ uncle ಸುಲಭ; ಅಜ್ಞ ಕವ್ಯ, granny ಸುಲಭ. ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಲ್ಲ!

ದಿವಂಗತ ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲರು ಒಮ್ಮೆ ಚೊಂಬಾಯಿಯ planatariumಗೆ ಚಿತ್ರೇಸಿದರಂತೆ. ಎದುರಿಗೆ 'ಕೃತಕ ಗ್ರಹಾಲಯ' ಎಂದು ಹಲಗೆ ತೂಗಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, 'ಕೃತಕ ಗ್ರಹಾಲಯ' ಎಂದರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಿಳಿಯತ್ತೆ? ಅಂತ ದಬಾಯಿಸಿದರಂತೆ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿ ಬೆ-ಬೆ-ಬೆ ಎನ್ನದೆ ತಣ್ಣಿಗೆ 'ಮರಾಟಿಗರಿಗೆ ಅಥವಾಗುತ್ತೆ' ಅಂದನಂತೆ. ಮರಾಟಿಗಳು ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳು! ನೇಹರು ಬಾಯಿ ಮುಖ್ಯ ಕೊಂಡರು.

ತಾಂತ್ರಿಕ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮುದಿವಂತಿಕೆ ಬೇಡ. ಆದರೆ ಖಚಿತಾರ್ಥತೆ ಬೇಕು, ಉಪರ್ತಬ್ಬಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡ ವಾತಾಡುವುದು ಕಾಲಹರಣಕ್ಕೆ, ಕಾರ್ಯಹಾನಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ

ಉಚ್ಚ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಬರಿ ಗುಲ್ಲು ನಿದ್ದೆಗೇಡು ಹೆಚ್ಚುಗುತ್ತದೆ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕದ ವರೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳಿ, ಉಚ್ಚ್ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದರೆ ಕೋಟ್ಯಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಚಂಡ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ನಾವು ಎರವಾಗುತ್ತೇವಂತೆ! ಕಾಲೇಜು ಗ್ರಂಥಾಲರನ್ನು ಕೇಳಿ - ಎಷ್ಟು ಜನ ಈ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರ ಒಡೆಯಲು ಬರುತ್ತಾರೆಂದು!

ಇಂಗ್ಲೀಷು ಬೇಡ ಅಂತ ಯಾರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಜ್ಞಾನ ಸಾಕು. ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಹಾಗೆ ಬರೆಯುವಷ್ಟು ಬೇಡ.

ಹಿಂದಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸುಮಾರು ಇದೇ ನೀತಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ತಮಿಳರು ತಮ್ಮವೇ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಹಿಂದಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಕೂಗುತ್ತಾರೆ, ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅವೇ ಕಾರಣಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಿಂದೆ ಸರಿದರೆ, ತಮಿಳರ, ಮಲೆಯಾಳಿಗಳ ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾದೀತು - ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಟ್ಟಿಗೆ.

ನಿರ್ಣಯವಾದ ಮೇಲೆ ಜಗತ್ ತೆಗೆಯದೆ ಕಾಲಬದ್ಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕಾರಿ ಚಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯ. ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಚರ್ಚಿಸಿದರೆ ಈಸು ಕಲಿಯಲಾದೀತೆ?

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ

ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೈಳನ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಲವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪದೇಶಾಮೃತ ಹಂಚಲೇಬೇಕೆ? ಇಂದೂ ನಾಳೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಕಾಲೀನ ಒಲವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಗ ಸಮೈಳನಗಳು ನಡೆಯಲಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಈಸಾಡುತ್ತಿರುವವರೇ ಮಾತಾಡಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬಹುದು. ಸ್ವಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬುದು ನರತ್ವದಿಂದ ಮಾನವತ್ವಕ್ಕೇರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತರೆದುಕೊಂಡ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವ- ತ್ವವನ್ನು ಸಮಷ್ಟಿ

ಮಾನವತ್ವದೊಡನೆ ತಳಕು ಹಾಕಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಂತರಂಗದ ನೋವು - ನಲಿವು, ಕೃತಾರ್ಥತೆ - ವೈಫಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪು ಕೊಡುವುದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುಭವ ಎಷ್ಟು ಆಳ - ಅಗಲವೋ ಎಷ್ಟು ಪರೇಂಗಿತಜ್ಞವೋ, ತಾನು ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆಯ ನಾಡಿಯ ಅರಿವು ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಇದೆಯೋ ಆದರ ಮೇಲೆ ಅವನು ಬರೆದದ್ದರ ಸತ್ಯ ನಿಣಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದು ಪುರಾಣವಿರಲಿ, ರೋಮಾಂಟಿಕ್ ಇರಲಿ. ನವ್ಯ ಇರಲಿ ಬಂಡಾಯವಿರಲಿ, ಆದು 'ಮನುಷ್ಯಾವಸ್ಥೆ'ಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಸನ್ನಿಹಿತಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ, ಹೊಸ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಹಳೆಯ ಸರ್ವೇ ಕಂಬಿಗಳು ಸರಿಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ, ಆಗ ಹೊಸ ದಾರಿ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 'ಮನುಷ್ಯಾವಸ್ಥೆ' ಉಳಿಯುತ್ತದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವಾಹಿನಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ,

ಶಾಶ್ವತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬುದು ಮಿತವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ. ಶೇಕ್ಷಿಸಿಯರೂ ಮಹಾ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಇಂದು ಎಷ್ಟು ಜನ ಓದುತ್ತಾರೆ? ಎಂದು ಸೊಮರ್ ಸೆಟ್ ಮಾರ್ ಕೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಮರ್ಮವಿದೆ.

ಈಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲಘುವಾಗಿದೆ, ಆಳವಿಲ್ಲದೆ ಅಗಲವಾಗಿದೆ, ಎಂದೆಲ್ಲ ಮೂಗು ಮುರಿಯುವದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ವಾಲ್ಯೂಚಿ ಯುಗಮೌಖಿ, ವಾಲ್ಯೂಚಿ ಆಗದವರು ಬರೆಯಲೇ ಬಾರದು ಎಂದರೆ, ಬರೆಯದೇನೆ ತಾನು ವಾಲ್ಯೂಚಿಯಾಗುತ್ತೇನೇ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು?

ವಿದೇಶಗಳ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇಲವು ಸೆಲ ಕುಮರಿ ಬೇಸಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೆಲ ಬರಡಾದಾಗ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಕಾಡು ಸುಟ್ಟು ಬಿತ್ತಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೊಸ ಸ್ಥಳ ನಮ್ಮ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವಂಧದ್ದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಹುಲುಸಾದ ಬೆಳೆ ಬಾರದು. ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ ವಾದ, ರೋಮಾಂಟಿಕ್ ವಾದ, ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ, ಸಮಾಜವಾದ, ಮಾನವತಾವಾದ ಇತ್ಯಾದಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದ ನವ - ನವೀನ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತಿಕ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಯುರೋಪಿಯನ್‌ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಖಣ್ಡಯಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಾಮ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಅವು ನೈಜ ಸೂಕ್ತಿಕ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತದ ನೆಲದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಈಚೆಗೆ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇದೊಂದು ತೊಡಕಾಗಿರಬಹುದು.

ಕೇಲ ಕಾಲ ಕರ್ಮಾರ ಶಿಸ್ತನ, ಸುಲಭವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಂತಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ - ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ನಡೆಸಿತು. ಆದರೆ ಓದುವವರಿಗೆ ಆ ಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದು ನೀರಿಳಿಯದ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಕಡುಬು ತುರುಕಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ, ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹೊಸ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದು ನನಗಂತೂ ಸಂತೋಷ

ತೆಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದೆಂದರೆನು? ಅತಿ ಸರಳವೆಂದು ತೋರುವ ಬರವಣಿಗೆಯೂ ಅತಿ ಗೂಡಿವಾದ ಅರ್ಥದ ಪದರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಲ್ಲುದು. ಮರಗಳೆಲ್ಲ ಅರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಡು, ಕಡೆಗೂ ರಹಸ್ಯವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಅಲ್ಲ.

ಇಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಪ್ರುಲವಾಗಿ ಬಹುಮುಖಿವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಲೇಖಿಕರನ್ನು ರಂಗಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿಯೇ ಆದರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳೂ ಮುಟ್ಟುವ ಸಂಭಾವ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಹಾಗೆ ಹಾರ್ಡ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಹಾಗೆ ಹಾರ್ಡ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್.

ಆಗಬೇಕಾದ್ದು :

ಮುಗಿಸುವ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಾಡಕದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಎನಿಸುವ ಕೆಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರ ಗಮನಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸುತ್ತೇನೆ.

೧. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಹುತರವಾಗಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಜನಪೀಠ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂವಹನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತು ಬಂದದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದು ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಅಂಗಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಖಚಿತತೆಗೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಕಾನೂನು, ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳು ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳು ನಿಶ್ಚಯಿತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಸೇರಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆ ತರಬೇಕು. ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೇ ಜನಪೀಠ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸಬೇಕು. ಈಗ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪರಮಾಣು ಎಂದರೆ atom, ಅಣು ಎಂದರೆ molecule ಎಂದು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ atom ಬಾಂಬನ್ನು ಅಣು ಬಾಂಬು ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಮಾತ್ರ. ಇಂಥ ಗೊಂದಲಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಗೆ ಯಶ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಈ ಬಂದು ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಬಹಳ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಬರವಣಿಗೆ ಸಡಿಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬಹುವಚನದ ಕರ್ತೃಪದಕ್ಕೆ ಏಕವಚನದ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಒಲವು ಇದೆ. ಈಚೆಗಿನ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅನೇಕ ಹೊಸ ವಾಕ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ಮನೆ, ಮರ, ದೇವಾಲಯಗಳು" - ಈ ತರಹದ ಬರಹ 'ಉ' ಪ್ರತ್ಯೇಯವನ್ನು ಓಡಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಮನೆ, ಮರ, ದೇವಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿ ಎಲ್ಲಾವೂ ಏಕವಚನವೋ ಎಲ್ಲಾವೂ ಬಹುವಚನವೋ ಅರ್ಥವಾ ಬಂದು ಏಕವಚನ ಉಳಿದವು ಬಹುವಚನವೋ ಎಂಬುದು ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂಂದು ಹೊಸ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ.

೭. ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಿಮಾಂಟಿಕ್‌ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ತುಂಬಾ ಮುಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ-ತುಳು ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡರವರೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ನೇತ್ರಾವತಿ - ಗಣಾಜ' ರಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇದು ಒಹಳ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸ. ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರದ ಫಲವಾಗಿ ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಭರದಿಂದ ಕಣ್ಣರೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಖಿಲ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ತ್ವರೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಲವೆಡೆ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿವೆ, ಆದರೆ ಏಗ ಸಾಲದು. ಸಮಗ್ರ ಕನಾಟಕದ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಚಿತ್ರ, ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹದಿನ್ಯಾದು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಒಂದು ನಕಾಶೆಯೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಅದರ ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ ಮೌದಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರೇ ಪೇರಣೆ ಮತ್ತು ನೆರವು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

೮. ಶಬ್ದಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಚಾಲ್ತಿ ಭಂಡವಾಳ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳ ನಿರುಕ್ತದ ಶೋಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಬೃಹತ್ ನಿಘಂಟಿಗಾಗಿ ಆಗಿದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಶಬ್ದಗಳ ನವಿರಾದ ಅರ್ಥಸೂಕ್ತಗಳು ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಆಗಬೇಕು. ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಸ್ವಾದಕರಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಕರ ವಾದಿತು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳ ಕುರಿತು ಇಂಥ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಓದಿ ಈ ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

೯. ಡಾ ಶಂಕರ ಕೆದಿಲಾಯರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಅರಾಬಿಕ್ ಮತ್ತು ಪರ್ಸಿಯನ್ ಪದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಶಬ್ದಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅಧ್ಯಯನಗಳಾಗಬೇಕು.

೧೦. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಈಚೆಗಿನ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಶಾಖೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅದು ವಹಿಸಿದ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಂಥ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಿಗೆ ಕುಮ್ಮೆ ಕ್ಕು ದೊರೆತಿದೆ. ಇದಲ್ಲ ಅಭಿನಂದನೀಯ. ಆದರೆ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕನ್ನಡ - ಕನ್ನಡ ಬೃಹತ್ ನಿಘಂಟು 'ನಾಭಿ'ಗೆ ಒಂದು ನಿಂತು ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಒಂದಂಗುಲ ಮೇಲೇರದಿರುವುದು ವಿಷಾದಕರ. ಮುಂದಿನ ಸಂಪುಟಗಳು ತ್ವರೆಯಿಂದ ಬರಲೆಂದು ಹಾರ್ಡ್ ಸುತ್ತೇನೆ.*

* ಈಚೆಗೆ ಆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿದೆ.

೪. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ವಿದೇಶ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದ ಭಾಗ. ಉದ್ಯಾವರ, ಬಾಕೋರು ಮೊದಲಾದ ಹಳೇ ರೇವು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರನನವಾದರೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಖತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ದೂರೆಯುವುದು. ಕೇಂದ್ರ, ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಗಳು ಉತ್ತರನನ ಕ್ಯಾಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ.

೨. ಖಾಸಗಿಯವರಲ್ಲಿ, ಪುರಾತನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮನತನಗಳಲ್ಲಿ, ಮರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದ ತಾಮ್ರ, ಶಾಸನಗಳು, ಸನದುಗಳು, ರಾಜಾಜ್ಞಯ ಕಡತಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾಡಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಅವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟನೆಯಿಂದ ಅರ್ಥಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂಥ 'ಒಖ್ಯೇರು'ಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ ಆಗಿದೆ.

೩. 'ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ಗೋಪ್ಯಿ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷ. ಆಕಾಶವಾಣಿಯವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸವಿನಯ ವಿನಂತಿ. ಕನ್ನಡದ ಸುದ್ದಿ ವಾಚಕರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಉಚ್ಛರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಪ್ರಾಣ, ಮಹಾ ಪ್ರಾಣ, ಸ-ಶ-ಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಗತ್ಯ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಉಚ್ಛರ ತ್ವರಬೇತಿ ಕೊಟ್ಟೇ ವಾಚನದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಹಳೆಗಾಲದ ಪಂಡಿತರಂತೆ ಶುದ್ಧೋಚಾರವನ್ನು ಕುರಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಉಚ್ಛರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾಪ್ರಾಣ ದೂರವಿಡಕ್ಕೆ ಬಾಹಿರವಾಗಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲಿ!

ಸಭಿಕರೆ,

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ದಿನಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಓದುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಸರಕಾರ ಅಕಾಡಮಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರೌತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಲೇಖಕರಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆಯೂ ಆಧಿಕ ಸಹಾಯವೂ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾದ ಈ ಜಿಲ್ಲೆ ತನ್ನದೇ 'ವರ್ಧಿಮಾನ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವರ್ಷವರ್ವ ವಿಶರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ ಷ್ಟೇ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಪ್ರತ್ಯಾರೂಪಲ್ಲಿ ಕನಾಂಟಕ ಸಂಘ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಕಾರ್ಯತತ್ವರವಾಗಿವೆ. ಕನಾಂಟಕಕ್ಕೊಂದು ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನ ಅಕಾಡಮಿ ಸದ್ಯವೇ ತಲೆಯೆತ್ತಲಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತೂ ಕಾರ್ಯತತ್ವರವಾಗಿದೆ.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕೆಲಸಗಳ ಸರಿಯಾದ ಪರಿಚಯ ನನಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಉತ್ಪಾಹದಿಂದ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಹೆಸರು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ತಡೆಗಳಾಗಿರಬಹುದು, ಕ್ಷಮಿಸಿ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸದ ಮುಂಚೊಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅದು ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಘಟ್ಟಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಏಕಾಂತವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇಗನೆ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಈಗ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ, ಅದೂ ಹಳೇ ತಲೆವಾರಿನವರಲ್ಲಿ, ಅನೇಕರಿಗೆ ದೊರಕಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ನಣೆ ಸಿಗಬಹುದಿತ್ತೇನೋ. ಆದರೆ ಏಕಾಂತ ಇಲ್ಲಿನವರಿಗೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಥಾನ ಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಅದು ಹಾಗೇಯೆ ಇರಲಿ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಅನುಬಂಧ

ಪ್ರ. ವೆಂ. ಅಚ್ಚಾಯ್ - ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟ ಯೋಜನೆ

'ಕಸ್ತುರಿ'ಯ ಸಮಧ್ವ ಸಂಪಾದಕರು,
'ಒಮ್ಮೆಗರೊಡನೆ ಹರಟೆ' ಹೊಡೆದ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯರು,
ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ಚಿಂತಕರು,
ಸರ್ವಕುಶಾಹಲಿ - ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾಯರು,
ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಪಂಡಿತರು;

ಈ ರೀತಿಯ ನಾನಾ ಉಪಾಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಅಚಾಯರ ಸಮಗ್ರ ಬರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯೊಂದು ರೂಪ್‌ಗೊಂಡಿದೆ.

ಕೃತಿ ರಚನೆ

ಪ್ರ.ವೆಂ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಮೂರು ಕಾಲಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

- ಗ್ರಂಥಾರಂಡ - ಗ್ರಂಥ : ಉದ್ದುಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, 'ಅಂತರಂಗ', 'ಜಯಕನಾಟಕ' ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಂಥ ಕತೆ - ಕವನಗಳ ರಚನೆ. ಅವರ ಮೊದಲ ಕವನ 'ಉದ್ದಾರ' ಎಂಬುದು 'ಜಯಕನಾಟಕ'ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. (ಗ್ರಂಥ). ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಸಣ್ಣ ಕತೆ 'ಮಧುವನ' ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ (ಗ್ರಂಥ).

- ಗ್ರಂಥ ರಿಂದ ಗ್ರಂಥ : ಕರ್ಮಾವಿರ, ಕಸ್ತುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟವಾದ ಬರಹಗಳು. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತ ಈ ಕಾಲದ್ದು.

- ಗ್ರಂಥ ರಿಂದ ಗ್ರಂಥ : ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೆ ತುಷಾರ, ಸುಗುಣಮಾಲಾ, ತರಂಗ ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸರ್ವ ವಿಧದ ಬರಹಗಳು. ತುಳು ಕವನಗಳ ರಚನೆಯೂ ಇದೇ ಅವಧಿಯದು. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ 'ಕಸ್ತುರಿ' ಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ವಿವೇಚಿಸಲಾದ 'ಪದಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮನೆ'.

ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರ ಒಟ್ಟಿನ ಬರವಣಿಗೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಪ್ರಾಚೀನನ್ನು ಮೀರುವುದಾಗಿದ್ದರೂ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ. 'ರಶ್ಯಾಯದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ' ಮತ್ತು 'ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ' ಎಂಬೆರಡು ಪ್ರಚಲಿತ ರಾಜಕೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಹರಡಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು, ಮತ್ತು ಎರಡೇ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳು. ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಕೃತಿಗಳೆಂದು 'ಸುಭಾಷಿತ ಚಮತ್ವಾರ' ಹಾಗೂ 'ಪದಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ' ಇವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಬೇಕು.

ಪಂಚಮುಖಗಳು

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿರಚನೆಯ ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಇದು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ರೇಖಿಸಬಹುದು. ಅವೆಂದರೆ :

ಕಲ್ಪಕತೆ ; ಚಿಂತನಪರತೆ ; ಶಬ್ದಸಕ್ತಿ ; ಪತ್ರಿಕಾಧರ್ಮ ; ಅಣಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ.

ಕಲ್ಪಕತೆ ಅವರ ಕವನ, ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದರೆ, ಚಿಂತನಪರತೆಯು ಜೀವನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತ ವಿಚಾರಮಂಧನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದಸಕ್ತಿಯಂತೂ 'ಕಸ್ತೂರಿ'ಯು ಆರಂಭವಾದ ಕಾಲದಿಂದ ತೋರಿಬಂದಿದೆ. ಪತ್ರಿಕಾಧರ್ಮದ ಬಗೆಯನ್ನು ಅವರು ಪಾಲಿಸುವುದಕ್ಕೂ 'ಕಸ್ತೂರಿ'ಯೇ ಕಾರಣವಾಯ್ತು. ಅಣಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಜನ್ಮಜಾತವಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃತಿರಚನೆಗೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಹರಡಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇವು ಇದೂ ಭೂಮಿಕೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವಿಂಡವಾದ ವ್ಯಾಸಂಗ ಪಿರಿತೆ - ಇದ್ದುದನ್ನು ನಾವು ಗಣಿಸತಕ್ಕೂದು. ತುಸು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡೋಣಾವೆ ?

ಅನೇಕರಂತೆ ಪಾ.ವೆಂ. ತಮ್ಮ ಲೇಖನವನ್ನು ಕವನಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ಆರಂಭಿಸಿದರು - ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷದವರಿದ್ದಾಗ. ಆ ಮುಂದೆಯೂ ಕವಿತಾರಚನೆಗೆ ಮನಗೊಟ್ಟಿರೂ, ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾಲ ಮುಂದೆ ಸರಿದಂತೆ ಅವರ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ನವನವೀನ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಿಸಿತು. ಅವರ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ 'ನವನೀರದ'ಕ್ಕೆ ಆಗಿನ ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಪಾರಿತೋಷಕವೂ ಲಭಿಸಿತು. ಅನಂತರ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಂಗ್ರಹದ ಹೇಸರು 'ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು'. ಈ 'ಕೆಲವು' ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಒಟ್ಟಿನ ಕವನ ರಚನೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮೆ'ನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು 'ಪೆಂಗೋಪದೇಶ'ದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಈ ಮುಂಚೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಮಾದರಿ :

ಬದುಕು ಖಟರಾ - ಬಸ್ಸು ; ವಿಧಿಯದರ ದ್ಯುವರನು
ಕುಡಿದು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎರಡು ಕಾಣುತ್ತ

ಗಟರವೋ ಮರವೋ ಸಂಕರ್ವೋ ಟ್ರಿಕ್ಲೋ ಗೋಡೆಯೋ
ಮಡಿವವನಿಗಾವುದೇನೋ ಎಲವೋ ಪೆಂಗೇ.

ಅವರು ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದಾದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬರೆದವುಗಳು. ಅವು ೧೯೨೦ರ ದಶಕದ ಕತೆಗಳಾದರೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿಹಿತ ಹಾಗೂ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕೊನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ಅಪರಜೀವನ' ಎಂಬ ಕತೆಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೃಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡೆಂಥ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಿನ ಕತೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವೆಂ ಅವರದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಹಳ್ಳಿಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖಗಳು, ಮೌಲಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಣಯ ವಿವೇಚನೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತು ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರ ಬಗೆಗೆ ನವೀನ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಬರೆದದ್ದು ಕಂಡು ಬಾರದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ - ಆದರೆ ಹಿರಿಯರಾದ ಸಾಹಿತಿ, ಪತ್ರಕರ್ತರ ಬಗ್ಗೆ ಮನನೀಯವಾದ ವೃಕ್ಷಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಶಂ.ಬಾ. ಜೋತಿ ಇವರ ವೃಕ್ಷಚಿತ್ರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಆಳವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಆಚಾರ್ಯರ ವ್ಯೇದಿಸ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ. ಇತ್ತು ತಮ್ಮ ಸೈಹಿತರಾಗಿದ್ದ ದ.ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಮಣೀಯವರ ವೃಕ್ಷಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯೀಯತೆ ಎದ್ದು ತೋರುವಂತಿದೆ.

ಇವಲ್ಲವನ್ನು ಮೀರಿಸಿದುವೆಂದರೆ ಅವರ ಮೌಲಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರಬಂಧಗಳು. ಅವು ಆಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಾಸಂಗಪ್ರೇರಿತವಾದ ಆದರೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. 'ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಪೂಂಟೆ?' ಆದರಂತೆ ಮಾನವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ, ಆಜ್ಞಾಪಾಲನೆ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ - ಈ ಬಗೆಯ ಹತ್ತಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಕ್ಷ ಆಲೋಚನೆಯ ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾ.ಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕು?, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳು. ಇವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಪಾವೆಂ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ಚಿಂತಕರೆಂಬುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವುದು. ಅವರ 'ಭಾಷ್ಣಾರೇನು ಮಾಡಬೇಕು?' ಎಂಬ ಸೆವಿವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಬೇಕು. ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

'ಕಸ್ತುರಿ'ಗಾಗಿ ಬರೆದ ಲೇಖಗಳು ೯೦೦ ರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮೀರಿವೆ. ಅವನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು

- ಅ) ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆ
- ಆ) ದೇಶ - ವಿದೇಶಗಳ ಪರಿಚಯ
- ಇ) ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವ್ಯಾಚಿತ್ರಗಳು.
- ಈ) ಭಾರತದ ಆಗು - ಹೋಗುಗಳು.
- ಉ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯಗಳು.

ಇಷ್ಟೊಂದು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಲೇಖಗಳಾಗಿ ಪಾಠೆ. ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರು - ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ, ವಿಶ್ವಕೋಶದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಪೀಠಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಅವರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕಸ್ತುರಿಗಾಗಿ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವ ಶ್ರಮವನ್ನು ವಹಿಸುವವರಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ವಿಷಯ ಕಸ್ತುರಿಯಲ್ಲಿ ಬರಲೇಬೇಕು. ಹೀಗಾಗಿ 'ಕಸ್ತುರಿ'ಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠೆ. ಅವರ ವಾಚನದ ಬಹುಪಾಲು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಕ್ಕೇ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿತು. ಅವರೇನೂ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಾಲೇಜ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಓದಿದವರಲ್ಲ. ಈಗ ಅಂಥ ಬರಹಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಓದಿ ತಾವು ಅದನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಅಧ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರ ವಿಷಯ ಪೂರ್ವತೆಗೆ ಬೇರೆ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕಿತ್ತು, ಕನ್ನಡ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಲೇಖವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಪಾಠೆ. ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗಳ ವರ್ಣಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಲೆಕ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಅವರೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡದ ಗಣ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ - ಲೇಖಕರೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿತಕ್ಕುದು.

ಅವರು ಪ್ರಾಯಶಃ ವಿಜ್ಞಾನದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಯಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಖಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೂಭೌತಿಕ, ಸಸ್ಯ - ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಪಂಚ. ಜೊತೆಗೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಲೈಂಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳೂ ಅವರ ಗಮನವನ್ನು ಸೇಳಿದಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾದ್ಯಕ್ಷೇಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ಸಂದಿದೆ. ರೋಗಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಜನ ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿ ಭಾಳಬೇಕೆಂಬ ಸದಾಶಯವನ್ನು ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನೀಗ ಹರಟೆಗಳು. ಅವರ ಒಟ್ಟಿನ ಕೃತಿರಚನೆಯ ದೊಡ್ಡ ವೋತ್ತು 'ಲಾಂಗೊಲಾಚಾರ್ಯ' ಹೆಸರಿನ ಹರಟೆಗಳದ್ದೇ. ಐದುನೂರನ್ನು ಮಿಕ್ಕಿದ್ದ ಇಷ್ಟೋಂದು ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೇರಾರೂ ಬರದಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೇನು, ವಿಷಯ ಮಂಡನೆಯ ಪದಗುಭ್ರಾದ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. (ಉದಾ: ಗೆ, 'ಕತ್ತೆ'ಯ ನಿಮಿತ್ತದ ಗಾರ್ಥಭಗಾನ ಮತ್ತು ಗಾರ್ಥಭೋಪಾಶ್ಯಾನ ಎಂಬ ಎರಡು ಹರಟೆಗಳು).

ಹರಟೆ ಬರಯುವುದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೊಂದು ಪ್ರಕೋಪನ (provocation) ಬೇಕು. ಒಂದು ಯಾಕ್ತಿತ್ವದ ಫುಟನೆ, ಸಣ್ಣ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲವೇ ಆದಿದ ಒಂದು ಮಾತು - ಇಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗಿನ ಪ್ರಕೋಪನೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಆರಂಭಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬಹುಶುತ್ತ್ವದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅನೇಕ ಹರಟೆಗಳ ಶೀಷ್ಟಕೆಗಳೇ ಪ್ರಚೋದಕವಾಗಿವೆ : 'ನಗ್ನಾಪರಾಧ' , 'ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿರಿ', 'ಮನುಷ್ಯ ನಗದಿದ್ದರೇ' 'ಶ್ರೀಶ್ರು(ಗಡ್ಡ) ಚಿಂತಾರತ್ನಂ' 'ನೀವು ಹೆಂಡತೀನ್ನ ಹೊಡಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ?'

'ಕಸ್ತೂರಿ' ನಿಮಿತ್ತದ ಅವರ ಪತ್ರಿಕಾಧರ್ಮವನ್ನು ತುಸು ವಿವರಿಸಬೇಕು. ಈಗಿನ ಪತ್ರಿಕಾ ವ್ಯತ್ಯಿಯಂದರೆ ತತ್ವಾಲದ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಏನು ಬೇಕೊ ಅದನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಎಷ್ಟು ಬೇಕೊ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇನೇ ಗೀಚುವುದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಆ ಲೇಖವನ್ನು (ಆ ಲೇಖಿಕನನ್ನು) ಮರಿತುಬಿಡುವುದಾಗಿದೆ. ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವೇ ಎಂಬಂತಿದ್ದಿತು. ವಿಷಯವೊಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಕುತ್ತಾಹಲದ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿತೆಂದರೆ ತಾವು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸೂಕ್ತ ಲೇಖಿಕರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ಬರೆಯಿಸುವುದು, ಅದರ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಬರೆಯಿಸುವುದು ; ಅನಂತರವೇ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಾಗಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಹಿರಿ ಕಿರಿಯರನ್ನದೇ ಸತತವಾಗಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳೆಯ 'ಕಸ್ತೂರಿ'ಯ ಲೇಖಿಕರು ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ, ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರ ಈ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಬಾಯ್ತುಂಬ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ.

ಕಸ್ತೂರಿ ವಸ್ತುತಃ ಡ್ಯೂಚೆಸ್ಟ್ ಪತ್ರಿಕೆ. ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮಧುವನ್ನು ತಂದು ಇರಿಸಿದ ಜೇನ್ಮೋಣದ ಹಾಗೆ. ಪಾವೆಂ ಅವರ ಮೇಲ್ಪುಂಡ ಪತ್ರಿಕಾಧರ್ಮದಿಂದಾಗಿ ಆ ಜೇನುತ್ತುಪ್ಪ ತರುಣಿಂದ ಮುದುಕರ ವರಗೆ ಸರ್ವಗಾಹಕ್ಕಾವಾಯಿತು.

ಈ 'ಕಸ್ತೂರಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯೇ ಅವರ ಶಬ್ದಾಸ್ತಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಕೊಟ್ಟಿತು. ಮುದ್ದಣ, ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳಿಂಧ ಶಬ್ದಾಸ್ತಕ್ತರು ಬಾಳಿದ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಅವರು ಬಂದವರಾಗಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ

ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಕಸ್ತೂರಿಯ ಆರಂಭದ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರತೊಡಗಿದ 'ನಿಮ್ಮ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ಬೆಳೆಯಲಿ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನಂತರ ಬರತೊಡಗಿದ 'ಪದ - ಅರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ'ಯ ನಿಯಮಿತ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದದ ಪೂರ್ವಾಪರ, ಅದರ ಜ್ಞಾತಿಪದಗಳು, ಅದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು - ಇವುಗಳ ಆಳಕೆ ಇಲ್ಲಿದು 'ಚಿಂತಾಮಣಿ' ರತ್ನವನ್ನೇ ಮೊರತೆಗೆದರೆನ್ನಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಬ್ರಹಿಪುದಲ್ಲದೆ, ಅನ್ನ ಭಾಷಾ ಶಬ್ದಗಳ ನಂಟನ್ನು ತೋರ್ವೆಡಿಸಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯೇದುಷ್ಟದಿಂದಾಗಿ ಕಿಟೆಲ್‌, ಡಿ. ಎಲ್‌. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಭ್ರಯ್‌ - ಇವರಿಗೆ ಸಮನಾಗಿಯೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.

ಸಮಾರೋಪ

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು ಕಲಿತದ್ದು ಕಡಿಮೆ ; ಓದಿದ್ದೇ ಜಾಸ್ತಿ. ಅವರ ಈ ಓದು ಬಿಡುವರಿಯದ್ದು. ಅದೇನೂ ವ್ಯವಸ್ಥಾತವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಅದರೆ ಓದಿದ್ದನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೌದ್ಧಿಕ ಜರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನಷ್ಟೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಫುಟನೆಗಳಿದ್ದರೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೂಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರದ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹಿಂದು ಮುಂದುಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ, ಸಾರಾಸಾರ ವಿವೇಕದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತದ ಅಭಿರುಚಿ. ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ದೃಷ್ಟಿ - ಇವನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಪಾವೆಂ. ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಹತ್ತಾರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದುದು. ಬರಹವಂತೂ ಸರಿಯೇ, ಅವರೊಡನೆ ಮಾತಿಗೆ ನಿಂತಾಗಲೂ ಇದು ಘನವರಿಕೆಯಾಗುವಂತಿತ್ತು. ವಿಧವಿಧವಾದ, ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಒಂದಕ್ಕೂಂದು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ - ಎನಿಸುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಕಾರಂಜಿಯ ನೀರಿನಂತೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದವು. ಸ್ವರಣ - ಎನ್ನುವುದು ಹೀಗೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲವೇ! ಈ ಸ್ವರಣವೇ ನವನವ್ಯೋನ್ಯೇಷ ಶಾಲಿನಿಯಾದ ಪ್ರತಿಭೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂಥ್ರ ಪ್ರತಿಭೆ ಬೇಂದ್ರೇಯವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಅವರ ಅನಂತರ ಹೆಸರಿಸಬೇಕಾದವರು ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರೇ.

ಸಮಗ್ರ ಪಾ.ವೆಂ.

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಸಮಸ್ತ ಬರಹಗಳನ್ನು ಇಂಗಾಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರುವ ಯೋಜನೆ ಇದ್ದು, ಅದರ ರೂಪರೇಷೆ ಇಂತಿದೆ.

- ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ - ಹೆಸರಿನ ಹರಟೆಗಳು, ನಗೆಬರಹಗಳು (ಸುಮಾರು ೫೦೦)
- ಉಡುಪಿಯ ಪರಿಸರದ ಲೇಖಿಗಳು (ತುಳು ವಿಷಯವೂ ಸೇರಿ)
- ಜಗದ್ವಿಶ್ವಾತ ವೃಕ್ಷಗಳು (ಚರಿತ್ರಾತ್ಮಕ)
- ಜೀವನ ಮಂಧನ (ಮೌಲಿಕ ವಿಚಾರಗಳು)
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರಣ (ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ವೃಕ್ಷಚಿತ್ರ, ಸಹಿತ)
- ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯದ ಘಟನೆಗಳು
- ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅವಿಷ್ಯಾರ.
- ಲಲಿತ ಸೃಷ್ಟಿ (ಕವನ, ಸಣ್ಣಕತೆ, ಪೆಂಗೋಪದೇಶ ಇ.)
- ಪ್ರಪಂಚ ಪರ್ಯಾಟನ (ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ತೋಟಕ ಪರಿಚಯ)
- ಟಾ. ಎಂ. ಕಂಡ ಭಾರತ (ಪ್ರಚಲಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ)
- ಸುಭಾಷಿತ ಚಮತ್ವಾರ (ಮರುಮುದ್ರಣ)

ನೆನವರಿಕೆಗಳು

ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಟ್ಟಿರಲ್ಪದ್ದು ನೆನೆಯಬೇಕು. ಮೊದಲಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಹೆಸರು - ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನದ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಅವರದು. ಪಾವೆ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೊರತರಬೇಕೆಂದು ಆಗಾಗ ಸೌಮ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ (ನಾವು ಹಿರಿಯರಾದ್ದರಿಂದ!) ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯೋಜನೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಮುಂಬಂದರು.

ಪಾವೆ ಅವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬರಹಗಳು ಕರ್ಮಾವೀರ, ಕಸ್ತೂರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದವುಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮರು - ಮುದ್ರಿಸಲು ಉದಾರವಾಗಿ ಸಮೃತಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶಾಮರಾಯರನ್ನು ಮನಸ್ಯಾ ಅಭಿನಂದಿಸುವೆವು.

ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ನೈತಿಕ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದ ಪೂಜ್ಯರಾದ ವೇಜಾವರ ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನೂ, ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರನ್ನೂ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಪೂರ್ವಕ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ,

ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎ. ಪಾಡಿಗಾರ

ಷಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಸಮಗ್ರ ಶಾಹಿತ್ಯ ಇದುವರೆಗಿನ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

೧. ಆಯ್ದು ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು : ಅ. ರಾ. ಮಿತ್ರ ; ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಪ್ರಸಮ್ಯ ಬುಕ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು. ರೂ. ೬೦

೨. ಆಯ್ದು ನಗೆಬರಹಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು : ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ; ಅ.ರಾ. ಮಿತ್ರ

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಪ್ರಸಮ್ಯ ಬುಕ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು. ರೂ. ೬೦

೩. ಉಡುಪಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಷಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು

ಸಂಪಾದಕರು : ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಪ್ರಸಾಧನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು. ರೂ. ೫೫

ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

೪. ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಹಾರ

ಸಂಪಾದಕರು : ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

೫. ಜೀವನ ಮಂಧನ

ಸಂಪಾದಕರು : ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

೬. ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ಈ ಜಗತ್ತು

ಸಂಪಾದಕರು : ಎಸ್. ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂತ್ತಿ; ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

೭. ಬಯ್ಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ (ತುಳು ಗೀತಾಂಜಲಿ)

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.

ಅನುಬಂಧ		ಅಂತಿಮ ನಾಮ ಸೂಚಿ	
ಅನಂತ ಷ್ಯೆ, ತೊನ್ನೆ	೩೯	ಭಟ್ಟು, ಎಸ್. ಎಲ್. ಎನ್.	೨೮
ಅನಂತಪದ್ಮನಾಭ ಉಡುಪ, ಕೆ.	೨೯	ಮಧ್ವರಾಜ, ಎಂ..	೪೫-
ಉದ್ರು - ಘಾರಸಿ	೧೧೩	ಮಾಧುವ ಷ್ಯೆ, ತೊನ್ನೆ	೩೨-೨೮, ೨೯, ೧೪೨
ಕಾತಪ್ಪೆ ತೆಟ್ಟಿ	೨೬	'ಮಿತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕತೆ'	೪೨
ಕಾರಂತ, ಶಿವರಾಮ	೪೮-, ೨೫	ಮೋಹರೆ ಹಣಮಂತರಾವ	೪೫
ಕೆಲ್ಲೆ, ನಾರಾಯಣ ತೆಟ್ಟಿ	೮೨	ವಿಷ್ಣುತುಂಗ - ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ	೬೪
ಕೃಷ್ಣಪುರ ಮರ	೧೫	ವೆಂಕಟರಾಜ, ಎಸ್. ಎಂ, ೧೨೯ ೧೪೨	
ಗೋವಿಂದ ಷ್ಯೆ, ಎಂ.	೪೨-	ಶಿವಲ್ಲಿ - ಶಿವರೂಪ್ಯೆ	೧೦೯
ಜನಾದನಾಚಾರ್ಯ, ಮುದ್ರಾಡಿ	೨೫	ಶೆಟ್ಟಿ ಎ. ಬಿ.	೨೬
ತುಳು ಭಾಷೆ ೮೦-, ೯೦-೧೧, ೧೫೨		ಶೇಷ್ಯೆ, ರಾಮಚಂದ್ರ	೨೫
'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಚರಿತ್ರೆ'	೮೧	ಶೇಷಪ್ಪಯ್ಯೆ, ಎ.	೨೭
ಪಣೀಯಾಡಿ, ಎಸ್. ಯ್ಯಿ. ಜೀ, ೨೪		ಸೋದೆ ಕ್ಷೇತ್ರ	೨೯-
ಪಶ್ಚಿಮೋದ್ಯೋಗಿಗಳು	೨೨-, ೧೫೪	ಸೋದೆ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು	೨೯-, ೬೯
ಪಲಿಮಾರು ಶ್ರೀ ರಘುಪ್ರವೀರರು	೧೪-	ಸೋದೆ ಭೂತರಾಜ	೪೪
ಪುತ್ರಾರು	೧೦೪-	ಸೋದೆ ವೃಂದಾವನಾಚಾರ್ಯರು	೨೦-
ಪೇಚಾವರ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥ	೨೭-	ಸೋದೆ ವಿಶ್ವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು	೨೫
ಪ್ರೋಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗುಡೆ	೮೦-	ಹರಿದಾಸಭಟ್ಟು, ಹು.ಶಿ.	೨೦ -
ಫ್ರಾನ್ಸಾಂಡೀಸ್, ರಾತಿ	೧೨೨	ಹೃದರ್ಜ ಕೆ.	೨೨
ಒನ್ನಂಟ ರಾಮಾಕೃಷ್ಣ	೨೨, ೧೨೯, ೧೪೨	ಹೊನ್ನಯ್ಯ ತೆಟ್ಟಿ ಕೆ.	೨೬

ಪ್ರಸಾಧನ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

೧. ಎಸ್. ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಕಾದಂಕಥನಗಳು

ಸಂ : ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ೧೬೬ ರೂ. ೬೦

೨. ಉಮುಹಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು

ಸಂ : ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ೨೦೦೧ ರೂ. ೫೮

೩. ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ (ಕೆ. ಟಿ. ಮಹಿಮ್ಮದರ ನಾಟಕ)

ಅನು : ನಾ. ದಾಮೋದರ ಶೆಟ್ಟಿ ೨೦೦೧ ಅಂಚ್ಚನಲ್ಲಿ

ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವು ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ -

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮರದ ಕೆಲವು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕೌಶಲಕರು ಯಾವುದೇ ಹಿನ್ನೆಸೆಗಳಿವೆ. ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೆ, ಪೊಳಲಿ ಶ್ರೀನಾಥ್ ಹೆಗ್ಡೆ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಕು. ಶಿ. - ಈ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಮಣಿಪಾಲದ ರೂಪಾರಿಗಳಾದ ತೋನ್ನೆ ಮಾಧವ ಪ್ರೆ, ಅನಂತ ಪ್ರೇಗಳು, ಅದರಂತೆ ಮಲ್ಲೇಯ ಮಧ್ವರಾಜರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಾವೆಂ. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿಯವರ ಆತ್ಮೀಯ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.

ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಮೌಲಿಕ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಈ ಭಾಷೆಯ ಆದಿಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ‘ಭಾಗವತೋ’ದ ವಿಮರ್ಶೆ ಇದೆ. ಪುತ್ತಾರು, ಶಿವಳ್ಳಿ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ವಿಶೇಷಣೆ ಬಂದಿದೆ.

ಇಡೀ ಸಂಕಲನದ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಯದ ಲೇಖವೆಂದರೆ ‘ಬದಲಾಗಿದೆ ಉಡುಪಿ’. ಇಂ-
ಗಣಂ ಈ ಆವಧಿಯ ಉಡುಪಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಒಳನೋಟವನ್ನು ಕೊಡುವ ಲೇಖವಿದು. ಯಾವ ಲೇಖವೇ ಇರಲಿ, ಅದರ ಹಿಂದೆ ಆಳವಾದ ಚಿಂತನೆಯಿದೆ. ಮಾರ್ಡಿಕ ನಿರೂಪಣೆ ಇದೆ.

ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಷ್ಟ ಮಟ್ಟದ ದೀಘಣಕಾಲೀನ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಎನಿಸಿದ್ದರು. ಪಂಡಿತ ಪ್ರತಿಭೇಯ ಜೊತೆಗೆ ಲಲಿತ ಚಿಂತನೆಯನ್ನೂ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ‘ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ’ ಎಂದರೆ ಇವರೇ.

ಪಾವೆಂ. ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳ ಇಂಗಿನೆ ಸಂಪುಟ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಮೂರನೆಯದು.

ಪ್ರಸಾಧನ ಪ್ರಕಾಶನ ಚಂಗಳೂರು

ಚೆಲೆ : ರೂ. ೫೫